

Kutsal Kitap'a Göre
.. Kader ve
Özgür İrade
Öğretilerinin İncelenmesi

İnsan Seçimlerindeki Tanrısal Seçim...

Carlos MADRİGAL

Kutsal Kitap'a GÖre Kader ve Özgür İrade Öğretilerinin İncelenmesi

[Carlos Madrigal](#)

Telif Hakkı/Copyright Carlos Madrigal, 2003

E-Kitap [Hristiyan Kitaplar](#) tarafından yapıldı. Daha fazla ücretsiz kitap indirmek için [sitemize ziyaret edin](#).

[Türkiye'de Kilise Adresleri](#)

İçindekiler

Giriş Düşünceleri...

1. Kutsal Kitap'ın "Seçtiği" Seçilmişlik Öğretisi

2. "Kaderi" Cevaplanmak Olan Sorular

I. Kutsal Kitap'ın seçilmişlik anlayışı kadercilik midir?

II. Peki, evrende olup biten her şeye

III. İnsan Tanrı'nın isteği ve kararları dışında davranabilir mi?

IV. Acaba insan Tanrı'nın tasarısını boşa çıkarabilir mi?

3. Kurtuluş için Tanrı'nın Seçimi

I. Seçmek ile önceden belirlemek farklı şeylerdir:

II. Kurtuluş için seçim, ilahi iradenin hangi ilkesine dayanır?

III. Kurtuluş için Seçilmişliğin Tanrısal Koşulu:

IV. Her şey O'nun yüceliğinin övülmesi içindir!

4. Kutsal Metinde 'Seçim' ve 'Belirlenme'

I. Romalılar 9-11'de SEÇİM:

II. Tanrısal seçimlerde hedef kitleleri, koşullar ve amaçlar...

III. Farklı seçimler...

5. Kurtuluş Kaybedilebilir mi?

I. Kurtuluşun dayanağı

II. Rab'bin belli bir amacı için seçilenler, seçilmişliklerini kaybedebilirler mi?

IV. Kurtuluş güvencesi veren Kutsal Kitap Bölümleri

6. Yarış Dışı Edilmeden Ödüle Kavuşmak!

I. Kurtuluşa Erişmek

II. Kurtuluşa sahip olmak...

III. Kurtuluşa sahip çıkmak...

IV. Ödüle doğru uzanmak...

V. SONUÇ

Giriş Düşünceleri...

Bu kitabı elinize aldınız ve bu satırları okumaya başladınız. Buna sebep olan şey nedir? Siz mi karar verdiniz, yoksa ilahi bir güç mü bunu yapmaya sizi itti? Belki en başta sadece, “Neden bu kitabı okuyorsunuz?” sorusu sorulsaydı, “Konuyu merak ediyorum da ondan” demekle yetinirdiniz.

Ama kadiri mutlak Tanrı’ya inancımız varsa, ilahi irade ile insan iradesi karşı karşıya getirildiğinde cevap vermek daha zor bir hale gelir... Üstelik bu veya buna benzer bir kitap diyelim ki, bütün hareketlerimizi özgür irademize bağlar ve sizi ikna eder. İnsanın her kararının arkasında şu ya da bu şekilde Tanrı’nın durduğunu savunanlar, Tanrı sizi yanlış bir düşünceye inanmaya ittiğini mi kabul edecekler? Ya da bunun tersini düşünüp kitap Tanrı’nın mutlak hakimiyeti konusunda sizi ikna ederse? İnsanın her konuda özgür olduğunu savunanlar, sizin burada özgür düşünmenin kabiliyetini yitirdiğinizi mi kabul edecekler? Pek sanmıyorum...

Kutsal Kitap’ta “seçilmişlik” ya da “önceden belirlenme” konusu genellikle kültürümüzde “kader” ya da “alın yazısı” olarak bilinmektedir. Her şeye kadir Tanrı’ya inanış, O’nun bütün evren üzerinde, evrendeki her eylem ve bunların doğurduğu sonuçlar üzerinde mutlak egemen olduğu düşüncesini beraberinde getirir. Bu konu Kutsal Kitap’ın temel taşlarından biridir. Bununla birlikte yine Kutsal Yazılar insanı eylemlerinden sorumlu tuttuğuna göre onun kendi kararlarının sahibi olduğunu gösterir niteliktedir. Bu, konuya ayrı bir boyut kazandırır: “özgür irade” konusu.

Ne var ki, çoğu durumda olduğu gibi Kutsal Kitap’ın bu konudaki vurgusu ne doktrin ne de teoloji üzerinedir, aksine Tanrı ile olan ilişkimiz üzerinedir. Bize, sonsuz iyiliği uyarınca hayatın her ayrıntısını denetleyen Tanrı’ya her konuda güvенеbileceğimize dair garanti vermektedir! Daveti de Tanrı’nın egemenliği altında

boyun eğerken, gönülden ve şükranla teslim olmaya yöneliktir!

Felakete yol açan bir araba kazası geçirdiğimizde kendimize sorarız: Bu sadece bir insan hatası mıydı yoksa Tanrı'nın tasarısı mıydı? Kutsal Kitap her zaman Tanrı'ya güvenebiliriz diye cevap verir. Çünkü Kendisi her şey yalnız kontrol etmekle kalmaz, ayrıca her durumdan bir iyilik çıkarır... *“Tanrı'nın, kendisini sevenlerle, amacı uyarınca çağrılmış olanlarla birlikte her durumda iyilik için etkin olduğunu biliriz”*(Ro.8:28). Buna “ilahi tedarik” (ya da “Tanrı'nın tedarikçi yönetimi”) diyoruz!¹

Bazen insanlar Tanrı'ya boyun eğerler, bazen de isyan ederler... Bu ikinci durumda Tanrı kontrolü kaybediyor mu? İsyân edenleri cezalandırdığında bu onların hakkını çiğnemek anlamına gelir mi? Hayır, başkaldıran kişi kendi kaderini kendisi çizer: *“Böyleleri kendi başlarına ani bir yıkım getirecek” “kendi yıkımına sebep olurlar”*(2Pe.2:1, 12; 3:16). Ama aynı zamanda Tanrı'dır onları bu duruma sokan: *“Zaten sürçmek üzere belirlenmişlerdir”*(1Pe.2:8).

Tanrı insanı Kendisini özgürce sevmesi için yarattı. Ama deniliyor ki, sevmediği zaman onu suçlu buluyor. Sevgi bir zorlama mıdır? Hayır! Çünkü Tanrı da kendini insanı sevmeye “zorluyor” (Kutsal Kitap'ta sevgi, “kendini inkar etmek” demek). Bu yüzden sevmek her insanın da sorumluluğudur! Sevmediğimiz zaman, kendimizi O'ndan mahrum bırakıyoruz, kendi kendimizi cezalandırmış oluyoruz.

Kutsal Kitap bizi, bunun gibi konular üzerinde düşünmeye davet eder... Ama düşündükçe teolojik cevaplar aramamız kaçınılmazdır. Çünkü Teoloji neticede Tanrı'yı ve O'nun işlerini anlamaya çalışmaktır... Böylece de yaşamın asıl anlamını bulmaya çalışırız.

Protestanların geleneksel yaklaşımına göre kader konusu özellikle bir teolojik tartışma meselesidir. Ama farklı görüşler günlük hayatı pek etkilememektedir. Hatta kadercî görüşünün en sıkı

yanlıları bile gündelik konularda kararlarını tamamen kendi çabalarına ve sorumluluğuna bağıymış gibi alırlar ve hayatlarına böyle yön verirler.

Budist, Yahudi, Hıristiyan veya Müslüman olsun, Uzak Doğu ve Orta Doğu insanı için hal böyle değildir. Kader ve alın yazısını kabullenme –inanişına sıcak veya soğuk bakılsın, fark etmez– hayatın her alanına nüfuz eder. Doğu kültürü her hadisenin, her ilişkinin, her kararın anlamını ve kabulünü kendisini aşıp kontrol eden bir üst iradede arar. Böylece Kutsal Kitap’a göre özgür iradenin sınırlarını ve sorumluluklarını saptamak, Tanrı’yla, kendisiyle ve başkalarıyla ilişkisini, kökünden etkileyecektir...

Kişi kadere boyun eğmeli mi yoksa ona karşı mücadele etmeli midir? Sıkıntılarda Tanrı’nın iyiliğine güvenebilir mi, yoksa O’nun kendisiyle oyun oynadığını düşünerek mutsuzluğa mahkum mudur? Zedelenen ilişkiler durumunda çözümler aramalı mı, yoksa “kaçınılmaz” olana seyirci kalmalı mıdır? Kendini ve toplumu geliştirmek için çaba sarf edecek mi, yoksa gelecek değiştirilemez düşüncesiyle onu değiştirmeye kalkışmak anlamsız mıdır? Demek ki, doğru bir teolojik yaklaşımı aslında yaşamın her alanını etkiler!

Kilise tarihi boyunca bu iki temel konuyu –Tanrı’nın egemenliği ve insanın özgür iradesi konularını– anlamaya ve Kutsal Kitap’ın ışığında bağdaştırmaya çalışan teologlar epey bir zorluk çekmiştir, çekmeye devam edeceklerine benziyor. Konuyu insan ile Tanrı ilişkileri seviyesinden teolojik sahasına taşıdığımızda konu epey hassaslaşır! Çünkü somut tanımlar yapmak gerekir ve Tanrı’yı bir mercek altından tutmak zordur. Teolojik analizin doğal sonucu olarak bu gerçeği anlamaya çalışırken Protestanlık içersinde iki farklı temel yaklaşım meydana gelmiştir ve bunlar iki farklı uçtaki görüşleri oluşturur. Bu iki uç arasında yorumların yelpazesi de oldukça geniştir. Günümüzde uçlardaki iki yorum, bunları en

kapsamlı bir şekilde dile getiren iki Hıristiyan düşünürün isimleriyle anılır: Calvin (Calvinizm) ve Arminiyus (Arminianizm).

Calvinizm, Tanrı'nın evren üzerindeki mutlak egemenliğini vurgulayarak insanın kaderini tümüyle ilahi iradeye bağlamaktadır. Arminianizm ise, insanın hareketlerinden %100 sorumlu olduğunu vurgulayarak insanın kaderini tümüyle özgür iradesiyle Tanrısal daveti kabul edip etmemesine bağlamaktadır.

Elbetteki herkes kendi düşüncelerini ifade etmek ve savunmakta 'özgür'dür. Ama Kutsal Kitap'ı anlamak ve yorumlamak söz konusu olunca yorumcuya, bütün fikirlerinden soyunup ilahi gerçeğe teslim olmaktan başka hiçbir yaklaşım yakışmaz. Eminim ki, bu konuda fikir yürüten tüm Hıristiyan ilahiyatçıların amacı aynen de bu olmuştur.

Ama diğer taraftan Kutsal Kitap'ı yorumlarken bazen kıtanlayışımızın, bazen de kültürümüzün ve çağımızın düşüncesinin tutsağı olabilir ve kimi görüşlerimiz, yorumumuzu ve kutsal metindeki sözcüklere verdiğimiz anlamları etkileyebilir. Elbette bu risk benim yorumum için de geçerlidir.

Ne var ki, önceki dönemlerde iman öncülerimizin oluşturduğu inanç ve teoloji sistemlerinden yararlanıp çalışmalarındaki zayıf ya da sorgulanabilen noktaları inceleyerek Kutsal Kitap'a ve çağımızın anlayışına daha uygun yorumlar ve daha isabetli ifadeler ya da kavramlar geliştirmek de mümkün. Bunu söylerken, kendimi konu üzerinde bir uzmanın saymadığımı itiraf etmem gerekir. Ve bu çalışmada, tanımlanması şart olan asgari teolojik ifadelerin ve kavramların dışında, elimden geldiğince Kutsal Kitap'la uyumluluk içinde okuyucunun konuyu anlamasına yardımcı olacak daha basit ifadeleri bulmaya çalıştım. Yine de kolay olmadı...

Konuya başlamadan son bir açıklama gerekir, belki de... Kulağa garip gelse de bence iki görüşte de ("Tanrı'nın mutlak egemenliği"

ve “insanın özgür iradesi”) büyük bir gerçek payı vardır. Elbetteki teolojik sistemlerinde ve beyanlarında birbirleriyle çelişen açıklamalar ve görüşler söz konusudur. Bu açıdan Calvinizmi ve Arminianizmi bağdaştırmak ya da uzlaştırmak mümkün değildir. Ama Tanrı ile insan ilişkileri söz konusu olduğu her durum gibi seçilmişlik konusunda, Tanrı’ya ait “ilahi boyut” ile bize ait “insani boyut” yan yana gelir ve birbiriyle çelişir gibi gözükse de aslında iki farklı boyuta ait oldukları için birbirini tamamlayan kavramlarla karşı karşıya geliriz.

Ne gibi? Örneğin Kutsal Kitap’ın esinlenmesi doktrinini ele alalım. Kutsal Kitap’ın %100 Tanrı Sözü olduğunu ikrar ederken, aynı zamanda bölümlerini kaleme alan yazarların sözleri de olduğunu kabul ederiz. Pavlus’un mektupları Tanrı Sözüdür. Ama aynı zamanda Pavlus’un da sözleridir. Pavlus düşüncelerini kaleme aldı, ama Kutsal Ruh tarafından esinlendirildiği için aynı zamanda yazdığı her sözcük %100 Tanrı’nın denetimi altında yazıldı. Aslında insanın sınırlı mantığının bakış açısından bu mümkün değildir. Ya Tanrı sözüdür ya Pavlus’un sözleridir. İkisi birden olamaz.

İslamiyet ve Hıristiyanlığa göre kutsal metinlerin vahiy kavramını incelemek iki inanıştaki kader anlayışının farklılıklarını anlamak için de aydınlatıcıdır. Yahudi-Hıristiyan Kutsal Yazıları’nda (Tevrat, Zebur ve İncil) iki farklı metin türü görülmektedir: (a) Tanrı’nın doğrudan konuştukları ve (b) peygamberlerin zihni aracılığıyla O’nun esinlendirdiği metinler. Kutsal Kitap’ta peygamberler tarafından anlatılan tarihi hadiseler, yer alan kişisel ve teolojik düşünceler, dualar, ilahiler vb bölümler esinlendirilmiş metin kapsamına girerler. Tanrı’nın doğrudan konuştukları ise, kutsal yazarlar tarafından aynen “duydukları gibi” kutsal metne aktarılır ve “Rab şöyle diyor...” gibi ifadelerle başlarlar. Buna karşılık esinlenmiş metinler hem Tanrı’nın mesajıdır hem de bu

mesajı iletmek için O, peygamberin düşüncelerinden, görüşlerinden, tecrübelerinden, bilgilerinden, kültüründen, dil bilgisinden vs yararlanır. Ne var ki, insanın özgür ve etkin katkısına rağmen bu metinler, Tanrı'nın şaşmaz Sözü'dür ve tamamıyla O'nun amacını gerçekleştirmektedir.

İslamiyet'teki vahiy kavramına göre ise ayetler, hiçbir insan katkısı olmadan Allah'ın doğrudan konuştuklarını kaydeder. Buna göre İslam teolojisi, yukarıdakilerden yalnız 'a' türü metinleri kabul eder. Bu durumda peygamberler Tanrı'nın elindeki hoparlör olma durumunun ötesine gitmezler. Aynı tezat iki inancın kader anlayışları arasındaki farklılıklar için geçerlidir. Hıristiyanlığa göre Tanrı amacını gerçekleştirmek için (a) insanın hiçbir katkısını kabul etmeden O'nun doğrudan müdahale ettiği durumlar var; (b) bir de insan özgür hareketlerini planına dahil ederek insanı zorlamadan istediği hedefe yönlendirdiği daha başka durumlar da var. Buna ilahi tedarik veya takdir denir.

Gözden kaçırmamamız gereken çok önemli bir nokta şudur: Tanrı için insanın özgür iradesini çiğnemenin insanı belli bir noktaya yönlendirmek mümkündür (bkz. 2Pe.1:21). Nasıl mümkün diye sorarsanız, cevap veremem. Bu bir mucizedir ve mucizelerin doğası zaten açıklanamıyor; bu yüzden mucizedir diyoruz. İnsanın düz mantığıyla açıklanabilseydi mucize olmaktan çıkardı.

Ama bu iki ifade – “Kutsal Kitap tamamıyla Tanrı Sözü'dür” ve “Kutsal Kitap, yazarlarının da sözleridir”– çelişkili değil, gerçekte örtüşen ama düz bir mantıkla bağdaştırılamayan iki boyutu yan yana getirir: ilahi boyutu ve insani boyutu... Bununla beraber Kutsal Kitap'ın Tanrısal mesajın hatasızlığı güvence altına alınmıştır! Biz sadece insanı boyutu anlayabildiğimiz için, ilahi boyuta ait gerçekleri anlayamayız. Ama ikisini anlayan Tanrı, ikisinin hem gerçek hem de mümkün olduklarını söyler. Neden o zaman biz bunları Tanrı'nın vahiylerinde açıkladığı gibi kabul

etmeyelim?

Seçilmişlik öğretisi söz konusu olduğunda aynı tutumu takınmamız gerekir.

Kutsal Kitap'ın Tanrı'nın mutlak egemenliğine ve insanın özgür iradesine ilişkin bütün ifadeleri aslında bizlere Tanrı'ya güven duygusu ve davranışlarımıza sorumluluk bilincini kazandırmak için vardır. Bunları doğru anlayıp uyguladığımızda yine Kutsal Kitap'ın ana temalarından biri olan esenlik, yüreğimizi doldurur ve bunun sonucunda eskisinden çok daha büyük bir istek ve hayranlıkla Tanrı'ya bağlarız. Seçilmişlik konusu anlaşmazlıklar, tartışmalar ve bölünmeler getireceğine Kutsal Kitap'a göre imanlıya barış ve uyum getirir.

Bu çalışmanın okuyuculara barış ve uyum kaynağı olması dileğiyle,

İstanbul, Haziran 2003

1. Kutsal Kitap'ın “Seçtiği” Seçilmişlik Öğretisi

Bu bölümde Kutsal Kitap'a ilişkin şu gerçekleri keşfedeceğiz:

- Bütün doktrin tanımları, yalnız Tanrı'nın vahyettiği gerçeğin bir yönünü açıklamaktadır.
- Her şeyi Tanrı'nın egemenliğine bağlayan bütün yorumlar doğrudur.
- İnsanı her konuda özgür ve hareketlerinden sorumlu gösteren bütün yorumlar da doğrudur.
- Her iki yorum ekolu çelişkili gibi görünebilir ama bu, gerçeğin yalnız bir yüzünü göstermelerinden kaynaklanır.

* * *

Hadislere göre her yeni çocuk doğmadan önce bir melek, “Ya Rab, sefil mi olsun, varlıklı mı olsun?” diye sorar. Cevabı da kitaba yazar. Sonra, “Ya Rab, erkek mi olsun, kadın mı olsun?...” Aynı şekilde melek ahlaki davranışı, mesleği, ömrü, mal varlığının ne olacağını sorup yazar. Son olarak meleğe, “kitabı mühürle; öyle ki, hiçbir şey eklenmesin de çıkarılmasın da!” Başka bir hadiste de: “Dünyaya gelmiş geçmiş canlardan, kaderi cennet veya cehennem olsun, Tanrı tarafından sonu belirlenmemiş kimse yoktur”.²

Hepimizin, “yaşamın anlamı nedir?”, “hayatımızda bütün olup bitenlerin sorumlusu kimdir?” gibi çeşitli konularda soru işaretleri vardır. Bu konudaki görüşlerimiz yetiştirme tarzımızdan, toplumumuzun düşünce kalıplarından oluşabilir. Ama yine de anlam veremediğimiz hayatın “beklenmeyenlerin” karşısında

cevaplar arıyoruz. Tepki olarak kimisi batıl inançlara sarılır, kimisi ‘kaderine’ boyun eğer, başkaları ise isyan eder.

Kutsal Kitap’ın açıklamalarını kabul ettiğimizde yalnız iki cevap mümkün: “Tanrı her şeyin sebebidir”, ya da “insan her şeyin sorumlusudur...” Her iki görüşün taraftarları sonuna kadar haklılığını savunmaya hazırlar.

Konuya hangi açıdan yaklaşırsak yaklaşalım farklı düşünenler, cevaplanması zor itirazlar sunabilirler. İnsanın “özgür iradesini” savunanları, “kör talih taraftarları” dedikleri (kör talih: *fatalizm*), yani kaderci görüştekilerine şu eleştiri getirirler: Eğer Tanrı insanın kaderine mutlak suretle Kendisi karar verirse insan onun ellindeki bir kukladır ve hareketlerinden sorumlu tutulması haksızlıktır.³Tanrı’nın “şartsız egemenliği” taraftarları ise, “kibirli ve asi” diye addettikleri diğer düşüncedekilere şu eleştiriye yöneltirler: Eğer insan kendi kendine Tanrı’ya dönmeye karar verebiliyorsa demek ki, kendi kurtuluşuna bir şey katabiliyor; bu, kurtuluşun insanın başarısı olmadığı gerçeğine ters düşer... Ve daha da kötüsü: insan bütün kararlarında %100 bağımsız ise, insan ilk günahı işlerken durum Tanrı’nın denetiminden kaçmıştır ki bu, O’nun evreni yönetmekten aciz olduğu anlamına gelirdi. Böylece Tanrı insanın kuklası olmuş olur... İşin içinden nasıl çıkalım?⁴

Ama esas konu şu: Kutsal Kitap’ta bir taraftan “seçilmişlik”ten ve “önceden belirleme”den açıkça söz ediliyor:

“Tanrı önceden belirlediği kişileri çağırdı, çağırdıklarını akladı ve akladıklarını yüceltti”(Rom.8:30).

Dolayısıyla tartışma böyle bir konu İncil inancına uyup uymadığı üzerine değil, bunun doğru anlamı ve yorumu ne olduğudur.

Diğer taraftan İncil insana bir “özgürlük” mesajını iletir:

“Kardeşler, siz ÖZGÜRLÜMAYA çağrıldınız. Ancak özgürlük benlik için fırsat olmasın”(Gal.5:13).

“

Demek ki, kötüye kullanılabilmesi derecesinde ‘bağımsız’ bir özgürlük vardır! Böylece tartışma insan özgürlüğü (ve dolayısıyla yükümlülüğü) üzerine değildir; tartışma konusu bu özgürlüğün Tanrı’nın egemenliği ile nasıl bağdaştığı ve insan ne derece kaderini kendisi belirlediğidir. Öyleyse Kutsal Kitap gerçeğine yakışan görüş hangisidir?⁵

Hıristiyanlıkta (özellikle Protestanlıkta) ileri sürülen farklı görüşlerin savlarını sıraya koymaya çalışalım. Aslında bu konuda 4 temel farklı görüş vardır:

1. Üniversalizim (Evrenselcilik görüşü): Buna göre Mesih İsa bütün herkes için öldüğüne göre herkes kurtulacaktır. Besbellidir ki, bu Kutsal Kitap’a aykırı bir görüştür.⁶
2. Pelagiyalizim: Pelagiyus’un görüşüdür. Buna göre insan, doğası günahla bozulmadığı için kurtuluşunu kendi çabalarıyla sağlayabilir. Hıristiyan mezheplerden hiçbiri bu görüşü asla savunmamıştır.
3. Arminianizim: Pelagiyalizim ve Ogustinizim⁷ arasında bir yerdedir. Temel görüşleri şöyle özetlenebilir:
 1. Mesih İsa her bir insan için öldü.
 2. Kurtuluş hediyesi bütün insanlara sunulmaktadır.
 3. İnsan kurtuluş davetini isterse kabul edebilir, isterse reddedebilir.
 4. İnsan, Kutsal Ruh’un etkisine ve gücüne karşı koyabilir.

5. Kurtuluşa kavuşmuş insanlar, kurtuluşunu yitirebilirler.

Ana düşünce şudur: kurtuluş ve kutsallaşma sürecinde Tanrı'nın Lütü ile insan gayreti beraber çalışırlar. İnsan doğası ilk günahattan sonra bozuldu (hastalandı) ama tamamen yozlaşmadı (irade özgürlüğünü yitirmedi) bu yüzden Tanrı çağrısına cevap verecek yapıya sahiptir. Her ne kadar kendi çabasıyla kurtuluşu hak edemiyorsa da...

1. Calvinizim: içinde de geniş bir yelpazede farklı görüşler barındırdığı halde, temel düşünceler şöyle özetlenebilir:

1. Asli günah⁸ nedeniyle insan doğası Tanrı'yı hoşnut edecek imkanından tamamen yoksundur (tümüyle yozlaşmıştır) ve bütün insanlar doğal halleriyle⁹ cehennemi hak eder.
2. Tanrı mutlak egemenliği uyarınca kimi insanları kurtulmaları için (cennete gitmeleri için) ezelden beri belirledi, kimilerini ise doğal haline terk eder¹⁰ (yani cehenneme giderler).
3. İsa Mesih günahları bağışlatan kurban (kefaret) olarak yalnız seçilenler için öldü.
4. Kutsal Ruh kefaretin etkisini seçilenler için etkin kılar. Seçilenler, Kutsal Ruh'un bu işleyişini sağlayamaz, buna (lütfa) karşı da koyamazlar...
5. Bütün seçilenler Tanrı'nın gücüyle korunur ve mutlak suretle kurtulurlar (cennete garantili varırlar).

Bunları okurken eminim ki, kimi beyanlar karşısında içinizden,

“Olamaz böyle bir şey”; ya da bir başkasını okurken, “İşte doğrusu bu olmalıdır” demişinizdir. Ne var ki, tepkimiz belki doğru ise de, teolojide gerçeği gerçek kılan şey, düşüncelerimize uyan ya da aklımıza yatan görüşler değil, Tanrı Sözü’nün beyanlarıdır. Öyleyse, Tanrı Sözü bu konuda ne öğretir diye sormalı ve Kutsal Kitap’ın düşüncelerimize şekil vermesi için izin vermeliyiz.

Doğrusunu isterseniz (acizane görüşümü söylüyorum), Kutsal Kitap’ta Arminianizm’e ya da Calvinizm’e yüzde yüz uyan bir teolojik sistemi yoktur. Diğer taraftan her iki teolojik sistemini destekler görünen çok sayıda ayetler vardır. Bu görüşlerden birini benimseyen taraf genellikle farklı görüştekilerin sunduğu ayetleri ikincil bir öneme ya da ‘farklı’ bir anlama sahip olarak gösterir. Ne yazık ki, bu davranış Tanrı gerçeğine hizmet etmez ve Kutsal Kitap’ı istediğimiz tarafa çekebiliriz tarzında yanlış bir izlenim yaratır. Aslında her ‘iki’ tarafta Hıristiyanlık tarihi boyunca farklı görüşler savunan son derece saygıdeğer teologlar olmuştur. Bunların temel amacı mutlaka her şeyden çok Tanrı gerçeğine hizmet etmek ve Tanrı Sözü’nü onurlandırmak olmuştur. Görüşlerine saygı duymalıyız.

Ne var ki, genellikle Kutsal Kitap konusunda derin araştırmacılar olmayıp sırf kendilerin veya mezheplerinin görüşü olduğu için teolojik tartışmalardan hoşlanan kişilerden ötürü, “seçilmişlik” gibi son derece bereketli bir konu, imanlılar arasında ayrılıklar ve şiddetli bölünmelere sebep olmuştur. Aslında Mesih inancısı istediği teolojik görüşü benimseyebilir ya da hiçbir teolojik ‘kefeye’ girmek istemeyebilir. Ama Kutsal Kitap’a mutlak bağlılık borçludur.

Unutulmaması gereken diğer bir gerçek şudur: “*Şimdi bilgim sınırlıdır, ama o zaman bilindiğim gibi tam bileceğim... yetkin olan geldiğinde sınırlı olan ortadan kalkacaktır*”(1Ko.13:12,10).

Kutsal Kitap bu dünyada kaldığımız sürece bilgimizin sınırlı olduğunu ve de olacağını açıkça söyler. Asıl ifade “*kısmen biliyoruz*” şeklindedir. Yani bilebildiğimiz bazı ruhsal gerçekler var, ama tam olarak bilmemiz mümkün olmayan bir çok ayrıntı, belki de tam olarak bilemediğimiz bir çok temel gerçek de vardır. Bunun sebebi de çok basittir: “*Gizlilik Tanrımız RAB'be özgüdür. Ama bu yasanın bütün sözlerine uymamız için açığa çıkarılanlar sonsuza dek bize ve çocuklarımıza aittir*” (Yas.29:29). Yani Tanrı'nın açıklamak istediği gerçekler var, açıklamak istemediği gerçekler (veya ayrıntılar) vardır.¹¹ Açıkladığı gerçekler bize aittir. Açıklamadığı gerçekler Kendisine ait ilahi sırlardır. Bizim teolojik görüşlerimiz Tanrı'nın açıkladıklarının ötesine gidemez. Bu yüzden Pavlus, “*Yazılmış olanın dışına çıkmayın*” der (1Ko.4:6).

Teoloji, Kutsal Kitap gerçeğini bir sisteme ve akılcı bir çerçeveye oturtmaya çalışır. Bu gerekli ve yararlıdır. Valizlerimizi araba bagajına öylesine atmak veya düzenli olarak yerleştirmek arasındaki fark gibi bir şeydir. Düzenli yerleştirmek bize boş yer kazandırır ve işimize yarar... Teoloji, Tanrı Sözü hakkında sahip olduğumuz anlayışa bir düzenlilik kazandırır ve onu bir bütün olarak anlamamızı sağlar... Ama oluşturulan teolojik sistem Kutsal Kitap gerçeğinin yerini asla tutamaz. Teoloji öyle dursun Tanrı gerçeğini ve tasarılarını anlamaya çalışır; ve Tanrı gerçeği insanın bütün düşüncelerinden ve en sivri zekalardan çok üstündedir. Ne var ki, deyim yerindeyse, Tanrı gerçeği (valizler) bu gerçeği açıklamaya çalışan teolojik anlayışlardan (bagajdan) kıyaslanamayacak kadar büyüktür. Bu yüzden her zaman bagaja tam sokamadığımız ve kaputunu kapamamıza engel olan küçük paketler (ayetler) kalır. Asla, “işte her şey yerli yerinde oturdu” diyemeyiz.

İnsanın iki aynanın yardımı olmadan kendi ensesini görememesi gibi, farklı görüşler belki de aynı paranın iki yüzü

olup doğaötesi (aşkın) Tanrı gerçeğini farklı iki açıdan gösterir.

Öyleyse, yukarıda sıraladığımız görüşler konusunda Kutsal Kitap ne der? Önce buna kısaca bakalım, sonra farklı görünen ya da çelişkili görünen beyanların aslında uyumlu olduklarını gösteren teolojik yorumlar bulmaya çalışalım. Ama unutmayalım: Tanrı Sözü teolojik görüşlerimize değil, teolojik görüşlerimiz Tanrı Sözü'ne uymalıdır.

Burada küçük bir parantez açayım. Hıristiyan Tarihinin dev düşünürlerin çözemediği ve uzlaşmadığı böylesi derin ve zor bir konuda ben çözümü bulduğumu iddia etmem. Ama Kutsal Kitap'ın ayetlerini olduğu gibi kabul edip düz, belki eksikleri olan ama uyumlu bir açıklama neden bulmayalım. Eksikler Tanrı'nın gizlediği gerçeklere ait sırlar olamaz mı? Tanrı her şey açıklamadıysa biz neden inadına her şeyi açıklamaya çalışalım?

Yukarıda sıraladığımız Arminianızım ve Calvinizim temel öğreti özetlerine göre, Kutsal Kitap ne dediğini araştırmak üzere bu öğretileri desteklemek için gösterilebilen en güçlü ayetleri vermeye çalışalım. Aslında Kutsal Kitap'ta tam tamına maddelerde dile getirildiği şekilde ifadeler bulmak zor. Öyleyse neden ayetlerin diline daha fazla sadık kalmayalım? Bu yüzden ayetlerde destekleyici net ifadeler bulunmadığı durumlarda kendime, madde başlıklarını ayetlere göre daha uygun ifadelere çevirme 'özgürlüğünü' tanıdım. Şimdiden beni mazur görün; ve Kutsal Kitap'ın açıkça beyan ettiklerini açıklamaya çalışalım...

Önce Arminianizm bu konudaki teolojik beyanlarına bakalım:

1. Mesih İsa'nın ölümü her bir insan için sunulan fidedir:

"Çünkü tek Tanrı ve Tanrı'yla insanlar arasında tek aracı

vardır. O da insan olan ve kendisini herkes için fidiye olarak sunmuş bulunan Mesih İsa'dır”(1Ti.2:5,6).

Bu ayet tek başına yukarıda Calvinizme ait olarak sıraladığımız (c) maddesini, yani “İsa Mesih yalnız seçilenler için öldü” savını geçersiz kılar nitelikte. İsa Mesih sadece ‘seçilenler’ için değil, “*herkes için fidiye olarak sunulmuş bulunan*”dır! Ne var ki, çoğu Calvinistin söylemeye çalıştığı şeyi aşağıdaki (h) maddesinde Kutsal Kitapça daha doğru bir dile döküceğiz (yani, İsa herkesin uğruna öldü, ama yalnız kurtulanlar bundan faydalanabiliyor).

1. Kurtuluş hediyesi bütün insanlar için tasarlanmıştır:

“O bütün insanların kurtulup gerçeğin bilincine erişmesini ister”(1Ti.2:4).

Calvinizmin genel görüşü, “cehennemi hak eden ve çaresizce sonsuz yıkıma giden bütün insanlar arasında Tanrı bazı kişilere bir iyilik yapmak isteyip bu ‘bazılarını’ cennete kavuşturduysa buna kim itiraz edebilir” şeklindedir. Nükleer bir saldırıda yalnız birkaç kişi sığınaklara girebiliyorsa, hepsi öleceğine birkaç kişinin kurtulması daha iyi olmaz mı? Ama Tanrısal sığınakta (cennete) herkese yetecek kadar yer var. Üstelik O birkaç kişi değil, hepsinin kurtulmasını ister! Kimsenin de mahvolmasını istemez! (2Pe.3:9). Tanrı herkesin kurtulabilecek bir plan geliştirdi ve herkesin kurtulması için gereken zemini hazırladı.

Ama Kutsal Kitap’a göre herkes kurtulmuyor! Ne oldu peki? Diyebiliriz ki, Rab herkesi kurtuluş için seçti ama herkes Tanrısal kurtuluş yolunu seçmedi. Bu durum Tanrı’yı aciz göstermez, çünkü oyun kurallarını saptayan ve insana seçim

hakkını tanıyan yine Kendisidir (adaleti ve merhametine uygun olarak).

1. İnsan kurtuluş davetini kabul edebilir, umursamayabilir, reddedebilir de:

“...Bu denli büyük kurtuluşu görmezlikten gelirse nasıl kurtulabiliriz?”(İbr.2:3).

Yine İbraniler 10:26’da, *“Gerçeği öğrenip benimsedikten sonra, bile bile günah işlemeye devam edersek, günahlar için artık kurban kalmaz”*ifadesi Eski Çeviride (E.Ç.), *“Çünkü hakikat bilgisine nail olduktan sonra kasten günah işlersek, artık günahlar için kurban kalmaz”*şeklindedir. Calvinizme göre buradaki günah zaaflarımızdan ötürü Tanrı’ya karşı işlediğimiz suçlar değil, Mesih İsa’nın tek Kurban oluşunu reddetmektir.¹²Yani Kurtuluş gerçeğini anladıktan sonra İsa’ya bile bile inanmayı reddetmektir. Böyle davrananlar için artık geçerli başka bir kurban yoktur, çünkü tek geçerli kurbanı, İsa Mesih’i reddetmişler!

1. İnsan, Kutsal Ruh’un etkisine ve gücüne karşı koyabilir:

“Ey dik kafalılar, yürekleri ve kulakları sünnet edilmemiş olanlar! Siz tıpkı atalarınıza benziyorsunuz, her zaman Kutsal Ruh’a karşı direniyorsunuz”(Elç.7:51).

Calvinizme göre Tanrı bir kimse için bir plan tasarladıysa bunu Kendisi kesinkes gerçekleştirir ve kişi Kutsal Ruh’un bu konudaki işleyişine karşı koyamaz. Ne var ki, yakarındaki ayeti aşağıdakiyle beraber incelediğimizde şimdilik başka yorumlara

gerek kalmaz sanırım: “*Oysa Yahya tarafından vaftiz edilmeye yanaşmayan Ferisiler’le Kutsal Yasa uzmanları, Tanrı’nın kendileriyle ilgili tasarısını reddettiler*”(Luk.7:30).

1. Kutsal Ruh’a ortak edilmiş insanlar kurtuluştan yoksun kalabilirler:

“Bir kez ...Kutsal Ruh'a ortak edilmiş ...oldukları halde yoldan sapanları yeniden tövbe edecek duruma getirmeye olanak yoktur”(İbr.6:4-6).

Yukarıdaki Arminianızım görüşüne ait ifade, “Kurtuluşa kavuşmuş insanlar, kurtuluşunu yitirebilirler” şeklindeydi. Bu kaniya özellikle yukarıda ayetini aktardığımız İbr.6:4-6’ya dayanarak varırlar. Ne var ki, burada Kutsal Ruh’un etkisini görmüş ve bunu reddetmiş insanlardan söz ederken, bunlar acaba yeniden doğmuş kişiler miydi? Yeniden doğmamışlarsa elbette kurtuluştan yoksun kalırlar... Yahuda İskariot Kutsal Ruh’a ortak edilmişti (O’nun gücüyle mucizeler yapmıştı) ama yine de “*mahva giden adam*”oldu (Yu.17:12); Kutsal Ruh’a ortak edilmişti ama yeniden doğmamıştı... İsa’nın iyileştirdiği on cüzamlı da hayatlarında Kutsal Ruh’un gücünü tecrübe ettiler (Luk.17:11-19); ne var ki, yalnız biri İsa’ya dönüp imanıyla kurtuldu...

Ama yeniden doğuşu ve kurtuluşun yitirilebilmesi ile ilgili Kutsal Kitap gerçeklerini ilerideki bölümlerde ele alacağız.

Şimdilik şunu söyleyeyim: iman ettikleri görüldükten sonra Rab’den ve imandan kopan insanlar vardır. Bunlar için Arminianızım “kurtuluşu yitirdiler” der, Calvinizim “aslında seçilmemişlerdi” veya “hiç kurtulmamıştı” der; yani kurtuluşu ‘yitirdiler’ demez ama ‘kaçırdılar’ der... Her iki görüşü

destekler nitelikte görünen ayetler bulmak mümkün. Belki yine de aynı paranın iki ayrı yüzü söz konusudur.

* * *

Şimdi Calvinizmin bu konudaki teolojik beyanlarına bir bakalım:

1. Asli günah nedeniyle insan doğası Tanrı'yı hoşnut edecek imkanından tamamen yoksundur (tümüyle yozlaşmıştır) ve bütün insanlar doğal halleriyle cehennemi hak eder:

"Yazılmış olduğu gibi: "Doğru kimse yok, tek kişi bile yok. Anlayan kimse yok, Tanrı'yı arayan yok. Hepsi saptı, Tümü yararsız oldu. İyilik eden yok, tek kişi bile! ""(Rom.3:10-12).

"Sizler bir zamanlar içinde yaşadığınız suçlardan ve günahlardan ötürü ölüydünüz. Bu dünyanın gidişine ve havadaki hükümlerliliğin egemenine, yani söz dinlemeyen insanlarda şimdi etkin olan ruha uymaktaydınız. Bir zamanlar hepimiz böyle insanların arasında, benliğin ve aklın isteklerini yerine getirerek benliğimizin tutkularına göre yaşıyorduk. Doğal olarak ötekiler gibi biz de gazap çocuklarıydık"(Ef.2:1-3).

"Kardeşler, şunu demek istiyorum, et ve kan Tanrı'nın Egemenliği'ni miras alamaz. Çürüyen de çürümezliği miras alamaz" (1Ko.15:50).

"Et ve kan" insanın doğal halini ifade eder. İnsan doğuştan miras aldığı günah tohumu ile (ruhsal cürüme veya yozlaşma ile) çürümezliğe (Tanrı'nın kutsallık katına) kavuşamaz...İnsanlar "Doğal olarak... gazap çocukları"dır; yani cehennemi hak ederler. Doğal haliyle "Tanrı'yı arayan dayok."Din arayabilir, din aracılığıyla vicdanını huzura

kavuşturmayı amaçlayabilir... Ama bu genellikle gerçek bir Tanrı arayışı değildir. Yine de İncil, “Sürekli iyilik ederek yücelik, saygınlık, ölümsüzlük arayanlara sonsuz yaşam verecek” sözleriyle (Rom.2:7), arayış içinde bulunan ve Tanrı’nın onlara Kendisine giden yolu gösterdiği kişilerden söz eder (bkz. Elç.10:31-34, 44-48).¹³

İnsan insana iyilik yapabilir. Ama ilk günahattan sonra insan iyilikleri, kaynağını Tanrı’da değil kendisinde aradığı ve insan iyilikleri Tanrı’nın kutsallık ölçüsü karşısında hep eksik kaldıkları için Tanrı’nın adalet taleplerini tatmin edecek imkanından tamamen yoksundur. Yani hiçbir insan çabası, Tanrı’nın adil yargısı karşısında halk dilinde ‘sevap’ olarak bilinen niteliği taşımamaktadır. Bu konuda Arminianızım ve Calvinizim taraftarları genelde hemfikirdirler.

Ne var ki “tümüyle yozlaşmışlık”, insanın Tanrı’nın davetine evet veya hayır diyecek iradedden yoksun olduğunu ifade etmek için kullanılıyorsa, bu anlayış Kutsal Kitap’ta insanın bir seçim yapıp yapmamaya veya bir eylemde bulunup bulunmamaya davet edildiği bütün ayetler ile net bir çelişki içindedir...

1. Tanrı mutlak egemenliği uyarınca insanların *Mesih aracılığıyla* kurtulmaları için (cennete gitmeleri için) ezelden beri seçti. Mesih’i reddedenleri ise doğal hallerine terk etti (yani cehenneme giderler):

“Tanrı önceden belirlediği kişileri çağırdı, çağırdıklarını akladı ve akladıklarını yüceltti”(Rom.8:30).

“O kendi önünde sevgide kutsal ve kusursuz olmamız için dünyanın kuruluşundan önce bizi Mesih’te seçti. Kendi isteği ve iyi amacı uyarınca İsa Mesih aracılığıyla kendisine oğullar

olalım diye bizi önceden belirledi”(Ef.1:4-5).

“Her şeyi kendi isteği doğrultusunda düzenleyen Tanrı'nın amacı uyarınca önceden belirlenip Mesih'te seçildik”(Ef.1:11).

Calvinizmin bu maddedeki ifadesine “Mesih aracılığıyla” beyanını ekleyerek (ki bu, Ef.1:4-11'deki seçilmişlik ile ilgili her ayette açıkça ve sürekli olarak geçer), seçilmişlik öğretisi gerçek dengesini bulur. Bu şekilde Tanrı bazı kişileri keyfi seçmez, “Mesih” kapısından girenleri seçer. Gerçi Calvinist görüşü, Mesih kapısından girerler çünkü önceden seçilmişler şeklindedir.

Hani aralıklı bir kapının üstünde konulan su kovası şakası var ya! Kova kapıyı itip altından geçen kişinin kafasına dökülür ve onu ıslatır. ‘Seçilmişlik’ doktrininin diliyle söyleyecek olursak: “Tanrı zaten onu ıslatmaya kararını vermişti bu yüzden kapıdan geçer” ya da, “Tanrı kapıdan geçeni ıslatmaya karar verdi” diyebiliriz. Pek bir fark yok gibi gözükebilir, ama ilk ifadede Tanrı insanları kapıdan geçmeye zorlar, ikincisinde ise zorlamaz. Elbette Tanrı kimin geçip ıslanacağını bilir; zaten bu amaçla “kovayı” koydu. Böylece şu kesin: bazılarını ıslanması için seçti!

Sonraki bölümlerde bu konuyu (ki kitabımızın esas konusudur) ve ilgili ayetleri ayrıntılı olarak inceleyeceğiz. Burada Kutsal Kitap'tan bir örnek vermekle yetinelim: Gidyon'un yanındaki ordu 32 bin kişiden oluşuyordu (Hak.7:1-7). Bunlardan savaşı kazanmak için Rab 300 kişi seçti. Nasıl seçti? Becerilerine göre değil öyle ki, zaferin şanı onlara değil Rab'be ait olsun (ayet 2). Ama kendisi onları birebir de belirlemedi. Belli koşulları yerine getirenleri seçti. Korkanlara, eve dönmelerine izin verildi (22.000 kişi ayrıldı). Kalan 10.000 kişi arasından su kenarında *“diliyle su içen üç yüz kişi”*yi seçti

(ayet 7). Diyebiliriz ki Rab onları nehrin kıyısında nasıl su içtiklerine göre seçti. Seçim kıstası somut bir davranıştı.

Tanrı insanları Mesih'te kurtuluş için seçti, yani Mesih'i kabul edip etmeyeceklerine göre seçti.¹⁴Tanrı Mesih'i reddedenleri ise doğal haline terk eder (yani cehenneme giderler): *“Yargı da şudur: Dünyaya ışık geldi, ama insanlar ışık yerine karanlığı sevdiler. Çünkü yaptıkları işler kötüydü”*(Yu.3:19).¹⁵

1. İsa Mesih'in günahları bağışlatan kurban (kefaret) olarak ölümü yalnız seçilenler için geçerlidir.

“Bunun için emek veriyor, mücadele ediyoruz. Çünkü umudumuzu bütün insanların, özellikle iman edenlerin Kurtarıcısı olan diri Tanrı'ya bağladık”(1Ti.4:10).¹⁶

Burada Calvinist “İsa Mesih günahları bağışlatan kurban (kefaret) olarak yalnız seçilenler için öldü”ifadesine tamamen farklı bir biçim verdik. Çünkü İsa sadece seçilenler için değil, HERKES İÇİN öldü...

Ne var ki, çoğu Calvinistin söylemeye çalıştığı şeyi burada daha uygun bir ifadeyle verdik. Mesih İsa bütün herkesin Kurtarıcısı olarak sunuldu, ama sadece iman edenler (seçilenler) kurtuluyor. Calvinizim görüşü Mesih İsa sadece ‘seçilenler’ için öldü derken, onun ölümü sadece kurtulanlar için geçerli oldu demek istedikleri takdirde doğrudur. Yok eğer, “İsa iman etmeyenler için ölmedi” diyorlarsa, İsa'nın ölümünün evrensel değerini yok saymış olurlar. Hani Kutsal Kitap'ın desteği!¹⁷Calvinist görüşe göre, eğer İsa onlar için öldüyse ve onlar sonunda kurtulmuyorlarsa, O'nun ölümü kurtulmayanların durumunda boşa gitmiş olurmuş. Buna “sınırlı kefarete” denir.

1. Kutsal Ruh kefaretin etkisini *Mesih*'te seçilenler için etkin kılar. Seçilenler, Kutsal Ruh'un bu işleyişini sağlayamaz, Ruh işlediğinde de bunu *başarısız kılamazlar*...

“İsa Mesih'in sözünü dinlemeniz ve O'nun kanının üzerinize serpilmesi için, Baba Tanrı'nın öngörüsü uyarınca Ruh tarafından kutsal kılınarak seçildiniz”(1Pe.1:2).

Madde başlığında, “seçilenler” yerine “Mesih'te seçilenler”, “karşı koyamazlar” yerine “başarısız kılamazlar” ifadeleri seçtim. Bunun sebebi sanırım yukarıda söylediklerimizin ışığında gayet iyi anlaşılır. Aktardığım ayet bunu da destekler. Nitekim Tanrı bu ayette seçimini dört şeye bağlar:(1) Baba Tanrı'nın öngörüsü; (2) insanın İsa'ya teslim olması (itaat etmesi); (3) Mesih'in kanı insanın üzerinize serpilmesi; ve (3) Ruh tarafından kutsal kılınmasına bağlar. Yine de Mesih'i kabul edenler seçiliyor. Diyebiliriz ki, insanın bakış açısından Mesih'i kabul ettikleri için seçilmişler; Tanrı'nın bakış açısından, Mesih'i kabul ederler çünkü Rab onları önceden seçti (ya da O'nu kabul edeceklerini bildiği için seçti).

Bu şuna benzer: Bir bahçede düğün şöleni vardır. Bahçe kapısının üstünde “arzu ederseniz buyurun” yazar, kapıyı geçtikten sonra arkasında “zaten adınız davetliler listesindedir” yazar. Mesih bizi kurtuluşa çağırır, “girerseniz kurtulursunuz” der, kabul kapısından geçtiğimizde bu sefer, “ezelden seçilmiştiniz” der. O'nun için bu çoktan olmuştu, ama bizim için karar verdiğimizde gerçekleşti. Kapıdan geçtikten sonra seçildiğimiz gerçeğini kimse değiştiremez... Ve aynı şekilde seçilenlerin durumu, Tanrı onları ya önceden ayırdığı ya da önceden bildiği için, ezelden beri bilinir ve değiştirilemez...

Tanrı'nın ezeli takdiri veya ön bilgisi özgür irademize zincir vuruyor mu? Hayır. Ama bunu daha ileride cevaplandırmaya çalışacağız.

1. Önceden belirlenenler Tanrı'nın gücüyle korunur ve *onlar için tayin edilen hedefe (Mesih'in benzerliği) mutlaka kavuşurlar.*

"Çünkü Tanrı önceden bildiği kişileri Oğlu'nun benzerliğine dönüştürmek üzere önceden belirledi. Öyle ki, Oğul birçok kardeş arasında ilk doğan olsun. Tanrı önceden belirlediği kişileri çağırdı, çağırdıklarını akladı ve akladıklarını yüceltti"(Rom.8:29-30).

Tanrı Kurtuluş kapısından gireceklerini bildiği kişileri Oğul'un benzerliğine dönüştürmeye karar verdi. Ankara trenine binen kişi için, varış noktası olarak Ankara belirlendi. Ama bilet alıp Ankara trenine binene kadar varışı belli değildi. Trene bindikten sonra varış noktasını değiştiremez. Mesih'e iman eden kişi için, Oğul'un benzerliği varış noktası olarak belirlendi. Ama tövbe edip Mesih'i yüreğine alana kadar kendisi için varış belli değildi. Kutsal Ruh'tan doğduktan sonra varış noktasını, yani cennette tam olarak gerçekleşecek Mesih'in benzerliğine dönüşümü değiştiremez. Yeniden doğuş noktasından cennete kavuşma noktasına kadar geçen süreç Tanrı'nın gücüyle güvence altına alınmıştır!¹⁸

"Rabbimiz İsa Mesih'in Tanrısı ve Babası'na övgüler olsun. Çünkü O büyük merhametiyle YENİDEN DOĞMAMIZI SAĞLADI. İsa Mesih'i ölümden diriltmekle bizi yaşayan bir umuda, çürümez, lekesiz, solmaz bir mirasa kavuşturdu. Bu miras sizin için GÖKLERDE SAKLIDIR. Zaman sona ererken açığa çıkarılmaya hazır

olan kurtuluşa kavuşasınız diye iman sayesinde TANRI'NİN GÜCÜYLE KORUNUYORSUNUZ”(1Pe.1:3-5).¹⁹

İleride kurtulmuşluğun yitirilip yitirilmediği konusunu ayrıntılı olarak inceleyeceğiz.

* * *

Bu noktaya geldikten sonra yine alçakgönüllülükle şunu kabul edelim: elimizden geldiğince valizleri (Kutsal Kitap beyanlarını) bagaja (tutarlı bir teolojik anlayışa) en iyi şekilde yerleştirmeye çalıştık. Yine de sokamadığımız paketler (zor ayetler) mutlaka vardır. Hatta valizleri bizden daha iyi yerleştirip daha fazla boş yer kazananlar ve böylece kendi Kutsal Kitap anlama sisteminde (yani teoloji görüşlerinde) daha fazla “Kutsal Kitap gerçekleri” dahil edenler vardır!

Ne var ki, görüşümüz ne olursa olsun “Ağaçlar ormanı görmeme engel olurlar” deyiminde olduğu gibi, ayrıntılarda kaybolmak yerine Tanrı'nın aslında hiçbir ayrıntıyı gözden kaçırmadığı ve yalnız O'nu ellerinde, yani egemenliği ve amaçları altında korunarak güvende olduğumuz gerçeğiyle O'ndan lezzet almaya devam edelim! İman hayatının özü budur.

2. “Kaderi” Cevaplanmak Olan Sorular

Bu bölümde Kutsal Kitap’ı incelemenin sonucu olarak şu neticelere varacağız:

- Tanrı “tedarikçi yönetimine” göre (*providence*) her şeyi iki temel amaç uyarınca önceden tasarlayıp gerçekleştirir: Kendi izzeti ve insanın iyiliği için.
- İnsanı kararlarından ve hareketlerinden sorumlu olarak yarattı. Ne var ki, Tanrı onun günahından sorumlu değildir.
- Tanrı kimi insanları veya insan gruplarını seçer onlar için plan yapar, ama bu körü körüne bir kadercilik değildir.
- Tüm insanlar Tanrı’ya karşı direnirler. Fakat O, amacını gerçekleştirmek için iradesini çiğnemenen istediği herkesi kullanır veya ikna eder.

* * *

Tanrı mutlak egemen ise, tartışmaya yer yoktur: O her şeyi amacı uyarınca önceden planlar, planınıda kesin gerçekleştirir. Ama bu kadar basit olsaydı böyle bir tartışma hayal bile edebilir miydik?

Orta Doğu’da kader anlayışı yalnız hayatın yöneldiği ‘son durak’ ile ilgili değildir. Bunun yanı sıra olup biten her şey, saniyenin milyarda biri dahi Tanrı’nın tasarısına bağlı olup O’nun direkt eseri olarak görülmektedir. Ve burada bir amaçtan çok ilahi iradeye boyun eğmek konusu daha ağır basmaktadır.

Hıristiyanlıkta ise kader ve seçilmişlik konusu belli başlı

amaçlar için seçilen kişi veya kişi grupları ile ilgilidir. Bu planlama etkinliği elbette bize göre devasa boyutlardadır ve içine sayısız konu ve insan kitlesi alır. Amaçlar çeşit çeşit olabilir: Mesih'in doğacağı soyu hazırlamak, kimi insanlara tarihte anahtar rollerini dağıtmak, kendisine tapınan bir halk oluşturmak, Kelamını dünya uçlarına ulaştıracak elçilerini atamak, kurtulanların cennete ulaşmalarını sağlamak... bu amaçlardan yalnız bazılarıdır. Ama ilahi tasarrufunda amaç yönetimdeki yaptırımdan daha önemlidir.

Birinci yaklaşım ilahi iradenin keyfiyetini vurgular. Bu yüzden anlam aramak boşunadır. İkinci yaklaşım ise, bu iradenin amacını ve hedefini vurgular; bu yüzden mutlaka bir anlam vardır.

Bu yüzden Kutsal Kitap der ki, Tanrı her şeyi “*IYI AMACI UYARINCA*” yapar (Ef.1:9). Her ne kadar iyiliği, yaptığı seçimler konusunda herkese derin bir nefes aldırması gerekse de (çünkü iyiliği O'nun keyfi davranmadığını vurgular), insanın doğal tepkisi bu seçimleri sorgulamaktır: “*Şimdi bana, "Öyleyse Tanrı insanı neden hâlâ suçlu buluyor? O'nun isteğine kim karşı durabilir?" diyeceksin*” (Rom.9:19).

Böylece Tanrı'nın iradesi karşısında ezilmiş hisseden insanın bu iniltisini dile getirerek ilk bir anahtar soru sormamıza Kutsal Kitap izin verir:

1. Kutsal Kitap'ın seçilmişlik anlayışı kadercilik midir?

Yıllar önce ev ararken emlakçilik yapan bir hacı amca ile belli

bir saatte randevulaşmışım; sırf oyalandığı için neredeyse bir saat geç gelen kendisine şikayet ettiğimde bana, “kader işte” deyip konuyu kapattı...

“Kader”, “mukadderat” ya da “alın yazısı”, “yazgı” dediğimiz zaman halkın kafasında nasıl bir anlayış vardır? Sözlüğe göre ‘kader’: “Bütün olmakta ve olacak olanları önceden ve değişmeyecek biçimde düzenlediğine inanılan doğa üstü güç... Genellikle kaçınılmaz kötü talih” (Türk Dili Kurumu, TÜRKÇE SÖZLÜK). “Kader işte” denilir, çünkü artık olan oldu, kimse onu değiştiremez ve bu ‘kör gücün’ kaprislerini kabullenmekten başka bir çaremiz yok. Gerçekten Tanrı bu kadar ezici davranır mı?

KADER(*Al-Qadar*) Arapça bir kelime olup İslam ilahiyatına ait bir kavramdır. Tek Tanrılı diğer dinlerin teolojik sistemleriyle bazı konularda paralellikler gösteren İslam ilahiyatında, Allah’ın her şeyin üzerindeki mutlak hakimiyeti alimler tarafından yüzyıllar boyunca tartışılan önemli bir konu olmuştur.

Bu konudaki genel kanı şudur: Allah evrendeki her hareketi, kararı veya değişimi bizzat kendisi yaratmaktadır.²⁰ Allah’ın yaratma işi ilk yaratılış ile sona ermedi, şu anda bu satırları yazarken bilgisayarın klavye tuşlarına basmam bile O’nun doğrudan yarattığı bir eylemdir diye düşünülüyor. Yani sadece ellerimi yönetmesi değil, hareketlerini yaratması söz konusudur... Allah evrende bütün olup bitenleri en ayrıntılı detayına kadar düşünen ve tasarlayan bir film senaristi gibidir. Bu anlayış sadece İslamiyet’e has değil. Bir çok Uzak Doğu felsefeleri ve dinlerinde benzer kader anlayışları vardır. Aradaki fark şudur: her şeye kadir Tanrı yerine, evrenin kaderini belirleyen şey soyut bir güçtür. Bu mutlak iradeye karşı çıkmanın ya da onu sorgulamanın hiçbir yararı yoktur. Bizi çeken, irademizin tamamen dışında gelecekteki

kadere doğru sürükleyen, karşı koyamadığımız bu güç bir nevi kozmik mıknatıs gibidir.

Yahudilik ve Hıristiyanlık içersinde de kederciliğe benzer anlayışlar geliştiren teoloji ekolleri vardır...

Ama burada Kutsal Kitap'ın altını çizdiği bir konuya dikkat etmemiz gerekir:

“Yedinci güne gelindiğinde Tanrı yapmakta olduğu işi bitirdi. Yaptığı işten o gün dinlendi. Yedinci günü kutsadı. Onu kutsal bir gün olarak belirledi. Çünkü Tanrı o gün yaptığı, yarattığı bütün işi bitirip dinlendi”(Yar.2:2-3).

Tanrı yoruldu mu ki dinlendi? *“Bilmiyor musun, duymadın mı? Ebedi Tanrı, RAB, bütün dünyayı yaratan, Ne yorulur ne de zayıflar...”*(Yşa.40:28). Demek ki, burada kastedilen şudur: Tanrı her şeyi yarattıktan sonra yaratma işine son verdi. Bundan sonra olup biten her şey yaratılan birer eylem değil, O'nun başta yarattığı doğa kanunları doğrultusunda bir etki tepkiler dizisidir. Evrendeki her şeyi bu kanunlara göre düzenlemiştir. Elbetteki O, bir kenara çekilip seyirci kalmaksızın bu etki ve tepkileri gözetliyor ve denetliyor, ama herkesi iplerlere bağlı, iradesiz bir kukla gibi oynatmıyor. Kader diye kaprisli ve kör bir talih yoktur!

Tanrı, *“güçlü sözüyle her şeyi devam ettirir”*(İbr.1:3), ve *“her şey varlığını O'nda sürdürmektedir”*(Kol.1:17).O, ardı arkası bitmeyen bir yaratma koşuşturması içinde değildir. Evreni 6 günde yarattı, sonra yaratma işine ara verdi. İsterse yine de yaratır (ve aslında biri İsa'ya iman ettiğinde öyle de yapar; bkz. Ef.2:10; 2Ko.5:17), ama şu anda evrenin üzerindeki yönetimi onu devam ettirmek şeklindedir. Bu ne demek? Kendisi evreni uyumlu hareket içinde ve hayatta tutan enerjiyi ve

düzeni sağlamaktadır. Tanrı “*Yüzünü gizleyince*” evrendeki bütün varlıklar “*dehşete kapılırlar, Soluklarını kesince ölüp toprak olurlar. Ruhun'u gönderince var olurlar, Yeryüzüne yeni yaşam verirsin*”(Mez.104:29-30). Kendisi usta bir saatçiye benzer. Önce saati tasarlar ve imalat eder. Bu bir kereye mahsustur. Sonra her gün saati kurar ve çalışıp çalışmadığını kontrol eder. Buysa devamlı bir iştir. Ama parmağıyla çarklarını veya ibrelerini oynatmıyor... Yalnız saat bozulursa parçaları söker ve onu tamir eder...

- 1) Rab dünyadaki hayat ve onun sınırlarını tasarlayıp yaratmıştır: “*Yeryüzünün bütün sınırlarını sen saptadın, Yazı da kışı da yaratan sensin*”(Mez.74:17).
- 2) Yaşamı denetler, gücünü sürekli sağlar “*Yeryüzüne yeni yaşam verirsin*”(Mez.104:30); “*Herkese yaşam, soluk ve her şeyi veren kendisi*”dir (Elç.17:25).²¹
- 3) Kurallarını bozanları, yoldan sapanları terbiye eder ya da yargılar... “*Tanrı'nın "herkese, yaptıklarının karşılığını verecektir*” (Rom.2:5-6; Mez.93:10).

Böylece kaderci görüş dışında, her şeyi yaratan olmakla beraber Tanrı'nın, evrenin bütün yasalarını denetleyen ve ihtiyaçlarını sağlayan tedarikçi (*provider, providential governor*) olduğu yolunda Kutsal Kitap'ın görüşü vardır. Birinci görüş ‘kör tahlilci’, ikincisi ise ‘tedarikçidir’...

Evreni yarattıktan sonra Tanrı, her şeye durmadan müdahale etmediği gibi dünyayla bağlarını da koparmadı. Dünya müdahale edilemeyen kapalı bir sistem değildir. Maddi manevi bütün ihtiyaçları O karşılar, tedarik eder. Müdahaleleri iyi amaçlarını gerçekleştirmek içindir. Dünya bir akvaryum gibidir; üstünü kapatmıyoruz, suya oksijen veririz, içindeki balıklara her gün yem

veririz ve zaman zaman iini temizleriz... Akvaryumda kaderci bir uygulama balıkları sabit bir rotaya bağlamak ve ömürlerini sonlandırmak istediğimizde yemlerine son vermek olurdu. Tedarikçi yaklaşım ise, akvaryumun sınırları içinde özgürce yüzmelerine izin vermek ve renklerinden olduğu gibi canlılıklarından zevk almak üzere ihtiyaçlarını düzenli olarak karşılamak olurdu.

Tanrı bir film senaristine değil (kaderci görüş), daha çok oyun kurallarını belirleyen Futbol Federasyonuna benzer (tedarikçi görüş). Futbol maçı bu kurallar dışında oynanamaz. Belli sınırlar çizilmiştir ve bunların aşılması için denetim mekanizmaları vardır. Aşıldığında gereken cezalar veriliyor.

Bir filmin her oynadığında değişmemesini bekleriz, değişirse (örneğin bir taraf makaslanırsa) şikayet ederiz. Aynı filmlerin yeni yorumları yapıldığında zor beğeniriz, çünkü orijinal filmde zaten her şey mükemmel tasarlanmıştı... Ama bir maç her oynandığında değişmezse şike var deriz ve paramızı geri isteriz.

Kaderci kişi körü körüne senaryoya boyun eğer, tedarikçi görüşü benimseyen kişi ise oyun hakemine boyun eğer. Bu hem gönüllü hem amaçlı bir teslimiyettir ve oyun içinde büyük heyecan ve macera vardır. Maç oynanıyor!

Yıllar önce Yunanistan'dan Türkiye'ye giriş yaparken, hayatımda görmediğim kadar korkunç bir kar fırtınasına yakalandık. Bir ara tekerlekten çıkan zincirleri düzeltmek için ön sol çamurluğun yanında dururken, birden bir şey arabamızı şiddetle vurdu. Benden ancak on ile yirmi santimetre uzaklıktaki kapı arabanın içine öyle bir girdi ki adeta kasayla kaynaştı. Bizi

vuran bir jandarma arabasıydı ve çarptıktan sonra yoldan çıkıp yamaçtan 5 metre aşağı düştü. Bende ise bir sıyrık bile yoktu! Bu kadar tahribat yapan bir kaza nasıl da yanında duran bana dokunmadı bile? Doğrusu bilmiyorum. Ama bildiğim bir şey var, Tanrı “tedarikçi denetimi” ile beni korudu, beni kayırdı.

İbranice veya Grekçe’de “tedarikçi denetim/yönetim” için (*providence*) bir karşılık yoktur. Eflatun Tanrı’nın sağlayışı, yani “tedariki” için ‘pronoia’ kelimesini kullandı. Başka Yunan filozoflar da öyle: Filon (“Peri pronotas” adlı eserinde), Yosefus, “Bilgelik” kitabının yazarları (14:3; 17:2), 3.-4. Makabi de öyle. Ama Yeni Antlaşma’da (İncil’de) ‘pronoia’ kelimesi yalnız iki kere geçer (Elç.24:2; Rom.13:14) ve her iki durumda da Tanrı’nın değil, insanların bir şeyi kayırdığını ifade eder. Fiil kipi olan ‘pronoio’ da öyledir (Rom.12:17; 2Co.8:21; 1Ti.5:8).²²

Ne var ki, insan ile olan ilişkisinin en dokunaklı yönlerinden biri Tanrı’nın “tedariki”dir; yani maddi ve manevi ihtiyaçların sağlayışıdır. İnsanın yaşamının anlamı, soluğu dahil aldığı her şeyin, Rab’bin “tedarikçi yönetimi” doğrultusunda O’nun sağlayışı ve hediyesi olarak kabul etmesindedir. Kutsal Kitap ta baştan beri bunun böyle olduğunu vurgulamaktadır. Örneğin: “İbrahim, «Oğlum, yakmalık sunu için kuzuyu Tanrı kendisi sağlayacak» dedi... Oraya «RAB sağlar» adını verdi. «RAB’bin dağında sağlanacaktır» sözü bu yüzden bugün de söyleniyor”(Yar.22:8,14).

Tanrı’nın dünyayı ve insanları tedarikiyle iyi amacına ulaştırmak için kayırması kavramı, şu diğer kavramlardan ayrı tutulmalıdır: (a) *panteizm*, dünya Tanrı içindedir der; (b) *deizm*, Tanrı dünyadan kopuktur der; (c) *düalizm*, biri Tanrı olmak üzere evren iki güç tarafından yönetilir der; (d) *indeterminizm*, dünya kontrolsüzdür der; (e) *determinizm*, her şeyi etki-tepki kanunu yönetir, özgür irade yoktur der; (f) *şans, kismet*, kontrol eden gücün hiçbir mantığı yoktur der; (g) *fatalizm*, yöneten gücün iyilik

amaçlamaz der.

Kutsal Kitap “ilahi tedarik”i Tanrı egemenliğinin bir yönü olarak gösterir. Tanrı evrenin kralıdır ve mutlak iradesiyle karar verdiği her şeyi yapar (Mez.103:19; 135:6; Dn.4:35; ile Ef.1:11). Kendisi her zaman doğru olanı yapar ve iyilik amaçlar. Böylece bizi koruduğuna dair güvence verir. Bütün Kutsal Kitap bu güven duygusuyla doludur!

II. Peki, evrende olup biten her şeye

doğrudan Tanrı mı sebeptir?

Tekrar soralım: Tanrı Her etki ve tepkiyi, her hareketin sonucunu biliyor veya planlıyor mu? Dahası, planına olup biten her şeyi dahil edip hedeflerini önceden sonuca bağlıyor mu? EVET! Kendisi evrende olup biten her şeyin arkasındadır! Ama “arkasında” ifadesini vurgulayalım...

“Dünyada yaşayanlar bir hiç sayılır. O gökteki güçlere de dünyada yaşayanlara da Dilediğini yapar. O'nun elini durduracak, O'na, «Ne yapıyorsun?» diyecek kimse yoktur”(Dan.4:35).

“RAB öldürür de diriltir de, Ölüler diyarına indirir ve çıkarır. O kimini yoksul, kimini varıl kılar; Kimini alçaltır, kimini yükseltir”(1Sa.2:6-7).

Tanrı evrendeki her şeye sebeptir dediğimizde, olup biten her şeyin arkasında olduğunu demek istiyoruz. Bu şu üç şekilde gerçektir: (a) bazı durumlara doğrudan Kendisi SEBEP olur, (b) bazı durumları ise yalnız DENETLER(c) ya da zaman zaman olup bitenlere İZİN VERMEKLE yetinir²³; ama kesinlikle HER ŞEYİ PLANINA DAHİL EDER.²⁴ Tanrı evrenin mutlak egemendir: Hiçbir şey denetiminden

kaçmaz, olup biten her şey onun isteğine uymaktadır! Ama nasıl? O'nun her şeyi denetlemesi özgürlük olasılığını yok etmiyor mu? Her şeye O karar veriyorsa insan hareketlerinden sorumlu mudur?

Bu bir “Fatalizm” ya da “kaçınılmaz kötü talihi çaresizce kabullenme” olayı, yani demir yolunda yıkılmış köprüye doğru hızla ilerleyip uçuruma giden, freni patlak trenden atlayamamak gibi bir olay değildir.

Kutsal Kitap’a göre TanrısalSEÇİM,bireyler veya insan grupları için BAZI SOMUT HEDEFLERİönceden belirleme olayıdır. Ama bunun için Tanrı Kendisinin koyduğu ruhsal ve fiziksel yasaları çiğnemiyor. Yağmurun atlan yukarı yağmasını emretmez (yağmur doğa kanunlarına bağlı hareket eder, dolayısıyla Tanrı’ya da bağlıdır, çünkü bu kanunları koyan Kendisidir). Elbette ki Tanrı, amaçlarının gerçekleşmesi için kimi özel olayları ayarlayabilir; ama böyle bir müdahaleye ‘kader’ ya da ‘önceden belirleme’ (*predestination*) değil, ‘ilahi tedarik’ veya ‘Tanrısal sağlayış’ (*providence*) denir.²⁵Örneğin: Firavun’un fermanına rağmen, ölmemesi için Musa’yı kurtaracak bir plan geliştirdi...

Özellikle hayatımızın “arabasına” binmesine izin verirse Rab adımlarımıza iyi bir hedefe doğru yön verir. Bizi her kıvrımı önceden inşaat edilen ‘roller coaster’e binen kişi gibi değil, bazı durumlarda varış noktası veya limanı önceden kararlaştırılan ama rota seçiminde özgürlük tanınan oto şoförü ya da gemi kaptanı gibi yönlendirir.

Kaderci görüş Tanrı MÜDAHİLDİR, her şeye karışır der; müdahaleleri tamamen keyfidir. Bu yüzden kaderin bir mantığı, tutarlılığı yoktur ve olup bitenlerin nedenini sormak boştur. Tedarikçi görüş Tanrı DENETÇİDİR, koruyucu ve evrenin hakemidir; Kendisi her şeyi tasarlar, denetler ve sağlar der. Bu amaçsız bir

determinizm²⁶değildir. Determinizmde aynı etkiler her zaman aynı tepkiler doğurur ve bunda bir amaç yoktur. Rab tasarısına göre keyfi müdahaleler olmaksızın her şeyi istediği hedefe yönlendiren ayarlamaları tedarik etmektedir.²⁷ Ama kendi amaçlarını, ahlak ilkelerini ve kendi kanunlarını çiğnemez. Yani akvaryumun üstü kapalı değil, balıklar zincire vurulmamış, kısmetlerine de terk edilmemiştir. Akvaryumun amacı güzellik saçmak, evrenin amacı da Tanrı'nın izzetini yaymaktır. Balıkların akvaryumun sınırları içinde serbest yüzmelerine izin veririz. Tanrı da insanların “sınırlarını önceden saptadı”(Elç.17:26), ama bu sınırlar içinde hareketlerimizi kısıtlamaz.

* * *

Madem ki, Kutsal Kitap varılacak hedefi vurgulamaktadır, hayatın nihai hedefi konusunda ne der? Hıristiyan Tanrıbilimciler özellikle bu konuyla ilgilenmişlerdir. Ne var ki, Tanrı yönetimini ve seçimini Kutsal Kitap'a göre ele aldığımızda, Kendisi yalnız kimin cennete kimin cehenneme gideceği gibi seçimlerini tek bir konuya indirgemediğini görüyoruz.

Websters New Collegiate sözlüğüne göre ‘önceden belirlenme’: “Tanrı'nın her şey üzerindeki ön bilgisinin sonucu olarak, şaşmaz ve yanılmaz bir biçimde kurtuluş için seçilmiş olanları yönlendirmesi doktrini”dir. Bu tanım prensip olarak doğru olmakla birlikte Kutsal Kitap'a göre bir tek kurtuluş için değil, çok farklı konularda çeşitli seçimler söz konusudur. Bundan ötürü Kutsal Kitap'ın ‘seçim’ ya da ‘önceden belirleme’ ile ilgili ayetlerini peşin veya önyargılı bir anlam yüklenmeden buldukları bağlamlarına göre ayrı ayrı ele alınmalı ve yorumlanmalıdırlar. Ve her ayet yalnız seçilenlerin sonsuz kaderinden söz ettiğini varsayamayız. Amaçlar genel ve geniş, ya da özel ve dar olabilir...

Tanrı Halkı olmak için Tanrısal seçimin amacı genel ve geniş, kurtuluş için amacı ise özel ve dardır.

Başka örnekler görelim. İsraililer halk olarak, toplu halde kutsal olmaları amacıyla seçildiler: *“Siz Tanrınız RAB için kutsal bir halksınız. Tanrınız RAB, öz halkı olmanız için, yeryüzündeki bütün halkların arasından sizi seçti”*(Yas.7:6). Ama İsraililer toplu halde cennete gitmeleri için seçilmediler. Nitekim Eski Antlaşma’daki bütün İsraililer cennete gitmedi (Mez.95:10-11).Tanrı İsrail’i seçtiği gibi sonra da bütün ulusları seçti... Ne için? Kurtuluş için değil, Tanrı Halkı olma şansı kendilerine de tanınması için! Ama seçildiler diye herkes (bütün İsraililer ve diğer uluslar) cennete gidecek diyemeyiz. Ya da diğer uluslar seçilmeden önce İsraili olmayan herkes cehenneme gitti de diyemeyiz! Demek ki, Kutsal Kitap genel anlamda ‘seçilmişlik’ten söz ettiği her yerde kurtuluştan söz etmeyebilir. Bu yüzden herhangi bir yorumdan önce bağlamdaki ayetlere göre söz konusu seçimin hedefini anlamak şarttır.

Yine Tanrı Orta Doğu’nun birçok eski kralını (Babil, Asur vb.), İsrail halkını cezalandırmak veya salıvermek için seçti (örn. Yşa.10:5-15; 44:28; 45:1), ama bu kişiler ne iman etti ne de cennete gittiler diyebiliriz. Öyleyse her ayrı durumda seçim kararı veya süreci kadar, seçim amacını da doğru anlamak son derece önemlidir.

İsa 12 havariyi seçti ama buna rağmen onlardan birisi cennete gidemedi: *“İsa onlara şu karşılığı verdi: "Siz Onikiler'i seçen ben değil miyim? Buna karşın içinizden biri iblistir"”*(Yu.6:70); ve yine Yahuda İskariot’tan söz ederken, *“...mahva giden adamdan başka içlerinden hiçbiri mahvolmadı”*dedi (Yu.17:12).

Böylece, Tanrı her etkinin doğuracağı tepkiyi, herkesin varacağı hedefi önceden planlayıp sonuca bağlıyor derken, birbirini

tamamlayan ama birbirinden farklı olan bazı kavramları anlamamız gerekir. Yukarıdaki sözlük tanımında, Tanrı'nın 'ön bilgisi', 'kurtuluş', 'seçilmişlik', 'önceden belirlenme' ve O'nun 'yönlendirişi' (ilahi tedarik ve takdir) kavramları tek bir konudur gibi hepsi aynı kefeye kondu, halbuki farklıdırlar. Nasıl yani?

İstanbul'dan Ankara'ya gitmek için tren, otobüs, araba ya da uçak ile gidebiliriz. Ön hazırlık yaparken neyle gideceğimize karar veririz. Sonra gider bilet alır ya da arabanın benzin deposunu doldururuz. Arabayı seçtik diyelim. Araba bizi Ankara'ya varana kadar taşır (artık bu belirlenmiştir). Ama yolda nerede mola yapacağız, ne kadar hızlı gideceğiz vs. gibi kararlar yoldayken de verilebilir. Seyahat planı Tanrı'nın önbilgisi gibidir. İstasyon, bilet veya benzincide depo doldurmak seçimin gerçekleştiği yer ve eylemdir. Kara yolları bizi yönlendiren Tanrı'nın tedariki gibidir; açık araziden gitmeyiz ya! Rota, mola, hız... bizim özgür iradenin seçimleridir. Varış yeri ise, ilahi bilgelik tarafından önceden belirlenen hedeftir. Bunları ayrı ayrı görelim:

a) Tanrı'nın ÖNBİLGİSİ(İngilizcesi '*Prescience*'): Tanrı her konuyu ezelden bilmesi ve buna göre plan yapıp her şeyin varacağı sonu planına dahil etmesi olayıdır. "*Çünkü Tanrı önceden bildiği kişileri...*" (Rom.8:29); "*Baba Tanrı'nın öngörüsü uyarınca...*"(1Pe.1:2). Bu demek ki, hem insanın özgürce alacağı kararları ve bunların doğuracağı sonuçları karışmadan bilebilir,²⁸ hem de buna bağımlı kalmadan önceden istediği sonuçları doğurmak için olayları istediği gibi yönlendirebilir. Bu bir çelişki mi? Hayır! Bu iki farklı boyutun (ilahi ve insani) birbirleriyle örtüşmesidir.

Çocuğumuz bebekken, sık sık iltihaplanan kulağından ötürü mamalarını bir türlü yiyemiyordu. Bir keresinde bir lokmayı ağzında 24 saat tuttu! Bu durumda her türlü çözüm üretmek gerekiyordu. Başvurduğumuz yöntemlerden biri, her mama kasığı

üstünde soyulmuş bir üzüm tanesini koymaktı. Çünkü üzümlere bayıldığını *önceden biliyorduk*. Bu şekilde istemediği halde ağzındaki mamayı yutardı. Özgür davranıyor muydu, yoksa zorla mı yutuyordu? Her ikisi de doğru, olaya hangi açıdan baktığımızıza bağlı. Kendince üzümü sevdiği için yutardı; bizce, biz onun yutmasını başarmıştık. Çelişki mi? Hayır! Yalnız farklı bakış açıları...

1. Tanrı'nın TEDARİKÇİ yönetimi/denetimi (İngl. *'Providence'*): insanın özgür ve bağımsız kararlarına rağmen bütün olup bitenleri iyi bir sona bağlayan ve Kendi amaçlarına ulaştıran Tanrısal yetisi ve yetkisidir. Buna insanın özgür iradesini kötüye kullandığı durumlar da dahildir; çünkü O, insanın asi veya yanlış kararları bile kendi amaçları ve hedeflerine birer araç olarak kullanmasını bilir. *"Kişi yüreğinde gideceği yolu tasarlar, Ama adımlarını RAB doğrultur"* (Özd.16:9).

Özellikle imanlıların durumunda Tanrı'nın tedarikçi yönetimi yüce bir babanın şefkati boyutundadır. Öyle ki, en zor durumlarda dahi O'na karşı tam bir güven duygusu güç kazanır. *"Tanrı'nın, kendisini sevenlerle, amacı uyarınca çağrılmış olanlarla birlikte her durumda iyilik için etkin olduğunu biliriz"* (Rom.8:28). Tanrı her durumda halkının ruhsal iyiliği için etkin olduğu ve iyi veya kötü bütün yaşadıklarımızı denetlediği gerçeği (Rom.8:28), bize O'na ümit bağlamayı öğretir ve zorluklardan geçtiğimiz zaman cesaret verir (Mez.60; 62). Böylece aynı zamanda dualarımızın imanı ve hamtları da güçlenir! Bunun en güzel örneklerinden ikisi Yusuf'un yaşamı ve Ester bölümüdür.

Yusuf ağabeyleri tarafından köle olarak satıldı, sahibinin karısına taşkınlık yapmakla suçlandı, haksız yere hapse atıldı... Ama bütün bunlar sonunda berekete dönüştü: *"Siz bana kötülük düşündünüz, ama Tanrı bugün olduğu gibi birçok halkın yaşamını"*

korumak için o kötülüğü iyiliğe çevirdi”(Yar.50:20).

Ester de Tam Yahudilerin kıyımı planlandığı sırada Babil kralıyla evlendi. Rab bu durumları halkını kurtarmak için kullandı... *“Şu anda susarsan, Yahudiler'e yardım ve kurtuluş başka yerden gelecektir; ama sen ve babanın ev halkı yok olacaksınız. Kim bilir, belki de böyle bir gün için kraliçe oldun”*(bkz. Est.4:14).

Her zaman iyilikler kollayan Tanrı'nın tedarikçi yönetimi (*'providence'*), bizleri her türlü kadere çaresizce teslim eden kör talihin (*'fatalism'*) tam zıttıdır! Kendisi, *“göklerdeki Babanız”* dır ve O, *“güneşini hem kötülerin hem iyilerin üzerine doğdurur; yağmurunu hem doğruların hem eğrilerin üzerine yağdırır”* (Mat.5:45). Tanrısal tedarikçi yönetimine güvenmek çeşitli sıkıntılardan geçen insanın yüreğine su serpiyor. Sıkıntılara anlam bulamadığımız, bunlar için Tanrısal planı çözemediğimiz zaman, Kelam Tanrı'nın keyfi davranmadığına güvence veriyor. O'nun davranışı, iyiliğimizi her şeyden çok amaçlayan tam geçerli ve derin sebepleri vardır. Böylece tepkimiz, kaderi çaresizce kabullenmek değil, Tanrı'ya bir dost olarak, göksel Babamız olarak güvenmek olabilir, çünkü sadakatini biliyoruz...

Bu durumlarda yapmamız gereken şey Tanrı'ya, *“Buna neden izin verdin?”* diye hesap sormak değil, bunun yerine kendimize, *“Acaba O bana ne göstermek istiyor?”*, *“Bu yaşadıklarım, karakterimi ve ruhsal olgunluğumu geliştirmeye nasıl yardım edecektir?”* diye sormalıyız. Eyüp kitabının büyük dersi aynen böyledir. Kendisi çektiği bütün ani acılara rağmen, onun öyküsü bize, Tanrı'nın bütün acıları biz imanlıları olgunlaştırmak, şeri yenmek, O'nunla ilişkimizin derinleştirmek ve tapınma hayatımızı zenginleştirmek için kullandığını öğretir.

1. Seçimdeki AMAÇ veya HEDEFLER (İngl. *'Purpose'*, *'Destin'*) çok

çeşitli ve birbirinden bağımsız olabilir: kimi insanları yargı araçları olarak, kimilerini ‘yararlı kaplar’ olarak kendi yüceliği için kullanabilir ve ona göre. O’nun amacı kendine bir halk toplamaya, inananları kutsallaştırmaya yönelik olabilir. Bazılarını ise evlatlık edinmek ve Oğul’un benzerliğine dönüştürmek için seçebilir. Kimilerini elçi olarak hizmet vermeleri için diğerlerinden ayırır... Uygun koşulların oluşmasını sağlayarak bütün bu amaçları gerçekleştirir.

Amaç ve hedef de birbirinden farklı olabilirler: Tanrı iman eden herkesi Kendi izzetini onlarda ve onların aracılığıyla sergilemek için (amaç) seçmiştir (Ef.1:6; 2:7; 2Se.1:10), ama İsa’nın tahtının yanında oturma ayrıcalığı yalnız belli kişilere (hedef) Tanrı’nın takdiriyle verilecektir (Mat.20:23).

Rab Yakup’u seçti Esav’u reddetti (Rom.9:13). Ama bundan Esav’un cehenneme gittiği sonucuna varamayız. Önemli olan ne amaçla seçildiği, ne konuda reddedildiğidir. Seçim ‘ilk doğanın hakkını’ alıp almak konusundaydı... İlk doğanın hakkını bir mercimek çorbası karşılığında satana ve İshak Yakup’u kutsayana kadar, yani ilahi (külli irade) ve insani koşullar (cüzi irade) örtüşene kadar Esav bereketi kaybetmedi de.²⁹ Ne var ki, Tanrı için daha Esav doğmadan her şey kesindi (Rom.9:11). İyi amacını gerçekleştirmek için aşağılayıcı ve zalimce bir müdahale yok, hedefe nişan alan ve insani kararları dahil eden düzenlemeler tedarik etmektedir.

1. Önceden BELİRLEME (İngl. ‘*Predestination*’): Anlam itibarıyla hedefe önceden kilitlenmek demektir. Bir kişinin varacağı hedefi önceden kararlaştırıp hedefe kavuşturan süreci güvence altına almak ve aynen tamamlamak demektir. “*Tanrı önceden bildiği kişileri... önceden belirledi*” (Rom.8:29). Tanrı

gereken önkoşulları da Kendisi ayarlar: “Tanrı önceden belirlediği kişileri çağırdı, çağırdıklarını akladı ve akladıklarını yüceltti” (Rom.8:30).³⁰ Tanrısal seçim sürecinde hedef geniş, önceden belirleme sürecinde ise dardır.

Tanrı önceden bildiği İsrailileri halk olarak seçti (Rom.11:1-2), ama Kendisine sadık kalmak için yalnız birkaçını önceden belirledi (Rom.11:4).³¹

Bu noktada çok iyi anlamamız gereken konu şudur: Tanrı kendi takdirine göre cennete giden tek bir yolculuk tasarlayıp istediği herkesi tek bir kader trenine bindirmez. Kimi yolculuk cennete olabilir, ama başka seferler halkını toplamak veya belli hizmetler için hizmetkarlar atamak amacıyla düzenlenir. Bu seferlerin her biri farklıdır, üstelik bu farklı trenlere binmek için aranan koşullar da farklı olabilir. Ankara veya İzmir treni aynı tren değildir. Ankara ekspresi bir taraftan ve her istasyonda duran trenler diğer taraftan, aynı değildir. İsrail Musa zamanında Rab’in Halkı trenine bindi, İsa zamanında ise trenden indi. Şimdi Mesih dünyaya tekrar gelmeden önce bir daha binmesi beklenmektedir. Tövbe ve imanla kurtuluş trenine binen herkes, ayrıca tren içinde lokanta vagonuna doğru ilerleyebilir (Mesih’in benzerliği ziyafetine doğru ilerleyebilir). Tanrı Halkı içinde kimilerine onurlu işler fırsatı verilir ve birinci sınıf için bilet alırlar (tam teslim olurlar), kimileriye bayağı işler ile yetinir ve yük vagonunda yolculuk ederler...

Genelde yapılan hatta şudur ki, ‘seçilmişlik’ veya ‘önceden belirlenme’ ile ilgili bütün ayetlerde bir tek konu (kurtuluş konusu) işleniyormuş gibi yorumlanır. Halbuki, kimi ayetler belli bir hizmet için seçtiği insanlardan, kimileri Tanrı halkı olarak seçilen kitlelerden, kimileri Tanrı halkını yargılamak için seçtiği ‘cellat’lardan, kimisi ise iman edenlerde yaratacağı

değişikliklerden (kutsallaşma ve Mesih'in benzerliği) ve yalnız az sayıdaki bazı ayetler Tanrı tasarısı, önbilgisi ve seçim koşulu uyarınca kimin kurtulacağından söz eder... Bütün bu farklı seçimlerde aranan ön koşullar, bazen yalnız Tanrı'ya bağlıdır, bazen de insana seçim hakkı tanınır.

Ayrıca Tanrı'nın insana tanıdığı özgürlükler vardır:

e) ÖZGÜR İRADE (İngl. 'Free Will'): Ahlaki seçim yapma kapasitesidir.³² Özgür iradenin Tanrı'nın isteyerek insana verdiği bir armağan olduğuna göre bunun Tanrı'nın yönetim erkini zayıflatıyormuş gibi göstermenin bir anlamı yoktur.³³ Tanrı, insan veya insan gruplarının özgür kararları ve davranışlarını saf dışı etmez, zincirdeki bir halka gibi bunları tasarısına ve seçim sürecine dahil etmektedir. Bu kararlar ve davranışlara 'insani araçlar' diyebiliriz (örnekteki rota, mola, hız...).

Bu noktada insan için özgürce seçim yapabilmek ne anlama gelir? İnsan hem kendi karakteri (ve/veya arzularına göre), hem de kendi vicdanına (ve/veya toplumun ahlak kurallarına) göre karar verir. Karakteri ve arzuları günahtan etkilenip çoğu zaman kötü arzulardır ama vicdanı neyin doğru neyin yanlış olduğunu gösterir. Tabii bu da vicdanın sahip olduğu doğruluk ve yanlışlık anlayışına göre ki, yetkin doğrulukla yanlışlığı yalnız Kutsal Kitap'tan ve Kutsal Ruh'un aydınlatıcı etkinliği ile öğrenebiliriz.

Bununla beraber insanlar, "*Yasa'dan habersiz olsalar bile... Kutsal Yasa'nın gerektirdiklerinin yüreklerinde yazılı olduğunu gösterirler. Vicdanları buna tanıklık eder. Düşünceleriye onları ya suçlar ya da savunur*" (Rom.2:14-15).

Yani bir şekilde insan davranışlarında sorumludur, çünkü seçim özgürlüğüne sahiptir. Mutlaka alışkanlıkları, korkuları, şehvetleri, duyguları, toplum baskısı vb. etkenler onu etkiler. Ünlü İspanyol filozof Ortega & Gaset, "Ben; kendim ve yaşadığım koşulların

toplamıyım” cümlesiyle demek istediği buydu. İnsan özgürdür derken, Tanrı gibi olmadığını zaten biliyoruz. İnsan yaratılmış bir varlık olduğu için ayrıca içinde bulunduğu zaman ve mekan gibi çeşitli sınırlara da tabidir.

Ama dış baskılar veya insanın kötü arzuları ne kadar güçlü olursa olsun, her insanda vicdanına göre doğru olarak bildiği yolu seçme sorumluluğu vardır.

Genel seçimlerden önce kimi siyasi partiler oy ‘satın almak’ için bedava gıda dağıtıyorlar. Ama seçmenin sorumluluğu doğru bulduğu hükümet programına göre oy kullanmaktır. Böyle yapmaması özgürce oy kullanma hakkına sahip olmadığı anlamına gelmez... Kimse de onu zorlamadı. Ama kendi vicdanının sesine karşı aldığı ‘rüşvete’ göre seçim yaparsa, sonuçlarına da katlanmalıdır. Rüşvetler sonucunda seçilen bir hükümetin kamu kurumlarındaki yolsuzluklarını yok etmesi pek olası görünmez. Aynı şekilde günahın davetlerine yenilen insan da sonuçlarına katlanmalıdır!

* * *

‘Tanrısal Seçim’ körü körüne, keyfi ve haksız bir seçim değildir. Bir kere Tanrı'nın İYİ AMACINDAN(Ef.1:9) kaynaklanır ve SEVGİSİİLE işler (Ef.1:6). Ayrıca Tanrısal seçim insanın özgürce aldığı kararları, yaptığı seçimleri ve bunların peşinden gelen davranışları, yani ‘İNSANI ARAÇLARI’da dahil eder. Bu kararlar Tanrı'nın yönetiminden kaçmıyor, çünkü insana özgürce karar verme yetkisini veren ve denetleyen (yargılayan) kendisidir. Böylece ‘insani araçlar’ (cüzi irade) O'nun denetiminden kaçmaz, Kendi planının bir parçasıdır! Ama bu kararlar kuklanın senaryoya değil, oyuncunun oyun kurallarına uymasındır. Buna göre sporcu isterse faul yapabilir, ama basket maçını futbol sahasında oynayamaz, jokey maçını “water polo” havuzunda da oynayamaz. Oyun sınırları ve sahası bellidir.

Ekinci, “Rab isterse, seneye ekinleri biçeriz” der. Buna göre Rab’bin henüz var olmayan ekinleri yetiştireceğine güvenir. Ne yapsın, uzanıp ekinlerin kendiliğinden bitmesini beklesin mi? Hayır! Toprağı işleyip tohum ekecek, öyle ki, Tanrı’nın planı gerçekleşsin. İlahi takdir insanın özgür eylemlerini planına dahil eder.

Bir başkası, “öleceğim gün önceden belirlendi” der. Bu doğru mu? Elbette: “*İnsanın günleri belirlenmiş, Aylarının sayısı saptanmış, Sınır koymuşsun, öteye geçemez*”(Eyü.14:5). Peki, yemek yesin mi? Hastalandığı zaman doktora gitsin mi? Karşıdan karşıya geçerken arabalara dikkat etsin mi? Özetle, zamanından önce ölmek için önlemler almalı mıdır? Gayet tabii! Öleceği gün Tanrı için belirsiz olduğundan değil, Tanrısal yönetim, tasarısının gerçekleşmesi için insani araçları (yemek, ilaç, dikkat...) dahil ettiği için elinden geldiğince önlem almalıdır.

Bu değerlendirmeler bizi başka soruya sevk eder:

III. İnsan Tanrı’nın isteği ve kararları dışında davranabilir mi?

Başka bir deyişle, insan Tanrı’nın isteğine ve kararlarına karşı koyabilir mi? “Şer ve Hayır Allah’tandır” denir.³⁴Bu deyim doğruysa, Tanrı özgür irade hissiyle yarattığı varlıklar ve bundan doğabilen bütün ahlak sorunları dahil evrendeki her şeyle eğlenmektedir demek. Öyle olsaydı Baudelaire’nın, “Tanrı varsa, kendisi şeytan olsa gerek” tenkiti acaba doğru mu olurdu?

Ne var ki, Kutsal Kitap’a göre insan özgür irade ile yaratılmıştır; bu yüzden kararlarından sorumlu tutulur:

“...siz ... İSTEMEDİNİZ. Tanrınız RAB'bin buyruğuna karşı geldiniz”(Yas.1:26).

“Yaşamı SEÇİNKİ, siz de çocuklarınız da yaşayacaksınız”(Yas.30:19).
“Kime... kulluk edeceksiniz, bugün KARAR VERİN. Ben ve ev halkım RAB'be kulluk edeceğiz”(Yeş.24:15).
“Önüne üç seçenek koyuyorum. Bunlardan birini SEÇDE sana onu yapayım”(1Ta.21:10).
“Çocuk kötüyü reddedip iyiyi SEÇECEKYaşa gelince...”(Yşa.7:15).
“Beni hoşnut edeni SEÇEN'e ... da daha iyi bir anıt ve ad vereceğim”(Yşa.56:4-5).
“...Hoşlanmadığımı SEÇTİNİZ”(Yşa.65:12).
“...bunlar kendi yollarını SEÇTİLER... Hoşlanmadığımı SEÇTİLER”(Yşa.66:3-4).
“Meryem iyi olanı SEÇTİVE bu kendisinden alınmayacak”(Lu.10:42).

Tanrı insanın yoldan sapmasına sebep olmadı, hiçbir zaman olmaz, olamaz da; çünkü Kendisi kutsaldır. O ilk insanı suçsuz ve saf yarattı. Ama aynı zamanda özgür yarattı. İnsan ve onun soyudur Tanrı'dan bağımsızlaşmaya karar verip yoldan sapandır...

“Tanrı insanları doğru yarattı, Oysa onlar düzenler arıyorlar”(Vai.7:29 bkz. E.Ç.).

Böylece Tanrı günahla veya kötülükle kimseyi ayartmaz; insanın günahından da sorumlu tutulamaz: “Ayartılan kişi, "Tanrı beni ayartıyor" demesin. Çünkü Tanrı kötülükle ayartılmadığı gibi kendisi de kimseyi ayartmaz”(Yak.1:13).

Aynı zamanda Tanrı yarattığı insana belli sınırlar çizmiştir ve o sınırlar içinde tutar: zaman, mekan, yiyeceğe olan ihtiyacı, ölüm...“Herkes yaşama, soluk ve her şeyi veren kendisi ... Ulusların sürelerini ve yerleşecekleri bölgelerin sınırlarını önceden saptadı”(Elç.17:25,26). Özgür iradeye sahiptir derken, istediği her şey yapabilir anlamında değil. İstese de zamanı ters

çeviremez, yemek yemeden yaşamayı seçemez...

Diğer taraftan günaha düştükten sonra insan ruhu kirlendi ve Tanrı'ya göre iyilik yapmak istese bile bunu başaramıyor. *“İçimde, yani benliğimde iyi bir şey bulunmadığını biliyorum. İçimde iyiyi yapmaya istek var, ama güç yok”*(Rom.7:18). Şeytan da insanın ruhsal gerçeklik ve ahlak anlayışını köreltir ve böylece Tanrı'ya dönmesine engel olur... *“Tanrı'nın görünümü olan Mesih'in yüceliğiyle ilgili Müjde'nin ışığı imansızların üzerine doğmasını diye, bu çağın ilahı onların zihinlerini kör etmiştir”*(2Ko.4:4).

* * *

İnsanoğlunu bu sınırlar çerçevesine hapsederek Reform'un teolojisi insan özgürlüğü üzerine Tanrı'nın egemenliğini vurguladı. Calvinizmin “katı kanadı” Tanrı'nın egemenliğini mutlak seviyesine yüceltmek suretiyle insan iradesini zincire vuruyor ve Tanrı bir kişi kurtuluş için seçtiyse bu kişi ‘istemese de’ kurtulacağı, cehennem için seçtiyse kişi ‘istese de’ kurtulamayacağını söyler. Çünkü Tanrısal kararlar karşı konulamaz niteliktedir ve insan iradesi yalnız kötülüğü becerir derler. Kutsal Kitap'ın öğrettiği bu mudur? “Kutsal Ruh'un Etkin Çağrısı” aracılığıyla “Karşı Konulmaz Lütuf” olarak bilinen bu öğretinin Kutsal Kitap'ta dayanağı var mı?

Bu görüş, asli (ilk) günahattan sonra insan doğası tümüyle bozulduğu ve insanın kendi kurtuluşunu sağlamayacağı öğretisine dayanır. *“Yazılmış olduğu gibi: "Doğru kimse yok, tek kişi bile yok. Anlayan kimse yok, Tanrı'ya arayan yok. Hepsi saptı, Tümü yararsız oldu. İyilik eden yok, tek kişi bile!"*”(Rom.3:10-12). Buna göre kurtuluş için gereken iman doğal insan için imkansızdır. İman edebilmesi için önce Kutsal Ruh'tan doğması gerek. Doğal doğumumuza karar veremediğimiz gibi, ruhsal doğuşa biz sebep olamayız. Buraya kadar tamam diyelim!

Peki, sağlayamayız; ama isteyebilir miyiz, arzu edebilir miyiz? Calvinizm kurtulmayı, iman etmeyi ya da yeniden doğmayı bile isteyemeyiz der. İstemek ile sağlamak aynı görüldüğünden böyle der.³⁵ Elbetteki Kutsal Kitap'a göre insan bunu sağlayamaz, ama aynı şekilde de Kutsal Kitap'a göre bunu isteyebildiği doğrudur! “Eğer bir kimse Tanrı'nın isteğini yerine getirmek İSTİYORSA...”(Yu.7:17). Bunu Rab Kutsal Ruh'u almamış kişilere söylemektedir. Ve herhalde kendileriyle eğlenmiyordu, ciddi bir davette bulunuyordu... Hayatta gördüğümüz binlerce örnek insanların kurtulmayı isteyebilecekleri kanıtlar. Bunu fark edebilmek için alim olmaya gerek yoktur.

İncil, “Tanrı'yı arayan yok” der (Rom.3:11), ama aynı Romalılar bölümünde de Tanrı hakkında, “...arayanlara sonsuz yaşam verecek” der (Rom.2:7; ayrıca bkz. İbr.11:6). Yani henüz sonsuz yaşama sahip olmayan kişilerin arayışından ve aradıkları için Tanrı onlara sonsuz yaşam vereceğinden net ve açıkça söz eder! Aramalarına sebep olan Tanrı mıdır? Doğrusu burada “arayan” insandır; ve bunun aksine, “Tanrı aramasını sağlar” gibi bir şey söylememektedir. Elbette ki, arka planda Tanrı her şey denetlemektedir. Ama bu bölümde arayan insan, veren ise Tanrı'dır.

Bu yüzden ‘istemek’ ile ‘sağlamak’ karıştırılmamalıdır. “Tanrı'yı arayan yok” ayeti, eylemin kendisinden değil, arayışın kendisi sonsuz yaşamı hak edemeyeceğinden söz eder. Yani temiz bir yürekle Tanrı'yı arayan yoktur. Tanrı'yı çıkar için ararız. Aslında arayışımız Tanrı'yı bulmayı hak etmez; ama Kendisi O'nu bulmamıza izin verir...Kurtulmayı, yani cenneti arzulamak bile çıkarıcı bir yaklaşım değil midir? Ama Tanrı'nın lütfu ve sevgisiyle hakkımız olan bir çıkar! “Arayan bulur” diyen Kendisi değil midir?

Romalılar 2 ve 3. bölümü insanın kurtuluş hakkını kendisine mal edemeyeceğinden ve kendisinin sağlayamayacağından söz eder. Aynı şekilde Kutsal Yazılarda İsa hem, “*Baba bir kimseyi bana çekmedikçe, o KİMSE bana gelemez*”(Yu.6:44),³⁶ hem de, “*Ben yerden yukarı kaldırıldığım zaman BÜTÜN İNSANLARI kendime çekeceğim*” demektedir (Yu.12:32). Böylece Yuhanna 6.bölümünde Tanrı bizi Kendisine kadar “sürüklemese” O’nu bulmamız imkansız olduğunu görürüz; Yuhanna 10.bölümünde ise Kendisi HERKESİ sürüklediğini görürüz. Demek ki, isteyen herkes O’nu bulabilir! Bütün insanları çekeceğini, ama hepsinin kurtulamayacağını söylediğine göre bu olayda insanın özgür kararı dahil edildiği anlaşılır! Yine ilahi boyut ile insani boyutun örtüşmesi söz konusudur! Ne var ki, ne insan Tanrı’nın isteğini çiğner ne de Tanrı insanın özgür seçimini iptal eder!

Doğal insan iyi olanı yapmak “isteyebilir” ama “yapamaz”: “*İçimde, yani benliğimde iyi bir şey bulunmadığını biliyorum. İçimde iyiyi yapmaya istek var, ama güç yok*” (Rom.7:18).

Tanrı ise murat ettiği her şeyi gerçekleştirebilen ve gerçekleştirendir. Ama bunu insanın özgür iradesini çiğnerek mi yapar? Kutsal Kitap’ta Tanrı’nın, hiç bir şeye bağımlı kalmadan tasarısını % 100 egemen iradesiyle gerçekleştirdiğini, insanın da % 100 sorumlu olup cevap verdiğini görürüz. Bu doğrultuda insan hiçbir çabayla kendini kurtaramaz; kurtuluş yine % 100 Rab’bin eseridir: “*İman yoluyla, lütufla kurtuldunuz. Bu sizin başarınız değil, Tanrı’nın armağanıdır. Kimsenin övünmemesi için iyi işlerin ödülü değildir*”(Ef.2:8-9). Ama bundan kendisi karar vermediği sonucuna varamayız!

Ve kurtuluşun gerçekleşmesine dayanaraktır ki: “*...O’nun önceden hazırladığı iyi işleri yapmak üzere Mesih İsa’da yaratıldık*” (Ef.2:10). Yani Mesih’te yeniden yaratılmadan

Tanrı'nın önceden hazırladığı iyi işleri yapamayız, ama seçim özgürlüğü ile davranabiliriz! Yani, değiştirilmeden önce İsa'ya karar verebiliriz...

* * *

Peki, şöyle soralım: Lütfa veya Kutsal Ruh'a karşı koymak mümkün mü? Rab kendi egemen isteği uyarınca insan kurtuluşunu, kişinin karar vermesi ve lütfunu gönüllü olarak kabul etmesini teşvik ederek etkin kılmaya karar verdi! Aynı şekilde insanı, kurtuluşu reddetmesi ve lütfa karşı koymasıyla kendi mahkumiyet durumuna terk eder.

“Tanrı'nın ...LÜTFUNU boş yere KABUL ETMEMENİZİ ayrıca rica ediyoruz. Çünkü Tanrı diyor ki, "Uygun zamanda seni duydum, Kurtuluş gününde sana yardım ettim." Uygun zaman işte şimdidir, kurtuluş günü işte şimdidir”(2Ko.6:1-2).³⁷

İnsan Tanrı'nın genel tasarısının gerçekleşmesini engelleyemez:

“Her Şeye Egemen RAB'bin tasarısını kim boşa çıkarabilir? Kalkmış durumdaki elini kim indirebilir?”(Yşa.14:27).

“Sonu ta başlangıçtan, Henüz olmamış olayları çok önceden bildiren, ‘Tasarım gerçekleşecek, İstedğim her şeyi yapacağım’ diyen benim”(Yşa.46:10).

Peki, ya her bir insan için olan özel tasarısı engellenebilir mi? Tanrı'nın onu donattığı seçim hakkı doğrultusunda insan Tanrı'nın tasarısına karşı koyabilir:

“Oysa Yahya tarafından vaftiz edilmeye yanaşmayan Ferisiler'le Kutsal Yasa uzmanları, Tanrı'nın kendileriyle ilgili tasarısını reddettiler”(Luk.7:30).³⁸

Tanrı insana son derece “riskli” olan özgür seçim armağanını

verdiği için Ferisiler kendileriyle ilgili Tanrı'nın tasarısını reddettiler! Tanrısal tasarı karşı konulmaz bir etkide değildir. Aksine Tanrısal sunuş (Yahya'nın vaftiz çağrısı) insan kararıyla (bu durumda, reddiyle) beraber işler. Diğer taraftan Yahya'nın mesajını ve İsa'yı Mesih olarak benimseyenler, Tanrı'nın kendileriyle ilgili tasarısını kabul ettiler. Çünkü Tanrı'nın isteği, önüne geçen her şeyi ezen bir asfalt buldozeri gibi değildir. Kendi tasarılarının insan iradesiyle beraber işlemesine karar veren yine Kendisidir! Bu onun iktidarını zayıflatmaz aksine daha da yüce kılar!

Aynı şekilde insan Kutsal Ruh'un Tanrısal seçimdeki işlevine karşı koyabilir:

“Ey dik kafalılar, yürekleri ve kulakları sünnet edilmemiş olanlar! Siz tıpkı atalarınıza benziyorsunuz, her zaman Kutsal Ruh'a KARŞI DİRENYORSUNUZ”(Elç.7:51).³⁹

Bir anlamda herkes Tanrı lütfuna ve tasarısına karşı koyar; hepimiz Kutsal Ruh'a karşı direniyoruz, insanların “hepsi söz dinlemeziğin tutsakları”dır (Rom.11:32). Ta ki O, hiç kimsenin bilmediği bir şekilde, tatlılıkla insan yüreğini ikna ederek bu karşı koyan gücü kırana kadar... Tanrı gözlerimi açtı ve yüreğime dokundu; bende O'nu hayatıma kabul ettim. Şimdi soru şu: Ama neden ben; neden yanımdaki kişi değil? Cevabı bilmiyoruz. Mutlaka O'nun bildiği sebepler var ama bunları bize açıklamadı. Ama merhamete erme (Rom.11:32) ve aydınlatılma fırsatı (Yu.1:9) bütün herkese verilmektedir.⁴⁰

Kutsal Ruh kör yüreğimizin karşı koymasını yendiği zaman, irademizi çiğnemez, aksine O'nun ikna gücü insan iradesiyle beraber işler. İnsan kendini zorlanmış hissetmez. İçinde bir şeyler

oluyor ve kendini Tanrı'yı özlerken buluyor. *“Onları insancıl iplerle, Sevgi bağlarıyla kendime çektim”*(Hoş.11:4).Bu olay, 2.Selanıkliler 2:13'te sözü geçen “Kutsal Ruh’un kutsaması” ile insanın “gerçeğe iman etmesi”nin beraber işleyişinin sonucudur: *“Çünkü Tanrı, Ruh aracılığıyla kutsal kılınıp gerçeğe inanarak kurtulmanız için sizi ta başlangıçtan seçti.”*

Tanrı lütfuyla yüreğimizi aydınlatmasaydı sonsuza dek kör kalacaktık.⁴¹Bu ışığı reddetseydik hepimiz kurtuluştan yoksun kalmaya devam edecektik. İnsan özgürce karar verir, kabul eder, benimser, iman eder; aynı zamanda Kutsal Ruh onu Tanrı'ya çeker ya da nasırlaştırır! Ama bu Tanrı'nın keyfi veya yalnız birkaç insana yönelik sınırlayıcı bir davranışı değildir. Çünkü Ruh gelince **BÜTÜN DÜNYAYI** ikna edecektir: *“O gelince günah, doğruluk ve gelecek yargı konusunda dünyayı suçlu olduğuna ikna edecektir”*(Yu.16:8).

İşte bu şekilde Rab Şam yolunda Saul'u aydınlattı. Saul, *“üvendireye karşı tepiyordu”*(Elç.26:14). Efendinin arabayı çeken atı dürtmesi gibi, Rab Saul'u çağırıyordu; ama o karşı koymaktaydı (tepiniyordu). Fakat uygun zamanda Rab'bin ışığına karşı koymaktan vazgeçti ve kendisi gönlünce, *“Rab ne yapmamı istersin?”* dedi (Elç.22:10). Ne var ki, aldıkları şifalar ile Rab'bin ışığı kendilerine görünen başka insanlar ise (örn. on cüzamlıdan dokuzu; Luk17:11-19) ışığa dönmediler...

Bütün bunlar bizi son bir soruya götürür:

IV. Acaba insan Tanrı'nın tasarısını boşa çıkarabilir mi?

Yukarıda vurguladığımız gibi, Tanrı insanın iradesini zorlamaz, insan da Tanrı'nın kendisiyle ilgili tasarısını reddedebilir. Peki buna dayanarak insan Tanrı'nın tasarısını boşa çıkarabilir mi?

Yani insanlık ve tarihin hedefi ile ilgili olan genel tasarılarının gerçekleşmesi engellenebilir mi? Hatta her bir birey için olan iradesi boşa çıkabilir mi? Çünkü Tanrı bir şey planlayıp insan tam tersini yapabiliyorsa, bu iki irade buluşmayınca ortada bir iradeler çatışması söz konusudur! İnsan ‘kazanırsa’ Tanrı aciz gibi görünür; Tanrı ‘kazanırsa’ insan kukla gibi görünür.

Aslında yukarıda zaten söylemiştik: İnsan Tanrı’nın genel hatta özel tasarılarının gerçekleşmesini engelleyemez. Ama bu nasıl olur? Birbirlerine karşı olan Tanrı iradesi ile insan iradesi sorunu nasıl çözülebilir?

Tanrı’nın Tasarısı, insanın olası cevaplarını öngören (veya daha iyi bir deyişle dahil eden) ve alternatif olarak görünen planlar ile yürür. “Alternatif gibi görünür” dedim çünkü bize öyle görünür, ama Tanrı için bir sürpriz değildir. İsrail Mesih’i reddettiği için reddedildi. Kutsal Kitap’ın deyişiyle “zeytin ağacından kesildiler” (Rom.11:17). Ama O, Eski Antlaşma’da İsrail halkına verdiği sözler doğrultusunda onları tekrar kazanacak bir plan çoktan geliştirmişti bile: *“İmansızlıkta direnmezlerse, İsraililer de öz ağaca aşılacaklar. Çünkü Tanrı’nın onları eski yerlerine aşılamaya gücü vardır...asıl dalların öz zeytin ağacına aşılacakları çok daha kesindir”*(Rom.11:17, 23-24).

Satranç dehası gibi Rab, önceden planladığı zafere ulaşmak için ‘rakibinin’ bütün hamleleri önlemekte ve buna alternatif olarak bulunacağı bütün hamleleri önceden hesaplamaktadır. Tıpkı Tanrı’nın Ninova’yı yok etmeye karar verip, halkı tövbe edince kararından dönmüş görüldüğü durumda olduğu gibi. Yunus peygamberin kabul edemediği buydu zaten. Nasıl Rab kararını ‘değiştirebilir’ diye... Aslında Rab kararını değiştirmez, ama insanın cevabını dahil eden sonlar planlar. İnsanın özgürce cevabı

tasarısının dahili bir parçasıdır...

Böylece Ninovalıların tövbesi Tanrı tarafından tasarlanan bir alternatifti.⁴² Bir sürpriz değil, planın bir parçasıdır. Ama aynı zamanda halka tövbe edip etmeme olasılığını tanımaktadır. Peygamberin uyarıları halkı tövbeye götürmek için Tanrı tarafından kullanılan araçtır. Tanrı sadece ‘satranç oyunun’ sonunu planlamaz, oyunun her hamlesinin arkasında akıl ermez bilgeliği ile etkindir ve böylece tasarısını insanın özgür seçimlerini dahil ederek gerçekleştirir.

Diyebiliriz ki, Tanrı yarattığı irade sahibi varlıkların özgür kararlarını planına dahil ederek her şeyi tasarlar. Bu doğrultuda örneklerden en yücesi Mesih’in kaderi ile ilgili olanıdır. Dünya kurulmadan önce boğazlanmış Tanrı Kuzusu olarak (Va.13:8), öleceği tarih bile önceden belirlenmişti (Dan.9:26). Arkadaşının ihanetine uğrayacağı (Mez.41:9; Elç.1:25), diğer uluslar tarafından haça gerileceği (Mez.22:16); her ayrıntı önceden planlanmıştı. Ne var ki, İsa gönüllü olarak hayatını ortaya koydu: İsa, “*Canımı kimse benden alamaz; ben onu kendiliğimden veririm. Onu vermeye de tekrar geri almaya da yetkim var. Bu buyruğu Babam’dan aldım*” diyerek kendisi özgürce davrandığını vurguladığı gibi Baba’nın tasarısına olan bağlılığını da vurgular (Yu.10:18).⁴³ O’na ihanet edenler de, çarmıha gerenler de özgürce davrandılar ve hareketlerinden sorumludurlar. Bu yüzden İsa, “*İnsanoğlu, kendisi için yazılmış olduğu gibi gidiyor, ama İnsanoğlu’na ihanet edenin vay haline! O adam hiç doğmamış olsaydı, kendisi için daha iyi olurdu*” dedi (Mat.26:24). İnsan boyutu ile Tanrı boyutunun örtüştüklerinde ortaya çıkan gizem budur zaten. Karşı koyanlar özgür iradeleriyle davranırlar ve böylece Tanrı’nın tasarısını gerçekleştirirler. Çünkü O, bütün

kararları mükemmel planına dahil etmişti:

“Tanrı'nın belirlenmiş amacı ve öngörüsü uyarınca elinize teslim edilen bu adamı, yasa tanımaz kişilerin eliyle çarmıha çivileyip öldürdünüz”(Elç.2:23).

“Gerçekten de Hirodes ile Pontius Pilatus, bu kentte İsrail halkı ve öteki uluslarla birlikte senin meshettiğin kutsal Kulun İsa'ya karşı bir araya geldiler. Senin kendi gücün ve isteğinle önceden kararlaştırdığın her şeyi gerçekleştirdiler”(Elç.4:27-28).

* * *

Tanrı'nın ön seçimi ve evreni yönetmekteki takdiri, çeşitli acılar veya aksilikler ile boğuşan insana bu durumların O'nun mutlak denetiminden ve sevgi dolu bakışından kaçmadığını göstererek teselli için açıklanmıştır. Böylece haksızlığa uğrayanlara, başkalarının özgür ama kötü kararlarından ötürü ezilenlere Tanrı'nın bütün bunları planına dahil ettiğini söyleyerek, sonunda adalet sağlayacağını da bildirir:

“Bu nedenle bizler, katlandığınız bütün zulüm ve sıkıntılar karşısındaki sabır ve imanınızdan ötürü Tanrı'nın kiliseleri arasında sizinle övünüyoruz. Bütün bunlar Tanrı'nın adil yargısının belirtisidir. Sonuç olarak, uğrunda acı çektiğiniz Tanrı Egemenliği'ne layık sayılacaksınız. Tanrı adil olanı yapacak: Size sıkıntı çektirenlere sıkıntı ile karşılık verecek, sıkıntı çeken sizleriyse bizimle birlikte rahata kavuşturacaktır”(2Se.1:4-6).

Kendisi saçlarımızı bile hesabına dahil etmiştir (Mat.10:30), günlerimizi de... Gen haritamızı çıkararak yine Kendisidir (Mez.139:13). İnsan hayatını tasarlar (Özd.16:1-3), Tanrı'ysa bütün adımlarını yönlendirir (Yer.10:23).

Tanrı bütün bunları önceden tasarlayıp bildirirken, bizden çaresiz bir kadere boyun eğmemizi değil, sevinç içinde O'nun

isteğine bağlı, gücüne bağımlı ve buyruklarına itaatkar davranmamızı teşvik etmek ister.

Açık denizden seyir eden bir gemiden bir denizci suya düşer. Hindu mürettebat omuzlarını çaresizce kaldırıp, “belki de kaderi boğulmasıdır” der. Ne var ki, Hıristiyan bir başka denizci suya can simidi fırlatarak, “belki de Tanrı’nın isteği onu kurtarmamızdır. Ha gayret...” der.

Bir şeye karar verirken ve bizleri belli bir hedefe yönlendirirken Tanrı’nın bunun için geçerli sebepleri var. Keyfi davranmaz ve haksızlık etmez. Bazen Tanrı’nın asıl isteği insana gizli kalabilir. İshak’ın kurban durumunu ele alalım. İnsana gizli kalan Tanrı’nın isteği, İshak’ın ölmesini istememesiydi. Onun yerine bir koç ölecekti ve böylece önceden Mesih’in kefareti örnekleyecekti. Ama İbrahim’e açıklanan Tanrı’nın isteği, oğlunu kurban etmesi gerektiği yolundaydı ve buna itaat etmesi şarttı... İbrahim Tanrı’ya itaat etmekten başka hiçbir şey önemsemedi, çünkü iyiliğini ve vaadini biliyordu (İbr.11:17). Ama İbrahim için Tanrı’nın ne yapacağı değil (soyu İshak’la süreceğini bildiğine göre –Yar.21:12– İshak bir şekilde yaşayacaktı; İbr.11:18), onu nasıl yapacağı gizliydi (Tanrı’nın ölüleri bile diriltebileceğini düşündü; İbr.11:19).⁴⁴ Sonuç itibarıyla İbrahim oğlunu öldürmedi, ama bir anlamda onu kurban etti. Çünkü Tanrı’ya itaat etmeyi, 25 sene boyunca beklediği biricik oğlu için duyduğu sevgiden üstün saydı! Tanrı’nın açık isteği, oğlunu kurban etmesiydi; Tanrı’nın gizli isteği ise bu kurbanın fiziksel değil ruhsal olacağıydı.

Aynı şekilde bizler Tanrı’nın gizli kalan isteği konusunda rahat edip güven duymalıyız. Bize açıklananlara önem verip açıklanamayanların O’nun erişilmez bilgeliğine ait olduklarını kabul etmeliyiz (Yas.29:29). O’nun kendi sebepleri var, keyfi ya da gaddar değildir. İnsanları seçerken isimlerini kura ile bir şapkadan çekmez. Ama biz O’nun bunu yapmaktaki sebepleri

bilmeyebiliriz. Bize düşen görev, bize söyleneni yapmak ve her şey yalnız bize bağıymış gibi: dua etmek, hizmet etmek, Müjde yaymak, itaat etmek...

“Ana rahmindeki çocuğun nasıl ruh ve beden aldığını bilmediğin gibi, her şeyi yaratan Tanrı'nın yaptıklarını da bilemezsin. Tohumunu sabah ek, akşam da elin boş durmasın. Çünkü bu mu iyi, şu mu, yoksa ikisi de aynı sonucu mu verecek, bilemezsin”(Vai.11:5-6).

Öyleyse, *“Kendi işlerinden hesap vermez diye niçin O'nunla çekişiyorsun?”(Eyü.33:13).*

Tanrı'nın iyiliğini tadanlar (1Pe.2:3) Eyüp'le beraber, *“Nasıl olur? Tanrı'dan gelen iyiliği kabul edelim de kötülüğü⁴⁵ kabul etmeyelim mi?”* diyebilirler (Eyü.2:10), çünkü O'ndan gelen kötülük olarak görünen her durumda bile *“HER ŞEYİİYİ amacı”* uyarınca yapanın *“İYİLİK İÇİN etkin olduğunu”* bilirler (Ef.1:10 ile Rom.8:28).

3. Kurtuluş için Tanrı'nın Seçimi

Bu bölümdeki değerlendirmeleri yaparken, aşağıdaki şıkları düşünmek yardımcı olacaktır:

- Tanrı potansiyel olarak bütün insanları kurtulması için seçer.
- Tanrı ezelden beri Mesih'te gördüklerini Kendisine doğru çeker.
- Kurtulanları da Oğlun benzerliğini taşımaları için önceden belirleyip bu hedefe kilitler.
- Tanrısal “seçim” şartlıdır; “önceden belirleme” ise şartsızdır...

* * *

Bir rivayete göre Tanrı cehennemi ağzına kadar insanlarla doldurmak için yaratmıştır... Ne var ki İncil, cehennem insanlar için değil, Şeytan ve onunla beraber Tanrı'ya başkaldıran melekler için yaratıldı der: “*İBLIS'LE MELEKLERİ İÇİN HAZIRLANMIŞ*önmez ateş”tir (Mat.25:41). Tanrı'nın seçimi (ezeli amacı) hiçbir zaman insanları cehenneme göndermek olmadı!

“*Rab... KIMSENİN MAHVOLMASINI İSTEMİYOR, HERKESİN TÖVBE ETMESİNİ İSTİYOR*” (2Pe.3:9).

“*Varlığım hakkı için diyor Egemen Rab, BEN KÖTÜ KİŞİNİN ÖLÜMÜNDEN SEVINÇ DUYMAM, ANCAK KÖTÜ KİŞİNİN KÖTÜ YOLLARINDAN DÖNÜP YAŞAMASINDAN SEVINÇ DUYARIM. Dönün! Kötü yollarınızdan dönün! Niçin ölesiniz..?*”(Hez.33:11).

Önümüzdeki bölümde “seçilmişlik”ten veya “önceden belirleme”den söz eden İncil'in farklı bölümlerini teker teker ele alıp çeşitli ve birbirinden çok farklı seçim konularını ve bunların

gerçekleşmesi için Tanrı'nın saptadığı önkoşulları ayrıntılı olarak işleyeceğiz. Ama genellikle Protestanlar arasında seçilmişlikten söz edildiği zaman bir tek kurtuluş için Tanrısal seçim yöntemi akla geldiği ve teologlar tarafından en fazla tartışılan bu konu olduğu için önce onu ele alıp bazı doğru temeller atmaya çalışmak, herhalde daha iyi olur.

1. Seçmek ile önceden belirlemek farklı şeylerdir:

En başta birbirleriyle karıştırılan şu iki kavramı aydınlatmamız gerekecek: “seçilmişlik” ve “önceden belirlenmişlik”.

Farklı bir şehre taşınmaya karar verdik diyelim. Bir konfeksiyon atölyesi açacağız ve bu yüzden tekstil sanayi bölgesini yeğledik. Bu seçimimiz ile beraber nerede oturacağız, çocuklarımızı hangi okula göndereceğiz, dükkanımızı şehrin hangi bölgesinde açacağız gibi birkaç seçim daha gereklidir. Taşınmak geniş bir seçimdir, bütün ailemizi etkiler. Ama atölye somut bir hedeftir. Bütün ailem taşındığı halde bütün ailem gömlek dikmeyecektir. Genel seçimler kitleleri kapsar, ama bir sonu önceden belirlemek birebir kişisel hedefler ile ilgilidir.

Seçimden söz ederken birçok kişiyi harekete geçiren bir itici güç; hedef belirlemeden söz ederken bireyleri somut bir sona kavuşturmak söz konusudur. Adeta tatile gidip gitmemeye (seçim) ile nereye gideceğimize (hedef) karar vermek arasındaki fark gibidir...

Tanrı'nın seçimi bir amacın başlangıcını belirler. Örneğin, İbrahim'in soyundan kutsal bir ulus oluşturmaya dair Tanrı'nın

kararı (Yar.12:2). Ama önceden belirlenme somut hedeflerin sonunu saptar. Örneğin seçilmiş sayısızca İsraili içinden putlara diz çökmeyen 7.000 kişiyi (Rom.11:4) onurlu bir hizmeti için ayırmak gibi (Rom.9:21 ile 2Ti.2:20). Böylece:

1. Tanrısal SEÇİM, insanın (henüz bulunmadığı) *davranışlarını hesaba dahil ederek*, bir sürecin sonundan ziyade, bir AMAÇ gerçekleştirmek için onu *başlatacak koşulları* kararlaştırır. Demek ki insana düşen bir sorumluluk olacaktır. Serinlemek için havuza atlamaya karar vermek gibidir. Ya da Gideon'un yanındaki orduyu küçültmek için suyu yalayarak içen 300 kişiyi seçmek gibi... (Hak.7:5-7).
2. ÖNCEDEN BELİRLEME ise, *insanın davranışına bağlı kalmadan* sürecin son aşamasında seçilenlerin varacağı HEDEFİ belirler. Tamamıyla Tanrısal yönetimine ait bir karardır. Sürecin *bitiş biçimi* ile ilgilidir. Yani havuza atladıktan sonra istemesek de suya düşmek gibi. Ya da Gideon'un yanında kalan az sayıdaki askerin güçsüzlüğünü aldırmandan savaşın akıbetini zafere bağlamak gibi (Hak.7:9-14). Böylece zaferi Rab kazandı, insanlar değil! (Hak.7:2).

Havuza atlamazsak, suya da düşmeyiz. Gidyon'un adamları suyu yalayarak içmeselerdi, kendilerini savaşta bulmazlardı. Ama bir kere havuza atladın mı, yada suyu yalayarak içtin mi, suya düşer ve savaşa katılırsın. Atlayıp atlamamak elimizdedir; fakat bir kere atladık mı aşağı düşmemek elimizde değildir... 'Seçim'in bize bağlı bir yönü vardır (her ne kadar seçimin kendisi bize bağlı değilse⁴⁶), ama 'önceden belirlenme' seçim yapılırken alınan karara bağlıdır. Bir kere seçim yaptık mı (atlamak gibi) bunun sonucunu, yani belirlenen hedefi değiştiremeyiz (aşağı da düşeriz). Böylece 'önceden belirlenme' 'seçim'den sonra gelir ve 'seçilen' olmasa

‘ön-belirlenme’ de olmaz, çünkü ‘ön-belirlenme’ ‘seçim’in başlangıç olduğu sürecin sonucudur! ‘Ön-belirlenme’ asla ‘seçim’den önce gelmez, ‘seçim’ asla ‘ön-belirlenme’ye bağlı değildir!⁴⁷

Tanrısal ‘seçim’ ile ‘önceden belirleme’ birbirini tamamlayabilir, ama esasen birbirinden bağımsız iki ayrı kavramdır! Seçim şartlıdır; insanın kimi davranışlarını veya kararları hesaba katar. Ama önceden belirlenme şartsızdır; Tanrı, insanın davranışları veya tercihlerine rağmen er ya da geç murat ettiği şeyi yapar! Şartsızdır çünkü insan seçime bir kere girdi mi, geriye gidemez, sonucu geri çeviremez. Ama seçimin gerçekleşmesi şartına bağlıdır. Böylece ‘seçilene’ kadar önceden belirlenme de şartlıdır (seçimin şartlarına bağlıdır). Ama ‘seçim gerçekleştikten sonra’ artık insanın başka bir şartı aranmaz.

Böylece ‘seçim’ ‘belirleme’den önce gelir. Seçim belirlemenin sonucu değil, belirleme seçimin sonucudur. Tanrı kendisine ayırdığı (seçtiği) insanların geleceğini de tayin eder (hedefe kilitler). Ama ters değil; yani Tanrı geleceklerini tayin ettiği insanları kendisine ayırmaz. Calvinizmde seçilmişlik önceden belirlenmenin bir sonucu olarak görülür; halbuki belirlenme seçilmişliğin bir sonucudur. Bunu biraz daha açalım...

Bazen reklam şirketleri promosyon amacıyla telefonla aradıkları kişilerden kendi ürünlerine sahip olanlara bir armağan verirler. Kaderci yaklaşıma göre telefon rehberinden birkaç kişi seçilir ve bütün arananlar ödüllendirilir; ellerinde söz konusu ürün yoksa bir şekilde ellerine tutuşturulur (öyle ki şartı yerine getirsinler). İnsan sorumluluğunu benimseyen görüşe göre ise, herkes telefonla aranır ama yalnız ürüne sahip olanlar ödüllendirilir. Bu durumda bütün arananlar seçilir, ama yalnız

koşula uyanlara ödül verilir. Tanrı bütün insanları arar, ama yalnız koşulu yerine getirenleri ödüllendirir (yani Mesih'te bulunanları). Önce kimlerini ödüllendireceğine, sonra da onları nasıl seçeceğine karar vermez!

Aynı şekilde Kutsal Kitap Tanrı'nın, Gideon'un yanında kalan 300 askeri isim vererek teker teker seçtiğini söylemiyor. Nasıl içtiklerine göre Tanrı bir ayırım yapmaya karar verdi. Her birinin nasıl içeceğine Rab karar vermedi. Böyle bir şey yapamadığından değil, ama yapmak istemediğindedir. Ama kimin yalayıp içeceğine önceden biliyor muydu? Elbette biliyordu! İçecek gücü onlara veren Kendisi miydi? Kesinlikle Kendisiydi... Ama kararı, içenler verdi! Tanrı seçilmeleri için insanların yerine getirecekleri koşula karar verdi ama seçilmişlerin listesine değil! O böyle yapmak istediye neden biz farklı düşünelim?

Buna 'Koşullu Seçim' denir. 'Koşulsuz Seçim' öğretisinin taraftarları buna itiraz edecekler. Çünkü hiçbir koşul Tanrı'nın takdirini bağlayamaz diyecekler... (Bu itiraz Tanrı'nın beden olarak insan sınırlarına kısıtlanamayacağı yolundaki itiraza çok benzemiyor mu?). Ama Tanrı kendi seçimini koşullara bağlamaya karar verdiyse, nasıl olur da O'nun mutlak egemenliğini bu kadar önemseyen kişiler kararından rahatsızlık duyarlar? Tanrı kurtuluş için seçimini Mesih'e inanmak koşuluna bağlamak istedi.⁴⁸ Koşulsuz da seçebilirdi ve o zaman Mesih'in ölümüne gerek kalmazdı. Ama günahlarının bedeli ödenmemiş birini bağışlamak O'nun adaletine ters düşerdi. Diğer taraftan Çarmıh mesajına insanın özgür cevabını dahil etmeden birilerini seçmesi ve İsa'ya inanmaya 'zorlaması' daha büyük bir haksızlık olurdu...

Tanrı Gideon örneğinde seçimin koşuluna karar verdi, seçilmişlerin listesine değil dedik. Ne var ki, bu seçilenler ile

savaşı kazanacağını önceden belirledi. Üç yüz kişiye tek taraflı karar vermedi, ama üç yüz kişiyle kesinkes savaşı bitirmeye tek taraflı karar verdi. İşte “seçim” ile “önceden belirlenme” arasındaki fark: seçimi için Tanrı insanın özgür davranışını şart koşuyor; ama önceden belirlemede tamamen kendi mutlak egemenliğine dayanarak olacak sona Kendisi karar veriyor. Tanrı 300 kişilik listeye karar vermezken, diğer taraftan savaşı koşulsuz ve şartsız olarak kazanmaya kesin karar verdi! Aynı şekilde Tanrı kimin kurtulacağına tek taraflı bir listeye karar vermiyor; İsa’ya iman etmeleriyle kurtulanları seçmeye karar veriyor. Bununla birlikte bütün kurtulanların Mesih’in benzerliğine dönüştürmeye önceden karar verir ve bunu kimse değiştiremez!

Kelime anlamıyla önceden belirleme (*predestination*), önceden hedefe kilitlenmek, kadere bağlamak şeklinde anlatılabilir. Nasıl ki, roket atar uçağın peşine takıldığı uçağa kilitlenene kadar onu kaybetmesi mümkün olduğu halde kilitlendikten sonra kovalanan uçağı kaçırmaması mümkün olmadığı gibi, insan Mesih’i kabul edebilir reddedebilir de, ama Mesih’te olduktan sonra Tanrı tarafından hedefe kilitlendi ve bunu kimse değiştiremez.

Bu açıdan Romalılar 8.bölümü çok ilginçtir. Tanrı önceden bildiği kişileri somut bir sona belirledi, bir hedefe kilitledi: Mesih’in benzerliği (ayet 29). Ve onların bu sona erişebilmeleri için cennete kavuşturan kurtuluş sürecini başlattı (ayet 30). Mesih’in benzerliğine ulaşmak için önce onları çağırdı, akladı ve yüceltti (cennete kavuşturdu). Salt isteğine dayanarak kimseyi önceden birebir cennete veya cehenneme göndermeye karar verdiğini söylemiyor. Ama önbilgisine göre kurtulacaklarını bildiği kişileri Oğul’un benzerliğine dönüştürmeye koşulsuz isteğine dayanarak karar verdi. Böylece insan cevabını hesaba katan “çağrı”,⁴⁹ insanın imanını hesaba katan “aklanma” ve tümüyle Tanrı’nın salt takdirine bağlı kurtuluşun son aşaması olan

“yüceltme” sürecine girenleri kurtarmak için seçti. Bu koşullara dayanarak kurtulanları, Mesih’in benzerliğine dönüştürmek için önceden belirledi.

Kişi biletini almadan sinemaya girip girmemeyi seçebilir. Ama giriş biletini aldıktan sonra seyredeceği film değişmeyecek şekilde belirlenmiş oldu... Tanrı bizi ‘cennet’ sinemasına girmeye zorlamaz, ama ‘kurtuluş’ gişesinde bileti aldıysak (ve orada biletler bedava dağıtılıyor) ‘Mesih’in benzerliği’ filminden başka bir film seyrettirmeyecektir. Ve kesinlikle ‘cehennem’ salonunu tasarlarırken insanlar için koltuklar koydurtmadı!

II. Kurtuluş için seçim, ilahi iradenin hangi ilkesine dayanır?

Tanrısal yönetim aklımız almayacak kadar sayısız konu kapsamaktadır. Kimin nerede doğacağından tut, hangi yıl, gün ve saat Mesih’in dünyaya tekrar geleceğine kadar son derece geniş bir alana hükmeder. Bütün bu konular, O’nun birçok seçimi ve önceden saptadığı hedefler ile ilgilidir. Ama ‘kurtuluş’ ve ‘insanların sonsuz kaderi’ öğretileri, Hıristiyan teologlar arasında en çok tartışmaya yol açan konular olduğuna göre daha çok bu iki konu üzerinde durmaktayız.

Tanrı’nın sıfatları arasında ‘yaradan’ da var ‘yok eden’ de var (Mat.10:28). ‘Merhametli’ de var ‘yargılayan’ da var. ‘Bağışlayan’ da var ‘cezalandıran’ da... ‘Mürid’ de var (mutlak karar veren, dileyen) ‘özgür kılan’ da var (isterse seçim hakkı tanır). ‘Ön bilgisi’ de var, ‘ön seçimi’ de var... Ama her şeyden çok: ‘özgürlük’ var (kimseye, hiçbir şeye muhtaç değil) ve ‘özüne bağlılık’ var (güvenilir ve kararlarına, sözlerine sadıktır).

Kimi durumlarda yaratır, kimi durumlarda yok eder. Kimilerine

merhamet ederken, kimilerini cezalandırır. Bazı durumlarda ön bilgisine göre hareket eder, diğer durumlarda ise ön seçimine göre davranabilir. Diğer bazı durumlarda kendi arzusuna, bazılarında ise insanın arzusuna göre davranmaya karar verebilir (bkz. Yşu.10:14). Çünkü özgürdür ve neyi murat ederse onu yapar!

Kurtuluş için Tanrısal ‘seçim’den veya ‘önceden belirleme’den söz ederken neye göre davranacağına neye dayanarak karar vereceğini saptayan kendisidir: “*Rab'bin düşüncesini kim bilebildi? Ya da kim O'nun öğütçüsü olabildi?*” (Rom.11:34). O’na neyi nasıl yapacağına veya neye nasıl karar vereceğini biz mi söyleyeceğiz? Bu, kutsal bir konudur, insan için fazla kaygan bir zemindir... Adımlarımıza çok dikkat ederek ilerlemeliyiz!

Tanrı kurtuluşa karar verirken hangi sıfatına dayanarak verdi?

a) Kendi **arzusunamı** (isteğine mi)? “*O bütün insanların kurtulup gerçeğin bilincine erişmesini ister*” (1Ti.2:4).

b) Kendi **önbilgisinemi**? “*İsa Mesih'in sözünü dinlemez ve O'nun kanının üzerinize serpilmesi için, Baba Tanrı'nın öngörüsü uyarınca Ruh tarafından kutsal kılınarak seçildiniz*” (1Pe.1:2).

c) Kendi **ön kararınamı**? “*Sonsuz yaşam için belirlenmiş olanların hepsi iman etti*” (Elç.13:48).

Seçiminde bu üç sıfat rol aldığı kesindir. Ayetler bunu net bir şekilde ortaya koymaktadır. Ama hangisiyle yola çıktı? Hangisi lokomotif, hangileri de vagon oldu? Arzusu bir amaç besler: insanları kurtarmak! Ön bilgisi sonuçlar ile ilgilenir: bir taraftan tek tek, diğer taraftan toplam olarak kaç kişinin kurtulacağı ile... Kararı hedefi saptar: kurtulanların sonunu belirler.

Benim savım şudur: Tanrısal seçimde, ^{AMAÇ}O’nun **arzusuna** göre belirlenir, ^{KAPSAM}(yani kimler kurtuluşa erişiyor?)

O'nun **önbilgisinde** somutlaşır ve **HEDEFE** O'nun **iradesi** (ön kararı) ile ulaşılır.

Seçimin amacı, kapsamı veya hedefi birbirleriyle karıştırıldığı takdirde Mesih'in herkes için ölmediği gibi yanlış yorumlara varılabilir. Eğer Tanrı keyfine göre (insanın kararını saymadan) kurtulanların listesindeki isimleri teker teker yazsaydı İsa'nın herkes için ölmesine gerek olmazdı. Bunu mutlak özgürlüğü uyarınca yapabilirdi, ama mutlak tutarlılığı (özüne bağlılığı) uyarınca yapamazdı; çünkü adildir. Mutlak özgürlüğü uyarınca Tanrı günah işleme gücüne sahiptir. Ama kutsal karakterine olan mutlak bağlılığı uyarınca yapamaz!

AMAÇ, seçimin **HEDEFİVE** KAPSAMINASEBEP olduğu içindir ki, Kutsal Kitap'ta kurtuluş ile ilgili seçim amacı **EVRENSEL**DIR:

"İşte, DÜNYANINGÜNAHINI ortadan kaldıran Tanrı Kuzusu!"
(Yu.1:29).

"Çünkü Tanrı DÜNYAYI O kadar çok sevdi ki, biricik Oğlu'nu verdi. Öyle ki, O'na iman edenlerin hiçbiri mahvolmasın, hepsi sonsuz yaşama kavuşsun"(Yu.3:16).

"DÜNYANIN YAŞAMI uğruna vereceğim ekmek de benim bedenimdir"(Yu.6:51).

"Ben yerden yukarı kaldırıldığım zaman BÜTÜN İNSANLARI kendime çekeceğim"(Yu.12:32).

"...bir doğruluk eylemi de BÜTÜN İNSANLARA yaşam veren aklanmayı sağladı"(Rom.5:18).⁵⁰

"...Tanrı merhametini HERKESE göstermek için..."(Rom.11:32).

"Herkes nasıl Adem'de ölüyorsa, HERKESE Mesih'te yaşama kavuşacak"(1Ko.15:22).

"Yargımız ŞU: Biri HERKEŞİN öldü; ... Evet, Mesih HERKEŞİN öldü"(2Ko.5:14-15).

“Tanrı, insanların suçlarını saymayarak DÜNYAYI Mesih’te kendisiyle barıştırdı” (2Ko.5:19).⁵¹

“O BÜTÜN İNSANLARIN kurtulup gerçeğin bilincine erişmesini ister” (1Ti.2:4).

“Tanrı’yla insanlar arasında tek aracı vardır. O da insan olan ve kendisini HERKES İÇİN fide olarak sunmuş bulunan Mesih İsa’dır” (1Ti.2:6);

“Çünkü Tanrı’nın BÜTÜN İNSANLARAK kurtuluş sağlayan lütfu ortaya çıkmıştır” (Tit.2:11).

“İsa’yı, Tanrı’nın lütfuyla HERKES İÇİN ölümü tatsın diye çektiği ölüm acısı sonucunda yücelik ve onur tacı giydirilmiş olarak görüyoruz” (İbr.2:9);

“O günahlarımızı, yalnız bizim günahlarımızı değil, BÜTÜN DÜNYANIN günahlarını da bağışlatan kurbandır” (1Yu.2:2).

“Baba’nın Oğlu’nu DÜNYANIN KURTARICISI olarak gönderdiğini gördük, şimdi buna tanıklık ediyoruz” (1Yu.4:14).⁵²

Ama yine de Kutsal Kitap’a göre kurtulanların sayısı açısından kefaretin etkisi (kefaretin kendisi değil!) sınırlıdır. Anahtar şudur: *“Çünkü ümidimizi, BÜTÜN insanların (sevgisine göre HEDEF KİTLESİ), özellikle İMAN EDENLERİN (kefaretin KAPSAMINA GİREN KİTLE) Kurtarıcısı olan, yaşayan Tanrı’ya bağlamışızdır” (1Ti.4:10).*

İsa herkes için öldü⁵³ fakat ölümü kurtulanlar için geçerli oldu. İsa herkes için öldüğü halde ölümü kurtulmayanlar için boşa gitmedi. Çünkü Kendisi herkesin kurtuluşu için kefareti sunmaya yönelik Tanrı’nın isteğini gerçekleştirdi! Kurban insana sunulmuyor ki, Tanrı’ya sunuluyor ve O’nun isteğini ve adaletini yerine getirdiyse bir tek insan kurtulmasaydı bile, boşa gitmemiş olurdu.

Bu yüzden Tanrısal seçimdeki karar mekanizması, sıfatlarının

işlediği BAĞIMLILIK SIRASINI anlamak, hayati önem taşımaktadır! Karar mekanizmasının zamanlamasından söz etmiyorum: yani önce kurtulanlara karar mı verdi, yoksa önce onları bildi mi gibi... Çünkü Tanrı katında ne zaman var, ne de ‘önce’ veya ‘sonra’ diye bir şey var. Bütün sıfatları aynı ‘anda’ işler!

Ama merhametine ve adaletine dayanarak bir kurtuluş yolu açmaya ve buna dayanarak sevgisinde kendini feda etmeye karar vermesi gibi, neye dayanarak bizi seçtiğini anlamaya çalışıyoruz. Tanrı amacının kendini feda etmek olduğunu, sonra da buna dayanarak O’nun, “Bir de insanları kurtarayım” diye plan yaptığını düşünmeyiz. Çünkü kurtuluş planını merhametine dayanıyor; ama merhameti kurtuluş planına dayanmıyor. Amaç insanları kurtarmaktı, İsa’yı kurban etmek değildi (her ne kadar her şey ezelden beri kararlaştırılmıştı: İbr.13:20; Va.13:8). İsa’nın kurban olarak ölmesi, Tanrı’nın insanları kurtarma isteğine bağlı amaç değil araçtı. Peki, kurtuluş planı merhametine dayandığı gibi, seçimi arzusuna, takdirine veya önbilgisine dayanıyor şeklinde kesin bir kaniya varmak mümkün mü? Karar mekanizmasında Tanrı’nın hangi sıfatı diğerlerine dayanır? Hangisi en başta diğerlerini çeker? Yönetimdeki karar halkaları nasıl dizilir?

Yukarıda sıraladığımız Tanrı’nın (a) ‘ilahi arzu’, (b) ‘ön bilgi’ ve (c) ‘ön karar’ yetilerine göre:

1. Eğer Tanrısal seçim bir ön karara dayanırsa (c), seçim **keyfi** olur...
2. Eğer seçimi ön bilgisine dayanırsa (b), seçilenlerin sayısı **sınırlı** olur...
3. Eğer arzusuna dayanırsa (a), seçimi **tarafsız** ve EVRENSEL olur!⁵⁴ Çünkü “*O, TÜM insanların kurtulmasını ve gerçeğin bilincine erişmesini İSTER* (arzu eder)” (1Ti.2:4).

Nasıl bu sonuca vardık? Hiçbir sebep veya koşul yokken alınan kararlar keyfidir. Böyle kararlar doğru veya yanlış olabilirler, bunu tartışmıyoruz; ama tamamen kişinin keyfine, takdirine kalır. Tanrı kendi yetkisi uyarınca gayet tabii böyle bir şey yapabilirdi, ama karakteri uyarınca yapmaz! Tanrı'nın seçimi ön kararı temeline dayandırsaydı, yani ezelden koşulsuz ve şartsız kimin cennete, kimin de cehenneme gideceğine karar verseydi bu, zalimce bir karar olurdu. Çünkü, "*O'nun isteğine kim karşı durabilir?*"(Rom.9:19). Romalılar 9.bölümünde olduğu gibi, kimi planları için (bu durumda ilk doğanın hakkını alabilmek veya Tanrı halkı olabilmek) koşulsuz şartsız bir yöntem kullanılabilir.⁵⁵ Ama kurtuluşa ilişkin ayetlerde öyle koşulsuz şartsız seçime dair bir açıklama yoktur!

Tanrı diğer taraftan kurtulanlara karar vermek için, belirlemeci (determinist) bir ortamda yalnız geleceğin sislerinde İsa'ya iman edecek kişilerin gölgesini kestirmeye çalışarak kararını verdiyse (önceden programlanan robotların kararının bilinmesi gibi), o zaman İsa'ya iman edip etmeme fırsatı doğmadan cennetin kapısını birçoğları için kapatıp mühürledi demek. Çünkü onlar Tanrı'nın ezelden bildiği kendi hareketlerini değiştiremezler! Ve kurtuluş teklifini bunlara sunmak kendileriyle alay etmek olurdu. Bu şekildeki bir seçim birkaç kişiye sınırlandırılmış olurdu. Ama Tanrı herkesi kurtarmayı arzu ettiyse ve buna dayanarak tasarısını hazırladıysa (yani kurtulacak olanları verecekleri kararlarla önceden planına dahil ettiyse), merhameti ve sevgisi herkese cömertçe ve eşit şartlarda sunulmaktadır!

Eğer Tanrı yönetimi zamana bağlı olsaydı Kurtuluş sürecindeki sıra şöyle olabilirdi:

1) Tanrısal önbilgisi -> 2) önceden belirleme -> 3) kurtuluş daveti...

Ya da 'koşulsuz seçim' taraftarlarına göre şöyle olsa gerek:

1) Ön belirleme -> 2) önbilgisi -> 3) kurtuluşa etkin çağrı.

Ama Tanrı'nın ön bilgisi, ön belirlemesi veya arzusu arasında bir zaman zinciri yoktur. Önce kim oldu; tavuk mu yoksa yumurta misali gibi... Hepsi aynı 'anda' oluverir, çünkü O bitmeyen bir şimdi olan zamansızlıkta var olmaktadır. Ön bilgisi, ön belirlemesi veya arzusu arasında bir zaman sırası yoktur, ama bir DAYANIŞMA SIRASIVARDIR:⁵⁶

1) Tanrı kurtuluşu herkes için arzuladı -> 2) çağrıya cevap verecek olanları önceden bildi -> ve 3) onları kendi benzerliğine dönüştürmek üzere belirledi...

TANRISAL SEÇİM YÖNTEMİNİ BELIRLEYEN ESAS ŞEY, İLAHI KARAR ALMA MEKANIZMASINDAKİ ZAMANLAMA DEĞİL, KARARLARIN BİRBİRLERİNE OLAN DAYANIŞMA SIRASIDIR!

Öyle bir zamanlama olsaydı ve önceden birilerini kurtarmaya kararı bilinseydi bile bu, herkesi kurtarma arzusuna dayanır, herkesin kurtuluşunu sağlayabilen bir kurban tedarik etmesine sebep olur ve herkes için tövbe edecek fırsatları yaratırdı. Çünkü Kutsal Kitap'ın dediği budur!

Kurtulanlar Tanrı'nın önbilgisine göre kurtulmuyorlar; kurtuluşları Tanrı'nın önbilgisine dayanmıyor. Kurtuluşları merhametine, kefarete ve yeniden doğuşa dayanır. Tanrı'nın önbilgisi insanların hareketlerini de belirlemiyor, kısıtlamıyor da.⁵⁷

Bir futbol maçı düşünelim. Maçı kasete alıyoruz ve golleri sonradan tekrar ve tekrar seyrediyoruz. Artık maçın skorunu kimse değiştiremez. Ne neye sebep oldu; kaset gollere mi, goller kasete mi? Tanrı'nın bizden farkı, maçı daha oynanmadan kasete alabilmesidir. Ama soru aynıdır. Ne neye sebep oldu; Tanrı'nın önbilgisi gollere mi, yoksa goller Tanrı'nın önbilgisine mi? Ama diyeceksiniz ki, önce Tanrı'nın bilgisi gelir sonra da goller... Tanrı zaten aynı anda geçmişte, şimdide ve gelecektedir. O,

zamansızlıkta sakin olandır! O'nun için sonradan olan her şey önceden oldu bile. Önceden olacağını bildiği her şey sonradan kendiliğinden olmuştur yine... Rab için ne 'önce' ne de 'sonra' vardır. Ha 'önceden' biliyormuş, ha 'sonradan'...⁵⁸ insanları inanmaya veya inanmamaya zorlamaz. İnsanı özgür irade ile yarattı ve bu yüzden ondan hesap sorar.

Tanrısal seçim yalnız kimin iman edip kimin etmeyeceğini önceden bilmekten ibaret değildir. Tanrısal önbilgisi açısından seçimin üç önemli yönü var. (a) Birincisi herkes için Tanrısal kurtuluş arzusu uyarınca kefaretin sağlayışıdır. (b) İkincisi Tanrı'nın aydınlatıcı etkisi karşısında bireylerin kurtulma arzusudur. (c) Üçüncüsü ise (her ne kadar hem bir öncekiyle beraber işliyorsa hem de ezelden beri etkinse) iman edecek kişilere Tanrı'nın ruhsal bir anlayış ve iman etme gücünü vermesidir.

Bu, insanın yaşadığı realite açısından böyledir. Veya Tanrı'nın realitesi açısından ifade etmek istiyorsanız, seçimin bu yönü; Tanrı'nın önceden seçtiklerine ruhsal bir anlayış ve iman edecek gücü vermesidir. İman edenler, "*sonsuz yaşam için belirlenmiş olanlar*"dır (Elç13:48).⁵⁹ Ama bu bir şey değiştirmez. Tanrı herkesin kurtuluşunu arzular, gereken kurbanı sağlar ve herkese fırsat tanır... Peki o zaman Tanrı insanın karar vermesi için müdahale ediyor mu?

* * *

Rab'bin müdahalesi olmasaydı kimse iman edemezdi. Müdahale olmaksızın Tanrı'nın önceden bilebileceği tek şey hepimizin sonsuz yıkımı olurdu. Rab kimilerinin yüreğini yumuşatır, kimilerinin yüreğini katılaştırır... Bu nasıl bir şeydir? Nefes almak için, adım atmak için, karar vermek için bize güç veren Tanrı'dır. Yaşamı devam ettiren kendisidir (İbr.1:3). Kararımız itaat ise, itaat için güç alırız. Kararımız itaatsizlik ise onun için güç alır ve yüreğimiz nasırlaşır. O'nun kararı şudur:

“Kötülük yapan, yine kötülük yapsın. Kirli olan, kirli işlerini sürdürsün. Doğru olan, yine doğruyu yapsın. Kutsal olan kutsal kalsın”(Va.22:11).

Yeşaya 63:17’de İsrail halkının yüreği katılaştırılması ve yoldan sapması, Tanrı’nın onları katılaştırması sonucu olarak gösterilmektedir. Bunu nasıl yapar? Tanrı gerek hak ettikleri cezalar ile, gerekse hakketmedikleri lütuflar ile yüreklerindeki tutumları uyarınca onların tepkilerini “kışkırtıyor” ve böylece de Kendi tasarısını gerçekleştiriyor. Kendisi “köröklüyor” ama “sebepl olmuyor...” Kendisi kimi insanları kendi eğilimlerine göre hareket etmeleri için hem kışkırtır, hem de onlara nefeslerini verir! Yani insana kendi kararlarını yapacak gücü verir. Ama neticede insan, bu tür tepkilerle Tanrısal tasarısının gerçekleşmesine daha da yol açar!

Firavun’un yüreği katılaştırılması konusunda değerlendirirken Şime’ nin lanet sözleri hakkında Luther’in yaptığı yorum ilgi çekicidir. Rotterdamlı Erasmus’un yazılarına cevap verirken ‘özgür irade’ kavramını sıfıra indiren Luther, bu sefer şöyle der:

“Tanrı, insanların yüreklerinde yeni kötülükler yaratmaz. Orada bulunan kötülükleri, kendi iyi ve bilge amaçları için kullanır. II. Samuel 16:11’de Davut, Şime’ hakkında şöyle der: *“Onu bırakın da lanet etsin; çünkü Rab ona emretmiştir.”* Fakat Tanrı Şime’ye Davut’a lanet etmesi için bir emir vermemiştir. Ne var ki, Tanrı’nın kadir hükmü, Şime’ nin zaten kötü olan isteklerinin, kendisi için doğal olanı Tanrı’nın planladığı zamanda ve yerde yapmasını sağlamıştı. (...) Basit anlam şudur ki Tanrı, belalar aracılığıyla Firavun’un yüreğini katılaştırmayı amaçlamıştır...”⁶⁰

Böylece “Firavunu nasırlaştırdığını” söylediği zaman (Çık.4:21; Rom.9:17-18), yalnız onun kararlarını pekiştirdiğini kastetmiyor. Ama gönderdiği belalar aracılığıyla bu kararları kışkırttığını veya

şiddetleştirdiğini demek istiyor. Bu belalar olmasaydı Firavun bu kadar sert olmazdı. Ama her ne olursa olsun, kararlar Firavuna aittir. Her şeye rağmen kötü kararları Firavun'un kendisi verir, çünkü yüreğinde böyle bir eğilim zaten vardı. Bu eğilimi yüreğine Tanrı koymadı, O sadece mevcut eğilimin çığırından çıkmasını körüklüyor. Kendi halkını başka bir halkla “kışkandıracağını” ya da “gayrete getirdiğini” söylediği zaman buna benzer bir olaydan söz etmektedir... (Rom.10:19).

Ama karar alırken güç veren Tanrı ise de, insan aslında kendi planlarını özgürce belirler (Özd.16:1, 9; 19:21). Tanrı dahiyane bir şekilde insan kararlarını kendi tasarısına dahil eder ve muradını gerçekleştirmelerini sağlar! Kurtuluştta da öyle... Çünkü önceden seçimi; ön bilgisine veya ön kararına değil, kurtuluş için evrensel fırsat arzusuna dayanmaktadır.⁶¹Ön bilgisine veya ön kararına DAYANMAZ, ama ön bilgisini ve ön kararını GERÇEKLEŞTİRİR!

Seçilmişlik Tanrı'nın ön bilgisine veya ön kararına dayanırsa koşulsuzdur. Ama arzusuna dayanırsa koşulludur... İnsanın 'evet'ini veya 'hayır'ını dahil eder. “Çünkü Tanrı insanlar arasında ayırım yapmaz”(Rom.2:11) veherkese kurtulma fırsatını tanımak ister! (1Ti.2:4). O'nun isteği buysa, itiraz edecek miyiz? Tanrı yoksa tövbe etmesini önceden belirlemediği kişilerin tövbe etmelerini boşa mı bekler. Bu sadece göstermelik bir sabır mıdır? Kesinlikle hayır!

“Tanrı'nın sınırsız iyiliğini, hoşgörüsünü, sabrını hor mu görüyorsun? O'nun iyiliğinin seni tövbeye yönelttiğini bilmiyor musun?”(Rom.2:4).

“Bazılarının düşündüğü gibi Rab vaadini yerine getirmekte gecikmez; ama size karşı sabrediyor. Çünkü kimsenin mahvolmasını istemiyor, herkesin tövbe etmesini istiyor”(2Pe.3:9).

III. Kurtuluş için Seçilmişliğin Tanrısal Koşulu:

Efesliler mektubu bu konudaki anahtardır. Efesliler 1.bölüm ayet 4'ten 11'e kadar Tanrısal "seçim"den (ayet 4, 11) ve "önceden belirleme"den (ayet 5, 11) söz eder. Tanrısal seçim, "*kutsal ve kusursuz olmamız için*"dir (ayet 4). Önceden belirleme, "*oğullar olalım diye*"dir (ayet 5). Ama bölümün vurgusu şöyledir: bütün bunlar, "*Mesih'te*"veya "*Mesih aracılığıyla*"olmakta! (ayet 4, 6, 7-8, 9, 10, 11). Sürekli bunu tekrarlar durur. Seçim veya önceden belirleme olsun, kurtuluş veya kutsallık olsun, günahların bağışı veya evlatlığa alınma konusu olsun, hepsi bir anahtara bağlıdır: bütün bunların "*Mesih'te*" veya "*Mesih aracılığıyla*" gerçekleştiği gerçeğine... Hedef ise, insanın başarısına yer bırakmadan O'nun "yüceliğinin övülmesi"dir! (ayet 6, 12, 14).

*"⁴O kendi önünde sevgide kutsal ve kusursuz olmamız içindünyanın kuruluşundan önce bizi **Mesih'te**SEÇTİ.*

*⁵Kendi isteği ve iyi amacı uyarınca İsa **Mesih aracılığıyla**kendisine oğullar olalım diyebizi ÖNCEDEN*

*BELİRLEDİ. ⁶Öyle ki, sevgili **Oğlu'**ndabize bağışladığı yüce lütfu övülsün. ⁷⁻⁸Tam bir bilgelik ve anlayışla üzerimize yağdırdığı lütfunun zenginliği sayesinde **Mesih'in kanı aracılığıyla Mesih'te**kurtuluşa, suçlarımızın*

*bağışlanmasına kavuştuk. ⁹Tanrı sır olan isteğini, **Mesih'te**edindiği iyi amaç uyarınca bize açıkladı.*

*¹⁰Zaman dolunca gerçekleştireceği bu tasarıya göre, yerdeki ve gökteki her şeyi **Mesih'te**birleştirecek. ¹¹Her şeyi kendi isteği doğrultusunda düzenleyen Tanrı'nın*

amacı uyarınca ÖNCE DEN BELİRLENİP Mesih'te SEÇİLDİK."(Ef.1:4-11)

İki üç ayrı şekliyle 7 kere tekrarlanan "Mesih'te" ifadesi ne demek ve seçim sürecindeki yeri ve önemi nedir?

Seçilmişlik ve önceden belirlenme "Mesih'te" veya "Mesih aracılığıyla" gerçekleşir. Kurtuluşun koşulu, Mesih'te KONUMLANMAKTIR. İncil'de İsa'ya iman eden kişi, İsa'yla ruhsal anlamda organik bir bütün içindedir. Öyle ki, O'nun mistik bedenine aşılınmış olur. Bu yüzden bu kişiden "Mesih'te" olduğu şeklinde söz ediliyor; O'nda konumlandırılmıştır. Artık O'nunla bir bütün olduğuna göre O'nunla aynı 'kader' paylaşmaktadır. Mesih'in var oluş amacı olan kutsallık ve oğulluk, şimdi de evlatlığa kabul edilenlerin de var oluş amacı ve kaderidir.

Bir anlamda ezelden seçilmiş olan Mesih'tir ve doğal olarak Mesih'te olan seçilmiş olur.⁶² "Bu lütuf bize zamanın başlangıcından önce Mesih İsa'da bağışlanmış" (2Ti.1:9). Gemi battığında filikadaki herkes kurtulması gibi bir şey. Filika doğal olarak yüzer, batmaz. Filikadaki herkes kendi çabasıyla uzun saatler yüzemese de, filikada olduğu için onunla aynı kader paylaşır. Mesih kurtuluş filikamızdır. O'nda konumlanan, Mesih'in seçildiği için o da seçilmiş olur, Mesih cehenneme gönderilemeyeceği gibi, kendisi de gönderilmiyor, Mesih Tanrı'nın doğruluğu olduğu için, imanlı O'nun doğruluğunu giyinmiştir...

Kutsal metin MESİH'TE SEÇİLDİĞİMİZ, O'NDA ÖNCE DEN LÜTFA KAVUŞTUĞUMUZ DEMESİ, Tanrı'nın bu seçimi gerçekleştirmek için bir koşul koştüğünü gösterir. Bir kere Efesliler hiçbir yerinde, "kurtuldunuz çünkü seçildiniz" demiyor. Böyle deseydi koşulsuz seçimin taraftarları haklı olurdu. Seçim karşı konulamaz bir şekilde kurtulmak için değil, "kutsal olmanız için"dir! 'Önce'

Mesih'e kavuşuyoruz ve kurtuluşumuz buna bağlıdır. Ama tersi değil; yani 'önce' kurtulup 'sonradan' Mesih'e kavuşmayız. Seçim kurtuluştaki değil, Mesih'te gerçekleşir. “O (Mesih)bizim için tanrısal bilgelik, doğruluk, kutsallık ve kurtuluş oldu” (1Ko.1:30).

İsa'ya aşlanıyoruz ve O'nun öz suyundan içtiğimizde köklerin doğasına göre meyve veririz. Seçilmişlik bahçıvanın, “bu kayısı dalının kaderi, şeftali ağacına aşılандığında şeftalimsi kayısı vermektir” demesi gibidir. Kayısı dalı durup dururken bunu yapamaz, önce aşılacak, sonra şeftalinin öz suyunu içecek ve ondan sonra yeni konumunun doğal ürününü verecektir. Mesih'te olanlara benzer bir şey olur: Mesih'e aşılanmak yoluyla Oğul'un benzerliğini almak ve kutsal yaşamak için seçilmişler. Aranılan koşul Mesih'te olmaktır!

Yukarıdaki iki farklı ifade arasında aşılanamayacak kadar büyük bir uçurum vardır. Neye benzer? “Ben Ankara'ya gittiğim için tren beni götürüyor” ile “Ankara'ya gittiği içindir ki bu tren ile gidiyorum” ifadeleri arasındaki fark kadar büyük bir uçurumdur bu... Birinci ifadede trenin Ankara'ya gitmesi benim kişisel seyahat planlarına bağlıdır. “Cennete gittiğim için (çünkü önceden belirlendim) İsa Mesih kefaretimi sağladı” demek gibi bir şey olurdu. İkinci ifadede tren zaten Ankara'ya gidiyor, bense sadece ona bindim. Yani, “İsa Mesih günahlarımın bedelini ödediği içindir ki, ben bundan yararlanarak cennete gidebilirim”; tersi değil... Tarihin akışı içersinde böyleyse (önce kefarete buna dayanarak kurtuluş) Tanrısal seçimin ezeli sürecinde de böyledir demek.

* * *

Tanrı'nın seçimi için koşul, Mesih'te olmaktır. Peki Mesih'te nasıl olunur? Bizi Mesih'te yerleştiren yine biz mi oluyoruz, yoksa Tanrı mıdır? Yukarıda aslında buna cevap verdik. Kararın 'yönü' bize ait, ama kararın 'gücü' O'nundur. Araba sürmeye benzer;

yöne ve hıza sürücü karar verir, ama bunları gerçekleştirecek güç motordan gelir. Mesih’i bizler için cazip kılıp O’na olan arzumuzu uyandırmak Tanrısal lütfun işidir. Ama Mesih’i kabul edip etmemenin sorumluluğu iman ve tövbe aracılığıyla insana aittir.⁶³

Öyleyse, tıpkı Gideon’un yanındaki askerlerin durumunda olduğu gibi, Tanrı seçilenlerin listesine koşulsuz şartsız karar vermez (her ne kadar bu listeyi biliyorsa), seçilecekleri eyleme, seçilecekleri koşula karar verir. Tanrı karar vermez derken, onların özgür iradesini hesaba katmayan bir şekilde karar vermez demek istiyorum.

Aynı zamanda kurtuluş durumunda ezelden beri bu kişilerin iman kararını pekiştirmeye karar verir; zorlamaya değil... Çünkü bu pekiştirme olmaksızın iman edemezler, yeniden doğamazlar... Kurtuluş için de seçilmişlerin listesine koşulsuz şartsız bir karar vermez (her ne kadar yine bu ‘liste’yi biliyorsa⁶⁴), ama seçilenlerin seçilecekleri koşula, Mesih’te olma koşuluna karar verir!⁶⁵

Birisi “Mesih’TE” trenine binmişse, tren onu kesinlikle cennetteki “Mesih benzerliği” istasyonuna kadar taşıyacaktır. Çünkü O, ezelden beri binecek olanların seçilecekleri bu “kozmetik treni” hazırladı. Soru şudur: trene binmelerine sebep olan nihai etken nedir? Tanrı’nın ezeli kararı mı, yoksa zaman akışı içerisindeki insanın kararı mı? Yani Rab Kelam’da ne diyor? Önceden seçtiğim kişileri kesinlikle kurtaracağım mı? Yoksa kurtulacak olan kişileri ezelden beri seçtim mi? Ya da daha doğrusu Mesih’i ezelden beri seçtim öyle ki Mesih’te olan herkes otomatikman seçilmiş olsun mu? Tren örneğimize göre ifade edecek olursak, Tanrı ne diyor? Önceden seçtiğim kişileri trene bindireceğim mi? Yoksa trene binecek olan kişileri ezelden beri seçtim mi? Ya da daha doğrusu treni ezelden beri seçtim öyle ki her binen otomatikman seçilmiş olsun mu?

Seçilmişlik Tanrı ve insan iradelerinin mantık üstü bir şekilde birleştikleri bir düzeyde gerçekleşir. Ama ne Tanrı'nın iradesi insaninkini saf dışı bırakır, ne de insan iradesi Tanrı'ninkini... Belki de karıştırılan konu budur. Daha önce bundan bahsettiğimiz için burada konuyu daha iyi anlayacak verilere sahibiz. Trene binmekle seçiliyoruz. Ama bu Tanrı için ezelde olmuştur bile. Böylece dünyanın kuruluşundan önce seçildik. Tanrı bizi davet eder, doğal gözle görülemeyen bu kurtuluş trenini görmemizi sağlar. Ama biziz, "hadi binelim" diyenler. Ne var ki, bir kere bindik mi geri dönüşü yok ve kesinkes Mesih'in benzerliğine dönüşeceğiz. Rab'bin lütfuyla gayret gösterirsek bu dönüşüme bu hayattayken çok yaklaşabiliriz. Ama kesinlikle trene binen herkes son durakta (Mesih'in benzerliği durağında) bu dönüşümü yaşayacaktır.

* * *

Burada son derece önemli olan şey şudur: trene binmek derken ne anlıyoruz? Her hangi bir iman ikrarı mı, yoksa yeniden doğuş mu? Bir de yeniden doğuş derken insanın Tanrı'ya yönelen bir istek olarak mı anlıyoruz, yoksa Tanrı'nın kendi Ruhu'yla ruhumuzu mühürleyerek insana yeni bir doğa vermesi, ruhunu diriltmesi mi? Bu yeniden doğuşa yalnız imanla varılır mı, yoksa tam teslim olmak gerekir mi? Aslında bütün bunları önümüzdeki bölümlerde değerlendireceğiz.

Ama biri diyecek ki: "Bir yolcu isterse trenden inemez mi?" Yani kurtulduktan sonra kaybolamaz mı? İnsana göre inebilir, ama Tanrı'ya göre inemez! Bu şu demek: trene binmek koşullu bir seçime bağlıysa da, son durağa varmak Tanrı'nın koşulsuz kararına dayanır. Trene binmek insanın kararını dahil eden bir seçilmişliktir, yani bir amaca hareket noktasıdır. Son durağa varmak Tanrı'nın tasarısından kaynaklanan koşulsuz bir hedeftir ve O varış noktamızı önceden (ezelden) belirlemiştir. Yani Tanrı

ezelden, “Her trene bineni son durağa götüreceğim” diyor. “Ben trenin kapısına kadar götürsem de trene bindirmeyeceğim; ama kişi bir kere bindi mi sona kadar gidecektir” diyor. Tanrı bir işi başlatıyorsa onu bitirir: “*Sizde iyi bir işe başlamış olan Tanrı'nın bunu Mesih İsa'nın gününe dek bitireceğine güvenim var*”(Fil.1:6). Tanrı'nın kurtuluş treni ‘ekspres’dir; son duraktan önce durmaz. Seçim koşulludur, önceden belirlenme koşulsuzdur.⁶⁶

Peki ya trenden inen kişiye ne demeli? Aslında böyle bir şey mümkün değildir. Ama banliyö trenlerinde biletsiz kimi kişilerin kapılardan veya pencerelerden asıldıkları gibi, bazıları da bilet almadan (yeniden doğuş olmadan) bu trenin dünyadaki seyrine dıştan asılarak katılıyorlar, ama bir noktadan sonra güçleri yetmeyen kendileri trenden düşüyorlar... Kutsal Kitap'ın çoğu uyarıları trene ‘biletsiz’ binmemeye yöneliktir (örn. 1Ko.15:34; 2Ko.13:5). Biletsiz (yeniden doğuşu yaşamadan) asılana ceza vardır... Bildiğimiz trenlerde de öyle değil midir? Diğer uyarılar ise, birinci sınıfta, yani “bereket vagonu”nda yolculuk edebilirken, yük vagonlarıyla yetinmemeye, yani hizmette yarış dışı bırakılmamaya yöneliktir (örn. 1Ko.9:24-27). Bunu da ileride ele alacağız. Ama ne olursa olsun Kutsal Kitap uyarılarını çok ciddiye almalıyız.

Sorun şu: biz kimin tren içinde olduğunu, kimin dıştan asıldığını göremiyoruz. Çünkü yalnız Tanrı trenin duvarlarını görür. Biz sadece insanların hareketlerinden kapıdan girip girmediklerini anlayabiliriz; ama yanılabiliriz de... İnsanın yeniden doğup doğmadığını anlayabilmek ruhsal sezgi gerektirir. Trenle beraber hareket eden insanların olduğunu görüyoruz ve bazen bu insanların bir müddet sonra treni terk ettiklerini, yani Rab’bi inkar edip imandan döndüklerini görüyoruz... Kimileri onlar için, “tren içindeydiler ve kararından döndüler” diyecek; kimileriye, “aslında hiçbir zaman trenin içine girmemişlerdi ve

bu yüzden düştüler” diyecektir. Neticede sonuç aynıdır: trende değiller!

* * *

Seçim, “*kutsal ve kusursuz olmamız için*”dir (ayet 4). Önceden belirleme, “*oğullar olalım diye*”dir (ayet 5). Seçim Tanrı Halkı seçimidir. Tıpkı İsraililere dediği gibi: “Kutsal bir halk olmanız için seçtim” (Yas7:6). Seçim bir amaç belirtiyor; önceden belirlenme ise bir hedef: “*Oğlun benzerliğine dönüştürmek*”(Rom.8:29). Aslında Efeslilerde “kurtulmanız için ezelden seçildiniz” gibi bir ifade bile geçmiyor! Sadece kurtuluşun geręekleřtięi zaman içindeki koşulu anlatır: “*Mesih'in kanı aracılığıyla Mesih'te kurtuluşa, suçlarımızın bağışlanmasına kavuştuk*”(ayet 8). Burada seçim kurtuluş için değil, kutsal bir halk oluşturmak içindir. Önceden belirlenme kurtuluş için değil, Tanrı'nın oğulları olsun dıyedir. Ama seçim de önceden belirleme de kurtuluş aracılığıyla geręekleřir!

Bazı ayetler Kutsal Kitap'ın bunun aksini gösterdiğini düşündürebilir. Bu ayetler aracılığıyla bazıları, Tanrı'nın trene binen kitleyi değil de, trene binen kişileri birebir seğtiği kanısına varırlar. Yani Tanrı önceden kararlaştırdığı kişileri, yine kendisi trene bindirir diye düşünürler... Bunun örneği olarak Yakup ile Esav'un seçimi gösterilebilir (Rom.9:11-12). Ne var ki burada söz konusu olan “kurtuluş treni” değil, “kutsama vagonu”dur.⁶⁷Yani ilk doğanın olmanın beraberinde getirdiği kutsamaya kavuşup kavuşmamak söz konusudur. Çünkü Kutsal Kitap'tan anlaşıldığı kadarıyla Esav da Tanrı'ya göre yaşayan biri oldu (Yar.33:10, vd.), ama “ilk doğanın kutsaması” vagonundaki koltuğundan oldu; bir daha da geri alamadı (İbr.12:17). Rab onu trene zorla bindirmedi, trenden zorla da indirmedi; kendisi bindi; ama kutsama vagonundan ayrıldığında bir daha onu sokmadı, kendisi sonradan çok istediye de... İşte kurtuluş için seçim ile geçici hizmet için

önceden belirleme arasındaki fark umduğumuzdan çok önemlidir ve birbiriyle karıştırılmamalıdır.

Tanrı Koreş'i, kendisi İmparatorluğa yükselmek için özgürce bulunacağı bütün girişimlerden yaklaşık 200 yıl önceden adıyla çağırırdı (Yşa.44:28; 45:1). Ama bu yine kurtuluş için bir seçim değildi! Belli bir hedef için Rab kimilerini koşulsuz olarak önceden belirleyebilir (ama bu durumda bile onların serbest kararlarından yararlanır... bkz. Yşa.10:7). Burada önemli olan şudur: Yakup ile Esav arasındaki seçimde olduğu gibi, buradaki seçim de kurtuluş için değildir. Amaç bu dünyada belli bir iş görmektir. Elbette bu şartsız bir seçimdir (bir "önceden belirleme"dir), ama cennete karar vermek için değil, cehenneme göndermek için de değildir. Eğer Kutsal Kitap'ta bir seçimden her söz edildiğinde bunu doğrudan cennet ve cehennem konusuna bağlarsak ciddi yorum sorunları doğar. Böyle bir yaklaşım kalkıp, "elektrik yalnız aydınlatmaya yarar, onunla bir motoru çalıştıramazsın" diye ısrar etmeye benzer.

Tanrı MESİH'TEKONUMLANAN kişileri kusursuz ve kendi çocukları olmaları için seçer (Ef.1:4-5). "Mesih için" ile "Mesih'te" seçilmek aynı şey değildir. İlk durumda (Mesih için) Mesih varılan hedef olurdu. İkinci durumdaysa, Mesih'te olmak aranan önkoşuldur, seçilmişliğin gerçekleştiği çıkış noktasıdır.

Seçilmişliğin **önkoşulu** Mesih'TE olmaktır ve **hedefi** O'na benzemektir. Tanrı'nın EVRENSEL daveti uyarınca seçilmişliğin **kapsamı**, tövbe ve iman aracılığıyla Mesih'TE 'konumlanan' kişi sayısı kadardır. Yani bu sayının sınırı bir ön karar ile değil, Tanrı tarafından saptanan bir önkoşul ile belirlenir ve somutlaşır: böylece MESİH ARACILIĞIYLA, MESİH'TE gerçekleşir.

Bu çok önemli bir farklılıktır. Çünkü seçilmişliğin kapsamı

ezeli bir karar ile belirlenseydi kurtuluş SINIRLI olurdu (yani kurtuluş daveti yalnız önceden belirlenenler için geçerli olurdu...); ama ezeli bir koşulla belirlendiği için, iki tarafın (Tanrı ve insan) katılımıyla devreye girer. Bu yüzden bu koşul kurtuluş davetini EVRENSEL kılar, kapsamını ise tövbe edip iman eden kişi kadar geniş tutar! Varılan sonuç itibarıyla iki görüş (koşullu ve koşulsuz) pek farklı değildir; yani görüşümüz ne olursa olsun kurtulan kişiler yine kurtulur ve Tanrı onları ezelden beri biliyordu. Ama Tanrı'nın amacı açısından dünyalar kadar fark var!

Bir elek gibidir. Bütün taşlar içine atılır ama yalnız bazıları kalburdan geçer. Kurtuluş tasarısı kollarını herkese açar, ama yalnız kapı olan Mesih aracılığıyla girenler kurtulur. Tanrı bütün insanları kurtuluş için seçer, ama bütün insanlar Tanrı'nın kurtuluş yolunu seçmezler!

Sanki 'kurtuluş kapısı'nın önünde "iman edersen kurtulursun" diye yazan bir levha varmış (ki bu, seçilmişlikte insanın özgür iradesine hitap eden yön olur), kapıyı geçtikten sonra iç duvarda kişi, "Tanrı çocuğu olmak ve Mesih'in benzerliğini taşımak için ezelden belirlendin" yazan bir başka levha ile karşılaşmış (ki bu, kurtuluş tasarısında her şeyin Tanrı'nın isteğine göre cereyan ettiği gösteren yön olurdu).

Pavlus, "*Mesih'le beraber Çarmıha gerildim*" diyor (Gal.2:20). Mesih'le birlikte çarmıha gerildiyse bu, iman etmeden yıllar önce oldu! İmana gelmeden önce "çarmıha gerildim" diyebilir miydi? Ezelden seçildik ama imana gelene kadar seçildik diyebilir miyiz? Kapıya gelirken "Mesih herkes için öldü" levhasını okuruz. Kapıdan geçtikten sonra kapının iç duvarında "Sen Mesih'le beraber öldün" diye bir başka levha okuruz (2Ko.5:14). Çarmıha bakarken (iman etmeden önce) İsa'yı görürüz. Ama iman ettikten sonra çarmıha baktığımızda kendimizi İsa ile beraber çarmıha

gerilmiş olarak görürüz.

Sinemaya giren adamın örneğini düşünün. Gösterimdeki filmde başkasını seyredemez. Ama girişte seçim yapan kendisiydi... Tanrısal seçimin diliyle söyleyecek olursak: sinema'DA bulunana herkes gösterimde olan filmi seyretmek için SEÇİLDİ... Ne var ki, önceden kararlaştırılan bir şey varsa o da sinemaya girip girmeyecekleri değil, girdikleri takdirde seyredecekleri filmidir.

Kurtuluş sürecinde önceden belirlenen şey, insanın kurtulup kurtulmaması değil, ama kurtulduğu takdirde Mesih'in benzerliğine dönüştürülmesidir. Tanrı, insan özgür iradesini saf dışı etmeden Mesih'TE 'bulduğu' kişileri Oğul'un benzerliğine dönüştürmeye yönelik karar ile kendi kendini şartladı.

Tanrısal seçim ile ilgili farklı görüşler, "mavi trene binen kişilerin (kendi iradeleriyle) Ankara'ya gitmek üzere seçilmeleri" ile "seçilen birkaç kişinin (kendi iradeleri dışında) trene bindirilmesi" arasındaki fark gibidir. İlk örnektekilerin trene binmeleri için seçilmediler, trenDE seçildiler; bunun gibi bizler de Mesih'TE seçildik... İkinci örnektekiler ise EVVELDENSEÇİLDİLER ve kendileri bir şey yapmadan zorla trene bindirildiler...

* * *

Yukarıda söylenen her şeyi Kurtuluş Treni örneğine göre şöyle özetleyebiliriz:

- Özgürcü görüşe göre, trene binmeye insan karar verir ve binlerce durakta, son durağa varmadan trenden her an inebilir.
- Kadercî görüşe göre, trene bindiren Tanrı'dır; trene bindikten sonra kapıya kilit vuruldu ve son durağa kadar inemez.
- Bu kitabın görüşüne göre, trene binen insandır; bindikten sonra, tren bir ekspres olduğundan son duraktan önce durmaz.

İstersen atla... İnsan neden gittiği yere varmadan önce insan ki! Yoksa niçin trene binsin? Biri Ankara'ya gitmek üzere trene biniyorsa kendi isteği dışında bir aksiliğe maruz kalmazsa neden varmadan önce trenden insan ki? Kurtuluş %100 Tanrı'ya bağlıysa, insandan istenen tek şey kararıysa, neden zararına bile bile bu karardan dönsün? Dönebileceğini kabul etsek bile, evlatlığa alındı ve artık Tanrı'nın ev halkı konumundan atılmaz! Rab'bi inkar edenin O'nu gerçekten tanıdığına garanti verebilir miyiz? Hiç sanmam!

Aşağıdaki çizelgelerde konuyla ilgili olası yaklaşımları görebiliriz. Kalın çizgiler Tanrı'nın etkinliğini, devamlı çizgiler ise Tanrı'nın karşı konulmaz etkisini gösterir. İnce çizgiler insanın kararına bağlı durumları, nokta nokta çizgiler ise insanın kararlılığına bağlı süreci simgeler:

IV. Her şey O'nun yüceliğinin övülmesi

içindir!

“Öyle ki, sevgili Oğlu'nda bize bağışladığı YÜCE LÜTFU ÖVÜLSÜN”

“Öyle ki, Mesih'e ilk umut bağlayan bizler, O'NUN YÜCELİĞİNİN ÖVÜLMESİ İÇİN YAŞAYALIM”

“Ruh, Tanrı'nın YÜCELİĞİNİN ÖVÜLMESİ İÇİN Tanrı'ya ait olanların kurtuluşuna dek mirasımızın güvencesidir” (v. 6, 12, 14).

Bu konuları sonsuza dek tartışır durabiliriz. Ama ne kadar yazık olurdu! Koşulsuz seçim görüşü mü haklı, yoksa koşullu seçim görüşü mü? Ne fark eder! Tanrı bir şekilde evrensel sevgisi ve iyi amacı uyarınca insanları kurtuluş ve sonsuz mutluluk için seçti. Biz bu mutluluğa kavuştuysek (karşı konulamaz bir şekilde seçildiysek veya kendi seçimimiz ile evet dediysek de fark etmez), önemli olan Tanrı'nın tasarısına hayranlık duymaktır.

Tasarı'dan hayranlık duyulacak en önemli yönü, Tanrı yönetiminin insan iradesiyle beraber, ya da insan iradesinden bağımsız olarak işlemesi değil, biz çaresiz günahkarları kurtuluşa, kutsallığa, evlatlığa ve Oğlu'nun benzerliğine kabul etmesi ile ilgili yöndür. Bundan ötürü yüceliğini övmeliyiz. Bu tasarı insanların tek tek kurtuluşları aşan bir biçimde bütün evreni, O'nun iyiliğinden gelen ahenkle Mesih'te mükemmelliğe kavuşturmaya yöneliktir. Böyle bakıldığında bizler her ne kadar çok önemsiz isek, Tanrı'nın bizlere mirasımız konusunda güvence verecek kadar bizimle ilgilenmiş olması yine övülmeye değer O'nun bir diğer harikasıdır.

Tanrı'nın bu kadar övgü toplaması, yine O'nun cömertliğindedir. Çünkü böylece, *“Mesih İsa'da bize gösterdiği iyilikle, lütfunun sonsuz zenginliğini gelecek çağlarda sergileme”*yi amaçlamaktadır! (Ef.2:7).

4. Kutsal Metinde ‘Seçim’ ve ‘Belirlenme’

Kutsal Kitap bu bölümde bizi şu çıkarımlara vardıracaktır:

- Tanrı'nın kimi amaçlarına insan karşı koyamaz, kimilerinde ise bazı şartlara uyabilir.
- Tanrı bütün insanları ruhsal başarısızlığa sevk etti, öyle ki hepsine merhametini göstermek için.
- Bütün insanlar lütfu ve Müjde'yi kabul edip etmemekten sorumlu tutulur.
- İmanlılar bütün insanlara bir fırsat tanımak amacıyla onlara Müjde'yi ulaştırmakla yükümlüdür.
- İmanlılar, hizmetine veya ihmaline göre ödüller veya cezalar alır ve alacaktır.

* * *

Çocukları bilirsiniz... Bir hediye söz konusu ise asla eldeki oyuncaklar ile tatmin olmazlar! Örneğin seyahatten döndüğümüz zaman çocuklarımıza birer hediye getirirsek, önceden neyi kime vereceğimizi değiştirmeyecek şekilde kararlaştırmalıyız ki, aralarında tartışma çıkmaz. İki hediye önlerine koyun; bir top bir de boya kutusu... Birine, “hangisini istersen al” dediniz ve o topu seçti diyelim. Belki kardeşi boya kutusunu tercih eder. Ama abisinin topu tercih etmesi ona yetti ve topu elde edene kadar tepinir durur...

Ama hedyeden daha önemli şeyler vardır. Seyahatten sonra

çocuklarımıza kavuştuğumuzda onlara sarılır, onları öperiz; onlar da bize... Burada sıra o kadar önemli değil; hatta ikisini birden kucaklarız. Önemli olan sevginin karşılıklı olmasıdır! Yani ikisini sevgimizi göstermek için seçeriz (onlar da bizi). Şefkatimizi sınırlandırmayız. Ne var ki, hediyelere gelince hangi oyuncağı kime vereceğimizi önceden kararlaştırırsak daha uygundur. Tanrısal seçim ile önceden belirleme ile benzer bir durum söz konusudur. ‘Seçilmişlik’ sevgi dolu kucak gibidir; ‘önceden belirlenme’ ise, hediyeleri kime vereceğimize ilişkin karar gibidir.

Neden bizler farklı seçimler ile ilgili Kutsal Kitap’ın bütün ayetleri tek konuymuş gibi yorumlayalım? Neden sonsuz sevgi armağanını, bu dünya için veya sırf bazı kişiler için verilen birkaç hediye ile karıştıralım? Örneğin: Yakup ve Esav durumunda “ilk doğanın” hakkı konusunda Tanrı hediyesini Yakup’a vermeye karar verdi. Ve bu kararı karşı konulmazdı; yani insan tarafından değiştirilemezdi. Ama “ilk doğanın” hakkı bu dünya için bir hediyedir; kurtuluşla hiçbir ilgisi yoktur!

Konuyla ilgilenen çoğu yazarlar “seçim” ve “önceden belirleme” ile ilgili Kutsal Kitap bölümlerini sanki hepsi yalnız sonsuz kaderden söz ederlercesine birmiş gibi değerlendirip yorumluyorlar. Ama önceki bölümlerde gördüğümüz gibi bunlar farklı iki kavramdır. Çoğu yazar yine bütün ayetleri tek bir seçim konusu varmış gibi (kurtuluş konusu) açıklıyorlar. Ama yine yukarıda gördüğümüz gibi seçim konuları ve amaçları çok farklı ve hatta birbirinden ilgisiz olabilirler! Dolayısıyla her bölümü ayrı ayrı ele alınmalı ve hangi seçim’den ve hangi belirlenme’den söz ettiğini tespit edilmelidir. Çünkü her ayrı seçim için Tanrı’nın koştığı koşullar ve amaçladığı hedefler farklıdır!

Konumuzla ilgili en önemeli metinler Romalılar’da ve

Efesliler’de bulunmaktadır. Buna ek olarak Selaniklilere yazılan İncil bölümleri ile beraber Timoteyus’tan ve Petrus’tan birkaç ayeti ekleyebiliriz. Son olarak İncil’in Vahiy bölümünün bize söyleyecekleri var. Yakarıdaki bölümlerde gerek Romalılar’da gerekse Efesliler’de konuyla ilgili olarak geçen kimi ayetleri yeteri kadar inceledik. Ama anlamını açmamız gereken daha başka ayetler vardır; özellikle Romalılar 9 – 11.bölümleri...

I. Romalılar 9-11’de SEÇİM:

Kuşkusuz konumuzla ilgili olarak en önemli metin Pavlus’un Romalılara yazdığı mektuptur. Orada SEÇİM, amacını gerçekleştirmek üzere bir insan kitlesi içersinden Tanrı’nın ayırdığı grup ya da bireyler ile ilgili karardır. Örneğin; Pavlus’u birçok imanlının arasından elçi olması için ayırdı: “İsa Mesih’in kulu, Tanrı'nın Müjdesi'ni yaymak üzere seçilip elçi olmaya çağrılan ben Pavlus'tan selam”(Rom.1:1). Petrus da elçi olarak seçilmişti, ama ikisinin seçimlerinde hedefler farklıydı. Petrus İsrail’in kayıp koyunlarına, Pavlus ise diğer uluslara gönderildi (Gal.2:8). Bir kez daha seçim ile hedef arasında bir farklılık görebiliyoruz...

Ama Romalılar’da seçim konusu en ağırlıklı olarak 9 ile 11.bölümleri arasında işlenmektedir (Rom.8:29-30 hariç). Burada ana konu nedir? Bu sanıldığından önemli, çünkü konuyu doğru veya yanlış olarak tespit etmek yapılan yorumları kökünden etkilemektedir. Konu, kurtuluş için seçilenler mi? Yani kimin cennete kimin cehenneme gideceğine karar konusu mu işlenir? Hayır! Pavlus burada çok önemli bir soruya cevap verir. Eski Antlaşma’da Yahudilerin Tanrı’nın Halkı olduklarına dair bunca vaatler varken nasıl oldu da şimdi reddedilmiş görünüyorlar? Ve nasıl olur da şimdi diğer uluslardan insanlar, İsraililer yerine

Tanrı Halkı oluvermişler? Bu yüzden en başta, *“Tanrı'nın sözü boşa çıktı demek istemiyorum. Çünkü İsrail soyundan gelenlerin hepsi İsraili sayılmaz”* diyerek hangi konu işlediğine açıklık getirmektedir (Rom.9:6). Ve aynı şekilde de Romalılar 11:1'de, *“Tanrı kendi halkından yüz mü çevirdi?”* diye sorarak bu bölümlerin can alıcı konunun altını çizmektedir.

Bundan sonraki ayetler kurtuluş açısından değerlendiriliyorsa, elbette birçok ayetin karşı konulmaz bir kurtuluş tarzı sunduğu yolundaki izlenimi verir. Ne var ki, hala Tanrı Halkı seçiminden ve reddinden, yani bu dünyada halkının yöneldiği bazı hedeflerden söz edilir. Bunun ana kanıtı ve örneği olarak Yakup ve Esav ile ilgili hadise açıklanır:

“Çocuklar henüz doğmamış, iyi ya da kötü bir şey yapmamışken, Tanrı Rebeka'ya, "Büyüğü küçüğüne kulluk edecek" dedi. Öyle ki, Tanrı'nın seçim yapmaktaki amacı yapılan işlere değil, kendi çağrısına dayanarak sürsün”(Rom.9:11-12).

Bu ayetler Tanrı'nın yönetimi konusu açısından birçok yönden önemli ve bereketli ayetlerdir. Aynı zaman O'nun sadakatine güvenen bizler için de büyük cesaret sözleri içermektedir. Çünkü hem Rab'bin yaptığı işlerin başarısının, hem de O'nun bizlere olan bereketinin, insanların bozamayacağı bir şekilde Kendisine bağlı olduğunu gösterir. Rab insanın değişken kararlarını kendi planına dahil ettiği için ezelden tasarladığı amaca tam bir başarıyla ulaşır. Esav “ilk doğanın” hakkını hor gördü,⁶⁸ İsrail ise Mesih'i reddetti. Ama sonunda hem Yakup'u ve Esav'u bereketledi (Yar.27, 33), hem de sonunda İsrail'in reddini, kendileri için berekete dönüştürecektir (Rom.11:26).

Bizim hayatımızda da böyledir. Tanrı'nın net amacı bizleri kutsamaktır. Ama bazen hayatımızda her şey yıkılıyor sanki. Bu durumlarda bile Tanrı'ya tam bir ümit bağlayabiliriz. Çünkü bizi

bereketleme amacı başarısızlığa uğramış gibi gözükken durumlarda bile Tanrı'nın sonunda hedefine ulaşacağı ve bizi bereketleyeceğine tamamen güvenebiliriz. Çünkü O sadıktır ve vaatlerini mutlaka yerine getirir! Kaldı ki, *“Biz sadık kalmasak da, O sadık kalacak. Çünkü kendi özüne aykırı davranamaz”*(2Ti.2:13). Aynı şekilde İsrail'e verdiği vaatleri de yerine getirecektir. Elbette onlar (bizler gibi) bu bereketi hak etmezler. Ama Tanrı onların “hatalarını” ve sadakatsizliklerini bile daha da geniş ve kapsamlı bir bereketi meydana getirmek için kullanacaktır. Yani diğer ulusları vaatlere dahil etmek için kullandı! Romalılar 9-11 mesajı budur.

Böylece Romalılar 9-11, Esav ve Yakup'un değişken kararlarına bağlı kalmadan Tanrı'nın bütün ulusları kutsamak için geliştirdiği koşulsuz bir seçiminden söz eder: *“Çünkü Tanrı, merhametini herkese göstermek için herkesi söz dinlemezliğin tutsağı kıldı”*(Rom.11:32). Ama adım adım ilerleyelim... Burada seçimin amacı nedir? Daha çocuklar doğmamışken Tanrı amacını dile getirmişti (Yar.25:23):

“RAB onu şöyle yanıtladı:

«Rahminde iki ulus var,

Senden iki ayrı halk doğacak,

Biri öbüründen güçlü olacak,

Büyüğü küçüğüne hizmet edecek.»”

Yani burada kimin kurtulacağından, kimin cehenneme gideceğinden söz edilmemektedir. Burada iki ayrı halk oluşturmaktan söz edilmektedir. Ve bu düşünce devamındaki ayetlerde, diğer ulusların neden seçildikleri konusunda Pavlus'un yürüttüğü mantığın zeminini oluşturur. Çünkü hem Yakup hem de

Esav İbrahim'in soyundandır, ama Tanrı'nın halkı, "...olağan yoldan doğan çocuklar değildir; İbrahim'in soyu sayılanlar Tanrı'nın vaadi uyarınca doğan çocuklardır" (Rom.9:8). Nasıl ki Yakup bedende "ilk doğan" olmadığı halde, bütün görgü kurallarına karşın ama vaade dayanarak bu berekete ulaştıysa, diğer uluslar da İsrail'in bütün kurallarına karşın ama Tanrısal vaade dayanarak Tanrı Halkı olmak üzere seçilmişler: "Yeryüzündeki bütün halklar Senin aracılığınla kutsanacak" (Yar.12:3, 7). Böylece diğer uluslar da vaade dayanarak İbrahim'in soyu konumuna yükseltildiler (Rom.9:24).

* * *

Buradaki seçim koşulsuzdur. Bunun altını çizmek için şüpheye yer bırakmayan çok net ifadeler kullanılmaktadır. Bu yüzden bir 'ÖNCEDEN BELİRLENME' durumu, yani önceden kilitlenen ve değişmeyecek olan bir hedef söz konusudur:

"Çünkü Musa'ya şöyle diyor: "Merhamet ettiğime merhamet edeceğim, Acıdığımı acıyacağım." Demek ki bu, insanın isteğine ya da çabasına değil, Tanrı'nın merhametine bağlıdır" (Rom.9:15-16).

"Demek ki Tanrı dilediğine merhamet eder, dilediğinin yüreğini nasırlaştırır. Şimdi bana, "Öyleyse Tanrı insanı neden hâlâ suçlu buluyor? O'nun isteğine kim karşı durabilir?" diyeceksin" (Rom.9: 18-19).

"...Çömlekçinin aynı kil yığınınından bir kabı onurlu iş için, ötekini bayağı iş için yapmaya hakkı yok mu? Eğer Tanrı gazabını göstermek ve gücünü tanıtmak isterken, gazabına hedef olup mahvolmaya hazırlananlara büyük sabırla katlandıysa, ne diyelim? Yüceltmek üzere önceden hazırlayıp merhamet ettiklerine yüceliğinin zenginliğini göstermek için bunu yaptıysa, ne diyelim?" (Rom.9:21-23).⁶⁹

Bu ayetlerde, bir taraftan Tanrı'nın nasırlaştırdığı veya merhamet ettiği insanlardan, diğer taraftan da “*onurlu iş için*” ve “*bayağı iş için*” aynı “*kil yığınından*” seçtiği insanlardan söz eder. Bir seçimden çok bir eleme söz konusudur! Yani, yeni bir oluşum bütün insanlar arasında yeni bir grup seçmek yerine (seçim), belli başlı bir hedefe ulaşmak için var olan bir insan gurubunun içinden birkaç kişiyi ayırmak söz konusudur (eleme). Putlara diz çökmeyen yedi bin kişinin örneği de bundandır... (1Kr.19:18; Rom.11:4).

Nasırlaşma örneği olarak Firavun'dan söz eder... Acaba Rab Firavun'u “Müjdeyi” kabul etmemesi için mi nasırlaştırır? Bunun yerine işin özü, İsrail halkının serbest bırakılmasını ve böylece bir ulus olarak organize olmasını sağlamak değil miydi? Aynı şekilde “gazap kapları”ndan veya “merhamet kapları”ndan söz edişi, insanların sonsuz kaderinden mi söz eder...? Bölümün esas konusu neydi? Halkın seçimi ve reddedilişi! Halkın yüreğinin nasırlaşması kendinden kaynaklanır (“*Söz dinlemeyen asi bir halka bütün gün ellerimi uzatıp durdum*”; Rom.10:21). Tanrı'nın yaptığı tek şey, “*halk sayılmayan bir halkla*” onları kısıktandırarak (gayrete getirerek) bu sertliğin ileri safhaya ulaşmasını sağlamaktır (Rom.10:19; 9:25-26). Kutsal Kitap'ta “kısıktandırmak” (gayrete getirmek) ile “nasırlaştırmak” aynı amaçla kullanılmaktadır. Yani Tanrı yüreği nasırlaşan kişinin kararını zorlamaz ama onu körükler; Firavun'un durumunda gönderdiği belalar ile onu kışkırttı; Yahudilerin durumunda diğer ulusları seçmek aracılığıyla onları kısıktandırdı. Ama Tanrı bunu yapıyor çünkü yüreklerinde böyle bir eğilim zaten vardı! Kendisi kiskanç duygularına doğrudan sebep olmadığı gibi, nasırlaşmanın sorumlusu da değildir. Söz konusu olay Firavun'un yüreğindeki veya İsrail halkının yüreğindeki eğilimlerini suyun yüzüne çıkarmaktan öteye gitmez.

Başka bir deyişle Romalılar 9–11, ne kurtulan ne de cehenneme giden kimseden söz etmez. Aksine meyve vermeyen halkın reddedilişini kışkırtmak ve Tanrı “*yüceliğinin zenginliğini*” gösterecek yeni birhalkı oluşturmaktan söz eder. Yahudiler reddedildi (ulus olarak mahvoldular), diğer uluslar ise seçildi (Rom.9:24). Ama bu seçim, kurtuluş için bir seçim olmadığından bütün Yahudilerin mahvolduğu (cehenneme gittiği), ya da bütün diğer uluslar şimdi kurtulduğu (cennete kavuştuğu) anlamına gelmez!

Pavlus bütün bu benzetmelerinin hedefini net açıklıyor: “*Sonuç ne? İsrail aradığına kavuşamadı, seçilmiş olanlar ise kavuştular. Geriye kalanlarınsa yürekleri nasırlaştırıldı*”(11 :7). Neden? Çünkü Mesih’te sürçtüler (Rom.9:23). Burada sözü edilen nasırlaşma İncil’e inanmayan kişilerin yürek katılığı değil, Yahudi halkının Mesih’i reddetmesi olayıdır. Konu Firavun’un nasırlaşması bile değildir. Firavun’un bahsi yalnız bir örnektir.

Buna şöyle itiraz edilebilir: “Mesih’i reddedenler yıkıma gitmezler mi? Öyleyse kurtulup kurtulmamak da söz konusudur.” Tespit genel anlamda doğru olsa da, bu bölümün konusu ve amacı kimin sonsuz yıkıma gideceğini değerlendirmek değildir. Konu, Tanrı’nın kimi insanları, yüreklerindeki eğilimlerine göre bu eğilimlerini yerine getirmeleri için önceden belirlemiş olduğudur (bkz. Yşa.63:17). Bu yüzden de onlar yeryüzünde Rab’bi temsil eden halk olarak reddedilmişleridir. Bu halk zaten ağızlarıyla Tanrı’yı över ama yürekleri O’ndan uzaktı (Mat.15:8). Reddediliyorlar çünkü Tanrı’nın ismini anmak beraberinde önemli sorumluluklar getirir (1Ti.2:10; Tit.1:16). Tanrı burada onları cehenneme gönderdiğini değil, yüreklerinde saklı duyguları gün ışığına çıkarttığını vurgular. Ve bu duygular onları imanı inkar edecek noktaya kadar götürür.

Dahası; yüreği nasırlaşmış Yahudilerden söz ederken, bireylerden değil, onların

genel toplamından söz etmektedir. Pavlus'un kendisi Yahudi'dir ve buna rağmen yeni Tanrı Halkının (yani Kilisenin) bir üyesiydi...

Burada İsrail'in seçimi veya reddini örneklemeden, ya da bütün dünyanın söz dinlemeziğe tutsak edildiği ilkesine dayanarak bütün dünyaya gösterilen merhamete sarılanların (Rom.11:32) tamamen lütufla seçildiklerini kanıtlamaktan (Rom.11:6) başka bir amaç yoktur! “Çünkü Tanrı, merhametini herkese göstermek için herkesi söz dinlemeziğin tutsağı kıldı”(Ro.11:32). Herkes nasırlaşır ve herkese merhamet gösterilir. Ne var ki, birinci ifade herkesin cehenneme gittiği anlamına gelmediği gibi, ikincisi de herkesin kurtulduğu anlamına da gelmez. Burada daha çok Tanrı'nın tedarikçi yönetimi ima edilmektedir. Buna göre büyük harflerle yazılan Tanrı tasarısını gerçekleştirirken, küçük harflerle yazılan ayrıntılarda herkese fırsat tanımaktadır. Sonuç olarak herkes aynı nasırlaşma sürecinden geçer, herkes de merhamete kavuşma fırsatına erer... Fırsatı değerlendirenler de, hak etmedikleri halde Tanrı Halkına kabul edilmektedirler!

* * *

Bütün bu konularda ‘çağrı’ anahtardır. Gerek Esav ve Yakup'un durumunda, gerekse de İsrail ve diğer ulusların durumunda çağrı kurtuluş için değil, mirasçı (Tanrı halkı) olmak içindir. Ayrıca Tanrısal çağrı yalnız seçim zincirinin bir halkası değildir. Kolyenin kilit rolünü gören halkadır: kilidi açarsan koliye boyunda durmaz, bağlarsan koliye tamamlanır. Bu yüzden yukarıda aktardığımız ayette gayet net belirtildiği gibi, “Tanrı'nın seçim yapmaktaki amacı yapılan işlere değil, kendi çağrısına dayanarak sürsün” denilmektedir (Rom.9:11). Tanrı'nın amacı sürmesi için çağrı gerek... Bu da, çağrıya olan cevaba göre insan sorumluluğunu (insan işlerini değil, kararını) devreye sokar. Tıpkı Esav kutsamayı küçük gördüğü için (kendisi çağrıyı geri çevirmiş oldu) reddedildiği gibi, İsrail Mesih'in çağrısına kulak vermediği

için de reddedilmiştir.⁷⁰

Burada vurgulanmakta olan konu şudur: Tanrı tasarısını gerçekleştirirken, çağrısına insanın verdiği özgür cevabı yok saydığı değil, insan işlerini bir hak olarak kabul etmediğidir: *“Öyle ki, Tanrı'nın seçim yapmaktaki amacı YAPILAN İŞLERE DEĞİL, kendi çağrısına dayanarak sürsün”* (Rom.9:11).

Ayet diyor ki, çağrı olmadan –dolayısıyla da, çağrıya cevap olmadan– Tanrı'nın seçim amacı “sürmezdi”. Bunu Tanrı söylüyor... Her ne kadar amacını ezelden beri saptamıştır, amacının gerçekleşmesini hem zamana hem de çağrıya bağladı. Çağrıya olan insanın cevabı; Tanrısal ile insansal boyutu, zamansızlık ile zamanı... birbirleriyle bağlayan halkadır. Bununla Tanrısal amacı başarısızlığa uğrayabileceğini mi söylemek istiyoruz? Hayır! Bundan çıkaracağımız tek anlam şudur: Tanrısal amaç çağrı aracılığıyla sürmek üzere tasarlandı.

Çocuklarıma bir topla bir boya kutusunu gösterirken amacım, büyük oğluma baskı yapmadan boya kutusunu seçtirmek ise, kendisi topu tercih edebilir ve amacım başarısız olur. Ama amacım somut bir şey seçtirmek değil, yüreğindeki tercihi anlamak için neyi seçeceğini görmekse, kutuyu veya topu seçsin, amacım başarıya ulaşır. Çünkü ben onun tercihini öğrenmek istedim, hediyeleri onlara sunarak yüreğindeki ortaya çıkarmış oldum. Tanrı da Esav'un yüreğindeki bilir ve ondan bir karar isteyerek günün ışığına çıkarır!

Ben çocuklarıma boya kutusu ile topu sunmazsam, onlar da bir şey seçmezler. Tanrı Esav'u bir karar noktasına sürüklemeseydi, ilk doğan hakkını küçük gördüğü halde reddetmezdi. Böylece O çağrı ile durumun netlik kazanması için durumu “zorluyor”. Bu sayede amacı çağrı sayesinde sürer...

Tanrısal amaç insanın yüreğindeki gizli kalanı ortaya çıkarmak

olduğu için, başarısız olması mümkün değildi. Bir şey için “sürmesi gerekir” diyorsak, bunu söylemekle “sürememesi” olasılığını kabul etmiş oluruz. Eğer amaç belli bir şey seçtirmekse risk gerçektir; aksi halde bir seçim yaptırmaksa, çağrıya olumlu veya olumsuz bir cevap almaksa, hedefine mutlaka ulaşırız. Esav durumunda çağrıya alınan cevap olumsuz oldu ve böylece Tanrısal amacı sürdürdü... Çünkü Tanrı Esav’un reddini planına dahil etmişti ve bunun ortaya çıkması için onu çağırdı!

“Tanrı'nın zenginliği ne büyük, bilgeliği ve bilgisi ne derindir! O'nun yargıları ne denli akıl ermez, yolları ne denli anlaşılmazdır!”(Ro.11:33).

* * *

Çağrı, Tanrı Halkı statüsünü miras almaya yönelikse de, Romalılar 9–11. bölümlerde her sefer sonsuz kurtuluş kavramından tümüyle bağımsız değildir. Elbette bu bölümlerde kurtuluştan söz edilmekte, ama Tanrı geri alınmaz fermanlar ile ilgili olarak söz edildiği yerlerde birebir insanların kurtuluşu değil,²¹ İsrail toplu olarak (Rom.11:2), yani halk olarak yeniden kurtulup kurtulmaması söz konusudur:

“Kardeşlerimin, soydaşlarım olan İsraililer'in yerine (kurtulsunlar diye)ben kendim lanetlenip Mesih'ten uzaklaştırılmayı dilerdim” (Rom.9:3); *“Kardeşler! İsraililer'in kurtulmasını yürekten özlüyor, bunun için Tanrı'ya yalvarıyorum”*(Rom.10:1); *“Böylelikle belki soydaşlarımı imrendirip bazılarını²²kurtarırım”* (Rom.11:14); *“...Sonunda bütün İsrail kurtulacaktır”*(Rom.11:26).

Romalılar 10 ve 11.bölümü bu açıdan değerlendirdiğimizde, yani söz konusu seçimin kurtuluş için bir kadercilikten değil yeryüzünde Tanrı halkı ayrıcalığına kavuşan topluluktan söz ettiğini kavradığımızda anlaşılmayacak bir şey yoktur...“Aynı

şekilde, şimdiki dönemde de Tanrı'nın lütfuyla SEÇİLMİŞ KÜÇÜK BİR TOPLULUKVardır”(Rom.11:5).

Birebir insanlar için (hem Yahudi hem Grekler için; Rom.10:12) sonsuz kurtuluş ile ilgili ayetler söz konusu olunca yine çağrı ve buna cevap insan sorumluluğu (hem mesajı duyan hem de mesajı yayanların açısından) çok net bir şekilde ortaya konmaktadır:

“İsa'nın Rab olduğunu ağızla açıkça söyler ve Tanrı'nın O'nu ölümden dirilttiğine yürekten iman edersen, kurtulacaksın. Çünkü insan yürekten iman ederek aklanır, imanını ağızıyla açıklayarak kurtulur. "Rab'be yakaran herkes kurtulacak." Ama iman etmedikleri kişiye nasıl yakaracaklar? Duymadıkları kişiye nasıl iman edecekler? Tanrı sözünü yayan olmazsa, nasıl duyacaklar? Sözü yaymaya gönderilmezlerse, sözü nasıl yayacaklar? Yazılmış olduğu gibi: "İyi haber müjdeleyenlerin ayakları ne güzeldir!"”(Rom.10:9-10, 13-15).

Rab’bi çağıran herkes kurtulacaktır. “Rab’bin kendisine yakarması için zorlayacağı herkes kurtulacaktır” gibi bir şey söylememektedir... Gerek Rab’bin ismini çağırmak, gerekse Rab’bin çağrısını Müjde’yi duymayanlara ulaştırmak insanın sorumluluğundadır. Elbette insan bu sorumluluğuna kulak verebilir ya da duymazlıktan gelebilir, ama buna göre herkes hesap verecektir!

Sorumluluğunu üstlenen olmasa, “*Nasıl duyacaklar? ... Nasıl iman edecekler? ... Nasıl yakaracaklar?*”Eğer tanrısal seçim karşı konulmaz ise haberi yayan olup olmamasının ne önemi var? Tanrı bir şeyler ayarlayıp onları Kendine çekmek için karşı koyamayacakları bir yolu bulacaktır! Müjdeciler göndermek için Pavlus’un buradaki ısrarı, haberci olmasa duyan da olmaz fikrini vurgular. “Gidin seçilmişleri bulun” demiyor. “Gidin herkese

duyurun ki iman edenler olsun” diyor! Aksi takdirde seçime kavuşmak ve kurtulmak fırsatını kaçırmaları! Romalılar 10:9-17 açık vurgusu budur. Tersini iddia etmek bu ayetleri anlamamaktır.

Romalılar 9 ile 11.bölümlerinden geri kalan ayetlerde de bir kez daha Tanrı'nın koşulsuz egemenliği ile insanın özgür iradesi ve sorumluluğu arasındaki dengenin çok net ortaya konulduğunu görüyoruz. Romalılar 9 ile 11.bölümde karşı konulamayan bir ilahi takdir vardır. Ama bu, kimin kurtulup kimin kurtulamayacağı ile ilgili değildir, Tanrı'nın bir şekilde herkesin “söz dinlemeziğın tutsağı” olduğunu gösteren (Rom.11:32) ve bu yüzden, hiç kimsenin övünemeyeceğini kanıtlamaya yönelik bir tasarıdır. Artık ne ‘Grek’ ne de ‘Yahudi’, yani farklı ulusların veya ulus farklılıklarının önemi yoktur, “*aynı Rab hepsinin Rabbidir*”(Rom.10:12). Tanrı seçilmişliğin kapısını kimseye kapamadığını şüphe götürmez bir şekilde de vurgular: “*Kendisine yakaranların tümüne eli açıktır*” (Rom.10:12'nin devamı) ve bu şekilde onları, yani HERKESİ merhamete kavuşturur (Rom.11:32).

Tanrı böylece kendisine “ruhta ve gerçekte tapınanları aramaktadır” (Yu.4:23). Tanrı “arıyorsa”, “bulmaya” çalıştığı demektir; ve bulmak sadece insan cevabı özgürse mümkündür! Her ne kadar O ezelden bu cevabı bilse ve teşvik etse de...

Böylece Romalılar 9-11 karşı konulmaz bir mahkumiyetten değil, tedarikçi yönetimine göre bütün insanlar için Tanrı'nın beslediği merhametten söz eden bir bölümdür. Tanrı insanların yüreklerindeki niyetlerini ortaya çıkarmak için, çeşitli yargılar, lütuflar ve çağrılar ile onları “kışkandırır”, “nasırlaştırır”. Karşı konulmaz olan şey, insanın yüreğindeki kötülüklerdir ve bunları ortaya çıkarmak için Tanrı'nın yöntemidir. Maalesef, başka türlü insanoğlu kendi gururundan vazgeçip Tanrı'nın lütfuna sarılmıyor. Ne yazık ki, çoğu zaman bu kadar güzel bir bölüm sadece katı teolojik görüşler savunmak için kullanılmıştır! Halbuki Tanrı'nın

merhametini hayretler verici bir yücelikle gösteren son derece önemli ayetlerdir...

* * *

Bu genel değerlendirmelerden sonra şimdi Romalılar 9-11.bölümlerinin farklılığını aşağıdaki maddelerde net bir dile özetlemeye çalışalım:

- Bu bölümlerde ana konusunu oluşturan çok önemli bir soruya cevap aranıyor: İsrail ile ilgili olarak onun Tanrı Halkı olduğu ve sonsuzluklar boyunca olacağına dair VAATLER SÜRERKEN nasıl oldu da İsrail reddedildi? (örn. Mez.37:29; 60:21).
- Burada Tanrı tarafından KOŞULSUZ olan, yani insanın sonradan bulunacağı eylemlerin hak etmediği, insanın KARŞI KOYAMADIĞI, Tanrı'nın tek taraflı olarak tamamen ETKİN KILDIĞI bir seçimden (daha doğrusu 'ÖNCEDEN BELİRLEME'den), başka bölümlerde rastlanmadığı kadar net bir dille açıkça söz edilmektedir (Rom.9:19);
- Bu seçim kurtuluş için değil, Tanrı Halkı sayılan genel topluluk içinden (yani hem yürekten O'na bağlı olan hem de sadece ismen imanlı olan İsraililerden) Rab'be sadık ve 'KALINTI' olarak bilinen, daha küçük olan bu topluluk ile ilgili bir seçimdir (Rom.11:1, 5);
- "*MESİH'TE önceden bildiği*" kişilerden söz eden Romalılar 8.bölümündeki "*önceden belirlenme*" (Rom.8:1, 28) ile Romalılar 9-11'deki seçim farklıdır, çünkü burada "*ATALARDA*" (İbrahim'de) "*önceden bildiği*" halktan söz etmektedir (Rom.11:2, 28). Tanrı egemenliğinde birbirinden çok farklı iki seçim alanı söz konusudur;

Kurtuluşa yönelik seçim ile Tanrı Halkını oluşturmaya yönelik seçim birbirleriyle örtüşebilir, ama aynı şey değiller. Yani Tanrısal yönetiminin aynı alanına girmiyorlar. Romalılar 9-11, karşı konulamayan bir seçim doğrultusunda Tanrı halkını yeniden yapılandırmaktan söz eder ama bu, kurtuluş için karşı konulamayan bir seçim değildir!

- Dolayısıyla bu, BÜTÜN İNSANLIK içinden kurtulanları seçmek için yapılan bir seçim değil, sadece ve sadece RAB'BI İKRAR EDEN KİTLE içinden –gerçek veya ismen imanlılar içinden– Kendi izzeti için (“*onurlu işler*” için) Tanrı tarafından ayrılan veya bu amaç için reddedilen kişilerden söz eder (Rom.9:21);
- Burada İsrail bir süre için REDDEDİLMİŞ (Rom.9:24-26, 30; 11:25), diğer uluslar ise kiliseyi (Mesih topluluğunu) oluşturmak amacıyla SEÇİLMİŞ oldu. Ama yine de bütün Yahudiler mahvolur ya da bütün uluslar kurtulur diyemeyiz (Rom.11:1, 22). Bundan kurtuluş için bir seçim olmadığı net anlaşılır;
- Tanrı bu koşulsuz seçimi, seçilen halkın herhangi bir başarısına değil, reddedilen halkın Rab’bin tasarısını kabul etmeyişine, yani BAŞARISIZLIĞINA bağlamaktadır (Esav ilk doğanın kutsamasını reddetti, İsrail ise Mesih’te sürçtü; Rom.11:12, 15, 30). Bu yüzden seçim bir LÜTUFTUR! Yani hak edilmeyen bir iyiliktir...

- Romalılar 9-11’de kurtuluş konusunu doğrudan ele aldığında (özellikle 10.bölümde), bu konunun işlendiği İncil’in diğer bölümlerinde olduğu gibi, seçilmişlik sürecinin vazgeçilmez bir halkası olan Tanrısal çağrıya INSANIN CEVABI da dahil edilmektedir (Rom.10:4-17);
- Reddedilenler tekrar kabul edilebildiklerine (TEKRAR AŞILANAN DALLAR), kabul edilenler de reddedilebildiklerine göre (KESİLEN DALLAR), bunun ezelden gelen ve kurtuluş için değişmeyecek olan bir seçim olmadığı net anlaşılmaktadır (Rom.11:16-27). Aksi takdirde kurtulduktan sonra kaybolabilir, sonra da tekrar kurtulabilir... ve bu böyle de devam edebiliriz. Zeytin ağacı benzetmesi cennetin değil, Tanrı Halkının simgesidir;
- Sonuç olarak bu üç bölümde (Rom.9-11) hem Tanrı Halkına kabul edilebilmek için gerek İsrail’in, gerekse diğer ulusların başarısızlığı karşısında (herkesin söz dinlemezliğe tutsak ediliş), HERKESE SUNULAN Rab’bin MERHAMETİ –ve HERKES İÇİN sağlanan kurtuluş imkanı– parlamaktadır (Rom.10:12-13; 11:32); hem de sadık kalanlara, O’nun bereketlerinin alıcısı olmak üzere O’NUN HALKI OLMA ayrıcalığı sunulmaktadır.

* * *

Romalılar 9–11 bölümü, anahtar ifadelerin aralarındaki bağlantılarını göstererek özetlenebilir:

1. *Çağrı* (9:7,11,24; 11:29), *vaat* (9:4,8-9);
2. *Tek rahim* (9:10), *tek kil hamuru* (9:21), *tek zeytin ağacı* (11:16-24);
3. *İşler* (9:11,32; 11:6), *çabalayan* (9:16), *ardından giden* (9:31-

32);

4. *Nasırlandırmak* (9:18; 11:25), *kıskandırmak* (10:19; 11:11-14), *itaatsizliğin tutsakları* (10:30,32), *sürçmek* (9:32; 11:11) ve *suç* (11:11,12);
5. *İman* (9:30,32; 10:6,8,17; 11:20), *ardından gitmeyen* (9:30), *aramayanlar* (10:20);
6. *Merhamet* (9:15-18,23; 11:30-32), *lütuf* (11:5,6);
7. *Karşı konulmaz* (9:19), *önceden hazırlananlar* (9:22-23).

Buna göre: Aynı halk için (tek rahim, tek hamur, tek zeytin ağacı) Tanrı'nın yaptığı çağrı; bir taraftan sözde kendi 'sevaplarıyla' (hak edişleriyle) vaade ulaşmaya çalışanları nasırlandırır, diğer taraftan ise, layık olmadıklarını kabul edip çağrıyı imanla kabul edenlere merhamet ve lütuf kapılarını açar. Birinciler kendi nasırlaşmasına karşı koyamazlar. İkinciler ise aramazken bulur, ardından gitmezken vaade ulaşırlar... İşte seçilip reddedilmekten kurtulan halk budur!

* * *

Aynı şekilde iki anahtar ayet birbiriyle karşılaştırılarak Romalılar 9–11 bölümlerinin mesajı özetlenebilir:

Söz konusu ayetler Romalılar 9:18 ve 11:32 (yine bu ayetlerin yorumu Tanrı halkı ile ilişkilidir). İlk ayette Tanrı BAZILARINA merhamet eder, DIĞERLERİNİ ise nasırlandırır... İkinci ayette HERKES söz dinlemeziğın tutsağı edilir (nasırlaşır) ve aynı zamanda HERKESE merhamet kolları açılır. Zıt gibi görünen bu iki ifade nasıl bağdaşır?

Herkes Tanrı'nın önünde başarısızdır ve O, herkese merhametini sunar. Kabul edenler merhamete erer, reddedenler nasırlaşır. Bu tepkiyi zorlayan Tanrı'nın kendisidir. Bunu nasıl mı yapar? Vaat aracılığıyla (İsmail ile İshak), çağrıda bulunarak (Esav ile Yakup), tövbeyi emrederek (Firavun ile İsrail), ulusları seçerek (İsrail ile kilise), İsrail'i yeniden seçerek... Doğal hakka sahip görünen tarafın nasırlaşması, onun yerine "*doğaya aykırı*" olanın kabul edilmesine yol açar (Rom.11:24). Pavlus'un bu bölümlerde sunduğu örnekler bunu net olarak ortaya koymaktadır. İsmail doğal yoldan doğan çocuktur, İshak ise doğaüstü yoldan doğar; Esav ilk doğandır, Yakup ikinci sırada doğduğu halde ilk doğanın hakkını alır; Firavun doğal efendidir, İsrail doğaüstü bir şekilde kurtulur; İsrail antlaşmanın doğal mirasçısıdır, uluslar ise olağanüstü bir şekilde antlaşmaya dahil edilirler; Kilise evrensel Müjde'nin doğal temsilcisidir, İsrail tekrar beklenilebilenin tersine kabul edilir...

Böylece 'olağan' tarafın başarısızlığı, 'olağan dışı' tarafın seçilmesine yol açar. Tanrı hepsini söz dinlemeziği tutsağı yapmak yoluyla hepsine merhamet edebilir. İsmail İshak'la alay eder ve reddedilir (Yar.21:8-12), Esav ilk doğanın hakkını satar ve onu kaybeder (İbr.12:26), Firavun İsrail'e baskı yapar ve kendisine geri teper (Çık.1:9-16 ile böl. 11), İsrail Mesih'teki Tanrısal kurtuluş planını reddeder ve nasırlaşır (Rom.9:30-10:4; 10:19; 11:14, 25), diğer uluslardan iman edenler İsrail'e karşı böbürlenir ve 'zeytin ağacı'ndan kesilebilirler (Rom.11:17-22). Böylece herkes Tanrı merhametini hak etmediğini kanıtlamış olur ve bu, merhamete erebilmek için aranan mutlak koşuldur!

İsrail'in bu dönemde kısmen reddedilmesinin ve Mesih'in ikinci gelişinin yakınlarında tekrar kabul edilmesinin sebebi budur (Rom.11:25). İşte Romalılar 9-11'in mesajı!

II. Tanrısal seçimlerde hedef kitleleri, koşullar ve amaçlar...

Sürekli birilerini seçip birilerini reddetmekle uğraşmak ne kadar can sıkıcıdır! Seçim ile ilgili hedef kitleleri, koşullar ve amaçlardan söz etmek ne denli gereksiz görünebilir! Sanki Tanrı kozmik bir fabrikanın üretim zincirinde hatasız parçaları hatalılardan ayırmaktan başka bir işi yokmuş gibi...

“Ama merhameti bol olan Tanrı BIZI ÇOK SEVDİĞİ için, ...Tanrı bizi Mesih İsa'da, Mesih'le birlikte diriltip göksel yerlerde oturttu”(Ef.2:4,6). Tanrı'nın ‘derdi’, “Aman bir an önce cennetteki koltukları doldurayım da bu iş bitsin” değildir. Kendi sevgisi öylesine büyük ki, herkesi arar, herkesi çağırır ve herkesi kabul etmeye hazır! Tanrısal seçim, adeta can sıkıntısından işleri zora sokan resmi daire memurların elinde değildir. Tanrısal seçim, yüreği sevgiden taşan Tanrı'nın, insan yüreğini Kendi görkemiyle doldurma sevdasıdır. Kendisi cennete isteksiz, zoraki bir kalabalık toplamamaktadır. O, yaşamlarının amacı, Tanrı sevgisini doyasıya tatmak olan bir aileyi toplamaktadır! *“Bakın, Baba bizi o kadar çok seviyor ki, bize "Tanrı'nın çocukları" deniyor!”* (1Yu.3:1). Böylece O'nun kimi, neden ve nasıl seçtiğini incelemek, yolculuğumuzu zorlaştıran teolojik çukurlarına düşmek değil, Tanrısal sevginin derinliklerine dalmaktır. Hak edilmeyen bu sevgiyi keşfetmek, imanlının yüreği için asla tükenmeyen bir ruhsal pınardır. Çünkü bizi insan üstü ve fedakar bir teslimiyet ve yaşama zorlayabilen tek şey *“Mesih'in sevgisidir”* (2Ko.5:14).

Nasıl kendisine övgüler sunmayalım? Birincisi, bizi seçmeyi tenezzül ettiği için... Bunu bile yapmayabilirdi; günahtan sonra bütün insan ırkını hakkıyla yok edebilirdi. İkincisi, seçimini yaparken özgür irademizi çiğnemediği için sonsuz teşekkür borçluyuz. Üçüncüsü, çağrısı öylesine geniş, derin ve yücedir ki,

insanın her türlü kavrayışını fazlasıyla aşar (Ef.3:18-19). Bu yüzden insanları seçerken Tanrı'nın uyguladığı prosedürü anlamak özel bir çaba gerektirmesine şaşmamalıyız. Ve ne kadar çaba gösterirsek gösterelim, asla sevgisinden kaynaklanan bütün bu koşullar ve hedeflerin derinliklerini tüketemeyeceğiz. Bu yüzden konuyu özet halinde vereceğiz; ama son derece önemli bir özettir bu...

* * *

Seçim ile ilgili Kutsal Kitap'ın her bölümü, seçimin gerçekleşmesi için Tanrı'nın belirlediği koşullar veya ön koşullar, hedeflediği bireyler veya insan kitleleri, ve hizmet ettiği amaç ile elde etmeye çalıştığı sonuçlar açısından ayrı ayrı değerlendirilmelidir.

Böylece her ne kadar aralarında benzerlikler olabilirse de her seçim, *önkoşullar*(yani, seçilmişlerde aranan hazırlık şartları), *İNSAN KİTLESİ*(yani, seçilmişlik kapsamına giren halk veya bireyler) ve *hedefler*(yani, ulaşılması planlanan sonuç) açısından bağımsızdır, ya da en azından farklıdır. Demin incelediğimiz Romalılar 9.bölümünü ele alacak olursak:

- Tanrı *İsraililerin sözdinlemeziği* yüzünden (koşul) *Diğer ulusları* (hedef kitlesi) kendi halkını oluşturmak için (amaç) seçer (Rom.9:21-24).

Ne var ki, bu durumda bile diğer ulusların seçimi (kurtuluş açısından) yalnız diğer uluslara 'sınırlı' bir seçim değildir. Çünkü diğer ulusların döneminde Rab'be gelen Yahudiler de Tanrı Halkı kapsamına girerler. Bu seçim kurtuluş açısından 'karşı konulmaz' da değildir! Çünkü diğer uluslardan olan herkes Rab'be gelmez ve dolayısıyla Tanrı Halkı kapsamına herkes de girmez... Diğer

tarafından bir grubun veya ailenin Tanrı Halkı olarak önceden belirlenmesi sınırlı bir seçimdir. Tanrı önce İbrahim'i seçer. Neye dayanarak? İbrahim'in ailesi putperestti (Yşu.24:2). Tanrı İbrahim'in komşusunu çağırmadı ve burada Tanrısal seçim çağırmanın salt amacına bağlıdır. Rab'in amacı, Babil'deki isyana karşılık olarak bütün dünyaya kutsamanın aracısı olacak bir aileyi kendisine ayırmaktı... Böylece kurtuluş için seçim koşullu, ama İsrail'in seçimi koşulsuz olduğunu görürüz.

Bir önceki bölümde incelemiş olduğumuz Efesliler ile ilgili ayetleri ele alırsak:

- Tanrı *Mesih'te* (önkoşul) KONUMLANAN kişileri (hedef kitlesi) kusursuz ve kendi çocukları olmaları için (amaç) seçer (Ef.1:4-5).

Söyledik ya! 'Mesih için' seçilmek ile 'Mesih'TE' seçilmek aynı şey değildir. "İçin" dersek Mesih ulaşılacak hedef olur; "O'nda" dersek Mesih'te konumlanmak aranan önkoşuldur, seçimin gerçekleştiği dayanaktır. Tanrı Mesih'te olacak olanları toplu halde seçmek için Kendini kısıtlamaya karar verir ve kurtuluş trenine binip binmemeyi onlara bırakır. Aynı zamanda kurtuluşlarının aracını ezelden belirler: Mesih'te olmak. "*Bu lütuf bize zamanın başlangıcından önce Mesih İsa'da bağışlanmış*"(2Ti.1:9).Ezelden karar verilen şey, insanların birebir seçmek değil, aksine Mesih'TEbütün insanlığa Tanrı lütfunu sunmaktır.

Mesih Nuh'un gemisi gibidir; lütuf gemidedir ve gemi dışında tufan ve yıkım var. Böylece ezelden verilen karara göre lütuf birebir kurtulanlara verilmiyor, "gemiye" binen topluluk orada lütfu kavuşur ve kurtulur; çünkü lütuf ezelden "gemidedir". Diğer

tarafından da Rab kimi bireyleri seçer (Yakup ve Esav durumunda olduğu gibi) ve çağrısına göre “geminin” hangi bölümünde duracakları önceden belirler; geminin güvertesinde mi, bodrumunda mı, bir kamarada kilitli mi, ufku gözlem yerinde mi, yoksa ahır bölümlerinde hayvanların pisliklerini temizleyerek mi? Ama bu farklı bir seçim konusudur...

Kısmen de olsa incelediğimiz bir başka metin Romalılar 8:29-30’dur;

- Tanrı ÖNCEDEN TANIDIĞI KİŞİLERİ (hedef kitlesi), yani çağrılanlardan *imanla aklanmaları* (önkoşul), yücelikte Mesih’in benzerliğine dönüşmeleri için (amaç) seçer.

Kutsal Kitap’ta ‘tanımak’, yalnız birinin varlığından ve hareketlerinden haberdar olmak değil, ancak o kişiyle canlı bir bağ yaşamak demektir; yani “*önceden bildiği kişiler*” dediğinde yeniden doğuşu yaşamış kişilerden söz ettiği anlaşılabilir. İşte insanları Kendi benzerliğine dönüştürmek için Tanrı’nın aradığı önkoşul budur. Yani O, Oğlu’nun suretini taşıyacak olan kişilerin tövbesine karar vermez, aksine tövbe edecek olanların Oğlu’nun benzerliğine dönüşmelerini belirler. Bu zamana bağlı bir etki-tepki ilişkisi değil, ikinci bölümde seçim sürecindeki ‘bağımlılık ilişkisi’ veya ‘dayanışma süreci’ olarak isimlendirdiğimiz olaydır (bu kitabın 3.bölümü).

Yani Tanrı önce bildi, insanlar ise sonradan O’na teslim oldular. Zamanlama böyledir. Ama Tanrı, kendi hür isteği uyarınca kişileri önceden programlamadı, Kendini onların alacağı karara bağladı.⁷³Yapmayabilirdi ama öyle yapmayı tercih etti. Önceden bilmek veya sevmek, bu yüzden bu kadar Tanrısaldır; çünkü O, son karara müdahale etmeden insanın ne yapacağını önceden bilebilir!

Önceden belirleme –zaman dışında bulunan Tanrı'nın takdirinde– O'nun önbilgisine değil, amacına bağlıdır ve bu amaç doğrultusunda kişinin Rab'be gelmesini şart koşar. Zaman sınırları içindeki insan bakış açısından belirleme halkalarının farklı dizildikleri gibi gözükabilir (önce Tanrısal karar, sonra önbilgisi, sonra insan kararı), ama Tanrı insana eylemlerinin sorumluluğunu yüklediğine göre Tanrısal Karar ile insan kararı zaman içersinde ayrı, ama Tanrısal planda birlikte işliyorlar! Bu yüzden kurutulmuş için önceden belirleyenlerin (sıraya konanların) hepsi iman ettiler der(Elç.13:48).⁷⁴

Böylece seçilmişliğe ait etkenlerin zaman içindeki sıralaması, aynı etkenlerin etki-tepki veya bağımlılık ilişkisini belirlemediği açıkça görülmektedir.Sonuç olarak insan iradesini ilahi takdiri kısıtlamadığı ve ilahi takdir insan iradesini yok saymadığını diyebiliriz.

Aksini söyleseydik aynen Tanrı insanın da günaha düşeceğini bildiği için, günaha sebep olduğunu kabul etmek gibi olurdu. Oysa ki herkes, insan günahının Tanrı'nın önbilgisinden kaynaklanmadığı konusunda en ufak bir kuşku duymaksızın hemfikirdir! “Çünkü Tanrı kötülükle ayartılmadığı gibi kendisi de kimseyi ayartmaz”(Yak.1:13). Aksi iddia edildiği takdirde şöyle garip bir sonuca varılır: Tanrı insanın günaha düşeceğini bildiği için, kendi gücü bunu engellemeye yetmezdi; çünkü olacağını bildiği şey mutlaka olur. O zaman Tanrı'nın kendisi bir iradeye sahip olamadan kendi bilgisinin esiri olurdu... Hayır! Tanrı'nın önbilgisi geleceği ipotek etmez. Kendisi için geçmiş ile gelecek arasında bir fark yoktur. Bu yüzden gelecekte olacaklarını bilmesi, geçmişte bunun değişmeyecek bir kadere kenetlendiği anlamına gelmez...

Kutsal Kitap'ın Tanrısal seçimle ilgili diğer bölümleri bu şekilde değerlendirdiğimizde, bir bütün oluşturan çok renkli manzaralar ve seçim ufukları ortaya çıkmaktadır. Kurtuluştan tut onurlu hizmetlere kadar geniş bir seçenekler yelpazesi söz konusudur.

Örneğin, kurtuluşa ilişkin:

"Ama biz, ey Rab'bin sevdiği kardeşler, sizler için her zaman Tanrı'ya şükran borçluyuz. Çünkü Tanrı, Ruh aracılığıyla kutsal kılınıp gerçeğe inanarak kurtulmanız için sizi ta başlangıçtan seçti. Rabbimiz İsa Mesih'in yüceliğine kavuşmanız için, bildirdiğimiz Müjde'yle sizi bu kurtuluşa çağırdı"(2Se.2:13-14).

- Rab başlangıçtan, *Ruh aracılığıyla kutsal kılınıp gerçeğe inanarak* (ön koşullar) Selaniklilerden ÇAĞRIYA CEVAP VERENLERİ (hedef kitlesi) kurtulmaları için (amaç) seçti.

Kutsal Ruh'la kutsal kılmak, kurtuluş sürecine düşen Tanrı'nın payıdır. Bunda kuşku yoktur ve bu tümüyle O'nun inisiyatifinden kaynaklanmaktadır. Ne var ki, inanmak tamamen insanın seçimidir. Tanrı onların yerine inanmadığı aşikardır. Elbette O, çağrı esnasında Selaniklilerin ruhsal gözlerini aydınlattı. Ama kapı içeri ilk adım atmaya karar veren insandır. Böylece başlangıçtan (ezelden) seçilenlerin sayısı iman edecek kişiler kadar geniş tutulmaktadır.

Onurlu ve onursuz hizmetlere gelince:

"Ne var ki, Tanrı'nın attığı sağlam temel, "Rab kendine ait olanları bilir" ve "Rab'bin adını anan herkes kötülükten uzak dursun" sözleriyle mühürlenmiş olarak duruyor. Büyük bir evde

yalnız altın ve gümüş kaplar bulunmaz; tahta ve toprak kaplar da vardır. Kimi onurlu, kimi bayağı iş için kullanılır. Bunun gibi, kişi de kendini bayağı işlerden arıtırsa, onurlu amaçlara uygun, kutsal kılınmış, efendisine yararlı, her iyi işe hazır bir kap olur”(2Ti.2:19-21).⁷⁵

- Rab KENDINE AIT olanlardan (hedef kitle) *ruhsal kirlemeden sakınanları* (önkoşul) onurlu hizmetlerde bulunmaları için (amaç); büyük EVDEKİ diğer kaplardan ise (aynı hedef kitle) *sakınmayanları* (koşul), yargı gününde utanç için (amaç) seçer.

Romalılar'da Pavlus kimin onurlu işler, kimin bayağı işler için kullanılacağını Tanrı'nın takdirine bağlı gösterirken (Rom.9:21-23), Timoteyus'ta aynı konuyu insanın kendisini bayağı işlerden arıtmasına bağlı göstermektedir. Romalılarolaya Tanrısal egemenliğin bakış açısından yaklaşır; Timoteyus ise, “*Rab kendisine ait olanları bilir*”diyerek Tanrı'nın bakış açısını kısaca verdikten hemen sonra insan bakış açısını verir: “*Rab'bin adını anan herkes kötülükten uzak dursun.*”Kutsallaşmada ve onurlu hizmette hem Tanrı'nın takdiri %100 etkindir, hem de insanın eylemlerine %100 sahip çıkmalıdır!

Diğer taraftan farklı seçimlerin önkoşulları ve sonuçlarını birbirleriyle karıştırmamak çok önemlidir (ne armutları elma ağacına, ne de elmaları armut ağacına mal edebiliriz). Tanrı Halkının seçimi veya onurlu hizmetin seçimi ile ilgili ayetler, kurtuluşla ilgili seçilmişliğe ilişkin gösterilemez. Aynı şekilde Mesih'in benzerliğine dönüştürülmekten söz eden ayetleri, kendileri istemezlerse dahi seçilmişleri cennete taşıyan bir kadercilikmiş gibi yorumlanmamalıdır.

Ne var ki, bu bölümde ciddi bir uyarı vardır: daha alçak topraklar arayan nehir suları kendi yatağını çizdiği gibi, gerçek seçilmişlik beraberinde gerçek bir tövbe (yeniden doğuş) getirir ve kaçınılmaz olarak kutsal bir yaşam meyvesini verir. Yeremya 32:40 ayetindeki harika vaat uyarınca: *“Onlarla kalıcı bir antlaşma yapacağım: Onlara iyilik etmekten vazgeçmeyecek, benden hiç ayrılmasınlar diye yüreklerine Tanrı korkusu salacağım.”*Çobanın gerçek koyunları O'nun sesini işitir ve izlerler (Yu.10:27); sonsuz yaşama sahip olanlar bunlardır. İmanlı kişi kötülükten sakınmak için gayret göstermeli ve yalnız bu şekilde ezelden seçildiği kanaatine varabilir: *“Bunun için, ey kardeşler, çağırılmışlığınızı ve seçilmişliğinizi kökleştirmeye daha çok gayret edin. Bunları yaparsanız, hiçbir zaman tökezlemezsiniz”*(2Pe.1:10). İbraniler mektubu aynı mesajı vurgulamaktadır: *“Umudunuzdan doğan tam güvenceye kavuşmanız için her birinizin sona dek aynı gayreti göstermesini diliyoruz”*(İbr.6:11).

Unutmayalım; Kutsal Kitap seçilmişlik konusunda tartışmalara girmez. Amacı Tanrı'nın egemenliğini yüceltmek ve her zaman O'nun tasarısı zafere ulaştığını hatırlatmaktır. Bu doğrultuda bizi de sona kadar imanda kalıp lütfunun gücünü yaşamaya çağırır. Rab her hayvandan en az bir çifti Nuh'un gemisine girmesini istemişti. Ama salyangoz yalnız azim ve dayanma gücüyle kapısına ulaşabildi...

* * *

Bir de Petrus'un mektuplarındaki metinlere bakalım:

“İsa Mesih'in sözünü dinlemeniz ve O'nun kanının üzerinize serpilmesi için, Baba Tanrı'nın öngörüsü uyarınca Ruh tarafından kutsal kılınarak seçildiniz. Lütuf ve esenlik artan ölçüde sizin olsun”(1Pe.1:2).

- Tanrı, *Kutsal Ruh'un etkisi* (yeniden doğuşu içeren kutsallaşma) ve *insanın itaat etmesi* (itaat imandan gelir) aracılığıyla (önkoşul) Tanrı'nın ÖNGÖRÜSÜ UYARINCA BILDİKLERİNİ (hedef kitlesi), Mesih'in kanıyla arınmaları için (amaç) seçer.

Mesih'in kanı üzerimize serpilmesi olayı (kurtuluş için), iman eden kişinin itaatıyla birlikte işliyor. İki olay da, bu ayetlerin gerçek kahramanı olan Kutsal Ruh'un takdisinin sonucudur. Bu takdis olmasaydı kurtuluş da olmazdı. Tanrı'nın aradığı önkoşul budur. Böylece kurtuluştaki Tanrı insandan daha kapsamlı bir rol almaktadır. Seçilmek hak etmediğimiz bir lütuftur!

Ama yanılmayalım: itaat, her ne kadar Kutsal Ruh'un aydınlatıcı ve güçlendirici etkisinin yardımıyla olsa da Tanrı'nın değil, insan iradesinin bir kararıdır. Ayrıca yalnız imandan gelen itaat Tanrı'yı hoşnut eder (bu iman da Tanrı'nın tedarikini kabul etmektir); aksi takdirde benlikten gelen çabayı Rab kabul etmez (Rom.8:7-8). Bu yüzden kimse, "ben iman etmeyi başardım" ya da "itaat ettim" diye böbürlenemez. Çünkü iman ve itaat etme fırsatı Tanrı'nın armağanıdır. Kimse bir odanın ışığı açtığı anda, elektrik akımıyla yanan ışık için, "benim sayemde yanar" diyemez; ama elektrik düğmesini kendisi çevirmelidir. Bizler de kurtuluş düğmesine bastık. Ama bu kurtuluşun başarısı bizim değil, Mesih'in kanına dayanmaktadır. Düğmeyi bulmak bile Kutsal Ruh'un yüreğimizi aydınlatması sonucunda mümkün olur. Kurtuluşumuzu sağlayarak bizi seçtiyse nasıl da Kendisine minnettar kalmayalım!

Tanrı burada bir kez daha öngörüsü uyarınca seçim yaptığını vurgulamaktadır. Tanrı önce seçilmişlere karar verip listesini hazırladığı için onları tanıdığı değil, özgür seçimlerine göre itaatin ettiklerini gördüğü kişilerin listesini yazdığı için onları tanır. Buna

dayanan ve ‘sevap’ niteliğini taşımayan itaatın kabul görmesi için, Tanrı seçilmişleri kutsar (yeniden doğuş aracılığıyla). Ama itaat ve kutsama aynı anda olur. Tanrı, Mesih’in kanıyla insanın kurtulması için onu itaate teşvik ettiğinde egemen olduğu kadar, insan da imana karar verdiğinde bir o kadar özgürdür.

Aynı şey itaatsizlik için, yani Müjde’ye itaat etmeme kararı için söz konusudur. Yine Petrus aynı mektupta:

“İmansızlar Tanrı'nın sözünü dinlemedikleri için sürçerler.

*ZATEN SÜRÇMEK ÜZERE BELİRLENMİŞLERDİR. Ama siz seçilmiş soy, Kral'ın kâhinleri, kutsal ulus, Tanrı'nın öz halkısınız. Sizi karanlıktan şaşılmalı ışığına çağıran Tanrı'nın erdemlerini duyurmak için seçildiniz”*der (1Pe.2:8-9).

Burada seçilmişler, “dağılmış ve buralarda yabancı olarak yaşayan seçilmişler”dir (1Pe.1:1). Yani Yahudilerden iman edip dünyaya dağılmış oldukları için ‘diaspora’olarak isimlendirilen topluluk söz konusudur. Bunlar, İsrail için Eski Antlaşma’daki Tanrı’nın ruhsal tasarısını, diğer uluslar ile beraber Mesih aracılığıyla yerine getiren Yahudilerdir: “*seçilmiş soy, Kral'ın kâhinleri, kutsal ulus...*” (1Pe.2:9). Seçimleri, “*Tanrı'nın erdemlerini duyurmak için*”dir.Daha önce belirttiğimiz gibi seçim bir amaç içindir, ama karşı konulmaz değildir. Yoksa bütün Hıristiyanlar Müjde’yi bütün dünyaya muntazam bir şekilde yayıyor olacaktı? Keşke bu doğru olsa!

Seçilmeyenler ise, “*Sürçme taşı ve tökezleme kayası*”na takılmış olanlardır... (1Pe.2:8). Yine Rab bu sözü kendisini reddeden Yahudilere söylemişti (bkz. Mat.21:42). Dolayısıyla bir zamanlar seçilmiş halk olup, şimdi reddedilen halk konumuna terkkedilen ve imanlıları zulmeden kişilerden söz etmektedir.

Burada bu imansızların“sürçmek üzere belirlendikleri”

söylemektedir. Ne var ki, “Tanrı'nın sözünü dinlemedikleri için” böyledir. Yani nasıl olsa, “Tanrı'nın onları sürçmeleri üzere belirledi, bunu değiştirmek için bir şey yapamazlar” gibi bir çaresizlik anlamı yoktur burada. Aksine sözü dinlemeyi kabul etmedikleri için, Tanrı onların bu seçimlerini pekiştirmek üzere (burada bir kader değil, ceza vardır) onları belirlemiştir. Ayrıca “öncedenbelirlenmişler” de demiyor (yani “önceden” kelimesi yoktur); demek ki, bu belirlenme onların karar anında olabiliyor. Selanikliler mektubu bunun bu şekilde olduğunu teyit etmektedir:

“Mahvolanlar, gerçeği sevmeye ve böylece kurtulmaya yanaşmadıklarından mahvoluyorlar. İşte bu nedenle Tanrı yalana kanmaları için onların üzerine yanılıcı bir güç gönderiyor”(2Se.2: 10-11).

Tanrı'nın önceden belirlediği şey sürçmeleri değil, tarih boyunca kurtulmaya yanaşmayan insanların üzerine yanılıcı güce izin vermektir. Özellikle bu ayetlerde sözü edilen Mesih Karşıtı'nın (“yasa tanımaz adam”; 2Se.2:1-9) gelişinde bu o kadar etkin olacaktır ki bu izin, “bu gücü şimdilik engelleyen”Kutsal Ruh “ortadan kaldırılınca”(2Se.2:7) oluşan etki, yanılıcı gücü göndermekten farksız olacaktır.

* * *

Son olarak Vahiy bölümüne bir göz atmalıyız:

Rab baştan kimin kurtulacağına kimin mahvolacağına tek taraflı olarak karar verseydi, Yaşam Kitabındaki isimler sabit olurdu. Ama Yaşam kitabında adı yazılı bir insanın ismi silinebilir: “Galip gelen böylece beyaz giysiler giyecek. Onun adını yaşam kitabından hiç silmeyeceğim”(Va.3:5). Seçim koşulsuz ise, birinin adı yazılı olması onun değiştirilemeyecek şekilde seçilmiş olduğunu, yani Rab'bin onu kurtulanların listesine dahil etmek istediğini gösterir.

Diğer taraftan, “dünya kurulalı beri adları yaşam kitabına yazılmamış olanlar”da var (Va.17:8). Nedenmiş o? Yalnız iki seçeneğimiz var: (1) Tanrı onları baştan reddettiği için mi, yoksa (2) Kendisi onların sonradan bulunacakları seçime önceden tanıklık ettiği için mi?

Her nedense şu sonuca varabiliriz: yazılanlar da dünya kurulalı beri adları yaşam kitabında yazılıdır. Bu şunugösterir ki, Rab’bin ezeli isteği o kişiyi kurtarmaktır, ama yine de adı silinebilir! Seçim karşı konulamaz ise demek ki, ezelden seçildiği için ismi de ezelden yazılıdır ve kimse bunu değiştiremez (ona göre bir gün iman edip kuruluşa ermesi bürokratik bir işlemde öteye gitmezdi). Yine kurtuluş Tanrı’nın tek taraflı kararına dayanırsa, daha sonra kişinin adı silinebilmesi, seçilmediği anlamına gelir (o zaman demek ki, kurtuluşunu kaybedebilir ya da Tanrı seçim yaparken kendi kendisiyle çelişirmiş). Böylesine değişken bir seçimin anlayışı neresinde mantıklı? Koşulsuz bir seçim anlayışı, yazıp sildiği isimlerle ‘kafası karışan’ bir Tanrı portresi çizer. Ne var ki, yaşam kitabındaki liste bir ferman değil bir tanıklık, bir tutanak ise, Tanrı sadece kendi lütuf ve kurtuluş sunusu uyarınca insanların sonradan bulunacakları seçimleri kaydetmektedir.

Elbetteki, yaşam kitabı basit bir tutanak değildir... Çünkü seçim, karşı konulmaz değil de bütün insanların kurtulmasına yönelik Tanrı’nın evrensel arzusu ise, yaşam kitabında ezelden bütün insanların isimleri yazılıdır diyebiliriz.⁷⁶ Tanrı herkesi seçmiştir! Ama ‘sonra’ iman etmeyecek kişilerin isimleri silinir. Çünkü herkes Tanrı’nın kurtuluş yolunu seçmemektedir! Adları silinenler, zaman içinde Rab’be gelmeyip ömürleri tamamlandığında mahvolmak üzere ölenlerdir.

Vahiy 3:5’teki uyarı, kurtuluşu kaybetmemeye değil, bu

dünyadan kurtuluşu (yeniden doğuşu) almadan ayrılmamaya dikkat etmeye yöneliktir. Çünkü Sart kilisesindeki birçok ‘imanlı’; “Yaşıyorsun diye ad yapmışsın, ama ölüsün”(3:1) kategorisine girmektedirler (yani sosuz yaşama henüz kavuşmamışlardı). Ve iman ikrarında bulunanlardan yalnız sona kadar dayananlar seçilmişliklerini kanıtlarlar! Veya Petrus’un ifade tarzıyla söyleyecek olursak, Vahiy bölümü ‘imanlıları’, “çağrılmışlığı ve seçilmişliklerini kökleştirmeye” davet etmektedir! (2Pe.1:10). Bu nasıl mümkün? Hemen arkasında Rab, “Babam’ın ve meleklerinin önünde o kişinin adını açıkça anacağım” diyor (Va.3:5). Bundan, Sartilılar arasında bir zamanlar Rab’bi kabul edip sonradan inkar edenler olduğu kadar (bkz. Mat.10:32; Luk.12:8), ağzıyla ikrar eden ve ikrarından dönmeyen kişiler de vardı ve yalnız bu ikincilerin gerçek imanlı olduğu anlaşılmaktadır (bkz. Rom.10:9).

* * *

Bütün bunların özeti olarak, SEÇİMİN%100 Tanrı’ya, karar ise %100 insana ait olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz. Anımsayalım: Tanrı ile insan boyutları kesiştikleri zaman ilahi takdir ile insani araçlar hem özerk hem de paralel işliyorlar. Aynen matematikte iki paralel çizginin sonsuzlukta birleştikleri söylendiği gibi, ilahi irade ile insan özgür kararları sonsuzlukta (Tanrısal zamansız boyutunda) kesişir. Bu yüzden bizim zamana kısıtlı boyutumuzda ilahi takdir gizemini tam anlayamayız. Tıpkı fizik biliminin de katı bir maddenin moleküler hareketliliğinden söz etmesi gibi... Bir metal kütleli sabit gözüktür; ne var ki moleküler zerrelere, atomlar ve elektronlar, kendi yörüngeleri etrafında inanılmaz bir hızla dönerler. Aynı şekilde insan Tanrı’nın değişmez ve değiştirilemez isteğine uyarken, diğer taraftan iradesinin iç hareketlerine göre özgürce davranmaktadır.

III. Farklı seçimler...

Tanrı karışıklık değil, düzen Tanrısı'dır... Bu konuyu sistemli olarak incelememiz O'nu hoşnut eder ve onurlandırır. Son bir çaba ile Kutsal Kitap'ın bize sunduğu farklı seçimleri ile küçük bir sınıflandırma yapalım.

Vaat edilen diyarın seçimi, aile veya soy ağacı seçimi, kimi putperest kralların seçimi, İsrail'de kral ve peygamber seçimi, İsa'nın 12 Elçi'nin seçimi, veya her imanlının alacağı ruhsal armağanların seçimi gibi Kutsal Kitap boyunca Tanrı'nın amacını gerçekleştirmek üzere ayırdığı grup insan ya da bireyler ile ilgili ayetlere bu kitapta maalesef yer veremeyiz. Ama en kapsamlı seçim konularını üç dört alt başlıkta toplayabiliriz:

a) TANRI HALKI SEÇİMİ:

Eskiden bu seçim sadece bir tek halka (İsrail halkına) yönelikti ve belli süreler için geçerliydi (Musa'nın şeriatı döneminde; Rom.9:11,21); bu yüzden İsrail'le SİNİRLİ bir seçimdi. Günümüzdeyse Tanrı Halkı olmak için seçilen hedef kitlesi EVRENSELDIR, yani bütün uluslara yöneliktir. Bu seçimin kapsamına kişiler, vaat uyarınca *imanile itaat* cevaplarına göregirerler (bkz. Rom.11:20-23; İbr.4:2,6).

Hatırlayalım: Romalılarda söz edilen karşı konulamaz seçim (Rom.9:11,16,18,20-21 ile Yer.18-19) kurtuluşla ilgili değil, İsrail'e verilen vaatler hâlâ geçerliyken (İbr.4:1) bir süre için İsrail'in reddedilmesi ile ilgilidir! (bkz. Rom.9:25-26; 10:19-20; 11:12,15,23-26,29). Tanrı bütün halkların yüreğini nasırlaştırdı;

öyle ki, hepsine merhamet etmek için (Rom.9:18 ile 11:31-32).⁷⁷Konu Tanrı halkının yeni bir oluşumu, yani O'nun yeryüzündeki işlerinin yeni aracısını seçmektir; kişilerin kurtuluş için seçilmesi değil...

Bu çağda bu seçimin kapısı açıktır. Kimi basın toplantıları veya duruşmalar 'açık kapılar', kimileriye 'kapalı kapılar' ardında yapılır. Buna göre ya herkes girebilir çıkabilir ya da yalnız sınırlı bir insan sayısına izin verilir. Tanrı'yı yeryüzünde yücelten halkın seçimi açık duruşmaya benzer. Yani bu seçim kapsamı kimler için etkin oldu? Bütün halka sunulur, ama sadece bazı fertleri içinde kalır... İsrail durumunda sadece 'küçük sürü' veya 'arta kalanlar' olarak tavrı edilen halkın bir kısmı içeride kaldı! Önceleri giren bazıları sonradan çıktı (kesilen dallar; Rom.11:17, 23-24). Ve yine girebilirler: "*Yeruşalim'i yine seçeceğim*"(Zek.1:17).

Yani Tanrı Halkı söz konusu olunca, bir süre için sona eren seçilmişlik yeniden devreye girebilir... Diğer uluslar durumunda yalnız Rab'be gelip adananlar içindir... Bu seçilmişlik kurtuluş için değildir ve dallar yine kesilebilir (Rom.11:20-22). Daha önce de belirttiğimiz gibi, Tanrı Halkı oldukları zaman BÜTÜN İSRAİLLİLER CENNETE GİTMEZDİ(yalnız içten imanlı olanlar...). Aynı şekilde diğer uluslara Tanrı Halkı kapıları açıldıysa da HERKES KURTULMUYOR... Karşı konulmaz yönü kurtuluş için olsaydı, seçilen bütün halk kurtulurdu...

Romalılar 9–11'de karşı konulamayan şey, günahtan ötürü Tanrı'yı hoşnut etmek için insan çabalarının tamamen boş olmasıdır. Bu bölümlerin mesajı şudur: Kimse hatta yapmamak gibi bir imkana sahip değildir... Ve bütün insanlar lütuf altına sığınmaya muhtaçtır! Bu kaçınılmaz olandır.

Bu seçim durumu tamamıyla Tanrı'ya bağlıdır, ve insanlarda aranan tek koşul bir önceki Tanrı Halkının itaatsizliğidir; öyle ki, Rab tarafından reddedilsin... Böylece Rab halkları kısıktandırtarak gayrete getirir (Rom.10:19); firavunla da yaptığı buydu (Rom.9:17-18). Bunun hedefi, merhametini hak etmeyen bütün halklara acıma gösterilerek çağlarla ilgili Tanrı tasarısını tamamlamaktır.

Bu konu ve ilgili ayetler, en fazla 'karşı konulmaz lütuf' ve 'sınırlı seçilmişlik' olarak bilinen yorum için kullanılan bölümlerdir. Ne var ki işlenen konu, Tanrı Halkının seçimi veya reddidir, kişilerin kurtuluş için birebir seçimleri değil... Aynı şekilde bu seçilmişlik cennet veya cehennemle ilgili değil, Tanrı tasarısının yeryüzünde kimlerle ilerleyeceği ile ilgilidir. Aksi takdirde 'dal' olanlar kesilip atılma olasılığı karşısında kurtuluşu kaybedebilecekleri sonucuna varmalıyız (Rom.11:20-22). Ya da tam tersi, ağızdan iman ikrarında bulunan herkesin kurtulduğu yanılığımıza da düşebiliriz. Zeytin ağacı, cennet değil, İsrail'e verilen onu ayakta tutan vaatlerin simgesidir; yeryüzünde Tanrı tasarısını ilerleten halkının sembolüdür. Halbuki burada zeytin ağacının kökünden gelen öz suyundan mahrum kalmak, vaatlerden içmeyip kutsamadan yoksun kalmak demektir. Yani imanlılar topluluğunu simgeleyen kandilliğin sönmeye tehlikesinden söz edilmektedir...

b) KURTULANLAR:

Kurtulanların kapsamı Tanrı'nın önbilgisiyle uyşur (bkz. 1Pe.1:2), takdir ile gerçekleşir (Elç.13:48) ve iman edenlerin itaat ile devreye girer (1Pe.1:2; 2Se.2:13). Böylece iman edenler

lütfün zaferiyle değiştirilirler.

Kurtulmaları için seçilip böylece itaat ettiklerini düşünmemeliyiz; aksine, Kutsal Ruh'un etkisiyle itaat ettikleri takdirde kurtulmaları için seçilirler. *Kutsal Ruh'un aracılığı ve iman edenin itaatiasas anahtar ve önkoşullardır... "Sizi... kurtulmanız için başlangıçtan seçti"*ifadesi (2Se.2:13), 'ister istemez kurtulacaksınız' değil, ama yeniden doğuşu yaşadıkları takdirde (Kutsal Ruh'un kutsallaştırma etkisi ve iman aracılığıyla) kurtulanların kapsamına girdikleri demektir. Kurtuluş araçtırönkoşul veya amaç değildir!

Ne var ki, 'etkin lütuf'⁷⁸ konusunda gözden kaçırmamamız gereken önemli bir konu var. Lütuf, kişinin iradesinden bağımsız olarak kurtuluşu sağlayamaz, imana da zorlamaz. Fakat insan iradesinde etkisini göstererek kişinin iman etmeyi arzu etmesini sağlar. Rab'bin lütfünün bu etkin müdahalesi olmaksızın kişinin imana adım atması mümkün olmazdı (örn. Yu.6:44). Burada lütuf kişiye karar verecek ışığı ve gücü verir, ama kararın kendisini değil. Kişiye yüklenen sorumlulukla imana kendisi karar verir!

1. EVLATLIĞA ALINMA, MESİH'İN BENZERLİĞİ:

Bir yılbaşı ikram sepetini düşünün. Bir tek armağandır, ama aynı zaman çeşitli hediyelerden oluşmaktadır. İçindeki çikolata kutusunu konserve meyveleri ile aynı tutmayız. Çikolataları yemek için kutunun naylonunu yırtmamız yeterken, konserve kutusu için bir açacağına gerek duyarız. Yılbaşı ikram sepetini almak için hiçbir şey yapmadık; bir armağandır. Ama içindekilerin tadını çıkarmak

bizden ufak katkılar ister...

Kurtuluş paketi içersinde çeşitli hediyeler var ve bunlardan tam istifade etmemiz için yerine gelmesi gereken farklı şartlar var. Evlatlığa alınmak ve Mesih'in benzerliğine dönüştürülmek, kurtuluşa dahil edilmiş olan ekstra hediyelerden ikisi... Hepsi aynı hediye paketi içinde gelse de kurtuluşu almanın belli koşulları varken, evlatlığa alınmak ve Mesih'in benzerliğine dönüştürülmenin koşulları farklı olabilir. Kurtuluş için seçim hem Tanrı hem de insan tarafından yerine gelmesi gereken koşullar kapsar (her ne kadar kurtuluş insan için bir hediyeyle!), kurtuluş içindeki kimi hediyeler ise koşulsuz olarak Tanrı tarafından güvence altına alınmıştır... (her ne kadar lütufla beslenen insan gayretini istese de!). Hepsi yılbaşı ikram sepetine dahil edilmiştir! Bu yüzden sepet hediye alındıktan sonra geri alınmaz. Ok yaydan çıktıktan sonra on ikiden vurmak Tanrı'nın elinde. Bazıları sepeti alır almaz içindeki bütün hediyeleri de açarlar; bazıları için ise kurtuluş gününde Rab geri kalan hediyeleri açacaktır. Ne var ki, sepet kendilerine hediye edildiyse içindeki paketleri hemen açsalar veya daha sonra açsalar fark etmez, sepete dahil olan bütün hediyeler baştan onlara aittir!

Burada 3.bölümde değerlendirdiklerimizin küçük bir özetine yer vermekle yetineceğiz. Kurtuluşun genel açısından değerlendirdiğimizde önkoşul Mesih' TEolmaktır (Ef.1:4-11). Kurtuluşla beraber gelen diğer hediyelerin açısından ise, hedefevlatlık edinmektir. Kurtuluş bir amaç, evlatlığa alınma ve Mesih'in benzerliği bir hedef. Amacı devreye sokmak için Tanrısal ve insansal koşullar bir araya gelmeli. Ama bir kere süreç başladı mı, son aşamaya kadar hedefe ulaşmak yalnız Tanrı'nın elindedir.⁷⁹

Seçilmişliğin evrensel kapsamı, tövbe ve iman aracılığıyla

Mesih'TE 'konumlanan' kişi sayısı kadardır. Yani bu sayının sınırı bir ön karar ile değil, bir önkoşul ile belirlenir ve somutlaşır: böylece MESİH ARACILIĞIYLA / MESİH'TEgerçekleşir. Ama bir kere kurtulanlar belirlenen sayıya girdiler mi, hepsi Tanrı çocukları olarak kabul edilir.

Mesih benzerliği yakın ilkelere bağlıdır. Bu seçimin kapsamıTanrı'nın ÖNBİLGISIYLEbelirlenir. Önkoşuluise Tanrı'nın çağrısına *insanın olumlu cevabıdır* ("aklanma"dan söz ettiğine göre iman kararı hesaba katılmaktadır; Rom.8:30).⁸⁰Hedefise imanlının *Tanrı'nın katına yüceltilmesi*ile sonuçlanır (bkz. Rom. 8:29-30). Önceden belirlenen ve karara bağlanan konu, kim kurtulacak değil, kişi bir kere kurtuldu mu Oğul'un benzerliğine dönüştürüleceğidir.

Mesih aracılığıyla kurtulanlar iman ettiklerinde (yani "trene bindikleri anda") bir gün Mesih'in benzerliğine dönüşecekleri de kesinleşti (yani "son durağa varacaklar...").

d) ONURLU HİZMETLER:

Seçimin kapsamıTanrı'nın BİLGISIYLEUYUŞUR (2Ti.2:19) ve insanın kötülükten sakınmasıönkoşuluile gerçekleşir (2Ti.2:19-21). Aranana hedefTanrı'nın egemenliği ilerlemesi için yararlı olmaktadır...

Bu ayetlerde (2Ti.2:19-21) "*bayağı iş için...*"kullanılan "*toprak kaplar*"ın gerçek imanlı kişilerden söz edip etmediği o kadar belli değildir (bkz. 2Ko.4:7). Ne var ki, "*bir evde*", "*Rab kendine ait olanları bilir*"veya "*aynı hamurdan...*"(Rom.9:21) gibi ifadeler açıkça iman ikrarında bulunmuş kişilerden söz ettiğini gösterir.

Bunlardan kimileri “delice olabilir” (yeniden doğmamış ama kendilerini Hıristiyan sayan kişiler), kimileriye kandırılmış “buğday”dır (yeniden doğmuşlar ama hizmet yolunu şaşırılmışlar). Ama her ne olursa olsun, sonuç aynıdır. Tanrı’nın önbilgisiyle insanın kendi sorumluluğu birbirlerini iptal etmezler! Aranılan insani koşul, “*bir kimse... arınırsa*” şeklindedir(ayet 21).

Ne var ki, kurtuluş için seçilmişlik ile 2Ti.2:19-21 ve Romalılar 9-11’deki seçilmişlik arasındaki en büyük fark seçim kitleleridir. Kurtuluş seçimi BÜTÜN İNSANLIK İÇİNDEN ayrılan kişilerle ilgilidir. Ama burada bütün insanlık içinden değil, TANRI’YI İKRAR EDEN HALKIÇİNDEN bir seçimin yapılması söz konusudur! Aynı rahim (Rom.9:10), aynı kil yığımından (Rom.9:21), aynı zeytin ağacı (Rom.11:16-24), aynı EV İÇİNDEN(2Ti.2:20) İsraililer veya iman ikrarında bulunmuş olan insanlar ayrılır. Yani genel bir seçim değil, Tanrı halkı içinde daha dar bir seçim; kurtuluş için değil, onurlu hizmet için bir seçimdir bu! Kurtuluş için bir seçim olsaydı bütün insanlık içinden seçmek gerekirdi...

Rab, Kendi hizmetinde yer almaları için bütün imanlıları seçmez mi? Elbette seçer! Ama ne yazık ki, her imanlı yaşamında O’na hizmet etmeyi amaç edinmez...

* * *

Seçilmişlik, insan özgür iradesi Tanrı tarafından kelepçelenerek kurtuluşu veya sonsuz yıkımı kararlaştırıldığı kaderci bir yaklaşım değildir. Kör talih inancı, sorumsuz insanların bahanesidir! Ne var ki Kutsal Kitap’ta seçilmişlik, iman ettikten sonra kutsalların Rab ile olan ilişkilerini öngören ve belli şartlara göre düzenleyen

Tanrısal takdirdir. Rab bu koşulları ve varılacak hedefleri hazırlar: KURTULUŞ VEYAYIKIM; TANRI HALKI KABULÜVEYA REDDEDİLİŞİ; ONURLU VEYA BAYAĞI HİZMET. İnsanoğlu da buna göre kabul veya ret kararı verir: Mesih'i reddeder veya kabul eder; vaade sarılır veya sarılmaz; kötülükten sakınır veya sakınmaz... Kendisi bir insanın yapacaklarını her ne kadar önceden bilse de (1Pe.1:2) Rab buna tek taraflı karar vermez! Ne var ki, amacını gerçekleştirmeleri için yürekleri harekete geçiren ve saklı eğilimlerin dışa vurulmasını sağlayan Kendisidir!

Çizelgede kurtuluş paketiyle gelen hediyeleri açmak için Tanrısal önkoşulları bir merdiven ve ulaşılan seviyeler olarak örnekledik:

- a) Alttaki düz çizgi, insanın doğal haliyle yöneldiği kaderi gösterir: Sonsuz yıkım. Tanrı insanları bilmedikleriyle değil REDDETTİKLERİ İLEYARGILAR (Yu.3:19).
- b) Ne var ki Tanrı, MESİH'İ KABUL EDENLERİ (Ef.1:4-11; "Mesih'TE" der) kurtulmaları için seçer ve Mesih'in benzerliğini taşımaları için önceden belirler (Rom.8:29-30).
- c) VAADI UYARINCA diğ er uluslardan olanları da kendi halkı olmaları için seçer (Rom.9:8, 21-24). Yani İsa'ya itaatle bağlananlar O'nun bereketinden içerler... (Rom.11:17-18, 22).
- d) Halkı arasında KÖTÜLÜKTEN SAKINANLARI temiz kaplar gibi onurlu hizmetler için seçer; diğ erleri utanç duyacakları ve ödül den yoksun kalacakları bir durumda bırakır (2Ti.2:19-21).

Aslında bunca değerlendirmelerin sonunda dikkate almamız gereken konu, parmakla seçilip seilmediğimizden çok (İsa'daysak Şöyle ya da böyle seildiğimizi kabul edebiliriz), veya benimsediğimiz öğreti görüşleriyle böbürlenmek veya tartışmalara girmek yerine; Tanrı'nın çağrısına ve seçilmişliğe yaraşır bir yaşam ve hizmet sürmektir!

“Doğru, onlar imansızlık yüzünden kesildiler. Sense imanla yerinde duruyorsun. Böbürlenme, kork! Çünkü Tanrı asıl dalları esirgemediyse, seni de esirgemeyecektir. Onun için Tanrı'nın iyiliğini de sertliğini de gör. O, düşenlere karşı serttir; ama O'nun iyiliğine bağlı kalırsan, sana iyi davranır. Yoksa sen de kesilip atılırsın!”(Rom.11:20-22).

5. Kurtuluş Kaybedilebilir mi?

Kutsal Kitap'ın şüphe götürmez beyanları bizi aşağıdaki sonuçlara götürür:

- Mesih, niteliği yitirilmeyen bir kurtuluş sağladı.
- Mesih'i inkar eden herkesi Mesih de inkar edecektir.
- Tanrı, çocuğu olarak kabul ettiği herkesi terbiye eder.
- Rab kurtulduğumuzun bilincinde olmamızı ister.

* * *

“Nitekim İnsanoğlu, kaybolanı arayıp kurtarmak için geldi.”(Luk.19:10).

Kurtulanlar önceleri kayıptı, şimdi ise kurtuluşa kavuştular. Kurtulmaya layık değillerdi, bu yüzden kendilerine “kaybolmuş olanlar” denilir. Onları arayıp bulan ve kurtaran İnsanoğlu İsa'dır. Kurtuluşlarının başarısı O'nundur. Kurtuluşu aldıktan sonra buna asla layık davranamazlar, ama bunun aksine kurtuluşlarına yakışmayan davranışlarda bulunmaları mümkün. Kurtuluşu hak edecek bir şey yapabilirler mi? Hayır! Bu konuda bütün imanlılar hemfikirdir. Peki, kurtuluşu aldıktan sonra onu hak ettirmeyecek bir şey yapabilirler mi? Görüşler bu konuda ayrılır... Kurtuluş bir hak olsaydı, kurtulanların yaptığı her şey bu hakkı iptal ederdi! Ama bizim kurtuluşumuz bizim değil, İsa'nın hakkıdır! Başka bir deyişle, Mesih onları “bulduktan sonra” onları elinde tutmak konusunda başarısızlığa uğrayabilir mi? Bir kez daha görüşler farklıdır, hatta zıt olabilir.

Calvinizm'in “seçilmişlerin imanının mutlak korunması” olarak

bilinen öğretisine ne diyeceğiz? Başkaları ise “kurtuluşun yitirilebilirliği” öğretisini benimserken, genellikle imanın kaybolması ya da inkar edilmesi durumunda bunun mümkün olacağına inanırlar. İman kurtuluşa imkan tanıyan kişinin kabulüydü, bir nevi imzasıydı... İnsan iman ettiğinde kurtuluşu satın alıyorsa ileride de “satabilir”. Yok eğer kurtuluş Mesih’e yaşamımızı “satmakla” (teslim etmekle) sağlanıyorsa, kişi artık sahibi değildir ve onun üzerine karar hakkını yitirmiştir. Ancak kurtuluşumuzun sahibi Mesih isterse onu iptal edebilir... Kendisi ister mi?

Doğrusunu isterseniz bunu bir ‘kadercilik’ veya ‘özgür irade’ meselesinden çok, Mesih’in çarmıhta gerçekleştirdiği kurtuluşu doğru anlamakla ilgili bir mesele olduğuna inanıyorum. Elbette Tanrı’nın ezeli planları ve bunların zaman içinde gerçekleşmesi konusunu ilgilendirir. Ama imanlının lütuftan düşmemesi için korunup korunmaması konusundan çok (ki Tanrı’nın gücüyle korunuyor; 1Pe1:5), bu lütfun sınırlarını ve koşullarını anlamak daha önemlidir.

Adamın biri memleketinde büyük bir deprem olduğunu öğrenmiş, bütün akrabaları o memlekettenmiş. Öyle büyük telaşa kapılmış ki, günlerce uykusu tutmamış. Birisi ona, “Neden onları arayıp hallerini öğrenmiyorsun?” diye sormuş. Adam, “Orada hiçbir akrabam kalmamış, hepsi yıllar önce büyük şehirde yanıma taşındı” diye cevap vermiş. Arkadaşı, “Öyleyse neden bu kadar sıkılıyorsun ki?” “Elimde değil” diye yanıtlamış, “Ya oradan taşınmasaydık, ne olurdu halimiz diyerekten, düşünmeden edemem!”

Kurtuluş kendi çabalarımızın kaygan zeminine dayanıyorsa

endişelenmekte haklıyız. Ama “depremlerin” etkileyemediği ve Mesih’in kendisi olduğu kaya üzerine dikiliyse, derin bir nefes alabiliriz! Kurtuluş tamamen Mesih’in başarısı olmakla beraber insanın tam bir başarısızlığa dayanır (başaramadığı için bir kurtuluşa muhtaç). Ve bu “başarısızlar” kurtuluşa kavuştuktan sonra hata yapmaya devam etmelerine şaşmamak gerek. İnsan kurtuluşu hak etmek için hiçbir şey yapamadığına göre, onu elde tutmak için bir şey yapabilir mi, kazanmadığı bir şeyi kaybedebilir mi? Büyük ikramiyesi çıkan piyango bileti bende değilse, onu kaybedebilir miyim? Benim biletim Mesih’le birlikte Tanrı’da saklıdır (Kol.3:3). Kendi kurtuluşum Mesih’e aittir bana değil! Sonsuz kurtuluşun dayanağı ne insanın çabası ne de başarısıdır. Kurtulan insanın hayatında depremler olabilir, ama bu Mesih’in ve elinde duran (1Pe.1:3-4) o kişinin kurtuluşunun yıkıma uğradığı anlamına gelmez! Çünkü Mesih o depremleri görmeyen bir diyar gibidir.

İnsanın yaşayışıyla kurtuluşu yok edebiliyorsa, bunun bir armağan değil, belli koşullara bağlı bir emanet olduğu anlamına gelir! Emanet koşullara bağlıysa, onu teslim almak için önce bu koşullar yerine gelmelidir. Eğer kurtuluşu elde tutabilmenin koşulu İsa’ya bağlı bir yaşam sürmek ise, onu kazanmanın koşulu da İsa’ya bağlı bir yaşam sürmek olurdu ve böylece bu, kurtuluşun imanla değil insanın işleri ve çabaları ile kazanıldığı anlamına gelirdi! Ya da daha ince düşünecek olursak, iman bir nevi ‘sevap’ olurdu... Ne var ki, *“Biz sadık kalmasak da, O sadık kalacak. Çünkü kendi özüne aykırı davranamaz”* sözleriyle Mesih’teki yaşamımızın bizim değil, O’nun sadakatine bağlı olduğunuvurgulayan aynı bölüm (2Ti.2:13), *“O’nu inkâr edersek, O da bizi inkâr edecek”* sözleriyle de kendilerini imanlı kabul eden

kimi kişilerin Mesih tarafından reddedilmelerine sebep olan koşulların olduğunu da vurgular (2Ti.2:12). Öyleyse doğrusu nedir? Kurtuluş kaybedilebilir mi?

Kelam'ın kendisi yanlış anlaşılmamak için bu konuda çeşitli açıklamalar yapma ihtiyacını duymaktadır: *“Aldanmayın, Tanrı alaya alınmaz. İnsan ne ekerse onu biçer. Kendi benliğine eken, benlikten ölüm biçecektir. Ruh'a eken, Ruh'tan sonsuz yaşam biçecektir”*(Gal.6:7-8). Elbette kurtuluş insanın istediği günahları işleyebileceği bir ruhsat, bir cennet tapusu değildir! Tanrı böyle olmaması için gereken önlemleri almıştır. Pavlus kurtuluşun hediye oluşu konusunda o kadar farkındadır ki, kolaylıkla günah yordakçısı olarak görülebiliriz diyor: *“Mesih'te aklanmak isterken kendimiz günahlı çıkarsak, Mesih günahın yordakçısı mı olur? Kesinlikle hayır!”* (Gal.2:17). Çünkü *“günahın çoğaldığı yerde Tanrı'nın lütfu daha da çoğaldı”*(Rom.5:20). Aynı şekilde eğer lütfun değerini vurgularsak yanlış anlaşılabiliriz diye düşünüyor. Sanki gevşek bir yaşam, bir günah yaşamı teşvik ediliyormuş... Bu yüzden şöyle bir açıklamada da bulunuyor: *“Öyleyse ne diyelim? Lütf çoğalsın diye günah işlemeye devam mı edelim? Kesinlikle hayır! Günah karşısında ölmüş olan bizler artık nasıl günah içinde yaşarız?”*(Rom.6:1-2).

* * *

Şu bir gerçektir: kurtuluş konusunda Kutsal Kitap'ta çok kapsamlı vaatlere rastladığımız gibi, çok ciddi uyarılara da rastlıyoruz. Vaatler kurtuluşun geri alınmayan bir armağan olduğunu düşündürmektedir. Uyarılar, kurtuluşun “çantada keklik” diye hafife alınamayacağını göstermektedir. Kutsal Kitap'ın vermek istediği mesajı karşı dürüst davranırsak, Tanrı kurtulduğumuzdan emin olmamızı ister (örn. 1Yu.5:13). Aynı

zaman bizi devamlı bir adanmışlığa çağırır, öyle ki kurtuluştan emin kalabilelim ve bu bilinci kesinleştirelim (örn. Flp.2:12; 2Pe.1:11). Kutsal kitap kurtuluşun yitirilip yitirilemeyeceğine dair bir tartışmaya girmez. Gerek vaatleriyle gerekse uyarılarıyla Kutsal Kitap'ın değişmez amacı iman edenlerde bir sebat ve adanmışlık yaşamını teşvik etmektir. Bizi meşgul eden de bu olmalıdır!

Yine de hem “kurtuluş kaybolmaz; bunu sorgulamayın” hem de “kurtuluş kesin kaybolabilir” diye ısrar etmekte bazı riskler vardır. Her iki ifade de Tanrı Sözü gerçeğini yansıtmamakta. Kurtulduğumuzun farkında olmamak kişiyi bir sıkıntı ve ruhsal bozgun yaşamına sürükler. Sorumsuz bir kurtuluş bilincine sahip olmak da (yani İsa'nın ödediği bedeli küçük gören...) kişiyi bir ihmal ve ruhsal bozgun yaşamına sürükler. Oysa ki, Rab'bin imanlılarda bir ruhsal zafer ve çarmıhın kazanımlarını sergileyen bir bağlılık yaşamını görmek ister...

Ama iyi bir şeyin kötüye kullanılabilmesi o iyi şeyin doğasını değiştirmez. Altının sahtesi piyasaya sürülmesi altının değerini düşürmez!

Öyleyse adım adım ilerleyelim ve bu öğretiş için Kutsal Kitap dayanaklarını bulalım.

I. Kurtuluşun dayanağı

- Kurtuluş ezelden beri Rab'bin tasarladığı inisiyatifdir ve tamamen O'nun başarısıdır:

“Tanrı bizi yaptıklarımıza göre değil, kendi amacına ve lütfunu göre kurtarıp kutsal bir yaşama çağırdı. Bu lütf bize zamanın başlangıcından önce Mesih İsa'da bağışlanmış, şimdi de O'nun

gelişiyile açığa çıkarılmıştır. Kurtarıcımız Mesih İsa ölümü etkisiz kılmış, yaşamı ve ölümsüzlüğü Müjde aracılığıyla ışığa çıkarmıştır”(2Ti.1:9-10).

“Kurtuluş, tahtta oturan Tanrımız'a ve Kuzu'ya özgüdür!”(Va.7:10; 19:1).

- Kurtuluş, Mesih'in kurban oluşu ve kefareline dayanır. Kefaret geçmiş, şimdi ve gelecek suçları kapsar...

“Yetkin kılınıca, sözünü dinleyen herkes için sonsuz kurtuluş kaynağı oldu”(İbr.5:9).

“Mesih günahlar için sonsuza dek geçerli tek bir kurban sunduktan sonra Tanrı'nın sağında oturdu”(İbr.10:12).

- Tanrı'nın adaletini yerine getirir, suçlu olan kişi Mesih'te cezasını çekmiştir:

“Tanrı Mesih'i, kaniyla günahları bağışlatan ve imanla benimsenen kurban olarak sundu. Böylece adaletini gösterdi. Çünkü sabredip daha önce işlenmiş günahları cezasız bıraktı. Bunu, adil kalmak ve İsa'ya iman edeni aklamak için şimdiki zamanda kendi adaletini göstermek amacıyla yaptı”(Rom.3:25-26).

“Öz Oğlu'nu günahlı insan benzerliğinde günah sunusu olarak gönderip günahı [O'nun] bedeninde/benliğinde yargıladı”(Rom.8:3).

- İnsan, iyi işleri sayılmaksızın kurtuluşu tövbe ve imanla kabul edip ona sahip olur:

“Nitekim, iyi işlerine bakmaksızın Tanrı'nın aklanmış saydığı kişinin mutluluğunu Davut da şöyle anlatır: "Ne mutlu suçları

bağışlanmış, günahları örtülmüş olanlara!""(Rom.4:6-7).

"İman yoluyla, lütufla kurtuldunuz. Bu sizin başarınız değil, Tanrı'nın armağanıdır.Kimsenin övünmemesi için iyi işlerin ödülü değildir" (Ef.2:8-9).

- Kutsal Ruh, imanlının yüreğine kalmak üzere gelir ve cennete kadar onu mirasının güvencesi olarak mühürler...

"Gerçeğin bildirisini, kurtuluşunuzun Müjdesi'ni duyup O'na iman ettiğinizde, siz de vaat edilen Kutsal Ruh'la O'nda mühürlendiniz. Ruh, Tanrı'nın yüceliğinin övülmesi için Tanrı'ya ait olanların kurtuluşunadek mirasımızın güvencesidir"(Ef.1:13-14).

"O'ndan aldığınız Ruh sizde kalır..."(1Yu.2:27).

- Kutsal Ruh aracılığıyla ruhu yeniden yaratılan kişi, yeniden doğmuş, ruhu dirilmiş, Rab'le tek bir ruh olmuştur...

"Eğer Mesih içinizdeyse, bedeniniz günah yüzünden ölü olmakla birlikte, aklanmış olduğunuz için ruhunuz diridir"(Rom.8:10).

"Bir kimse Mesih'teyse, yeni yaratıktır; eski şeyler geçmiş, her şey yeni olmuştur"(2Ko.5:17). *"Rab'le birleşen kişiye O'nunla tek ruh olur"*(1Ko.6:17).

- İmanlı evlatlığa alınmış, vaatlere kavuşmuş, Tanrı'nın ev halkının bir üyesi ve mirasçı olmuştur:

"Ama zaman dolunca Tanrı, Yasa altında olanları özgürlüğe kavuşturmak için kadından doğan, Yasa altında doğan öz Oğlu'nu gönderdi. Öyle ki, bizler oğulluk hakkını alalım" *"Bu nedenle artık köle değil, oğullarsınız. Oğullar olduğunuz için de Tanrı sizi aynı zamanda mirasçı yaptı"* (Gal.4:4-5, 7).

- İsa'nın aracı duası ve avukatlığı ile kurtulanları destekler ve düşüşlerine rağmen kurtuluşlarının devamını sağlar...

“Tanrı'nın seçtiklerini kim suçlayacak? Onları aklayan Tanrı'dır. Kim suçlu çıkaracak? Ölmüş, üstelik dirilmiş olan Mesih İsa, Tanrı'nın sağındadır ve bizim için aracılık etmektedir” (Rom.8 :33-34).

“Bu nedenle O'nun aracılığıyla Tanrı'ya yaklaşanları sonsuza dek kurtaracak güçtedir. Çünkü onlara aracılık etmek için hep yaşamaktadır” (İbr.7:25).

* * *

Bir kişi sahip olduğu kurtuluşu kaybedebilmesi için, yukarıda kurtuluşun dayanağı olarak sıraladığımız Kutsal Kitap öğretisine ilişkin maddeler şöyle olması gerekirdi:

- Kurtuluş insanın inisiyatifi ve başarısı olmalı... Kendi çabasına dayanırsa başarısızlığa uğrayabilir;
- Hiç günah işlenmeyen kutsal bir yaşayışa bağlı bir kurtuluş söz konusu olsaydı en ufak bir kusur doğal olarak kurtuluşu iptal ederdi, bir daha da geri alınamazdı;
- Tanrı'nın adaletini henüz tamamlanmamış, Mesih suçlu olan kişinin cezasını tam çekmemiş olması gerekirdi;
- Tövbe ve imanla beraber kurtuluş için insanın işleri sayılsaydı, bu sefer kötü işleriyle kurtuluşu kaybederdi;
- Kutsal Ruh, imanlının yüreğine daimi bir konuk olarak gelmeseydi, onun mirasına ve kurtuluşuna dair bir güvence veremezdi;
- Yeniden doğan kişi, yeniden yaratılmasa, Rab'le tek bir ruh haline gelmeseydi... Yeniden doğuş insan ruhunun değişmesi yerine sadece yeni bir ahlak benimsemekten ibaret olup yalnız

Tanrı'nın değil, insanın da bir eseri olurdu;

- İmanlı evlatlığa alındığı halde, suç işlediği takdirde evlatlıktan reddedilebilirdi. Vaatlere kavuşmuş olur, ama vaatler iptal edilebilir, şimdiden mirasçısıdır ama Tanrı vasiyetini değiştirebilir demek olurdu.
- İsa imanlıyı aracı duası ve avukatlığı ile desteklemez veya kurtuluşun devamını sağlamaktan aciz olurdu...

Bu savlardan hiçbiri Kutsal Kitap'ın beyanlarının karşısında ayakta durmaz! Ama birisi, "Kişi Rab'bin yolunu terkeder, O'nu inkar ederse, nasıl kurtulabilir?" diyecek. Veya, "Seçim Mesih'te gerçekleşiyorsa, Mesih dışında kaybedilir."⁸¹"Kişi kurtuldum deyip eski günahlarına devam ediyorsa, Rab buna göz mü yumacak?" Bütün bu sorular haklı ve yerinde. Cevap şudur: imanı inkar edip Rab'bi terkeden ve günah içinde yaşayan biri KURTULUŞA ERİŞMEZ! Ama bu, ille de kurtuluşu kaybettiği veya kurtuluşun niteliğini değiştirdiği anlamına da gelmez! Kurtuluş öylesine 'riskli' bir armağan ki, gördüğümüz gibi Pavlus zamanında aynı kafa karıştırıcı sorulara neden oluyordu; hatta bazen bu tarz sorular Mesih inancına karşı bir suçlama şeklindeydi ("*Bazılarının bizi kötüleyerek, söylediğimizi ileri sürdüğü gibi niçin, "Kötülük yapalım da bundan iyilik çıksın" demeyelim? Böylelerinin yargılanması yerindedir*"; Rom.3:8). Bu yüzden Kutsal Kitap ağır uyarılarda bulunuyor.

Ama bununla ilgili olarak anlamamız gereken bazı temel gerçekler vardır:

- a) Mesih'te gerçekten kurtulan kişi, tamamen kurtulmuş (İbr.5:9) ve Tanrı tarafından şimdiden göksel yerlerde oturtulmuş (Ef.2:6; Kol.3:3), Mesih benzeyişi hedefine kilitlemiştir (Rom.8:29-30).

- b) İmanlı hayattayken tövbe etmediği günahlardan ötürü Rab'bin terbiyesi görecektir (1Ko.31-32, 30; Gal.6:7-8). Mesih yolunun ilkelerine bağlı kalmazsa Tanrı'nın takdiri ile yarış dışı (ödülsüz) bırakılacaktır (1Ko.9:24-27); hatta ağır bir şekilde bile cezalandırılabilir.
- c) İmanlı kişi Mesih bedeninde yargılandı (Rom.8:2), Büyük Beyaz Taht yargısına uğramayacak (Va.20:11-15); ama gerek iyi gerek kötü, yaptıklarının karşılığını almak için Mesih'in yargı kürsüsünde yargılanacaktır (2Ko.5:10).
- d) Hizmetine göre cennette ödüller alacak, ihmeline göre bunlardan yoksun kalacaktır (Luk.12:47-48); ama gerçek anlamda yeniden doğduysa (yüreğinde Mesih temeli varsa) yine de kurtulacaktır (1Ko.3:11-15).

* * *

Böylece seçilmişlik konusuna dönüp şu soruyu soralım:

II. Rab'bin belli bir amacı için seçilenler, seçilmişliklerini kaybedebilirler mi?

Bu, söz konusu seçimin hangi koşullara bağlı olduğu ile ilgili bir konudur. Tanrı'nın İsrail Halkı ile yaptığı Antlaşma iki taraflıydı. Yani devamı, hem Tanrı'nın bazı şartları yerine getirmesini, hem de halkın da kendilerine düşen şartlara bağlı kalmasını gerektirir (Yas.28). Bu yüzden isyanından ötürü önce krallar döneminde İsrail halkı sürgüne gönderildi, Mesih'ten sonra O'nun ikinci gelişine kadar reddedildi.

Yahuda İskariot'un durumuna baktık zaten. Elçi olarak seçilmişti ama, "*Yahuda bizden biri sayılmış ve bu hizmette yerini almıştı.*" *'Onun görevini bir başkası üstlensin.'*"(Elç.1:17, 20 vd.).

Burada seçim on iki kişilik elçilik makamı üzerineydi. Yani İsrail'in on iki oymağına karşılık, on iki elçi gerekiyordu. Bu seçim her ne kadar Tanrı'dan gelen tek taraflı bir seçim ise de (Yu.15:16), 'bireylerin' seçiminden çok Onikiler makamının seçimiydi... Biri bu göreve ihanet ettiğinde onun yerine bir başkası atanarak seçim tekrar bütünlüğüne kavuştu.

Kurtuluş herkese sunulmaktadır. Nitekim Rab, *"bütün insanların kurtulup gerçeğin bilincine erişmesini ister"*(1Ti.2:4). Buna kurtuluşun evrensel amacı diyebiliriz. Bu anlamda yine seçilmek bütün herkese açıktır diyebiliriz. Tanrı bütün insanları seçmiştir, ama iman etmeleri, İsa'ya teslim olmaları koşulu ile seçmiştir. Bu koşulu yerine getirmeyen insan seçilmişliğini kaybeder, daha doğrusu kaçıır, çünkü hiçbir zaman buna sahip olmamıştır; yalnız potansiyel olarak sahipti... Böylece diyebiliriz ki, Tanrı herkesi seçmiş ama herkes Tanrı'yı seçmemiştir.⁸² Bunu böyle düşünmek Tanrı'yı güçsüz ve zavallı göstermez. Böyle de olsa bile, Tanrı haçta sevgi uğruna güçsüz ve zavallı görünmekten çekinmediğini kanıtlamıştır. O Kendini istediği zaman, istediği koşullara bağlayabilir!

Fakat *genel ve evrensel* seçimin *özel ve kişisel* seçilmişliğe dönüştüğü yeniden doğuş kapısından geçenler ise, Mesih'in benzerliğine dönüşmek üzere imanlının dirilişinde tamamlanan ve geri dönüşü olmayan bir zincirleme reaksiyonuna 'yakalanırlar'. İmanlının elinden gelen tek şey, ömrü oldukça bu değişim sürecini hızlandırmak (ADANMIŞ BİR YAŞAMLA; 1Yu.3:1-3) veya yavaşlatmaktır (TESLİM OLMAMIŞ BİR YAŞAMLA; 2Pe.1:8-11). Ama eninde sonunda yeniden doğmuş olan kişi (cennete vardığında da olsa) Mesih'in benzerliğini taşıyacaktır! İnsan kendi ruhunu geri dönüşü olmayan bu şartlar altında Tanrı'ya satmıştır! Ama elbetteki, yeryüzündeki hizmetine veya ihmaline göre ödüllendirilip ödüllendirilmeyecektir. Üstelik yeryüzünde Rab'bin kutsallığını

küçümserse, her türlü bereketten yoksun bırakılabilir, hatta Tanrısal bir ceza olarak ölebilir de... Bu olacaklar, lütufla güçlenerek (2Ti.2:1) gayret gösterip göstermediğine bağlıdır (örn. 1Ko.3:11-15).

Ne var ki, doğruluk meyvesini vermeyen kişi Kutsal Olan'ı yüreğine aldığına nasıl güvenebilir? Sebat eden, seçilmişliğini sağlayamaz ama kanıtlar (2Pe.1:10; İbr.6:11).

Anahtar konu şudur: gerçekten kurtuluşu aldık mı almadık mı? Almadıysak kaybedebiliriz, daha doğrusu kaçırabiliriz. Ama aldıysak, Rab'bin kefareatine eşdeğerli, "ilk ve son kez" alınan bir armağandır!

III. Kurtuluşun kaybedilebileceğini ima eden

Kutsal Kitap Bölümleri...

Bu tür ayetleri aşağıdaki başlıklar altında toplayabilir ve kurtuluşun kaybedilip kaybedilemeyeceği konusunu şu şekilde yanıtlayabiliriz:

a) GERÇEK İMANLI KİM?

Kurtuluşun kaybedilebileceği gibi görünen ayetlerin çoğu iman ikrarında bulunmuş ama gerçek anlamda hayatları değişmemiş, yani Kutsal Ruh'un yeniden doğuş aracılığıyla değiştirmedeği kişilerden söz etmektedir. Böyle kişiler İsa'ya tam teslim olmadan Mesih inancını benimsiyor, ama kendi hayatlarının efendileri olmaya devam ediyorlar (örn. Flp.3:19 ile Yah.19). Halbuki inanmak ve teslim olmak (itaat etmek) İncil'in Grekçe orijinalinde aynı kökten gelmektedir. Yanıltıcı olan şudur ki, bu kişiler Göklerin Egemenliğinin güçlerini hayatlarında tecrübe bile

edebilirler ama yine de kitabı anlamda Rab'bi tanımayabilirler (yani kişisel ve ruhsal bir bağ oluşmamıştır): “*Sizi hiç tanımadım, uzak durun benden, ey kötülük yapanlar!*”(Mat.7:23). Bir süre için hayatları düzene girebilir, davranışlarında imanın gereklerini yerine getirebilirler, ama yürekleri değişmemiş, yeniden doğmamışlar... Bu yüzden bu davranış kendilerine tatmin etmeye yönelik benliğin kuru çabasından ibarettir.

Anahtar yeniden doğuşun ne olduğunu anlamaktadır. Yeniden doğuş İsa'yı ikrar etmek ve öğretisini benimsemekten ibaretse bu, tümüyle insanda başlayıp biten bir olaydır. Ve doğal olarak insana dayanan her şey bugün ayakta durduğu gibi yarın yıkılabilir. Ne var ki, yeniden doğuş insanın işi değil, tamamen Tanrı'nın işidir. “*Onlar ne kandan, ne beden ne de insan isteğinden doğdular; tersine, Tanrı'dan doğdular*” (Yu.1:13).⁸³Yeniden doğan kişi, buna sebep olamadığı gibi, bunu IPTAL DA EDEMEZ... “*Çünkü ölümlü değil, ölümsüz bir tohumdan, yani Tanrı'nın diri ve kalıcı sözü aracılığıyla yeniden doğdunuz*”(1Pe.1:23). Ama bu, insanın yeniden doğuş için tamamen pasif olduğu anlamına gelmez. Bütün mesele İsa'yı Rab olarak kabul edip etmemektedir: “*Kendisini kabul edip adına iman edenlerin hepsine Tanrı'nın çocukları olma hakkını verdi*”(Yu.1:12). İnsan kendi ‘yeni doğuş’a NEDENolamaz, ama İZINvermelidir!

Ne var ki bazen insanlar İncil'i, hayatlarının bütün yönlerini İsa'ya teslim etmek istedikleri için değil, kimi beyanları hoşuna gittiği, sevgi söylemlerini benimsediği veya Hıristiyan yaşam biçimi ve ahlakının onu cezbediği için benimsiyorlar. Ama onlarda ne ruhsal bir anlayış oluşur ne de günlük yaşamlarında kendi keyiflerine göre yaşamaktan vazgeçerler. Bir süre sonra yürekleri tazelenmeyince dayanamayıp bu yolu terkkederler.

O zaman kiliselerde ‘ön’ kapıdan giren kişi kadar ‘arka’ kapıdan bir o kadar çıkarlar ve hayali bir büyüme olur. Halbuki,

onlara gerçek imanın ne olduğunu izah edip Kutsal Ruh'un hayatlarına girdiğine emin olana kadar 'kardeş' olarak kucaklamak veya vaftiz etmek için bekletseydik, onlara daha büyük bir iyilik yapmış olurduk... Hayatına Kutsal Ruh gelmeyen hayali 'imanlı'nın sonu eskisinden beterdir! (bkz. Luk.11:23-26; 2Pe.2:20-22).

b) KURTULANLARIN BELİRTİLERİ:

Yukarıda söylediklerimize paralel olarak yeniden doğan kişide elbette Göksel Egemenliğin işleri görülür, yaşam tarzı tamamen değişir ve İsa'nın izinde yürür. Bunlar, kişinin imanlı olduğuna dair Kutsal Ruh'un tanıklığı, yani yeniden doğuşun belirtilerinden bazılarıdır. *"Ruh'un kendisi, bizim ruhumuzla birlikte, Tanrı'nın çocukları olduğumuza tanıklık eder"*(Rom.8:16). Kutsal Ruh tanıklığını bir dizi belirtiler aracılığıyla verir. Bir kişide bu belirtiler görülüyorsa, yeniden doğmamıştır, ama bir kişide bu belirtilerden bazıları olup diğerleri yoksa yeniden doğduğunu söyleyemeyiz. Güneş kesinlikle yuvarlaktır, ama yuvarlak olan her şey (örneğin bir Hollanda peyniri) güneş değildir.

Kişinin yeniden doğduğuna dair belirtileri şu 6 maddede özetleyebiliriz:

1. **BABA TANRI'YLA**, her gün ihtiyaç duyduğu yeni bir dua ve güven İLİŞKİSİ başlar (Rom.8:15; Gal.4:6).
2. Kutsal Kitap'ı okurken **RUHSAL BİR ANLAYIŞA** sahip olup kendisine seslendiğini keşfeder (1Ko.2:12; 1Yu.2:27; 5:12-13).
3. Kurtuluşa sahip olduğuna emin olup, bunun için içten **ŞÜKREDEBİLİR** (Rom.5:2; Kol.1:12; 2Se.2:13; Va.7.10; 19:1).
4. Eski nefretler ve bencillikler yok olup **SEVGİNİN** yön verdiği bir

yaşam başlar (Rom.5:5; 1Yu.2:9-11: 3:14-16).

5. Kendi günahlarına karşı yeni bir HASSASİYET (tiksinme) ve SAKINMA başlar (Hez.36:27, 31; Rom.6:21).
6. Yaşamına tamamen İsa'nın istekleri ve emirleri doğrultusunda şekil verme, İTAAT ETME EĞİLİMİ hakim (Gal.5:22; 1Yu.2:3).

Kutsal Kitap'ın bazı ayetleri iman ikrarında bulunup yeniden doğuşun belirtilerine ve ahlakına sahip olmayan kişilerin yıkıma doğru gittiklerine dair uyarıda bulunmaktadır (1Ko.6:9-10; Gal.5:19-21). Yeniden doğmamış olan kişiler için söylenen Yuhanna'daki "*Tanrı'nın Egemenliğine giremez*" ifadesi ile (Yu.3:3, 5) bu bölümlerdeki "*Tanrı'nın Egemenliğini miras alamazlar*" ifadeleri arasındaki benzerlik dikkat çeker ve çok anlamlıdır. Kaldı ki, bu ayetler uyarılardan sonra gerçek imanlıları kastederek "siz böyle değilsiniz" tarzında açıklamalar getirir (1Ko.6:11; Gal.5:24). Uyarılan kişiler kurtuluşlarını kaybedemezler, çünkü kurtuluşa hiç sahip olmamışlar! Yaşantıları Tanrı'dan gelen yaşamı inkar etmektedir!

c) YANLIŞ İMANA İLİŞKİN UYARILAR:

Kutsal Kitap ayrıca yanlış veya sahte iman konusunda uyarılarda bulunmaktadır. Böyle kişiler iman konusunda Tanrı'nın gerçeğine uymak yerine gerçek hakkındaki kendi anlayışlarına ısrar ederler: "*Tanrı'nın öngördüğü doğruluğu anlamadıkları ve kendi doğruluklarını yerleştirmeye çalıştıkları için Tanrı'nın öngördüğü doğruluğa boyun eğmediler*" (Rom.10:3). Bu doğrultuda İbraniler yazarı tıpkı Pavlus'un yaptığı gibi, özellikle Yahudi bir geçmişten gelip hem İsa'yı Mesih olarak kabul edip, hem de kurtuluş için Yahudi geleneklerini, özellikle kurbanlar düzenini

şart koşan kişileri (gerçek imanlı veya ismen imanlıları) ağır tembihler ile uyarmaktadır:

“Bir kez aydınlatılmış, göksel armağanı tatmış ve Kutsal Ruh'a ortak edilmiş, Tanrı sözünün iyiliğini ve gelecek çağın güçlerini tatmış oldukları halde yoldan sapanları yeniden tövbe edecek duruma getirmeye olanak yoktur. Çünkü onlar Tanrı'nın Oğlu'nu adeta yeniden çarmıha geriyor, herkesin önünde aşağılıyorlar. Üzerine sık sık yağan yağmuru emen ve kimler için işleniyorsa onlara yararlı bitkiler üreten toprağı Tanrı bereketli kılar. Ama dikenli bitki, devedikeni üreten toprak yararsızdır; lanetlenmeye yakındır, sonu yanmaktır. Size gelince, sevgili kardeşler, böyle konuştuğumuz halde, durumunuzun daha iyi olduğuna, kurtuluşa uygun düştüğüne eminiz”(İbr.6:4-9).⁸⁴

“Gerçeğı öğrenip benimsedikten sonra, bile bile günah işlemeye devam edersek, günahlar için artık kurban kalmaz; geriye sadece yargının dehşetli beklenişi ve düşmanları yiyip bitirecek kızgın ateş kalır”(İbr.10:26-27).

Yukarıdaki ayetlerde bazı ifadeler bize neden bahsettiğine dair net ipuçları vermektedir: *“Size gelince... durumunuzun... kurtuluşa uygun düştüğüne eminiz”* diyor. Yani bundan önceki ayetlerde bahsettiğı kişiler, kurtuluşa uygun düşmeyen bir tutumdaydı... Neydi bu tutum? İbrani kökenli imanlılar arasına sızan öğretiye göre her günahtan sonra yeni kurbanlar gerekiyordu; veya en azından böyle bir kuşku aralarında doğmaktaydı. Halbuki İbraniler mektubunun bütün çabası, Mesih'in tek gerekli ve sonsuza dek geçerli kurban olduğunu kanıtlamaya yöneliktir. Bu yüzden İsa'nın kurban sunuşu hakkında şöyle der:

“...Mesih kendisini tekrar tekrar sunmak için göğe girmedi. Öyle olsaydı, dünyanın kuruluşundan beri Mesih'in tekrar tekrar acı çekmesi gerekirdi” (İbr.9:26-27). *“Yasa, her yıl*

sürekli aynı kurbanları sunarak Tanrı'ya yaklaşanları asla yetkinliğe erdiremez... İsa Mesih'in bedeninin ilk ve son kez sunulmasıyla kutsal kıldık... kutsal kılınanları tek bir sunuyla sonsuza dek yetkinliğe erdirmiştir”(İbr.10:1, 10, 14).

Ama İsa'nın kurban oluşu yeterli bulmayanlar için İbraniler, “yeniden tövbe edecek... Tanrı'nın Oğlu'nu adeta yeniden çarmıha” gelecek olanak yoktur, bu durumda “günahlar için artık kurban kalmaz” demektedir!

Yanlış veya sahte bir ümide odaklanan bir iman insanı, onun sorumluluğuna bırakılan kurtuluşun tek anahtarından (gerçek kurtuluşa olan imandan) mahrum bırakır (1Ti.1:19-20; 2Ti.2:17-18; 4:14).

d) ÖDÜLLERE İLİŞKİN AYETLER:

Yeniden doğuş aracılığıyla kurtulan herkes en büyük ikramiyeyi almıştır bile: sonsuz yaşam! Ama yine de yeryüzündeki hizmetimize göre cennette bizi bekleyen farklı ödüller vardır. Bu konuyu önümüzdeki bölümde biraz daha açacağız. Ama ödüller olduğu gibi, ödülden yoksun kalmak da mümkündür. Birçok ayet bu konuda imanlıları uyarmaktadır:

“Çünkü hiç kimse atılan temelden, yani İsa Mesih'ten başka bir temel atamaz. Bu temel üzerine kimi altın, gümüş ya da değerli taşlarla, kimi de tahta, ot ya da kamyula inşa edecek. Herkesin yaptığı iş belli olacak, yargı günü ortaya çıkacak. Herkesin işi ateşle açığa vurulacak. Ateş her işin niteliğini sınavacak. Bir kimsenin inşa ettikleri ateşe dayanırsa, o kimse ödülünü alacak. Yaptıkları yanarsa, zarar edecek. Kendisi kurtulacak, ama ateşten geçmiş gibi olacaktır”(1Ko.3:11-15).

“Koşu alanında yarışanların hepsi koştuğu halde ödülü bir

kişinin kazandığını bilmiyor musunuz? Öyle koşun ki ödülü kazanasınız. ... Müjde'yi başkalarına duyurduktan sonra kendim reddedilmemek için bedenime eziyet çektirip onu köle ediyorum” (1Ko.9:24-27).

Pavlus ne konuda reddedilmek istemiyor. Kurtuluş konusunda mı, yoksa ödül konusunda mı? Tabii ki, ödül konusunda. Korintlilere, Mesih'in temeli üzerine inşa ettikleri hizmetin yargıya dayanmazsa kişinin, *“ateşten geçmiş gibi olacaktır”* diyor. Yani dünyada yaptıklarının hiçbir şeyi beraberinde cennete götüremeyecek. Bütün mal varlığını yangıda yitiren ama canı kurtulan kişi gibi olacaktır. Pek iç açıcı değildir! Ama buna rağmen Pavlus, *“Kendisi kurtulacak”* diyerek yüreğinde İsa temeline (yeniden doğuş aracılığıyla Kutsal Ruh'a) sahip olan kişinin, sınavı geçmese bile kaybolmayacağını net bir şekilde açıklamayı ihmal etmiyor (1Ko.3:11, 15).

* * *

Kurtuluşun yitirilebileceğini benimseyen çoğu yorumcular, günahlarımız Mesih'in çarımhtaki zaferini etkisiz kılmaz derler (aksini savunmak, iyi işlerimiz Mesih'in zaferine katkıda bulunduğunu iddia etmekle eşdeğerli olurdu). Ne var ki, insan sorumluluğu açısından Rab'be teslim edilmeyen günahlar kişiyi inkara kadar sürüklemesi riski çok büyüktür. İnkâr da imanın zıttıdır! Kurtuluşu alma koşulunun iman olduğuna göre *“imanın kaybolması durumu kurtuluşun da kaybolmasına yol açar”* yorumunda bulunurlar.⁸⁵ Koloseliler'de bulunan şartlı ifadeleri de bu şekilde yorumlarlar: *“Eğer ki, duyduğunuz Müjde'nin verdiği umuttan kopmadan, imanda temellenip yerleşmiş olarak kalırsanız...”* (Kol.1:23). Ya da İbraniler'de bulunan ifadeleri... *“Eğer cesaretimizi ve övündüğümüz umudu gevşemediye sonuna dek sürdürürsek”* (İbr.3:6); *“iman edip canlarının kurtuluşuna kavuşanlardanız”* (İbr.10:39). Pavlus Selanik'teki imanlıların

durumu için benzer nedenlerle endişelidir: “*acaba Ayartıcı bir yolunu bulup sizi ayarttı mı, emeğimiz boşa mı gitti...*”(1Se.3:5).

Aslında bu ve buna benzer ayetler, TANRI HALKI(Kol.), MESİH'İN EVİ(İbr.) ve RAB'BİN KUTSALLARI(Se.) konumunda kalıp bunun beraberinde getirdiği ödülleri kaybetmemekten söz eder. Bu ayetlerde ne kurtuluşun kaybolduğundan, ne de kurtuluşun kaybedilmediğinden söz eder:

“Yaptığınız kötülükler yüzünden bir zamanlar düşüncelerinizde Tanrı'ya yabancı ve düşmandınız. Şimdiyse Mesih sizi Tanrı'nın önüne kutsal, lekesiz ve kusursuz olarak çıkarmak için öz bedeninin ölümü sayesinde sizi Tanrı'yla barıştırdı. Yeter ki, duyduğunuz Müjde'nin verdiği umuttan kopmadan, imanda temellenip yerleşmiş olarak kalın”(Kol.1:21-23).

Pavlus Koloselilere ne konuda, “*Yeter ki, duyduğunuz Müjde'nin verdiği umuttan kopmadan, imanda temellenip yerleşmiş olarak kalın*” diyor? Mesih'in bedeni olarak, yani kilise olarak hizmette kalmak konusunda... Çünkü onlar zaten kendileri için cennette saklanan (3:3) ümide (1:5), mirasa (1:12) ve kurtuluşa (1:14) sahipler. Ama ürün vermeleri gerekir (1:10) ve Mesih'e kusursuz olarak ulaşmaları gerekir (1:28). İşte Koloseliler 1:23'te “*imanda temellenip yerleşmiş olarak*” kalınması gereken konu da, kurtulanları “*Tanrı'nın önüne kutsal, lekesiz ve kusursuz olarak çıkarmak için*”dir!⁸⁶

İbraniler'de aynı şekilde iman sayesinde elde tutmamız gereken şey, “Mesih'in ev halkı” olamaya devam etme durumudur (İbr.3:6). Yani yalnız Mesih inancını ikrar eden kilise değil, ama Kelam'ın örneğini izleyerek (Çık.25:8-9) Mesih'in yaşamını yansıtan ev (kilise) olmalıyız. Tanrı Sözü yolundan saparsak kilisenin tanıklığı bir bütün olarak suya düşebilir. Burada İncil'in Vahiy bölümünde bahsi geçen kandilin sönmesi veya kaldırılması

durumu söz konusudur... Selanikliler mektubunda Pavlus benzer şekilde imanlıların baskılar altında cesaretlerini yitirmeleri ve iman yarışını terk etmelerinden korkmaktadır (1Se.3:2-4). Böyle olduğu takdirde Selanikliler, “*Rabbimiz İsa bütün kutsallarıyla geldiğinde, Babamız Tanrı'nın önünde kutsallıkta kusursuz*” olma şansını yitirir (1Se.3:13), ödülllerinden de yoksun kalırlar!

İman, her ne kadar kurtuluş “sözleşmesini” geçerli kılan “imza” ise de, bu bir satış sözleşmesidir. Yani iman kurtuluşu satın alamaz. Kurtuluşu Mesih’in kanı satın alır. İmanla biz yaşamımızı İsa’ya “satarız”; ve böylece yaşamımız O’na aittir. İmza attıktan sonra sattığımı geri alamam. Ancak alan isterse onu satabilir. Ve bizi satın alan Mesih, kararından dönmeyeceği ve sonsuza dek bize sahip olacağını söyler.

İmanın yitirilmesi durumunda kurtuluşun da kaybolması gerektiğini savunan mantık doğru gibi görünebilir. Ama bu mantık kurtuluşu bizim kazandığımız bir şey gibi görür. Elbette iyi işlerle kurtulamayız, ama iman bu durumda bir nevi iyi iş haline getiriliyor. Diğer taraftan kurtuluşu kazanan Mesih İsa olduğuna göre, O’nun başarısızlığa uğrayabileceğini ima etmek kendisine karşı büyük bir saygısızlıktır. Ya da, “*bu denli büyük kurtuluşu görmezlikten*” gelmek ve Kurtarıcı’ya gereken onuru vermemek demektir (İbr.2:3).

Mesih’i inkar eden biri elbette kurtulamaz. Ama inkar ederse, O’nu tanımadığını, dolayısıyla gerçek bir imanlı olmadığını ortaya koyar. Mesih’i gerçekten tanıyıp sonradan O’nu inkar ederek bile bile cehenneme gitmeyi göze alan birini hayal bile edemem. Elbette burada işkence edildiği için korkudan O’nu inkar eden birinden bahsetmiyorum (bu durumda Rab Petrus’u bağışladığı gibi onu da bağışlayabilir). Böyle bir kararı, hesabını yapıp soğuk kanlılıkla alan birinden söz ediyorum. Bunu yapabilen kişi asla Mesih’i tanımamıştır!

e) TERBİYE VE YARIŞ DIŞI BIRAKILMA:

Gerçek bir imanlı hayatında itiraf etmediği günahlardan ötürü Rab'le olan yakınlığını yitirir: *“O'nunla paydaşlığımız var deyip de karanlıkta yürürsek, yalan söylemiş, gerçeğe uymamış oluruz”*(1Yu.1:6). Bu şekilde hayatında bereketten de yoksun kalır. Saptığı yanlış yollardan ötürü *“lütuftan uzak düşmüştür”*(Gal.5:4). Yani Mesih'le beraber sahip olduğu özgürlükten olmuştur (Gal.2:4; 5:1-4). Hayatında lütfun gücünden yoksun kalır ve Mesih yoluna, günahla kirli olan doğal benliğinin çabasıyla ve şeytanın hileleri altında devam ettiği için her türlü ruhsal duyarlılığı yitirdiği (Ef.4:17-22) ve kendi benliğinin kölesi durumuna düştüğü bir safhaya kadar düşebilir...

Bu durum terbiyeye kadar devam edebilir. Çünkü Rab, *“sevdiğini terbiye eder, oğulluğa kabul ettiği herkesi cezalandırır”*(İbr.12:6).⁸⁷Zaten oğulluğa kabul etmeseydi bu dünyada cezalandırmasına gerek kalmazdı, çünkü ebediyette sonsuz cezasını çekecekti. Bu yüzden, *“yargının, Tanrı'nın ev halkından başlayacağı an gelmiştir. Eğer yargılama önce bizden başlarsa, Tanrı'nın Müjdesi'ne kulak asmayanların sonu ne olacak?”*demektedir (1Pe.4:17). Yani imanlılar bu dünyada ‘cezalandırılır’, imansızlar ise öbür dünyada...

Bu terbiye kişinin canını alacak kadar ileri gidebilir: *“İşte bu yüzden birçoğunuz zayıf ve hastadır, bazılarınız da ölmüştür”*(1Ko.11:30; ayrıca bkz. 1Yu.5:16). Bu terbiyenin amacı nedir? *“bedenin yok olması için bu adamı Şeytan'a teslim edinki(yani aforoz edinki),Rab İsa'nın gününde ruhu kurtulabilsin”*(1Ko.5:5),*“Dünyayla birlikte mahkûm olmayalım diye Rab bizi yargılayıp terbiye ediyor”*(1Ko.11:32).Bir kez daha burada, Elçi Pavlus büyük titizlikle böyle bir terbiyenin sonunda

kişinin kurtulmasıyla sonuçlanacağını vurgular: “*Rab İsa'nın gününde ruhu kurtulabilsin*”ve “*mahkûm olmayalım diye...*” bunlar olur der. Yani bu terbiye, Kendi adaletine leke sürmeden kurtulmanın düşüşlerine rağmen kurtulmuşluğunu yitirmemesi için Rab’bin hikmetinden kaynaklanan bir çözümdür. Suçluyu bu dünyada cezalandırdığına göre, gelecek dünyada onu bağışlayabilir...

Ölümden sonra günahlarımızdan arındığımız bir Araf yeri yoktur! Ama Tanrı bizi, kimi suçlardan bu dünya ‘Araf’ında arıtmaya karar verir. Çünkü Tanrı lütfuyla alay edilemez!

* * *

İman yoluna devam etmezsek vaatlerin kutsamasından yoksun kalma riski büyüktür(Rom.11:20-23).Romalılar 11’deki ana konu Tanrı halkını taşıyan vaatlerdir: “*Eğer övünüyorsan, unutma ki, sen kökü taşıyorsun, kök seni taşıyor*”(Rom.11:18). Burada cennete veya cehenneme gitmek değil Tanrı tasarısının yeryüzünde ilerletecek Tanrı Halkı seçimi (aşılma durumu) veya reddedilişi (kesilme durumu; zeytin ağacı veya bağ, cennetin değil, İsrail’in – yeryüzündeki Tanrı halkının–simgesidir), ürün verdiren asmada kalıp kalmama durumu (Yu.15:1-4) söz konusudur. Kesilmek, yeryüzünde ruhsal köklerden (vaatlerden) kopmak demek. Bir de kesilen dalın, yeniden iman ve tövbeyle tekrar aşılması mümkündür (Rom.11:23).⁸⁸

Bazı imanlılar öylesine uzun bir süre Rab’be karşı yüreklerini nasırlaştırabilirler ki, Rab’bin bereketine geri dönmek istediklerinde geç olabilir. Bu, Rab’bin onların tövbesini kabul etmediği anlamına gelmez ama artık onları söz konusu hizmete kabul etmez. Bu hizmet fırsatını kaçırmış, yarış dışı bırakılmışlar:

“Dikkat edin, kimse Tanrı'nın lütfundan yoksun kalmasın.

İçinizde sizi rahatsız edecek ve birçoklarını zehirleyecek acı bir kök filizlenmesin. Kimse fuhuş yapmasın ya da ilk oğulluk hakkını bir yemeğe karşılık satan Esav gibi kutsal değerlere saygısızlık etmesin. Biliyorsunuz, Esav daha sonra kutsanma hakkını miras almak istediye de geri çevrildi. Kutsanmak için gözyaşı döküp yalvarmasına karşın, vermiş olduğu kararın sonucunu değiştiremedi”(İbr.12:15-17).

Ama istisnai olan böyle imanlıların durumu dışında, çoğu imanlılar için Kutsal Kitap'ın beyanı, “Size gelince... durumunuzun... kurtuluşa uygun düştüğüne eminiz” (İbr.6:9) ve “Onun için cesaretinizi yitirmeyin; bu cesaretin ödülü büyüktür” şeklindedir (İbr.10:35). Gerçek imana sahip olan kişi yarış pistini terk etmez: “Bizler geri çekilip mahvolanlardan değiliz; iman edip canlarının kurtuluşuna kavuşanlarızdır”(İbr.10:39).

f) EKSİK VEYA KESİN OLMAYAN YORUMLAR:

Bazı bölümleri, buldukları bağlamdan bağımsız olarak yorumlandıkları için yanlış anlaşılabilir. Örneğin şeriat altında bulunan Eski Antlaşma dönemine ait kimi uyarılar ya dünyasal bereketin yitirilmesinden bahsederler (Yas. 28. bölüm gibi), ya da imanlının uğrayacağı yargıya, kaybedeceği ödüllere dair uyarılar içermektedir (Hez.33:7-8 gibi; bkz. Elç.20:26 dipnot).

Yeni Antlaşma'nın başka bölümleri ise, sahte öğretmenlerden veya peygamberlerden söz etmektedir. Sahte öğretmenler veya peygamberler için İncil'de yer alan uyarılar genellikle doğrudan yanlış dinlerin inanışlarını yaymaya çalışan kişilerden söz etmez. Bunlar daha çok iman ikrarında bulunan ve Hıristiyan bir kimliğe bürünen kişilerdir. Ama aslında Şeytan'ın hizmetkarlarıdır.

“Açgözlülüklerinden ötürü uydurma sözlerle sizi sömürecekler.

Onlar için çoktan beri verilmiş olan yargı gecikmez. Onları bekleyen yıkım da uyuklamaz.(...) Çünkü doğruluk yolunu bilip de kendilerine emanet edilen kutsal buyruktan geri dönmektense, bu yolu hiç bilmemiş olmak onlar için daha iyi olurdu. Şu gerçek özdeyiş onların durumunu anlatıyor: "Köpek kendi kusmuğuna döner", "Domuz da yıkandıktan sonra çamurda yuvarlanmaya döner"(2Pe.2:3, 21-22).

Köpek ve domuz, Yahudi kültüründe murdar hayvanlardı (Petrus mektubunu Yahudi kökenli imanlılara yazmaktadır; bkz. 1Pe.1:1). Yani burada kusmuğa dönen köpek ve çamura dönen domuz, doğal halleri neyse öyle davranan ve Kutsal Ruh'tan yoksun olan kişi demektir (Yah.19). Üstelik iman iddiasında bulunup, gerçek imanlıları da saptırmaya çalışan kişilerdir. Elbetteki bunların sonu yıkımdır... Bunlar, her ne kadar kendilerini Hıristiyan bir kimlikle göstermeye çalışıyorlarsa çalışsın, Rab'bin gerçeğinden yoksun, bölücü kişilerdir. Bununla Kutsal Ruh'u almadıklarını gösteriyorlar:

"Ama siz, sevgili kardeşlerim, Rabbimiz İsa Mesih'in elçileri tarafından önceden söylenen sözleri anımsayın. Size demişlerdi ki, "Dünyanın son günlerinde alay edenler, tanrısızlığa yönelip kendi tutkularına göre yaşayanlar olacaktır." Bunlar bölücü, insan doğasıyla sınırlı, Kutsal Ruh'tan yoksun kişilerdir" (Yah.17-19).

* * *

Bazı ayetler ise çeşitli yorumlara açıktır: *"Ama sonuna kadar dayanan kurtulacaktır"(Mat.24:3)*. Burada sözü edilen kurtuluş, suçtan veya günahın gücünden özgür kılınmak mı, yoksa düşmanlardan ve zulümden sıyrılıp kurtulmak mıdır? Bu ayet Büyük Sıkıntı döneminde imanları uğruna acı çekip İsa'nın ikinci gelişinde kurtulan kişilerden söz etmektedir. Kutsal Kitap açıkça,

Mesih'in ikinci gelişinden az önce birçok imanlının öleceğini, birkaçı ise Mesih gelene kadar hayatta kalacaklarını gösterir (bkz. Va.7:14). Yani imanlarını canlarıyla ödeyecekler, ama sona kadar dayanan dirilişe kavuşup imanın sonucuna, "*canlarının kurtuluşuna*" erişecekler (1Pe.1:7,9; Va.20:6). Bu durumda kurtuluş, ya sonsuz kurtuluş anlamına, ya da öldükten sonra dirilip Rab ile beraber yeryüzüne krallık sürmek üzere dönecekleri anlamına gelebilir... Elbetteki gerçek imana sahip olan herkes sona kadar dayanacaktır, ama kurtuluşları onların sebatına değil, onların sebatı aldıkları kurtuluşa dayanmaktadır. Yine de bu tarz ayetler yorumu açıktır...

* * *

Seçilenler, kurtuluşları kesin olup sona kadar dayandıkları için olsun, veya sona kadar dayanıp böylece kurtuluşlarını kesinleştirdikleri için olsun, gerçek şu ki, Tanrı bütün insanların kurtuluşunu istiyor ve yaşam kitabından birilerinin isimlerini siliyorsa bu, Müjde'ye insanın cevabını Kendi seçimine dahil ettiği içindir. Yani Tanrı'nın ezeli seçimi ile insanın zaman içindeki özgür kararları, iki farklı boyutta (zamansızlıkta ve zaman içinde) paralel işliyorlar.

Tanrı ezelde kurtuluş treni biletini herkes için kesip bütün dünyaya bir armağan olarak sunmaktadır. Kimileri bileti reddedip trene de binmezler (yıkıma gidenler), kimileri ise yine bilet almadan (yeniden doğuşu yaşamadan) trene binerler ama bir müddet sonra düşerler... Bunlar da, her ne kadar bir süre için iman ikrarında bulunmuş iseler de, yine yıkıma giderler. Bilet alıp trene binenler ise, kimilerin yorumuna göre (benim yorumu dahil) son durağa kadar kesin giderler, kimilerine göre ise trenden zorla indirilmezler ama kendi kararı ile inebilirler ("*imanda temellenip*

yerleşmiş olarak”kalmadıkları için; Kol.1:23). Yalnız ben, akli başında olup kendi iradesi dışındaki bir aksilik olmadıkça Ankara biletini alıp Ankara’ya varmadan önce –kendi isteği dışında zorunda kalmadan– inen kimseyi tanımadığım gibi, kimsenin kurtuluş bilincine sahip olup bunu bile bile reddedeceğini sanmam. Eğer bile bile olmayıp gözü kapalı olursa bu, hiçbir zaman kurtuluşu anlamadığını gösterir.

Ama gözden kaçırmamamız gereken başka bir şey var: bilet alan herkes 1.sınıfta seyahat etmiyor. Bazıları yük vagonunda oturur... Birinci sınıf gayretle hizmet edenler için ayrılmıştır!

Şöyle yada böyle, sona kadar dayanan kurtulur. Birileri kurtulduğu için sona kadar dayanır der (2Yu.2, 9), diğerleri sona kadar dayandığı için kurtuluşunu korur der (İbr.10:39). Ama bu son ifade, “kendi çabalarıyla” kurtulmaya benzediği için, bence Rab’bin çarımhtaki zaferini küçük görmekten başka bir şey değildir. O ise, “TAMAMLANDI” diye bağırmıştı! (Yu.19:30).⁸⁹O’nun işi bitmiş bir kere ve bir şey eklenemez, eksiltilemez de!

IV. Kurtuluş güvencesi veren Kutsal Kitap Bölümleri

Bu bölümün başında kefaretin niteliğini açıklayan Kutsal Kitap temelleri ve ayetleri, kurtuluşun tamamıyla Rab’bin eseri olduğunu göstermektedir. Kurtuluş güvencesi konusu buna dayanmaktadır; yani kurtuluş insanın hiçbir çabasına dayanmamaktadır, hiçbir çabasıyla elde tutulmamaktadır. Kurtuluş insan eseri olsaydı güvence olmazdı, ama Tanrı’nın eseri olduğuna göre tümüyle O’nun vaadine, gücüne, güvenilirliğine ve zaferine

dayanmaktadır. “Sizde iyi bir işe başlamış olan Tanrı'nın bunu Mesih İsa'nın gününe dek bitireceğine güvenim var”(Flp.1:6).

“Tanrı da amacının değişmezliğini vaadin mirasçılarına daha açıkça belirtmek istediği için vaadini antla pekiştirdi. Öyle ki, önümüze konan umuda tutunmak için Tanrı'ya sığınan bizler, Tanrı'nın yalan söylemesi olanaksız olan bu iki değişmez şey aracılığıyla büyük cesaret bulalım”(İbr.6:17-18).

Kurtuluşu alabilmek için aranan iman kararı bile insanın bir başarısı veya ‘sevabı’ değildir! Yani kurtuluş imana dayanmamakta, iman aracılığıyla teslim alınmaktadır. Hatırlayalım bu, bir satış belgesine attığımız imza gibidir; gönlümüzde karar değiştirirsek bile imza silinemez. İmanlı kuşkuya düşse veya imanını yitirse bile, bu konuda önümüzde iki yorum seçeneğimiz var: (a) bu geçici bir durumdur ve kişi tekrar yola dönecektir; ya da (b) bu kişi yeniden doğmamıştı, imanı yüzeyseldi, bir teslimiyet değildi, bu yüzden hiçbir zaman terketmediği doğal haline dönmektedir.⁹⁰

İmanlıyı Tanrı'nın yakınlığından ayıran günah sorunu bile, Mesih'in aracı duası ve Tanrısal terbiyesi ile bir çözüme kavuşmuştur. Yani tövbeyle Baba Tanrı'ya dönen her imanlının kurtuluşun devamlılığını İsa kendi avukatlığıyla sağlamaktadır. Ya da tövbeyi geciktiren imanlının terbiyesine Baba Tanrı ile beraber karar vermektedir. Her iki durumda da imanlıların günah işlediklerine dair Şeytan'ın suçlamalarına karşı, avukatımız Mesih İsa “kanım bu günahları örtmektedir” dercesine (Rom.8:33-34) suçlayıcının, o kişinin yıkıma atılması gerektiğine dair iddiasını çürütmektedir ve bunun bir ‘aile içi’ sorunu olduğunu, imanlıyı bağışlamanın veya terbiye etmenin “içinde bulunduğu lütuf”(Rom.5:2) doğrultusunda kurtuluşa ait düzenlemeler içerisinde halletmenin Baba Tanrı'yla Arabulucu Mesih'in işi olduğunu söyleyerek konuyu kapatmaktadır!

Tabii kurtuluş güvencesi konusu burada bitmiyor. Aslında kurtuluş ile ilgili her ayet bir şekilde güvence konusunun altını çizmektedir. Ama aşağıda doğrudan kurtuluşun yitirilmediğine dair net ifadeler içeren ayetlerden yalnız bazılarını vererek bu konuyu burada noktalamak istiyorum. Görüleceği gibi İncil’de, “kurtuluş yitirilebilir” tarzında net ifadeler yokken, kurtuluşun sonsuz güvencesine dair İsa’ya ait olanlardan “*hiçbiri kaybolmaz*”, “*asla mahvolmayacaklar*”, onlara “*artık hiçbir mahkûmiyet yoktur*” gibi kuşku götürmez ifadelerin çokluğu şaşırtıcı derecede boldur. Şaşırtıcı dedik, ama aslında Tanrı’nın zaferine ve sadakatine sonsuz bir hayranlığa yol açan demeliyiz!

“Bunun gibi, göklerdeki Babanız da bu küçüklerden hiçbirinin kaybolmasını istemez”(Mat.18:14).

“Size doğrusunu söyleyeyim, sözümü işitip beni gönderene iman edenin sonsuz yaşamı vardır. Böyle biri yargılanmaz, ölümden yaşama geçmiştir”(Yu.5:24).

“Beni gönderenin isteği, bana verdiklerinden hiçbirini yitirmemem, son gün hepsini diriltmemdir. Çünkü Babam’ın isteği, Oğul’u gören ve O’na iman eden herkesin sonsuz yaşama kavuşmasıdır. Ben de böylelerini son günde dirilteceğim”(Yu.6:38-40).

“Koyunlarım sesimi işitir. Ben onları tanırım, onlar da beni izler. Onlara sonsuz yaşam veririm; asla mahvolmayacaklar. Onları hiç kimse elimden kapamaz.Onları bana veren Babam her şeyden üstündür. Onları Baba’nın elinden kapmaya kimsenin gücü yetmez”(Yu.10:27-29).

“Çünkü biz Tanrı’nın düşmanlarıyken Oğlu’nun ölümü sayesinde O’nunla barıştıksa, barışmış olarak Oğlu’nun yaşamıyla kurtulacağımız çok daha kesindir”(Rom.5:10).

“Böylece Mesih İsa’ya ait olanlara artık hiçbir mahkûmiyet

yoktur”(Rom.8:1).

“Çünkü Tanrı önceden bildiği kişileri Oğlu'nun benzerliğine dönüştürmek üzere önceden belirledi. Öyle ki, Oğul birçok kardeş arasında ilk doğan olsun. Tanrı önceden belirlediği kişileri çağırdı, çağırdıklarını akladı ve akladıklarını yüceltti”(Rom.8:29-30).

“Çünkü Tanrı bizi gazaba uğrayalım diye değil, Rabbimiz İsa Mesih aracılığıyla kurtuluşa kavuşalım diye belirledi. Mesih bizler için öldü; öyle ki, ister uyanık ister uykuda olalım, O'nunla birlikte yaşayalım”(1Se.5:9-10).

“Zaman sona ererken açığa çıkarılmaya hazır olan kurtuluşa kavuşasınız diye iman sayesinde Tanrı'nın gücüyle korunuyorsunuz... Çünkü imanınızın sonucu olarak canlarınızın kurtuluşuna erişiyorsunuz”(1Pe.1:5, 9).

“Yavrularım, bunları size günah işlemeyesiniz diye yazıyorum. Ama içimizden biri günah işlerse, adil olan İsa Mesih bizi Baba'nın önünde savunur. O günahlarımızı, yalnız bizim günahlarımızı değil, bütün dünyanın günahlarını da bağışlatan kurbandır”(1Yu.2:1-2).

* * *

Özetle kurtuluşun sonsuz güvencesi dört ana temel sebebe dayanmaktadır:

1. Kefaret tamdır, kurtuluş taksitle değil tam verilmektedir. İlahi adalet, günahının bedeli ödenmiş olan kişiye bu bedeli tekrar ödetmez. Kurtuluş insanın başarısızlığına ipotekli de değildir!
2. Yeniden doğuşu geriye çevirmek mümkün değil. Yani Rab'le bir beden olmuş, O'nunla kaynaşmış, bir bütün olmuş olan kişinin ruhundan Kutsal Ruh'u ayırmak mümkün değildir.
3. Evlatlığa alınmış kişiyi yanlış davranışlarından terbiye etmek

mümkün ve gerekli, ama lütufla kabul edilen evladı reddetmek Tanrı'nın karşılıksız sevgisiyle uyuşmamaktadır.

4. Yeniden doğan kişi, Mesih'TE bulunanların yüceliğe ve Oğul'un benzerliğine erdirileceklerine dair Tanrı'nın koşulsuz vaadi (önceden belirlenme), gücü, sadakati ve Mesih'in arabulucu etkinliğiyle korunmaktadır.

* * *

Kurtuluşun kaybolmadığına dair yaklaşımım ile niyetim, “ne yaparsam yapayım kimse cennet ödülünü elimden alamaz” diye imanlıların vicdanını susturmaktan veya uyuşturmaktan daha uzak olamaz. Farklı düşünenlerin birbirleriyle tartışmaya girmelerini de istemem. Ve eskiden farklı görüştekiler için sarf edilen, “imanlı değil” ya da “şeytan onları aldattı” gibi çirkin ithamlarda bulunmak ise hiç istemem.

Kutsal Kitap bizi Mesih ile diri bir ilişkiye davet eder. Çağrısı şu veya bu doktrine bağlanmaya değildir. Tanrı'ya şükür teolojik anlayışlarımızda bazı çatlaklar olsa bile O'nunla ilişkimiz devam edebilir. Aksi takdirde hepimizin durumu umutsuzca olurdu...

Kutsal Kitap'taki vaatler, kurtuluşun sarsılmaz olduğunu; uyarılar ise, İncil'e bağlı yaşamayanın büyük tehlikede olduğunu gösterir. İlkleri zaman sınırlarını tanımayan Tanrı'nın sona ermiş ve eksiksiz zaferini vurgularken, O'nun için yarının kurtuluşu bugün tamamlandığını; uyarılar ise, insan sorumluluğunu vurgularken, yarın Mesih'e bağlı kalmayan kişinin dün de O'na kavuşmamış olduğunu ifade ettiğine inanıyorum.

Netice itibarıyla insan bakış açısından yalnız sonuna kadar dayanan Mesih'te olduğunu iddia edebiliriz. Ya dayanmazsa... kurtuluşu kaybeder mi? Yoksa hiç ona sahip olmadı mı? Bir bakıma iki yaklaşım doğru oldukları ve Kutsal Kitap'tan destek aldıkları gibi görünebilir. Ne var ki “kurtuluşun yitirilebilirliğini”

benimsemekte bir risk var. Bazılarının, “kurtuldum” diye kendi rahatlıklarını bozmak istemeyeceklerinden söz etmiyorum burada... Söz ettiğim risk, kefareti ve Rab’bin tamamlanmış zaferini küçük görme riskidir. Öyleyse konuya çok dikkatle yaklaşmalıyız! Çünkü, “kurtuluş kaybolabilir” demek, “bunu kazanan Kurtarıcı onu kaybedebilir” demek olur. Tabii ki, Mesih Kendisi kaybolamaz, ama kazandığı ve elinde tuttuğu insanların kurtuluşunu yere düşürebilir demektir. Bu yüzden bana göre bu konu bir teolojik tartışma konusundan ziyade Rabbimize ve O’nun tamamladığı zafere hak ettikleri onuru vermekle ilgili bir konudur.

Mesih’in zaferini küçük göstermek hiçbir zaman gerçeğe hizmet etmemiştir! Mesih’in kazandıklarını insan bozabilir diyerek insanoğullarına böylesine haksız bir rol yakıştırmak, yalnız insan gururuna hizmet edebilir. Elbette ‘ucuz’ bir İncil müjdesini benimsemek de, Kurtarıcı’nın ödediği yüksek bedele de yakışmaz. Bu yüzden melek ordularıyla beraber bağıralım: *“Kurtuluş, tahtta oturan Tanrımız’a ve Kuzu’ya özgüdür!”*(Va.7:10). Aynı zaman Pavlus ile beraber şu gerçeği de haykıralım: *“Kurtuluşunuzu saygı ve korkuyla etkin kılın”*(Flp.2:12).

* * *

Peki, ya Rab’bi bir süre kabul edip sonradan inkar eden kişiler için ne demeli? Rab’bi inkar edecek kadar ‘imandan’ uzaklaşan kişiler aslında kurtuluş kapısından hiç girmediklerini gösteriyorlar. Bu yüzden Rab onlara, *“sizi hiç tanımadım”* der (Mat.7:23). İmandan dönenler Kutsal Ruh’u almamışlar (Yah.19) dolayısıyla, *“Bunlar aramızdan çıktılar, ama bizden değildiler. Bizden olsalardı, bizimle kalırlardı. Ayrılmaları hiçbirinin bizden olmadığını ortaya çıkardı”*(1Yu.2:19).

O zaman gerçekten önemli olan imanda olup olmadığımızı

anlamaktır. Pavlus bu soruyu Korint kilisesine katılan herkesin kendi kendine sormasını istemişti:

“İman yolunda olup olmadığınızı anlamak için kendinizi sınavıp yoklayın. İsa Mesih'in içinizde olduğunu bilmiyor musunuz? Yoksa sınavdan başarısız çıkarsınız”(2Ko.13:5).

Herkes bunu kendine sormalı, her kilise önderi de iman ikrarında bulunan herkese sormalı, ona rehberlik etmelidir. Aksi takdirde yine Pavlus'un söz ettiği duruma düşebiliriz:

“Uslanıp kendinize gelin, artık günah işlemeyin. Bazılarınız Tanrı'ya hiç tanımıyor. Utanasınız diye söylüyorum bunları”(1Ko.15:34).

Ya da İbraniler mektubunun sözleriyle: *“Tanrı'nın... vaadi hâlâ geçerliyen, herhangi birinizin buna erişmemiş olmasından korkalım”*(İbr.4:1). Eğer Rab'be gelişimiz bizde Mesih'in yaşamına benzer bir yaşam tarzı meydana getirmiyorsa, Tanrı bizi değiştirmedeği anlamına gelir ki, yapabileceğimiz tek şey kendimizi O'na sorgusuz sualsiz teslim ederek Rab bize Kutsal Ruh aracılığıyla yeni bir yürek verene kadar O'na var gücümüzle yalvarmaktır!

“Beni arayacaksınız, bütün yüreğinizle arayınca beni bulacaksınız”(Yer.29:13).

* * *

Bu noktada kurtuluşlarından emin olmayan arkadaşların bu bereketten yararlanabilmeleri için çağrıda bulunmak gerekir. Çünkü Rab'bin istediği budur: *“Tanrı Oğlu'nun adına iman eden sizlere, sonsuz yaşama sahip olduğunuzu bilesiniz diye bunları yazdım”*(1Yu.5:13). Gerek tereddütleriyle acı çekenlere, gerekse imanlı bir yaşamın meyvelerini sergilemeyenlere yardım etmek, kilise önderlerinin sorumluluğundadır: *“Kimi kararsızlara merhamet edin. Kimini ateşten çekip kurtarın”*(Yah.22-23).

Bunun için önce kefarete hakkında net bir anlayışa sahip olmak şart. Bu bölümün I. Maddesindeki ayetleri incelemek bu konuda bize ışık tutabilir...

Arkasında ilgili kişinin yeniden doğuşu yaşayıp yaşamadığını teyit etmeliyiz. Bunun için III.b.1-6. Maddesindeki Kutsal Ruh'un imalıdaki belirtileri gözden geçirebiliriz. Böylece Kutsal Ruh'un tanıklığı o kişide görülüp görülmediğini anlarız (2Ko.13:5).

Yeniden doğmuş bazı imanlıların düştüğü kuşklar, kurtuluş bilinçlerini Kelam'a dayandırmaktansa (Rom.10:17), kendi duygularına bağlamaktan ileri gelmektedir. Bu kardeşlere yardım etmenin bir yolu Kutsal Kitap'ın vaatlerini beraber incelemek ve bunlara imanla sarılabilmek için beraber dua etmektir (bkz. IV. Maddesindeki ayetler).

İsa'ya inanıyorum deyip Mesih'e teslim edilmiş bir yaşamın ürünlerine sahip olmayanları tövbeye davet etmeli, duaya eşlik etmeliyiz. Ve Rab'be onların ruhsal gözlerini açması için yalvarmalıyız... İmanlıyım dediklerinde bu kanaati neye dayandırdıklarını, güvenlerinin nereden kaynaklandığını tespit etmek gerek. Sonra Kutsal Ruh'un işleyişine yüreklerini açmaları için onlara rehberlik yapmak gerekebilir. Yine yukarıda söz ettiğimiz Kutsal Ruh'un imalıdaki belirtileri maddesini incelemek işe yarayabilir.

En zor 'vaka', ezberledikleri bazı doktrinlerden ötürü "ben imanlı olduğuma eminim" deyip yaşamlarıyla bunu yadsıyan kişilerdir. Bu "kör güven" onların yanlış inanışının en güçlü ipucudur. Gerçek imanlı, Rab'be layık olmadığını bildiğinden her zaman yüreğinde, inancının sağlamlığına dair sağlıklı ve küçük bir tereddüt barındırmaktadır. Kelam'a dayanmayan, alçakgönüllülük sergilemeyen veya yeniden doğuşu tecrübe etmemiş olan inatçı bir güven duygusu, doğal benlikten gelir.

Bütün bu farklı durum ve kişilerle ilgilenirken Rab'bin hikmetine ihtiyacımız var. Ama en önemli hedefimiz, Rab'be yücelik vermek ve “*bu denli büyük kurtuluşu*” olduğu gibi duyurmak olsun (İbr.2:3). Bir bakıma İbraniler mektubu, bu iki amacı güden önemli bir kaynaktır. İbraniler mektubu, kendilerini imanlı gören ama bunun meyvelerini veremeyen, ya da kurtuluşu garantilemek için Mesih'in ölümünden başka ek bedellere gerek olduğunu düşünenlere cevap olarak yazılan bir nevi kurtuluşun el kitabıdır.

Her ne olursa olsun, imanlı yaşamının sağlıklı bir gelişimi için, iman ikrarımızı ve yaşantımızı kaya üzerine dikmeliyiz. Ruhsal yaşamlarımızı sağlamlaştıran ilke, hem Kelam'a ve onun kurtuluş mesajına tamamen sarılmak, hem de imanı hayatımızın bütün alanlarına taşımak ve bütün hareketlerimizde yansıtmak olacaktır. Bunu yapacak gücü görmek için Rab'bin lütfuyla sürekli tazelenmeliyiz.

“İşte bu sözlerimi DUYUP(iman edip) UYGULAYANherkes, evini kaya üzerine kuran akıllı adama benzer”(Mat.7:24).

6. Yarış Dışı Edilmeden Ödüle Kavuşmak!

Bu son bölümde aşağıdaki hususları inceleyeceğiz:

- Kurtuluş herkes içindir; kabul edilebilir de reddedilebilir de.
- Kurtuluşa kavuşup kavuşmadığımızı bilebilir, hatta bilmeliyiz.
- Hayatımızda kurtuluşun meyvelerini geliştirmeliyiz.
- Buna göre ödüller kazanabilir ya da kaybedebiliriz.

* * *

Kurtuluş cennetten bir hediyedir; insanın hiçbir hak edişi, becerisi veya marifetini istemez, dahil etmez ve kabul etmez. Ne var ki, kurtulanlar cennette daha nitelikli bir ruhsal yaşam ve daha değerli bir ödül için yeryüzünde hazırlık yapabilirler. Kurtuluş bize bağlı değilse de, ödüller bir şekilde bize, yani İncil'e olan teslimiyetimize bağlıdır. Buna göre yarışın ödülünü alabilir, ya da yarıştan alınabiliriz.

Cennet hediyesi veya cehennem cezası ezelden kadere bağlı mıdır? Her şeye önceden karar verildiyse, kendimize sormalıyız: Ya ödüller? O da mı kadere bağlıdır? 'Ödül' adı üzerinde, yapılan iyi bir işe verilen karşılıktır; insanın sorumluluklarına sahip çıkması sonucunda verilir. Ödüller verilmesi Müjde'nin, Tanrısal çağrının ve kurtuluşun özünde vardır. Ama ödüller tümüyle Rab'bin egemen kararına mı bağlıdır, yoksa insanın hak payı da var mıdır?

Kelam imanlıyı gayrete davet eder: "*Mesih İsa'da olan lütufla güçlen/gayret et*"(2Ti.2:1). Yine: "*Herkes kendi yaptıklarını denetlesin. O zaman başkasının yaptıklarıyla değil, yalnız kendi*

yaptıklarıyla övünebilir”der (Gal.6:4). Aynı zaman: “Bunun için Mesih İsa’ya ait biri olarak Tanrı’ya verdiğim hizmetle övünebilirim... Mesih'in benim aracılığım, ... Kutsal Ruh'un gücüyle yaptıklarından başka şeyden söz etmeye cesaret edemem”der (Rom.15:17-18); ve “...hepsinden çok emek verdim. Aslında ben değil, Tanrı'nın bende olan lütfu emek verdi”der(1Ko.15:10).

Bu yüzden imanlı yaşamda her türlü ‘başarı’, hem kişisel gayretin sonucudur, hem de yalnız bizde etkin olan Tanrısal lütfun başarısıdır. Ama sonuçta insanın gayretini ister ve bunu kimse inkar edemez! Bu açıdan bakacak olursak insan sorumluluklarını ve Tanrısal lütfun bütün insanlara sunuşunu dört ayrı düzeyde değerlendirebiliriz: (1) kurtuluşa erişmek, (2) kurtuluşa sahip olmak, (3) kurtuluşa sahip çıkmak –yani onu geliştirmek– ve (4) ödüllere kavuşmak.

I. Kurtuluşa Erişmek

Kurtuluşu arayıp bulmak gerek mi, yoksa o mu bize erişir? Tanrı’nın saptadığı bir kader midir, yoksa insan kendi kaderine yön verebiliyor mu? Kurtuluşa kavuşma açısından herkes için aynı fırsata sahip midir, yoksa diğerlerinden daha ayrıcalıklı kişiler var mıdır? İncil’in müjdesini hiç duymayan ve duymayacak olanlara ne demeli? Buna benzer sorular Tanrı’nın sevgisini ve kurtuluş davetini anlamayan birçok kişinin aklını ve vicdanını kurcalar. Gerçekten de cevaplanması zor sorulardır. Hatta bunlara tatmin edici cevaplar vermek için ayrı bir kitap yazılması gerek. Ama Kutsal Kitap’a göre net ve somut cevaplar vermeye çalışalım...

* * *

Bütün herkes için tayin edilmiş, kaçınılmaz bir kader vardır:

“Bir kez ölmek, sonra da yargılanmak bütün insanların kaderi”dir (İbr.9:27). Hiç kimse ölümden kaçamaz, hiç kimse yargıdan da kaçamaz. Peki herkes neye göre yargılanacak?Kutsal Kitap bu konuda ne der?Herkes, “Müjde’ye göre”, “gizlice yaptığı şeylerden ötürü”ve “İsa Mesih aracılığıyla” yargılanacaktır(Rom.2:16). Bu kadar kesin ifadeler ne anlama gelir?

Dünyada iki farklı kategoride insan var: bir taraftan Müjde’yi duymayanlar bir diğer taraftan ise Müjde’yi duyanlar vardır. Peki, Müjde’yi duymaya hiç fırsatı olamayanlara ne olacak? Cehenneme gidecekler mi? Yanılmayalım, bu konuda bütün Kutsal Yazılar’da mevcut belli belirsiz bir ilke vardır:

(a) İNSAN BILMEDİKLERİVEYA DUYMADIKLARINA GÖRE DEĞİL, (b) YÜREĞİNDEKİ GÜNAHAVE (c) REDDETTİĞİ İLAHI İŞİĞA GÖRE YARGILANACAKTIR(Yu.3:18-19).

a) “Eğer gelmemiş ve onlara söylememiş olsaydım, günahları olmazdı; ama şimdi günahları için özürleri yoktur” (Yu.15:22, 24);

“ ... Sizlerde yapılan mucizeler Sur ve Sayda'da yapılmış olsaydı, çoktan ... tövbe etmiş olurlardı. Ama yargı günü sizin haliniz Sur ve Sayda'nın halinden beter olacaktır.”(Luk.10:13-14).

“...yasa olmayınca günahın hesabı tutulmaz”(Rom.5:13b);

b) “Yargı da şudur: Dünyaya ışık geldi, ama insanlar ışık yerine karanlığı sevdiler. Çünkü yaptıkları işler kötüydü”(Yu.3:19).

c) “Yargı da şudur: Dünyaya ışık geldi, ama insanlar ışık yerine karanlığı sevdiler. Çünkü yaptıkları işler kötüydü”(Yu.3:19).

* * *

Müjde’yi duymayanlar için Kelam bir kere, yaratılış karşısında insanlar “Tanrı’yı bildikleri halde O’nu Tanrı olarak yüceltmediler, O’na şükretmediler”diyerek, “bu nedenle özürleri

yoktur”sonucuna varır (Rom.1:21,20). Bu durumda Tanrı insanlardan aldıkları bu ilahi ışığa göre putlara eğilmeden Kendisine tapınmalarını ister...

Tanrı her insana fırsatlar tanır ve bu doğrultuda der ki: O, *“Ulusların sürelerini ve yerleşecekleri bölgelerin sınırlarını önceden saptadı. Bunu, kendisini ARASINLAR ve el yordamıyla da olsa BULABİLSİNLER diye yaptı. Aslında Tanrı hiçbirimizden uzak değildir”*(Elç.17:26-27). Birincisi, doğduğu yere göre her kesin zamana ve mekana karşı sınırlı olduğu bilincine varmasını sağlar. Bu şekilde herkesin O’nu aramasını teşvik eder. Ne var ki, yazılı vahye (yani Kutsal Kitap’a) sahip olmadan bu arayış karanlıkta el yordamıyla ilerlemeye çalışan kişiye benzer. Buna rağmen O, kimseden uzak değildir! Ve *“ölümsüzlüğü... arayanlara”* Kendini buldurtur (Rom.2:7). Nasıl mı? Bir şekilde gerçeği onlara ulaştırır; öyle ki, kararını versinler (Rom.2:8). Bu doğrultuda İsa Orta Doğu’da kendisini arayan birçok kişinin rüyasına girmektedir... Kornelius’un durumu da bunun gibiydi (bkz. Elç.10:4-6 vd).

İkincisi, kendi vicdanlarıyla bir derecede doğruyu yanlıştan ayırabilen bütün insanlar için, *“İnatçılığın ve tövbesiz yüreğin yüzünden Tanrı’nın adil yargısının açıklanacağı gazap günü için kendine karşı gazap biriktiriyorsun”* diyerek, *“kim olursan ol, özrün yoktur”*sonucuna varır (Rom.2:5,1).

Demek ki, herkes Tanrı’nın var olduğuna ve O’nun adaleti karşısında hatalı olduğuna dair gereken ışığa sahiptir. Bu durumda insanlar ne yapabilirler? Kendi vicdanları ile haklı çıkmaya çalışabilir (bu boşunadır; Rom.2:15) ya da ilahi adalet karşısında eksik kaldıklarını kabul edebilirler... Bu durumda Tanrısal adaletin onlardan beklediği nedir?Şu kesin: bağışlanma arayabilirler, bağışlanma için yalvarabilirler; bağışlamanın nereden geleceğini bilmeseler de... *“Gözlerimi dağlara kaldırıyorum, Nereden yardım gelecek?”*(Mez.121:1).

Bu listeye Kutsal Kitap'ın, “*Oysa her iman edenin aklanması için Mesih, Kutsal Yasa'nın sonudur*” (Rom.10:4) beyanını bilip de ona kulak vermeyerek boyun eğmeyenler eklenince (Rom.2:17-20) şu sonuca varılıyor: “*İster Yahudi ister Grek olsun, ...herkes günahın denetiminde*”dir (Rom.3:9). Yani herkes Tanrı'nın adalet istemleri karşısında eksik kalır. Çünkü ikrar ettikleri kendi dini veya ahlaki kuralları bile çiğner ve bu kurallar karşısında suçlu durumuna düşerler. İnanışları Kutsal Yazılar (bu durumda Tevrat), tek ümit kaynağı olarak Mesih'e işaret eder.

Tanrı ruhsal başarısızlığımızı iyice anlamamızı ister; bizi mahkum etmek veya suçluluk duyguları altında ezmek için değil, tam tersi lütfu kabul edecek uygun bir yürek tutumuyla yaklaşmamız için ister. Yani her türlü hak edişten vazgeçmeliyiz. “*Çünkü Tanrı, merhametini herkese göstermek için herkesi söz dinlemeziğın tutsağı kıldı*”(Rom.11:32). Amacı herkese merhamet etmektir. Bir kişi merhamet diye yalvarabilmesi için bunu hak etmediğini anlaması gerek. Aynen Tanrı'ya yakarırken, kendi ‘sevapları’ sayan ferisi yerine merhamet için çaresizce yalvaran vergi görevlisi durumunda olduğu gibi... (Luk.18:9-14). Bunun püf noktası, bağışlanmaya layık olmadığımızı, ama Tanrı'nın bizi bağışlamaya layık olduğunu anlamaktır!

Özürleri kalmayan bütün bu farklı insan kesimleri kimlerdir?

- a) Yalnız doğa güçlerini bilenler (Rom.1:18-32),
- b) Kendi ahlak sistemine sahip olup onu izleyenler (Rom.2:1-16)
ve
- c) Kutsal Yazılar'a sahip olanlar (Rom.2:17 – 3:20).

Bütün bunların Tanrısal adalet karşısında mazeretleri yoktur. Ama Tanrı onların hepsine merhamet elini uzatmaktadır. Bunu kabul ettikleri takdirde merhamet bulurlar (Rom.11:32); reddettikleri takdirde Tanrı'nın lütfu onları nasırlaştırır

(Rom.9:18). Müjde'yi duymayanların hepsi –putperestler, ahlak yanlıları ve dinciler– söz dinlemeziğe tutsak edildiler; yani ilahi istemleri karşısında başarısız olurlar (O'nu yüceltmez, tövbe etmez ve sözünü dinlemezler). Hepsi –putperestler, ahlak yanlıları ve dinciler– sahip oldukları ilahi ışık sayesinde (doğada, vicdanlarında veya Kutsal Yazılar'da) Tanrı'nın merhametini de görürler. Sahip oldukları bu ışığı kabul edip doğruluk peşinden gidenler, ilahi hikmet sayesinde Müjde bir şekilde onlara ulaşır. Işığı reddedenler ise, nasırlaşır ve Tanrı'nın gazabı *“haksızlıkla gerçeğe engel olan insanların bütün tanrısızlığına ve haksızlığına karşı... gökten açıkça gösterilir”*(Rom.1:18).

İşte bu yüzden İncil, Mesih İsa'nın *“dünyanın Kurtarıcısı”* olarak geldiği (1Yu.4:14), Baba Tanrı isteğinin herkesin kurtulması olduğu (1Ti.2:4) ve Müjde'nin de *“bütün dünyada”* duyurulduğunu (Rom.1:8) söylüyor. Bu doğrultuda Romalılar net bir dille, *“Sürekli iyilik ederek yücelik, saygınlık, ölümsüzlük ARAYANLARASONSUZ YAŞAM VERECEK”* diye açıklamakta bulunuyor (Rom.2:7,10). Kutsal Yazılar'da sonsuz yaşamın yalnız İsa aracılığıyla verildiğini vurgulanır (Yu.14:6; Elç.4:12).²¹Böylece bu durumdaki insanlar için diyebileceğimiz tek şey şudur: Tanrı'nın arayış içinde olanların bir şekilde Müjde'nin tamamıyla aydınlatılacaklarına dair söz verdiğidir. Yani günahları yüzünden kurtulamayacaklarını bildikleri için, tövbe bir yaklaşımla Tanrı'yı yücelterek ve O'na şükrederek sonsuz yaşamın yolunu ararlar. Yürekten arayanlar, sonunda Mesih'teki sonsuz yaşamı bulacaklar!

* * *

Peki, Müjde'yi duyup reddedenlerin yargısı hakkında ne diyebiliriz? Müjde'yi duyup reddedenler için Kelam, *“Yargı da şudur: Dünyaya ışık geldi, ama insanlar ışık yerine karanlığı sevdiler. Çünkü yaptıkları işler kötüydü”* ve *“Eğer gelmemiş ve*

onlara söylememiş olsaydım, günahları olmazdı; ama şimdi günahları için özürleri yoktur” diyor (Yu.3:19; 15:22; ayrıca bkz. Yu.9:41).

Müjde’yi kabul edenler için ise, “Size doğrusunu söyleyeyim, sözümü işitip beni gönderene iman edenin sonsuz yaşamı vardır. Böyle biri yargılanmaz, ölümden yaşama geçmiştir” diyor (Yu.5:24). İmanlı yargılanmayacaktır...

Hani herkes öldükten sonra yargılanacaktı? Evet ama imanlı, Oğul’un “*bedeninde yargılandı*” bile (Rom.8:3, bkz. dipnot). Bu yüzden Pavlus Romalılar 8.bölümüne, “**Mesih İsa’ya ait olanlara artık hiçbir mahkûmiyet yoktur**” diyerek başlar (Rom.8:1) ve “*Eminim ki, ne ölüm, ne yaşam, ne melekler, ne yönetimler, ne şimdiki ne gelecek zaman, ne güçler, ne yükseklik, ne derinlik, ne de yaratılmış başka bir şey bizi Rabbimiz Mesih İsa’da olan Tanrı sevgisinden ayırmaya yetecektir*” diyerek bitirir (Rom.8:38-39).

Ama Kelam gerçek imanlı için, “*bedende yaşarken gerek iyi gerek kötü, yaptıklarımızın karşılığını almak için hepimiz Mesih’in yargı kürsüsü önüne çıkmak zorundayız*” der (2Ko.5:10). Yani imanlı kişi de yargılanacak ama farklı bir mahkemede ve farklı bir kıstas ile. Müjde’yi kabul etmeyenler CENNET İLE CEHENNEM ARASINDA KARAR VERİLMEK ÜZERE Büyük Beyaz Taht kürsüsü önünde yaptıklarına göre yargılanacaklar (Va.20:11-15). Müjde’yi kabul edenler ise (yeniden doğmuş olanlar), TAKDIR İLE AZAR ARASINDA (2Ko.5:10), ÖDÜLLE UTANÇ ARASINDA KARAR VERİLMEK ÜZERE Mesih’in kürsüsü önünde yaptıklarına göre yargılanacaklar.

Bir kimsenin yüreğinde İsa temeli varsa (1Ko.3:11), bunun üzerinde “*inşa ettikleri ateşe (yargıya) dayanırsa, o kimse ödülünü alacak. Yaptıkları yanarsa, zarar edecek*”, ama “*Kendisi kurtulacak*”! (1Ko.3:14-15).

İşte bu noktada önemli olan kimin gerçekten imanlı olup

olmadığını anlamaktır...

II. Kurtuluşa sahip olmak...

Kurtuluş bir hediyedir. Hediyelere karşılık teşekkürler dışında hiç bir şey verilmez. Hediye bir kere verildi mi, geri istenmez; artık alan kişiye aittir...

Pavlus, *“İçinde sabitbulduğumuz bu lütfa Mesih aracılığıyla, imanla kavuştuk ve Tanrı'nın yüceliğine erişmek umuduyla övünüyoruz”* dediği zaman (Rom.5:2, bkz. E.Ç.) iki önemli gerçek vurgulamaktadır: (a) artık bu lütfun içinde sabitiz, ve (b) cennete erişmek umuduyla övünebiliriz. Buradaki övünme ne gururlanmak, ne kibirlenmek ne de hava atmaktır. Sabit olduğunu ve elinden alınamayacağını bildiği şey için insanın duyduğu zafer hissinden ve bundan ötürü Rab'be yükselttiği övgülerden söz etmektedir. Buna dayanarak kişi, *“Ben cennete gidiyorum, bu benim başarıım değil Tanrı'nın lütfudur!”* diye haykırabilir. Aynı şekilde *“sıkıntılarla da övünür”*(Rom.5:3), çünkü bunların da *“İsa'da olan Tanrı sevgisinden”* onu ayıramayacağını bilir, hatta emindir! (Rom.8:38).

Diğer taraftan, *“sıkıntı dayanma gücünü... yaratır”*(Rom.5:3). Bu demek ki, iman ikrarından sonra gerçekten lütfa kavuşmuş olanlar, denemeler karşında imandan döneceklerine imanda güçlenir ve sabitlenirler. Böylece çağırılmışlıklarını ve seçilmişliklerini kökleştirirler (2Pe.1:10). Bu doğrultuda 2.Timoteyus, *“Rab kendine ait olanları bilir”* ve *“Rab'bin adını anan herkes kötülükten uzak dursun”* der ve bu, Tanrı'nın *“mühürlemiş”* olduğu *“sağlam temeldir”*(2Ti.2:19). Tanrı için kimlerin Kendisine ait olduğu konusunda bir tereddüt yoktur. Ama biz insanlar kimin O'na ait olduğunu yalnız söz konusu bu kişilerin

eylemlerinden anlayabiliriz: “ağaç meyvesinden tanınır”(Mat.12:33). İmana göre bir yaşam sürüp sürmediklerine bakmak yeterlidir...

Peki şu anda kurtulduğumuzdan emin olabilir miyiz?

“İman yolunda olup olmadığınızı anlamak için kendinizi sınavıp yoklayın. İsa Mesih'in içinizde olduğunu bilmiyor musunuz? Yoksa sınavdan başarısız çıkarsınız”(2Ko.13:5).

Kelam'ın, düzenli olarak Korint'teki kiliseye devam edenleri gerçekten imanlı olup olmadıkları konusunda emin olmaya davet ettiğini gördük. Bir kişinin imanda olup olmadığını gösteren kıstas nedir? İmanda olmak, Kutsal Kitap ile Mesih'le ilgili gerçekleri sadece akılla kabul etmekle değil, Mesih'in yüreğimizde olup olmaması ile ilgili bir konudur.

“Ne var ki, TANRI'NİN RUHU İÇİNİZDE YAŞIYORSA, benliğin değil, Ruh'un denetimindesiniz. Ama içinde MESİH'İN RUHU OLMAYAN KİŞİ MESİH'İN DEĞİLDİR”(Rom.8:9).

“MESİH'İN İÇİNİZDE” olması “yüceliğe kavuşma umudu”na eşittir (Kol.1:27).

“Tanrı bize sonsuz yaşam verdi, bu yaşam O'nun Oğlu'ndadır. Kendisinde TANRI OĞLU BULUNANDAYASAŞAM VARDIR, kendisinde TANRI OĞLU BULUNMAYANDAYASAŞAM YOKTUR”(1Yu.5:11-12).

‘Sonsuz yaşam’ kişiye emanet verilen ‘bir şey’ değil, Mesih'in kendisindedir! *“Ben yaşadığım için siz de yaşayacaksınız”(Yu.14:19).* Romalılar'da sözü edilen “yüceliğe erişme ümidi”, aynı ifade kullanan Koloseliler'e göre “Mesih'in içinizde” olmasından ibarettir! (Rom.5:2 ile Kol.1:27). İman etmiş bir kişi içinde Kutsal Ruh, Mesih'in Ruhu veya Mesih kendisinin olup olmadığını bilir. Çünkü, *“Ruh'un kendisi, bizim ruhumuzla birlikte, Tanrı'nın çocukları olduğumuza tanıklık eder”(Rom.8:16).*

Ne yazık ki, çoğu zaman bu ayetler olduğu gibi değil bir mecaz olarak algılanır. Ya da sadece akılla benimsenir. Ama nasıl ki insan bedeni insanın kendi ruhunu barındırıyor ve bu gerçekse, aynı şekilde Mesih'in Ruhu gerçek olarak imanlının bedeninde barınır. İnsan ruhu bedenden ayrılması ölüme yol açtığı gibi, Mesih'in Ruhu kişide bulunmaması ruhsal ölüm, bulunması sonsuz yaşam demektir. Kutsal Ruh daimi bir misafirdir. Bazılarının düşündüğü gibi O insan yüreğine girip çıksaydı, bitmeyen bir ruhsal can çekişmesi söz konusu olurdu. Bu durumda insan durmadan yaşama kavuşur ve tekrar ölür, kurtulur ve tekrar mahkum olurdu. Hayal etmeye çalışın: kendi insan ruhumuz keyfince bedenimizden sürekli çıkıp girseydi ne feci durumda olurduk! Oysa ki Tanrı, sonsuz yaşama sahip olmamız için Kutsal Ruh aracılığıyla yüreğimizi mesken olarak seçen Kendisinin olduğunu garantilemektedir. Bu doğrultuda Kelam, Kutsal Ruh'un gerçek imanlıda sürekli kaldığını belirtir (Yu.1:33; 2Ko.1:22; Ef.1:13; 4:30; 1Yu.2:27).

Yüreğinde Kutsal Ruh bulunan kişi O'nun tanıklığına da sahiptir...

Bu tanıklığın nasıl bir şey olduğu konusunda bir önceki bölümün "Kurtulanların Belirtileri" başlığı altında anlattık (III.b.1-6); onlara tekrar kısaca bir göz atarsanız iyi olur.

Böylece kurtuluşa sahip olmak konusunda diyebiliriz ki:

1. Tanrı kesin olarak kimin Kendisine ait olduğunu bilir,
2. Kişi bunu Kutsal Ruh'un tanıklığı ile bilir,
3. Diğer herkes ise iman ikrarında bulunmuş olan kişinin yaşayışından ve imandaki devamlılığından bilir.

* * *

Ne var ki, iman bilgisinde sağlam bir temeli olmadığından bazen gerçek imanlı kişiler bu konuda kuşkular duyabilirler... Kurtuluş bilincine erişmek, kişinin herhangi bir becerisine değil, (a) kurtuluşun Mesih tarafından tamamlandığına, (b) hayatımızda yeniden doğuşu yaşamış olmamıza, ve (c) Rab’bin kurtuluşa dair vaatlerine dayanır. Anahtar, kurtuluşumuz için tövbemize, imanımıza, kararlılığımıza veya sadakatimize değil, tam anlamıyla yalnız Mesih’in kanının değerine (tek kefarete) iman etmiş olmaktır (Rom.3:25).

Yine de bazen 2.Korintliler 13:5’te denildiği gibi, kendimizi sınıdığımızda Mesih’i içimizde “hissetmeyebiliriz”. Pavlus burada kiliseye devam eden kişilere seslendiğini unutmamalıyım. Bunlar yine de belli nedenlerle “hissetmeyebilirler.” Bunun birkaç sebebi olabilir.

- Birincisi, Tanrı Sözü’nün bu konuda öğrettiklerini bilmemekten kaynaklanabilir. Mesih’in bizdeki varlığı duygularla değil, imanın algısı ile hissedilmelidir. Yani kişi imanla Kelam’daki kurtuluş vaatleri kendisine verildiğini bilir. İmanımız Kelam üzerinde temellenmelidir. Bunun için duayla kurtuluşa ilişkin vaatleri gözden geçirmek en iyi çözümdür.
- İkincisi o kişi gerçekten yeniden doğmamıştır, bu yüzden Mesih içinde yoktur. Bunun nedeni aslında imanıyla yalnız Mesih’in kanına değil, başka “ilavelere” de güveniyordur: kendi kararlılığına, çabasına, niyetine vs.⁹² Bu durumdakilere, her türlü hak edişten, yani ‘sevap’ anlayışından vazgeçmeleri ve Müjde’nin gerçek kurtuluş mesajını keşfetmeleri için yardım etmek gerek.
- Üçüncüsü kişi yeniden doğmuştur, ama Rab ile düzgün yürümektedir, dolayısıyla “azar” altındadır. Dünyasal anne

babalarımız bizi azarladıkları zaman yine severler ama biz onu hissetmeyiz. Yapması gereken şey, göksel Baba ile yakın bir ilişkiye girecek yolları tekrar aramaktır. Genellikle bu duruma uzun bir süreçten sonra geldiği için kişi, kilise önderinden yardım istese iyi olur.

- Dördüncüsü, kişi yüreğini o kadar nasırlaştırmıştır ki artık reddedilmiştir... Yani yeniden doğmuş bir imanlı olabilir, fakat Rab'bin lütfunu öylesine küçük görmüştür ki, her türlü ruhsal duyarlılığı ve Tanrı'nın sevgisine dönecek gücü tamamen yitirmiştir. Bazen bu durumdaki kardeşler çok yardım edilmek istense de çare yok gibi. Sanki Tanrı'nın yargısı altındalar ve kendileri bu durumdan çıkmak için bir türlü tövbe edemezler.

Böyleleriyle Tanrı'nın ne yapacağını yalnız O bilir...

2.Korintliler 13:5'teki ayet Eski Çeviride (E.Ç.), *“Kendiniz hakkında bilmiyor musunuz ki, eğer merdut değilseniz, İsa Mesih sizdedir?”* şeklindedir. “Merdut”, ‘reddedilmiş’ demek (bkz. ayet 5, 6 ve 7). Bu aslında Grekçe’de “yarış dışı bırakılmak” anlamına gelir (bkz. 1Ko.9:27). Soru o zaman şudur: “yarış dışı bırakılmak” kurtuluşu yitirmek mi, Rab ile yakından ilişkiden uzaklaşmak mı yoksa ödülü yitirmek mi demek? Elbette üç yorum da mümkündür. Ama bağlamdaki ayetler son iki yorumu daha olası gibi göstermektedir.

Kurtulmuşluğun bilincinde olmak gurur değil imanlının hayatına alçakgönüllülük verir. Çünkü hak etmediği bir armağana sahip olduğunu bilir. Hak edilmeyen bir armağana sahip olmak sanıldığından da zordur. İmandaki düşüşlerimizle aslında kurtuluşu kaybetmeyi ‘hak’ ettiğimizi, ama Rab yine bizi olduğumuz gibi kabul ettiğini fark edince vicdan en derinlerden bize, “alçak” der. Suç altında hissedip kendiliğimizden affı hak

edecek hiçbir şey yapamayacağımızı anlamak insan gururuna sert bir darbedir. İnsan doğası aslında kendi kendini cezalandırıp çektiği acılarla bağışını hak ettiğini hissetmeyi yeğler. Bunun yerine halen suç dikenı yüreğimize sancı verirken yalnız ve yalnız tövbe, şükran ve tapınma ile Rab'be dönmek, yalnız kendimizi alçalttığımız zaman mümkündür!

Eğer bu 'kurtuluş bilinci' imanlıda aldatıcı bir gurura veya rehavete sebep oluyorsa o kişi kurtuluş hakkında ya hiçbir şey anlamamıştır, ya da aslında onu bir hediye olarak değil bir hak olarak gördüğünden kurtuluşu almamıştır demek! Kişi, "nasıl olsa imanla kurtuldum, cennete gideceğim; istediğim gibi yaşarım" diyorsa, Yakup'un ona bir iki sözü var:

"Eylemlerin olmadan sen bana imanını göster, ben de sana imanımı eylemlerimle göstereyim...eylemsiz iman da ölüdür"(Yak.2:18,17).

III. Kurtuluşa sahip çıkmak...

"Öyleyse sevgili kardeşlerim, her zaman söz dinlediğiniz gibi, yalnız ben aranızdayken değil, ama özellikle aranızda olmadığım şu anda da KURTULUŞUNUZU SAYGI VE KORKUYLA ETKİN KILIN. Çünkü kendisini hoşnut edeni hem istemeniz hem de yapmanız için sizde etkin olan Tanrı'dır"(Flp2:12-13).

Kutsal Kitap kurtulanları, kurtuluşlarını etkin kılmaya davet eder. Kurtuluşu "iyi bir halde" muhafaza etmek ve onu geliştirmek söz konusudur. Burada kurtuluşun devamını hak etmekten değil (nitekim yalnız Tanrı bunu yapabilir), ama verildiği amaca göre onu iyi değerlendirmekten söz eder:

Kurtuluşa 'sahip olmamız', ona 'sahip çıkmamız' veya onu 'geliştirmemiz' gerekmediği anlamına gelmez! Filipililer'de

Pavlus, “*kurtuluşunuzu... etkin kılın*” diye bütün imanlılara çağrıda bulunmaktadır.⁹³ Burada Tanrı’yı hoşnut eden bir yaşamı sürmekten söz etmektedir. Böyle bir yaşamın başarısı tamamen Tanrı’ya aittir “*Çünkü kendisini hoşnut edeni hem istemeniz hem de yapmanız için sizde etkin olan*” Kendisidir (a.13). Burada “Tanrı ne murat ettiyse hayatımda o olur” diye kaderci bir yaklaşım yoktur! Başarı konusundaimanlı kişinin tamamen pasif olduğunu söylemek, umursamaz ya da yazgısı karşısında çaresiz bir tutum takınacağı anlamına gelmez. Aksine Tanrı’nın lütfu nedeniyle büyük bir gayret içinde “*saygı ve korkuyla*” kendini itaate (söz dinlerliğe) vermelidir.

Tanrı bize bir müzik enstrümanını hediye etseydi, çalmamız için; bir ilk yardım setini verseydi, pansuman yapmamız için verirdi, herhalde... Doğru kullanmazsak bile elimizden almayacaktır. Ama biz kendimiz o hediyenin bütün yararlarından zevk almasını ve iyi bir iş yapmanın getirdiği ödülü kazanmasını bilmeyeceğiz. Rabbimiz İsa “Emanet Para Benzetmesi”nde bunu net bir dille ortaya koydu (Mat.25:14-30).

Kurtuluşun bir hediye olması, hak edilemeyeceği anlamına geldiği kadar, iadesi hak edilecek bir şeyin de yapılamayacağı anlamına gelir. İadesinin mümkün olmaması, onunla yaptıklarımıza göre ya bu dünyada ya da ötekinde hesap vermeyeceğimiz anlamına gelmez! Kurtuluşu etkin kılmak demek, cehenneme tekrar düşmemek için pür dikkat etmek değil (bu iş tamamlandı); günahın baskısına, ruhsal hizmette ihmalkarlığa direnmek ve imanımızın aile, toplum ve insanlık tarihinde yankı yapması için mücadele etmek demektir. Öyle ki, bizi kurtuluşu etkin kılmaya davet eden Filipililer mektubunun devamında denildiği gibi, “*aralarında evrendeki yıldızlar gibi parladığınız bu eğri ve sapık kuşağın ortasında kusursuz ve saf, Tanrı’nın lekesiz çocukları olasınız*” (Flp.2:15). Bunun için, “*yaşam sözüne sımsıkı*

sarılarak”yaşamak gerek (Flp.2:16).

* * *

Yine Timoteyus’a, “...*bu yolda yürümeye devam et. Çünkü bunu yapmakla hem kendini hem seni dinleyenleri kurtaracaksın*”der (1Ti.4:16). Bu ve bunun gibi ayetler⁹⁴ne anlama gelir? ‘Doğru’ bir Kutsal Kitap bilgisi, imanda özverili ve sadık bir yaşamla beraber gelmiyorsa değersizdir (“*bütün sırları bilsem, her bilgiye sahip olsam.. ama sevgim olmasa, bir hiçim*”; 1Ko.13:2). Diğer taraftan doğru bir Kutsal Kitap bilgisi olmadan imanda özverili ve sadık bir yaşam da mümkün değildir. Pavlus yanlış davranışlarımızın kurtuluşu inkar etmek anlamına geleceğini iyi biliyordu (1Ko.9:27) ve burada bir sürü sahte öğretiş karşısında Timoteyus’a doğru bir yaklaşım ve tanıklıkta (örnek yaşayışta) bulunması için cesaret vermektedir.

Daha önce defalarca aktardığımız Petrus’un sözlerinde kurtuluşa sahip çıkmanın anlamı tam verilmektedir: “*Bunun için, ey kardeşler, çağırılmışlığınızı ve seçilmişliğinizi kökleştirmeye daha çok gayret edin. Bunları yaparsanız, hiçbir zaman tökezlemezsiniz*”(2Pe.1:10). Tökezlememek, “*ayakta sağlam durduğunu sanan dikkat etsin, düşmesin*” anlamındadır (1Ko.10:12). Yani gerçek iman beraberinde sabır, sebat ve azim getirir. Gerçek kurtulmuşluk iman yoluna devam etmeye yönelik ‘karşı konulmaz’ bir arzu yaratır. Tökezlememe uyarısı bu ‘yarışı’ terk etmemeye yönelik Kelam’ın güçlü bir davetidir. Pavlus 1.Korintliler 9:24-10:13 ayetlerindeki öğretişle her imanlıyı bir koşucu olmaya çağırır ve bunun için Korint yakınlarında düzenlenen spor oyunlarını hatırlatır... Ödülü kazanmak istiyorsak oyun kurallarına göre yarışmalıyız.

Kutsal Kitap’ın “*dayanma gücü*”veya “*sabır*”göstermeye yönelik ısrarı bundandır:

“*Ama sonuna kadar dayanan kurtulacaktır*”(Mat.10:22;

Mat.24:13; Mar.13:13);

“İyi toprağa düşenler ise, sözü işitince onu iyi ve sağlam bir yürekte saklayanlardır. Bunlar sabırla dayanarak ürün verirler”(Luk.8:15);

“Yalnız bununla değil, sıkıntılarla da övünüyoruz. Çünkü biliyoruz ki, sıkıntı dayanma gücünü, dayanma gücü Tanrı'nın beğenisini, Tanrı'nın beğenisi de umudu yaratır”(Rom.5:3-4);

“Tembel olmamanızı, vaat edilenleri iman ve sabır aracılığıyla miras alanların örneğine uymanızı istiyoruz...”(İbr.6:12,15);

“Çünkü Tanrı'nın isteğini yerine getirmek ve vaat edilene kavuşmak için dayanma gücüne ihtiyacınız vardır”(İbr.10:36);

“Çünkü bilirsiniz ki, imanınızın sınanması dayanma gücünü yaratır. Dayanma gücü de, hiçbir eksiği olmayan, olgun, yetkin kişiler olmanız için tam bir etkinliğe erişsin”(Yak.1:3-4);

“İşte bu nedenle her türlü gayreti göstererek imanınıza... dayanma gücünü, dayanma gücünüze Tanrı yoluna bağlılığı... katın”(2Pe.1:6);

Özet olarak diyebiliriz ki:

“Haddini aşıp Mesih'in öğretisine BAĞLI KALMAYANhiç kimsede Tanrı yoktur. Bu öğretiye BAĞLI KALANDAIse hem Baba, hem de Oğul vardır”(2Yu.9).

İmanda yaşamak bizlere derin bir rahatlık nefesini aldırır. Çünkü günahın hak ettiği hem suçluluk duygusundan hem de sonsuz cezadan kurtulmak demektir. Ama aynı zaman bir yükümlülüktür. Ve buna göre yarışın sonuna kadar pes etmemek için Rab'bin lütfunun verdiği güçle yaşamayı öğrenmek durumundayız. İmanlı kişi, Rab'bin onun hayatı ile ilgili tasarısını tamamlaması için sürekli büyük bir azimlilik göstermelidir. İman yarışında varış noktasına varmak imanlının kendi çabasıyla değil, Rab'bin yardımıyla ulaşacağı bir hedeftir. Aynen kurtuluşa kavuşurken

olduğu gibi ruhsal gelişme, bizden yine lütfu kabul etmemizi ve Tanrı'nın sözüne teslim olmamızı ister. Kutsal Ruh'un gücüyle ve iman cevabıyla kurtulur, Kutsal Ruh'un gücüyle ve iman cevabıyla Rab'bin yollarında gelişiriz. Böylece dayanma gücü ve azimlilik bir yük olacağına, ilk kurtulduğumuz gündeki özgürlüğü tekrar ve tekrar tatmak, onu artan ölçüde yaşamak demektir. İmanda kararlılıkla sabrettikçe Rab'bin gücüyle daha da rahatlarız, Rab'bin gücüyle rahatladıkça daha büyük bir kararlılıkla sabrederiz!

IV. Ödüle doğru uzanmak...

Tanrı bizleri seçerken, bizlere de çeşitli seçenekler sunmaktadır. Bunlardan en önemlisi ödüllerdir. Ve ödül, finişe ilk varan kişi için değil, yarışı bitiren herkes içindir! Ama bu 'seçenekler' belli başlı ilahi şartlara bağlıdır. Koşullar yerini bulmuyorsa anlaşma bozular. Bu konulara daha önce yeteri kadar değindiğimiz için, burada son bir özetle yetineceğiz:

- İmanlı kişi, sürekli itaatsizlikten (terk etmediği günah alışkanlıklarıyla Ruhu kederlendirmekten), ya da,
- Rab'bin armağanlarına sürekli saygısızlıktan (ruhsal hizmet yaşamını küçük görerek Ruhu söndürmekten) ötürü...

...Bir daha ödüle layık görülmemek üzere yarış dışı bırakılabilir (İbr.12:16-17; 2Ko.9:26-27).⁹⁵

Tanrısal seçim uyarınca Mesih'in benzerliğine dönüştürülme kesin vaadi ve ümidi varken, ruhsal yarışı sürdürmek için Rab'bin sağladığı lütf araçlarını anlamaya ve kullanmaya karar vermek imanlı için en büyük mutluluktur! Adanmışlığa, kutsallığa ve

hizmete önem vererek O'nun halkı olan bizler, hizmet yaşamı için sağladığı bütün fırsatları kaçırmamaya çok dikkat etmeliyiz! Çünkü Rab herkes için harika ödüller hazırlamıştır...

İncil'de bu ödüller "taçlar" olarak tasvir edilmektedir. Genellikle o dönemde yarışları kazanan sporculara verilen defne taçlarını örnek almaktadır. Ne var ki dünyasal sporcular, "*çürüyüp gidecek bir defne tacı*" için çabalarken bizlerse, "*hiç çürümeyecek bir taç için*" kutsallık ve hizmet kurallarına uygun bir şekilde yarışını sürdürüyoruz (1Ko.9:25; 2Ti.2:5).

Bazı ödüllerin tadını, şimdi bu dünyada çıkarabiliriz. Böylece Pavlus onun aracılığıyla Rab'be gelenleri kendisine verilen bir taç olarak görmektedir (Flp.4:1; 1Se.2:19). Yakup'a göre denenmeye karşı dayanmak, cennetteki sonsuz yaşam pınarı olacağı gibi bizde ruhsal yaşamın diri diri fişkırmasına sebep olur. Buna, "*yaşam tacı*" denilir (Yak.1:12; Va.2:10). Fakat genel olarak "taçlar" cennette alacağımız ödülleri simgeler: "*doğruluk tacı*" (2Ti.4:8), "*yüceliğin solmaz tacı*" (1Pe.5:4).

Ama bu taçları kaptırmak da mümkündür: "*Tacını kimse elinden almasın diye sahip olduğuna sımsıkı sarıl*" (Va.3:11). Sahip olduklarımıza sarılmazsak (yani gerçek imanda durmazsak), tacımız başkalarına verilecektir. Verilmemesi için kurallara göre yarışmak şart... (2Ti.2:1-6). Ne kurallar?

Her şeyden önce "*lütüfta güçlenmek*" gerek (2:1); buna göre "*Mesih İsa'nın iyi bir askeri olarak*" sıkıntıya göğüs germek (2:3); "*günlük yaşamla ilgili işlere*" karışmamak yerine bütün kararlarımızda Tanrı'nın hoşnudunu aramak (2:4); Rab'be olan adanmışlığımızı sarsacak her şeyden sakınarak ruhsal müsabaka "*kuralları uyarınca*" (2:3,5) yarışmak gerek. Neticede toplamamız gereken ruhsal meyvelere kavuşmak için, yani yaşamlarımızın iyiye değiştiğini, kilisemizin hizmetimiz ile bereketlendiğini ve tanıklığımız sayesinde yeni kişilerin Rab'be kavuştuğunu görmek

için çok çalışmak gerek: “Emek veren çiftçi üründen ilk payı alan kişi olmalıdır”(2:6). Lütfuyla Rab’bin hayatımızda başardıklarını görmek son derece heyecan vericidir!

* * *

Bu taşların tam anlamı nedir? Söylemesi zordur ama bulunduğumuz hizmetlerin ürünleri karşısında Tanrı’nın takdirini ifade ettiğini tahmin edebiliriz. Bizler bu takdiri dahi hiçbir şey hak etmiyoruz ama Tanrı’nın bizlere böylesine bir ilgi göstermesi bile başlı başına bir ödüldür!

1. YAŞAM TACI (Yak.1:12; Va.2:10) denemeden başarılı çıkanlara verilen derin bir ruhsal yaşam soluğu gibidir. Grekçe’de taş için iki kelime kullanılır: biri kralların taşları içindir, diğeri ise yarışı kazanan sporculara verilen taş için kullanılan buradaki ‘*stephanos*’ kelimesidir. Yaşam tacı, ayartıcıya ve ayartmaya karşı yarışı kazananlara verilen taştır... Aynı zamanda ‘*stephanos*’ gelin ve damat düğünlerde ya da davetliler özel şölenlerde taktıkları çelenkti.

Dolayısıyla bir kutlama söz konusudur. Cennette Rabbimizden, “Aferin, iyi ve güvenilir köle! ...efendinin şenliğine katıl!”sözlerini dinlediğimizde yaşayacağımız sevincin bir avansıdır (Mat.25:21,23). Mesih de sonsuz yücelikte kendi tacını aynı şekilde bizimle paylaşacaktır!

Bu taşla ilgili vaat özellikle acı çeken imanlılar için anlamlıdır. Yaşam tacı ölümü yenen zaferden söz eder. Defne tacı alan eski sporcular, bu tacın zamanla nasıl solduğunu, kendilerinin de formunu nasıl kaybettiklerini görüp yalnız hatıralarıyla yetinmeleri gerekiyordu. Yaşam tacını alan imanlılar ise, gün ve gün tazelenir, güç kazanırlar: “Bilgeler gök kubbe gibi, birçoklarını doğruluğa döndürenler yıldızlar gibi sonsuza dek

parlayacaklar”(Dan.12:3). Diğer taraftan Kralların taçları ağırdılar; beraberinde entrikalar, ihanetler, kıskançlıklar ve telaşlar getirir. Yaşam tacı ise omuzlarımızdan bütün yükleri alıp götürür!

1. DOĞRULUK TACI (2Ti.4:8) bir adanmışlık yaşamına sahip olup yarışı bitirenlere verilir. Cennette onu bekleyen taçtan Pavlus’un haberi vardı ve onu almak için hazırdı. Hatta kendisine tacın verileceğine emindi! Yarışı *kazandığı* için değil, *bitirdiği* için... Herkesin *gözüne girdiği* için değil, İncil’in *ilkelerine göre* mücadele verdiği için ödülünü alacağını biliyordu...

Tanrı’nın her birimize emanet ettiği bir iş vardır. Amaç diğerlerinden üstünlüğümüzü kanıtlamak değil, finişe kadar dayanmaktır. Büyük azimle tek başına yürüyen karıncaya sordular: “Yolculuk nereye?” Kendisi, “Mekke’ye” diye cevap verdi. Arkadaşlar, “Deli misin? Mekke buradan binlerce kilometre uzaklıkta” diye tembih ettiler. “Peki” dedi karınca, “Öyleyse yolda ölürüm...” Her birimiz için varmamız gereken bir ‘Mekke’ vardır. Finişe varmak, bizi yanına çağırmadıkça Rab’be adanmışlığımızın rotasını şaşdırmamak demektir. Bize verdiği görevi tamamladığımızda Kendisi karar verdiğinde bizi yanına çağıracaktır!

Roma’da idam cezasıyla yargılanmak üzere bulunan Pavlus’un düşünceleri bunlardı. Kilise tarihinin ilk şehidi olan İstefanos’un (‘*Stephanos*’) idamına başkanlık eden Pavlus şimdi kendisi şehit olarak ölüp kendi tacını (‘*stephanos*’) almak üzereydi. İstefanos ile aynı görkemli sahneyi görmek üzere hazırdı: “*Kutsal Ruh’la dolu olan İstefanos ise, gözlerini göğe dikip Tanrı’nın görkemini ve Tanrı’nın sağında duran İsa’yı gördü*” (Elç.7:55). Rabbini yeniden yüz yüze görecek! Çünkü “*Dünyadan ayrılıp Mesih’le birlikte*

olmayı arzuluyorum; bu çok daha iyi”(Flp.1:23). O’nun gelişini bekleyenlerin hepsi, aynı ödülü beklemektedirler!

Doğruluk tacı bu hayatta yaptıklarımızın adil karşılığıdır. *“Çünkü bedende yaşarken gerek iyi gerek kötü, yaptıklarımızın karşılığını almak için hepimiz Mesih’in yargı kürsüsü önüne çıkmak zorundayız”*(2Ko.5:10). Kurtuluşu asla hak edemeyiz ve aynı sebeple hiçbir ödüle layık değiliz. Ama bizi ödüllere sevindirip cesaret vermekten hoşlanan, Tanrı’nın kendisidir! Ödülü hak etmeden ödüle layık görülmüş olmak bile kendiliğinden bir ödüldür! *“Hak edilmeyen iyilik”* olan Tanrısal lütfun karşısında hiçbir şey hakkedemeyiz. Ama Tanrı bizlere, kişisel zaferin ve tamamlanmış işin keyfini tattırmaya kararlıdır...

Doğruluk tacı özellikle ruhsal hizmet sırasında yaşanan haksızlıklar karşılığında verilecektir. İnsanlar tarafından, hatta kardeşler tarafından yanlış anlaşılabiliriz, hakarete, ihanete uğrayabiliriz, teşekkür alacağımıza eleştiri alabiliriz... Fakat bu durumda Tanrı’nın takdirini alacağız! *“Bu nedenle, belirlenen zamandan önce hiçbir şeyi yargılamayın. Rab’bin gelişini bekleyin. O, karanlığın gizlediklerini aydınlığa çıkaracak, yüreklerdeki amaçları açığa vuracaktır. O ZAMAN HERKES TANRI’DAN PAYINA DÜŞEN ÖVGÜYÜ ALACAKTIR”*(1Ko.4:5). Kendisi adil davranıp bizlere doğruluk ve adalet tacını verecektir!

1. YÜCELİĞİN SOLMAZ TACI (1Pe.5:4), topluluklarına tam bir örnek teşkil eden ruhsal çobanlara verilir. Defne taşları gibi solmayan, altın taşları gibi parlaklığını yitirmeyen taçtır. Görkemle parlar! Tanrı’nın görkemli ışığını yansıtmaya izin veren ayrıcalıktır. Mesih’in benzerliğine dönüştürülen O’nun sanat şaheserleri gibi, sonsuzluklar boyunca Sanatçı’nın başarısını etrafa yaymakla meşgul olacağız. Musa’nın yüzündeki parlaklık gibi, O’nun parıltısı söz konusudur, bizim

değil...

Ama bu yücelik yalnız kilise önderleri için değildir. Onlarla beraber, onlara her türlü destek sağlayarak imanda mücadele eden herkes içindir: *“Yarışa katılan herkes kendini her yönden denetler. Böyleleri bunu çürüyüp gidecek bir defne tacı kazanmak için yaparlar. Bizse hiç çürümeyecek bir taç için yapıyoruz”*(1Ko.9:25).

* * *

Oysa ödüllerin en büyü belki de aldığımız taçları Rab’bin izzeti ve yüceliği için ayaklarının dibinde tekrar O’na teslim edebilmektir! Vahiy bölümünün söz ettiği yirmi dört ihtiyarın da yaptığı aynen budur: *“...yirmi dört ihtiyar tahtta oturanın, sonsuzluklar boyunca yaşayanın önünde yere kapanarak O’na tapınıyorlar. Taçlarını tahtın önüne koyarak şöyle diyorlar: “Rabbimiz ve Tanrımız! Yüceliği, saygıyı, gücü almaya layıksın. Çünkü her şeyi sen yarattın; Hepsi senin isteğinle yaratılıp var oldu”*”(Va.4:10-11). Bu taçlar kendimize, kıskançlıklara, rekabetlere değil, görkemini yansıttıkları Yüce Varlığa baktırır. Bu yüzden ihtiyarlar hareket birliğiyle taçlarını O’na teslim ediyorlar. Tanrı Halkının birliği, kendimizi unutup sorgusuz sualsiz Tanrı’ya odaklandığımızı için mümkündür. Yeryüzünde cenneti yaşamak istiyorsak, her türlü ‘hakkımızdan’ ve ‘başarımızdan’ vazgeçip bütün yüceliği layık Olan’a vermeyi burada başlatmalıyız.

Yirmi dört ihtiyar taçlarını boğazlanan Kuzu’nun ayaklarının dibine sererler. Bununla başarı ve zaferin yalnız O’na ait olduğunu ikrar ederler. Yalnız Tanrı buna layıktır. Aynı zamanda, en değerli sunular ile Kendisini onurlandırmalarına fırsat tanıyan Tanrı’nın kendisidir. Orta Çağ’da yoksul bir hamal iken, birden bizi krala taç giydirmek için çağırdıklarını hayal edelim. O sırada saraydan gelen haberci kralın tacını verip, *“Size majestelerinin hediyesidir”*

der. Tacın bize ait olduğunu ve sarayın soyluları arasına kabul edildiğimizi bilmek çok büyük bir ödül değil midir? Ama tacı almaya layık olanın biz değil kral olduğunu bilerek kralın taç giydirme töreninde yer almak ve bunu kendisine geri vermek, daha yüce bir onur olmaz mı? Göksel sahnede olup bitenler buna benzer bir onur ifade etmektedir. Rab bize saygı, yücelik ve güç verir; ve biz O'nun halkı olarak, *“Yüceliği, saygıyı, gücü almaya layıksın”* diyoruz (Va.4:11). Lütfuyla önce kendisinden almasaydık Tanrı'ya saygı, yücelik ve güç tanıyabilir miydik?

Burada Roma İmparatorluğunda yaygın olan bir uygulamanın yankılarını görüyoruz. Sezar fethettiği bir çok krallık üzerinde hüküm sürüyordu. Yenik krallar huzuruna getiriliyor, Sezar'ı onurlandırmak için taçlarını ayaklarına seriyorlardı. Sezar onlardan da vekil yöneticiler olarak tayin etmek istediklerine taçları geri veriyordu. Böylece yönetme hakkı kendiliklerinden değil Sezar'dan aldıklarını vurgulamaktaydı.

* * *

Ama bu hayatta kaldığımız sürece ebedi ödüle kavuşmak için Pavlus ile beraber, *“Mesih İsa'nın beni kazanmakla benim için öngördüğü ödülü kazanmak için koşuyorum. Kardeşler, kendimi bunu kazanmış saymıyorum. Ancak şunu yapıyorum: Geride kalan her şeyi unutup ileride olanlara uzanarak, Tanrı'nın Mesih İsa aracılığıyla yaptığı göksel çağrıda öngörülen ödülü kazanmak için hedefe doğru koşuyorum”* şeklindeki kararlılıktan vazgeçmemek en doğrusudur (Flp.3:12-14).

Önemsememiz gereken, bütün dikkatimizi toplaması ve uğraşlarımızın merkezinde yer alması gereken şey budur. O zaman rekabetlere veya kıskançlıklara, tartışmalara veya doktrin kavgalarına zaman kalmaz. Pavlus, *“kazanmak için koşuyorum”* ama, *“Mesih İsa zaten beni kazandı”* diyor. Sonsuz Tanrı sonlu insanla karşı karşıya geldiği her durumda aynı şey

yaşanmıyor mu? Yani biz hedefe varmak ve ödülü kazanmak için didiniyoruz, Tanrı bize verecek ödülle şampiyonların podyumunda bizi bekliyor. Bizim için bu gelecekte olacak, Tanrı için geçmişte oldu bile... Kendisi buna karar verdi, olmasını sağladı ve işi bitirdi. Biz ise, acaba “*kazanır mıyım diye koşuyorum*”(Özel Çeviri). O’nun başarısı ve zaferidir; ama lütufta gayret gösteren imanlılara bir takdirname olarak bahşedilir...

V. SONUÇ

Böylece Kutsal Kitap’taki “seçilmişlik” ve “önceden belirlenme” öğretileri, tartışmak için verilen bir doktrin konusu değil, Tanrı karakterini ve tasarısını aydınlatan ve imanımızı besleyen bir vahiydir. Buna göre şunları öğrendik:

1. **TANRI’NİN TEDARIKÇI YÖNETİMİ...** Yaşadığımız durumların ne kadar kötü olursa olsun, Tanrı’nın her şeyi kontrol ettiği, gücüyle gerçekleştirilecek, iyiliğe yönelik bir amacı olduğu ve aslında her konuda bizi koruyup iyi bir hedefe yönelttiğine emin olabiliriz. O’nun ezeli fermanları ile evreni, insanlık tarihini ve kişisel hayatlarımızı yönetmekteki bilgeliği karşısında güvenimiz, hayranlığımız ile teslimiyet arzumuz artar ve O’na tapındıkça tapınmak isteriz. Bunlar bizi ruhsal olgunluğa kavuşturur.
2. **KURTULUŞUN ÜSTÜN DEĞERİ.** Buna göre insan ne Tanrı’nın iyiliğini ne de sonsuz yaşamı hak eder, ama sevilmek ve kurtuluşun hedefi olmak üzere Tanrı’nın lütfu ve gücüyle seçilir, Mesih’te kurtuluşa kavuşur ve bu lütuf içinde korunur. Bu yüzden Tanrı kurtulanlarda başladığı işi Mesih’in benzerliğini onlarda işleyene kadar bitirmeye, öncesizlikten karar vermiş durumda. Böylece bu kurtuluşun meyvelerini vermek ve

hayatımızın her alanında Mesih'in karakter özelliklerini geliştirmek için cesaretle dolarız...

3. HEDEFLER VE ÖDÜLLER... Tanrı yeni yaşamımızı hem bu hayatta hem de ebediyette anlamlı kılmak için tasarlamıştır. Hak edilmeyen bu kurtuluşa sahip olmak, hayatta kaldığımız sürece O'nun izzetini yansıtmak ve bütün dünyaya duyurmak için sahip olduğumuz sorumluluğu ve ayrıcalığı ortadan kaldırmaz. Tedarik ettiği lütuf araçları, her türlü günahtan sakınmamız, kötülük güçlerine karşı direnebilmemiz ve imanlılar topluluğu ile omuz omuza tam bir hizmet yaşamına adanmamız için bizi donatmaktadır.

Tanrısal egemenliğinin mutlak başarısı ve insana özgür irade ile verilen sorumluluk, bize derin bir güven ve ümit duygusunu kazandırır. Bizi bu şekilde cesaretlendirmek Tanrı'nın bu gerçekleri açıklamaktaki amacıdır ve bunu Pavlus'un şu son beyanı ile özetlemek mümkün:

“Kime inandığımı biliyorum. O'nun bana emanet ettiğini (ya da O'na emanet ettiğimi) o güne dek koruyacak güçte olduğuna eminim”(2Ti.1:12).

Kime inandığımızı biliyorsak (yani O'nu tanıyorsak, gerçekten imanlıysak ve Tanrı'nın sadakatini tecrübe ettiysek) O'nun, emaneti (yani bizim için göklerde saklanan kurtuluşu ya da hizmetin ödülünü) İsa'nın gününe dek koruyacağını da biliriz. Yaşamlarımızı ve ömürlerimizi tümüyle ona teslim etmek için başka neye gereksinim duyarız?

Kutsal Kitap'ın seçilmişlik, kurtuluş ve ödülle ilgili gerçekleri, O'nun güvenilirliğinin böylesine parlamasını sağladığı için Rab'be durmadan övgüler sunalım!

1 “İlahi takdir” ile “ilahi tedarik” arasındaki farkı şudur: birincisinde Allah insanı bir

kukla gibi idare edip ipleri elinde tutar; ikincisinde ise, istediği hedefe doğru insanın önündeki yolu düzleştirir. ‘İlahi takdir’ insan kararlarına aldırılmaz, onları yok sayar. ‘İlahi tedarik’ (Tanrı’nın tedarikçi yönetimi), insanın kararlarını dahil eder, artı bunları iyi bir amaca doğru yöneltir!

2 “Lorraine Boettner, *The Reformed Doctrine of Predestination*, Presbyterian and Reformed Publishing Company, Phillipsburg, New Jersey, U.S.A., 1968, sayfa 276”de aktarılan “Salisbury, *Mohammedan Doctrine of Predestination and Free Will*” makalesinden.

3 Bilim adamları da davranışlarımızın temel belirleyicisinin genler mi (veya doğamız mı), yoksa yetiştirilme tarzımız mı (sosyal etkiler mi) olduğu konusunda fikir birliğine varamamışlar. Bununla birlikte her iki taraf da, davranışlarımıza bizim dışımızdaki güçlerin neden olduğu konusunda hem fikirdiler. Hiç kimse programlanmış olduğundan başka türlü davranamayacağı gerçeğini kabul eden psikolog B.F. Skinner, insanların özgür iradeye sahip olduğu nosyonundan ve bununla birlikte yaptıkları şeylerden dolayı cezalandırılıp ödüllendirilmemeleri gerektiği nosyonundan vazgeçmemiz gerektiğini ileri sürmektedir. Nedensel olarak belirlenmiş bir dünyada yanlış veya doğru diye bir şey olamaz (B.F. Skinner, *Beyond Freedom ve Dignity*, New York, Bantam, 1972).

4 Kitabın ileri bölümlerde, ne ‘kör talih’e ne de ‘kibir’e düşmeden her iki görüşü bir dereceye kadar bağdaştıran ‘ilahi tedarik’ (*providence*) kavramını sunacağım.

Hıristiyan ilahiyatında Tanrı'nın "tedarikçi yönetim"i (*providence*) şu şekilde tanımlanır: Yaradan'ın, sonsuz iyiliği ve merhametiyle (Mez.145:9; ile Mat.5:45-48) bütün yaratılanları düzen içinde tutmak (Elç. 17:28; Kol.1:17; İbr.1:3) bütün olup bitenleri, meleklerin veya insanların özgür hareketlerini yönetmek ve bunlara yön vermek (Mez.107; Eyü.1:12; 2:6; Yar.45:5-8), her şeyi Kendi amacına ulaştırmak ve her konuda yüceliğini göstermek için (Ef.1:9-12) 'tedarik' ettiği bütün ayarlamalar ile birlikte son bulmayan etkinliğidir.

5 Hıristiyan ilahiyatında Tanrı egemenliği ile insan özgürlüğü konularının irdelenmesinde araştırmalar, insanın sonsuz kaderi konusu üzerinde yoğunlaşır. Yani cennete veya cehenneme kimler gidecek konusu önemle incelenir. İslamiyet'te kelamcıların ilgi odağı daha çok, bütün varlıkların günlük hareketleri ve evrende her an olup biten her şeyin Allah'a mutlak suretle bağlı olduğu konusu üzerinde toplanır.

6 Evrenselcilik değilse de, herkesin kurtulması isteği XX yy.da kapsayıcılık (*inclusivism*) olarak geliştirildi. Buna göre, bilinçli veya bilinçsiz olarak İsa'nın gerçeğinden bir şeyler kapsayan bütün inanç ve dinlere bağlı kişiler, dolaylı olarak Mesih tarafından kurtarılacaklar. Günümüzde evrenselcilik ya da pelagiyanzım yerine, dinler arası

diyalog bağlamında kimi çevrelerce çoğulcu teoloji tercih ediliyor. Buna göre her türlü 'ruhsallık' tecrübesi eşittir, bütün dinler de aynı oranda gerçektir ve eşit etkinlikte kurtuluş araçlarıdır.

7 Ogutinizm, İ.S. V. yüzyılda Hristiyanlığın en önemli düşünürlerinden Agustin'in oluşturduğu teolojik düşünce sistemine verilen isimdir. Ogutinizm, Kutsal Kitap'taki seçilmişlik konusunda XVI. yüzyıldan sonra Calvinizm olarak isimlendirilecek görüşün tarihsel temelini oluşturur. Arminyus ile Calvin'in durumunda olduğu gibi Palagius ile Agustin aynı dönemde yaşamış olan çağdaşlar sayılır.

8 Asli günah; Adem ile Havva'nın işlediği ilk günah nedeniyle doğan bütün insanların günahla bozulmuş doğalarına sebep olan kaynak günah anlamındadır.

9 'Doğal hali' demek, Kurtarıcı tarafından kurtarılmazsa her insanın doğuştan aldığı günahlı doğa.

10 Calvinizmin, hiper-Calvinizm olarak bilinen en katı kanadı, Tanrı kimi insanları cennete gitmeleri için ezelden beri belirledi gibi, kimilerini ise doğrudan cehenneme gitmeleri için önceden belirlemiştir ve bunun için onların üzerinde etkindir der. İlimli kanat ise, bazılarının cehenneme gitmesi Tanrı'nın pasif bir kararıdır derler; yani olay Tanrı'nın aktif bir karar ile onları kurtuluşa dahil etmemesinden ibarettir.

11 Ayrıca bilgimiz, günahlı tabiatımızdan (Rom.1:21) ve şer güçlerinin aldatıcı etkisinden ötürü (2Se.2:3) hatasız bir bilgiden uzaktır. Yeniden doğmuş kişi, Kutsal Ruh'un aydınlatıcı etkisi altında olsa bile, hataya maruz kalabilir (Gal.6:7). Bu yüzden hatasız gerçek yalnız Kutsal Kitap'a aittir (Yu.17:17). Gerçeğin doğru anlamına da kilise tarihi boyunca yorumlarını açıklarken birbirlerini düzelten imanlıların çalışmalarıyla ulaşılır. Bu müşterek çalışma ve etkileşim, inananlar topluluğunun gerçek üzerindeki koruyucu ve destekleyici etkisidir (1Ti.3:15).

12 Unutmayalım ki, İbraniler mektubu Mesih'teki kurtuluşu yeterli bulmayıp Eski Antlaşma düzenine dönme tehlikesinde bulunan Yahudilere yazıldı.

13 Tanrı tüm kuşaklar boyunca *"kendini tanıksız bırakmadı"* (Elç.14:17). Tanrı insanların sahip oldukları bilginin sınırları dahilinde kendisine yönelmelerine yetecek oranda tanıklık sağlamıştır (Rom.1:18-2:16). Tanrı'nın tanıklığı hem yaratılış aracılığıyla (Mez.19; Rom.1:20), hem de insan vicdanı aracılığıyla (Rom.2:14 vd.) her kuşakta tüm insanlığa ulaşmıştır. Tanıklık yeterli olduğundan putperestlikleri, tövbesizlikleri, ya da arayışsızlıkları nedeniyle mazeretleri yoktur. Çünkü, *"Bunu, kendisini arasınlar ve el yordamıyla da olsa bulabilsinler diye yaptı. Ashında Tanrı hiçbirimizden uzak değildir"* (Elç.17:27). Demek ki Tanrı, doğal hallerinde bile insanların O'nu aramalarını ister; ve onları bu arayıştan sorumlu kılar...

14 Burada elbetteki Calvinistler itiraz edecekler. Tanrı seçim yapamayan sadece insanın yapacaklarını acizlik içinde önceden seyreden bir gözlemci midir diyecekler.

Onlara göre O, kurtulacak kişileri birebir seçtiği ve belirlediği içindir ki onları önceden biliyor. Ne var ki bu, Tanrı'ya yakışır bir ön bilgi değildir. Bu sefer önbilgisi acizdir. Yani böyle bir önbilgi bizde de var. Bunun için Tanrı olmaya gerek yok; biz de yapmaya karar verdiğimiz şeyleri önceden biliriz. Halbuki Kutsal Kitap'ın 'Tanrısal ön bilgi' ile ima ettiği anlam, daha çok 'doğal' bir yolla bilenemeyecek her şeyi Kendisinin önceden bilmesi şekline daha uygundur.

15 Ne var ki Calvinistlerin savunduğu gibi Tanrısal seçim insan seçimini (Müjde'ye olumlu cevabını) dahil etmiyorsa, Tanrı tarafından dolaysız bir seçim ise, o zaman mahvolanların dolaysız olarak seçilmedikleri için kaybolurlar ki bu, reddedildikleri için ya da mahvolmak üzere seçildikleri için kaybolurlar demek oluyor. Yani Calvinistlere göre Tanrı "İyi Samiriyeli" benzetmesindeki kahin veya Levili rolündedir! "*İyi olanı bilip de yapmayan, günah işlemiş olur*" diyene (Yak.4:17) böyle bir şey yakıştırmak pek akla uygun değildir, herhalde.

16 Yukarıda (a) ve (b) şıkkıyla beraber bu (h) şıkkındaki ayetler hepsi 1.Timoteyus'tan alınmıştır. Bu mektupta Rab bize bu konuda son derece dengeli ve makul bir görüş kazandırır. Kurtuluş herkes içindir, Mesih herkes için öldü ama yalnız iman edenler kurtulurlar.

17 Yuhanna 10:15 gibi ayetler ("*Ben koyunlarımın uğruna canımı veririm*"), Mesih'in HERKES İÇİN öldüğünü açıkça söyleyen ayetleri iptal etmez! "*Tanrı'yla insanlar arasında tek aracı vardır. O da insan olan ve kendisini HERKES İÇİN fidiye olarak sunmuş bulunan Mesih İsa'dır*" (1Ti.2:6); "*İsa'yı, Tanrı'nın lütfuyla HERKES İÇİN ölümü tatsın diye çektiği ölüm acısı sonucunda yücelik ve onur tacı giydirilmiş olarak görüyoruz*" (İbr.2:9); "*O günahlarımızı, yalnız bizim günahlarımızı değil, BÜTÜN DÜNYANIN günahlarını da bağışlatan kurbandır*" (1Yu.2:2).

Ayrıca İsa yıkıma uğrayacak sahte peygamberler için bile ölmüştür (onları satın almıştır)! "*Ama İsrail halkı arasında sahte peygamberler vardı; tıpkı sizin de aranızda yanlış öğretiyayanlar olacağı gibi. Bunlar KENDİLERİNİ SATIN ALAN EFENDİ'Yİ bile yadsıyarak gizlice aranızda yıkıcı öğretiler sokacaklar. Böyleleri kendi başlarına ani bir yıkım getirecek*" (2Pe.2:1).

18 Burada Arminianistler kendi açılardan haklı olarak itiraz edecekler: İman eden kişi sonradan Rab'bi inkar edip imandan dönerse nasıl yine de kurtulur diyebilirsiniz? Robotlar olarak yaratılmadıysak, her zaman Rab'bi inkar etme ve imandan dönme riski var. Elbette Rab'bi inkar eden bir kişi kurtulamaz (Mat.10:33; 2Ti.2:12). Ne var ki, sadece Rab'bi tanımayan kişi O'nu inkar etmenin çılgınlığında bulunabilir... Ama Tanrı için kurtuluş süreci cennette sona ererse da yeniden doğuş ile tamamlanmıştır bile (gerçekten kişi yeniden doğduysa). Nasıl ki, öldükten sonra cennete giren kişinin kaybolmasına olanak yoksa (ve bu, özgür olmayacağımız anlamına gelmez; bunu her iki görüştekiler kabul eder), yeniden doğmuş olan kişinin hayatı şimdiden cennette saklıdır... (Kol.3:3; 1Pe.1:3-4). Kurtuluşu hak etmek için hiçbir şey yapamadıysak onu kaybetmek için de yapamayız. Ama yanılmaz bir kesinlikle yalnız Tanrı Kendisine ait

olanları % 100 bilir (bkz. 2Ti.2:19a). Bizlerse Tanrı Yoluna devam etmezsek (2Ti.2:19b) her zaman şu soru işaretle uğraşacağız: Acaba gerçekten yeniden doğdum mu ben? Tanrı için kesin olan son, bizim için iman koşuşunu sürdürmeye ve bitirmeye bağlı görünüyor...

19 Tanrı'nın gücüyle korunan hiçbir şey yıkıma uğrayamaz. Ama ayete göre kurtuluşun Tanrı'nın gücüyle korunması için iman gerek ("*iman sayesinde...* korunuyorsunuz" der). Burada soru şu: Bu iman bizi tövbeyle beraber kurtuluşa kavuşturan bir kereye mahsus iman mı (o zaman olup bitti, değişmez), yoksa Mesih yoluna devam etmek için gereken iman mı? (Böyle olursa iman zayıflayabilir, buna bağlı Tanrısal koruma da...)

20 "Kader inancı (*Al-Qadar*) Tanrı'nın her şeyi Yaratan [olduğu] inancı dahil eder" (...). "İnsanoğlu iyi veya kötü arasında seçim yapabiliyorsa, kendisi davranışlarının yaratıcısı olur, tıpkı Tanrı'nın her hareketin yaratıcısı olduğu gibi. Bir Müslüman bunu kabul etmesi mümkün değildir" (*Emory VanGerpen, Notes on Islam, 1975, pp.35-36*).

21 Rab evreni, doğanın bütün güçlerini denetleyerek yönetir (Mez.147:8); vahşi hayvanları da (Eyü.38-41). Aynı şekilde dünyada olup biten her şeyi denetler ve yönetir: şimşekleri (Eyü.37; Mez.29); salgınları, afetleri (Çık.7:3 – 11:10; 12:29 vd. Yoe.2:25); kuşların ölümünü dahil (Mat.10:29) yada çekilen kuranın sonucunu... (Özd.16:33). Yaşam, sağlık veya hastalık (Yas.7:15; 28:27, 60), zenginlik veya aksilik (Amo.3:6; Yşa.45:7) hepsi O'nun elindedir. Ne var ki, Kutsal Kitap'ın bu konudaki vurgusu bütün bunların keyfince değil iyi bir amaç uğruna olduğudur! "*Atalarımızın bilmediği man ile sizi çölde doyurdu. Sizi sıkıntıya soktu, sınıdı. Öyle ki, sonunda üzerinize iyilik gelsin*" (Yas.8:16). Aynı şekilde Rab evreni en küçük detaylarına kadar yönetirken Kendisinin saptadığı doğa kanunlarını keyfi olarak çiğnemez!

22 Douglas, J. D., "Biblical Dictionary", (Barcelona, Buenos Aires, La Paz, Quito: Certeza Yayınları) 2000, c1982

23 Bazıları için "izin vermek" Tanrı'nın o durumu yönetmediği anlamına gelir. İzin verilen şey planlanamayan ve öngörülemezdir derler. Tanrı Mesih'in kefareti ölümünü planladı. Bu bağlamda O'nun çekeceği acıları hem planladı hem de onlara izin verdi. Çünkü esas amacı İsa'ya acı çektirmek olduğunu söyleyemeyiz. Tanrı bir şeye izin verir dediğimizde, onu planlamadığını söylemek istemiyoruz. Söylemek istediğimiz şey şudur: söz konusu olay O'nun esas amacı değil, amacına hizmet eden bir araçtır...

24 Eğer Tanrı olup biten her şeyi, izin vererek değil, nihai sebep olarak doğrudan Kendisi zorlarsa, evren sadece bir makine, insanlar da birer robot olurdu. O zaman örneğin, yalnız Kutsal Kitap değil, bütün kitaplar O'nun direkt sözü olurdu; Tanrı'nın

var olduğunu inkar eden kitaplar dahi...

25 İngilizce *'providence'* kelimesi için Türkçe'de Tanrı'nın "tedarikçi yönetimi/denetimi" diyebiliriz. Buna göre Tanrı insanların yüreklerini ve eylemlerini İYİ HEDEFLERE yönlendirir (Ef.1:9-10; Özd.21:1; Ezr.6:22), çoğu zaman yine planını gerçekleştirmek için (Yar.45:5-8; 50:20; Yşa.10:5 vd.; 44:28-45:4; Yu.11:49 vd.; Elç.13:27 vd.). İyi amacı uyarınca insan Tanrı'nın tasarladığını yapar ama aynı zamanda tamamen özgürdür ve eylemlerinden sorumludur (Yas.30:15 vd.). Ne var ki, kötülükleri yönetimine dahil ederse de bunlara Kendisi sebep olmadan olanlara izin vererek dahil eder (Mez.81:12 vd.; Elç.14:16; Rom.1:24-28). Yönetiminde de kötülüklerin iyi amaçlarına hizmet etmelerini sağlar ("*günah çoğaldığı yerde lütf daha da çoğaldı*"; Rom.5:20). Son olarak iman edenlerde Kendisini hoşnut eden şeyi yapmayı arzulamaları ve yapmalarını sağlar (Fil.2:13). Bu yüzden "*Rab dilerse... şunu bunu yapacağız*" derler (Yak.4:13-15).

İnsan günaha düştükten sonra Tanrı, tedarik ettiği kurtuluş tasarısını da devreye sokmuştur. Buna göre bütün evreni Mesih'te orijinal dengesinin çok ötesinde görkemli bir ahenkle yetkinleştirecektir (Rom.8:19 vd.; Ef.1:9-12; Fil.2.9 vd.; Kol.1:20; 1Ko.15:24 vd.). Diğer taraftan Eski Antlaşma'da ilan ettiği peygamberliklerin Yeni Antlaşma'da yerine gelmesini sağlar. Bu doğrultuda planlarına karşı koyabilen hiçbir güç ya da düşman yoktur; onlara güler (Mez.2:4), isyanlarını Kendi amaçları için kullanır (Elç.4:25-8) ve sonunda zafer kazanır (Va.19, vs.).

26 Determinizm: olup biten her şey, dıştan müdahale edilemeyen ve oluşacak sonuçlar önlenemeyecek şekilde ilerleyen bir etki zinciridir.

27 'Providence' ilahi yönetimde olup bitenlere amaç kazandıran Tanrı sağlayışı, tedarik etmek anlamına gelen *'to provide'* fiilinden gelir.

28 Önbilgisi, evrendeki her hareketi önceden ayırtısına kadar planladığı için senaryoyu bilmekten ibaretse, pek bir özelliği yoktur. Ama ön bilgisi, insanın özgür hareketlerini önceden bilip insani iradeyi çiğnemediği bilgeliği uyarınca yine de istediği hedefe ulaşmayı bilmek ise, bu sadece Tanrı'ya özgü bir sıfat olabilir! Bu, "*Zamanın başlangıcından önce Tanrı'nın bizim yüceliğimiz için belirlediği bilgelik*"tir (1Ko.2:7).

29 Halk anlayışında Tanrı iradesi sonsuz (*külli irade*), kul iradesi ise değersizdir (*cüzi irade*). Bu yüzden kadere boyun eğmekten başka çare yoktur. Kutsal Kitap'ta Tanrı insan iradesini yok saymaz, onu planına dahil eder. Kararlarını insan kararlarına rağmen değil, insan kararlarını *dahil ederek* yapar.

30 Önce bildi, sonra çağırdı, sonra akladı ve en son Oğlu'nun benzerliğine dönüştürdü, yani yüceltti (Rom.8:30). Burada ayrıca insana düşen pay gerçekleşmesi gerekir, yani Tanrısal çağrıya cevap vermek gerekir. "*Çünkü çağrılanlar çok, ama seçilenler azdır*" (Mat.22:14). Eğer Tanrı yalnız önceden belirlediği kişileri karşı konulmaz ve etkin çağrıyla kendisine bağlıyorsa, diğerlerine yönelik çağrı ise (etkin olmayan çağrı) sadece göstermelik ve sahte olurdu, dolayısıyla gerçek bir çağrı olmazdı. Aksi takdirde bütün çağrılanlar seçilirdi. Ama çağrılanlardan yalnız "azı" seçiliyorsa (Matta'daki

ayette görüldüğü gibi), onların cevabı kaderlerini belirlemede rol aldığı anlaşılır.

31 Farklı seçimler vardır, farklı hedefler de vardır. Örneğin: Romalılar 8.bölümü ile Romalılar 9 ile 11.bölümlerinde işlenen konu çok farklıdır. Romalılar 8’de Tanrı’nın önceden MESİH’TE bildiği herkes yüceltilir (Rom.8:1, 29); Romalılar 9-11’de ise Tanrı’nın önceden İBRAHİM’DE (Rom.11:2) bildiği herkes kurtulmuyor! Çünkü Tanrı bütün İsrailileri Kendi halkı olmak için ATALARINDA seçtiyse de (Rom.11:28), kurtuluş açısından hepsi otomatikman seçilmedi, çünkü MESİH’TE sürçtüler (Rom.9:32-33). Farklı amaçlar güden seçimler birbirleriyle karıştırılmamalıdır. İsrail halkı seçimi koşulsuzdur; ama kurtuluş açısından bir ön belirleme yoktur. Halk içinden sadece “bazıları”, “kalıntı” kurtulur (Rom.9:27;11:14). Mesih aracılığıyla gerçekleşen seçim için ise koşulludur: Mesih’te gerçekleşir (bkz. 3.bölüm, “Kurtuluş için seçilmişliğin Tanrısal koşulu” paragrafi).

32 Tarih boyunca, günaha batmış insanın “özgür irade”ye sahip olup olmadığı konusunda süregelen tartışma ışığında bazı açıklamalar yapmak gerek:

- 1) “Özgür irade” ifadesi **ahlaki** açıdan ele alınır ve *insanın kısıtlanmadan gönüllü ve sorumlu olarak karar alabildiği anlamına gelirse*, Kutsal Kitap bütün insanların (yeniden doğmuş veya doğmamış) böyle bir iradeye sahip olduklarını varsayar.
- 2) **Metafizik** anlamda ele alınır ve *insanların gelecekte ne yapacakları belirsiz olduğu ve tahmin edilemeyeceği anlamına gelirse*, Kutsal Kitap hiç bir gelecek olayın Tanrı için tahmin edilemez nitelikte olmadığını öğretir. Kendisi her şeyi önceden bilen ve buna göre her şeyi düzenleyendir.
- 3) **Teolojik** açıdan ele alınır ve *doğal insanın Tanrı’yı hoşnut edecek eylemlerde bulunabileceği veya sırf kendi çabasıyla Tanrı’ya dönebileceği anlamına gelirse*, Kutsal Kitap Tanrısal lütfun yardımını almadan iman veya itaat edemeyeceği, günahattan kurtulamayacağını vurgular ve bu açıdan insan özgür değildir der.

Gerek Lütther gerekse Calvin, özgür irade kavramını reddederken, aslında reddettikleri şey, insanın kendi çabalarıyla kurtulabilmesi fikriydi (özellikle bu konuda Rotterdamlı Erasmus’a yazdıkları cevap yazılarında öyleydi). Fakat insanı hareketlerinden sorumlu göstererek onun kendi hareketlerinin sahibi olduğunu kabul etmişlerdir.

33 “İlahi ferman insan eylemlerine sebep olmak yerine bir eylemin kesin olacağını saptar; bir eylemin kesinliğini saptayan aynı ferman, insanın özgür hareket etmesini de saptar” (Lorraine Boettner, *La Predestinación*, Libros Desafío, 1994, sayfa 182).

34 Şer, şeytani güçler ya da ahlaki kötülükleri dahil eder. Bu anlamda Tanrı, “*Kötülüğe bakamayacak kadar safır*” yani kötülüğe bulaşmayacak kadar kutsaldır (Hab.1:13). ‘Felaket’ ya da ‘zarar’ anlamında Tanrı’dan kötülük görebiliriz (Yşa.45:7; Amo.3:6; Mik.1:12). Ama bu yine O’nun sevgisinden ve adaletinden kaynaklanan bir terbiyedir; Eyüp’ün durumunda olduğu gibi; “*Nasıl olur? Tanrı’dan gelen iyiliği kabul edelim de kötülüğü kabul etmeyelim mi?*” (Eyü.2:10).

35 Bunu örneklemek için genellikle Lazar’ın diriltilmesi durumu benzetme olarak kullanılmaktadır (Yu.11). Buna göre iman etmeden önceki durumumuz Lazar’ın

mezardaki durumla aynıdır. Tanrı bize yaklaşp hayata çağırana kadar tamamen ölüyüz. Hayata kavuşmadan biz Tanrı'nın davetine evet ya da hayır diyemeyiz. O'dur bizde arayış arzusunu uyandıran, bize günah konusunda doğru bir anlayış veren, sonsuz yaşamı özlememizi ve Mesih'e kanaat getirmemizi sağlayan... Bu doğrudur, ama doğal halinde insan ruhu Lazar kadar ölüyse de, insan iradesi ölü değildir. İnsan kendi kendini ruhsal dirilişe kavuşturamaz, ama Tanrı'nın davetine evet ya da hayır diyebilir. Lazar ise diyemezdi; çünkü yalnız ruhu değil, bütün varlığı ölüydü...

36 Ayrıca, *"Baba'nın bana verdiklerinin hepsi bana gelecek ve bana geleni asla kovmam"* (Yu.6:37) *"Tanrı'dan olan, Tanrı'nın sözlerini dinler. İşte siz Tanrı'dan olmadığınız için dinlemiyorsunuz"* (Yu.8:47); *"Ama siz iman etmiyorsunuz. Çünkü benim koyunlarımdan değilsiniz"* (Yu.10:26). Aynı şekilde, *"Göksel Babam'ın dikmediği her fidan kökünden sökülecektir"* der (Mat.15:13). Bütün bu beyanlar, Rab'be gelmenin doğaüstü yönünün altını çizmektedir. Ruhsal gözlerimizin açılabilmesi için gerçekten lütfun etkinliği gerek. Bu ayetler aynı şekilde neden Müjde'ye yaklaşan bazılarının bir türlü kendilerini tam İsa'ya veremediklerini de açıklar. Ama bu durumlarda bile ruhsal gerçekleri görememeleri, Müjde'yi olduğu gibi kabul etmek yerine Müjde'nin ille de kendi fikirlerine uymasını istemelerine bağlıdır. *"Tanrı için gayretlidirler; ama bu bilinçli bir gayret değildir"* (Rom.10:2). Bu yine insanın hareketlerinden sorumlu olduğunu gösterir.

37 Benzer şekilde Pavlus, *"Tanrı'nın lütfunu geçersiz saymış değilim"* diyor (Gal.2:21). Demek ki, Tanrı'nın lütfuna karşı koymak, hatta onu geçersiz saymak mümkündür.

38 Matta 23:37'deki ayet aynı şekilde insanın Rab'bin açık isteğine karşı koyduğunu gösterir: *"Ey Yeruşalim! Peygamberleri öldüren, kendisine gönderilenleri taşıyan Yeruşalim! Tavuğun civcivlerini kanatları altına topladığı gibi ben de kaç kez senin çocuklarını toplamak İSTEDİM, AMA SİZ İSTEMEDİNİZ."* Aynı şekilde:

"Ama sizi çağırdığım zaman beni REDDETTİNİZ. / Elimi uzattım, umursayan olmadı. / DUYMAZLIKTAN GELDİNİZ bütün öğütlerimi, / Uyarılarımı duymak İSTEMEDİNİZ" (Özd.1:24-25).

39 Aynı şekilde, *"lütfkâr Ruh'a hakaret"* etmek mümkün (İbr.10:29); yani yüreğinde Kutsal Ruh aracılığıyla Tanrı lütfunun işlediği insan buna karşı koyabilir. Ya da, *"Ruhum insanla sonsuza dek çekişmeyecek"* denilmektedir (Yar.6:3). Eğer Nuh günlerindeki insanlar şartsız koşulsuz mahvolmak için önceden belirlenmişlerse, Kutsal Ruh onları döndürmek için niye uğraşsın? Karşı konulmaz bir güçle uğraştıysa neden döndüremedi?

40 Bir şekilde Tanrı'nın verdiği fırsatlara ben evet dedim ve yanımdaki kişi hayır dedi. Nedeni bilmiyoruz, ama yüreğimiz minnetle dolmalıdır. Ayrıca doğduğumuz yere göre 'farklı' fırsatlara sahibiz: Hristiyan ülkede Müjdeyi duymak daha kolay, ülkemizde daha zor... Ama Tanrı herkese 'eşit' fırsatlar verdiği, yada aldıkları 'ışığa' cevaplarına

göre onlara gereken fırsatları vereceği gerçeğini göz ardı edemeyiz (bkz. Elç.14:17; Rom.1:18-2:16; özellikle Rom.2:7 ile Elç.10:1-4).

41 "...Pavlus'un söylediklerine kulak vermesi için Rab onun (Lidya'nın) yüreğini açtı" (Elç.16:14) "Kutsal Yazılar'ı anlayabilmeleri için zihinlerini açtı" (Luk.24:45).

42 Aynı şekilde Kutsal Kitap Tanrı'nın "nedim" olduğunu söylediğinde (Tufan zamanında, İsrail çölde olduğu sırada...), fikrini değiştirdiği anlamına gelmez. Kendisi laboratuarda doğru sonuç elde edene kadar bir sürü deney yapan bir araştırmacı gibi değildir. "Nedim" ifadesi aslında O'nun çok büyük üzüntüsü ve insanları cezalandırmak için önceden kararlaştırdığını yürürlüğe soktuğunu dile getirmektedir.

43 Ayrıca ölümünden önceki gece Rab'bin, "mümkünse bu kase benden geçsin" duası göstermelik değildi, özgür doğasından gelen bir yalvarıştı. Hatta İbraniler 5:7'de Baba Tanrı'nın yakarışını kabul ettiği sonucuna da varılabilir! Ve bundan İsa'nın kendini gönüllü sunduğu net anlaşılmaktadır...

44 Yalnız "gizli isteği" ifadesi, Kutsal Kitap'ta net olarak açıklanan 'herkesi kurtarma arzusu' aslında 'gizli kalan' bir başka isteği tarafından (bazılarını kurtuluştan mahrum bırakmak gibi) iptal edildiği anlamında kullanılmaya dikkat etmeliyiz. Calvinistlerin çok sevdiği bu kavramın Kutsal Kitap'ta dayanağı yoktur. Yani, Tanrı'nın gizli kalan istekleri olabilir, ama bunlar net açıklanan istekleriyle çelişmez; Kendisi de ikiyüzlülük yapmaz!

45 Hatırlayalım: buradaki 'kötülük', şer güçleri ve ahlaki kötülükleri anlamında değil, sevgisinden kaynaklanan terbiye ya da ceza anlamındadır.

46 Bizim rol almamıza rağmen seçim Tanrı'ya bağlıdır. Eğer Tanrı bir havuz inşa edip bizi kenarına adeta getirmezse atlayacak bir yerimiz olmaz. Eğer Kendisi savaşa katılacak olanları belirleyecek kıstası tespit etmezse, 300 kişinin seçimi de olmaz...

47 'Ön-belirlenme' varsa, mecburen onun dayandığı veya beraber işleyen ilahi bir 'seçim' de vardır. Ama ilahi bir 'seçim', beraberinde bir 'ön-belirlenme' getirmeyebilir. Yani 'seçim' her zaman bir 'ön-belirlenme' ile tamamlanmaz. Oğul'un benzerliğini taşımaya önceden belirlenenler, Mesih'te seçiliyorlar ('ön-belirlenme' bir 'seçim' gerektirir); ancak İbrahim'de seçilenler (İsrail halkı), hepsinin cennete gidecekleri gibi bir şarta bağlanmadılar ('seçim' bir 'ön-belirlenme' olmadan da işleyebilir).

48 Seçilmişlik iyi işlerle değil, lütufla gerçekleşir: "Eğer bu, lütufla olmuşsa, iyi işlerle olmamış demektir. Yoksa lütufla artık lütufla olmaktan çıkar!" (Rom.11:6). Ancak bu, seçilmişliğin koşulsuz olduğu anlamına gelmiyor, sadece seçilmişliğin koşulunun iyi işler olmadığı anlamına geliyor. Kaderci görüştekilere göre imanı bir koşul olarak değerlendirirsek, lütfu iptal etmiş oluruz. Oysa Pavlus tam tersini, lütfu almanın koşulu iman olduğunu söylemektedir: "Bu nedenle vaat, Tanrı'nın lütfuna dayanmak ve İbrahim'in bütün soyu için güvence altına alınmak üzere imana bağlı kılınmıştır"

(Rom.4:16). İman koşulu kurtuluşun dayanağı değil ('sevap' değil), yürek kapısıdır. Kurtuluşun dayanağı Tanrı'nın lütfudur! Diğer taraftan seçilmişliğin Tanrı'nın kararıyla koşullu ya da koşulsuz olması O'nun egemenliğinden ne bir şey alır ne de bir şey katar...

49 Burada kaderci görüştekiler karşı konulmaz veya etkin çağrıdan söz ederler. Yani Tanrı çağrıya kulak vermelerini sağladı, bu cevabı kendileri özgürce vermedi. Bunu desteklemek için ayette bütün çağrılanların hemen peşinden akladıklarının söylendiğine dikkat çekerler. Böylece demek ki (onlara göre), karşı konulamaz bir çağrıdır bu. "Hamama giren terler" dediğimizde, ille de bu insanlar terleyecekti de bu yüzden hamama girdiler demek istemiyoruz. Bu sapla samanı birbirine karıştırmaktır...

Unutulmaması gereken şudur: Burada herkesten değil, Tanrı'nın önceden bildiği kişilerden söz etmektedir. Yani onlar çağrıyı kabul ettikleri için aklanırlar, çağrıya karşı koyamadıklarından, veya önceden aklanmış olduklarından değil... Burada zorlama yoktur, insanlar kurtuluşu özgürce kabul ederler. Ve Tanrı bunu ezelden biliyor ve buna göre onları önceden planladığı hedef için belirliyor. Ayetteki sıralama şüpheye yer bırakmıyor: (1) önceden bildi, (2) belirledi, (3) çağırdı, (4) akladı ve (5) yüceltti. Özetle: önce belirlediği için tanımadı, onları önceden bildiği için belirledi... (aksi takdirde 'önceden bilgi' değil, 'sonradan bilgi' olurdu).

50 Ayrıca bkz.: *"Herkes nasıl Adem'de ölüyorsa, herkes Mesih'te yaşama kavuşacak"* (1Ko.15:22). Burada büyük olasılıkla Mesih'te olanlardan söz ederken, seçime girenlerden söz eder. Ama Romalılar 5:18'de ise bütün insanlardan söz ettiği gayet nettir.

51 2.Korintliler 5:19, "Tanrı herkesle barışmayı seçti" der, ama hemen arkasında, *"Tanrı'yla barışın"* ekleyerek (2Ko.5:20), herkes Tanrı'yla barışmayı seçmediğini ortaya koyar. Bağışlatan kurban aracılığıyla seçilmişlik potansiyel olarak her insanı kapsar, ama yalnız İsa Mesih'e iman edenler seçilmişliğe ortak olurlar.

52 Buna, Rab'bin verdiği müjdeleme buyruğu eklenebilir: *"bütün uluslara..."*, *"bütün dünyaya..."*, *"bütün yaradılışa..."* (Mat.28:19, Mar.16:15). Bu doğrultuda da, *"Tanrı şimdi her yerde herkesin tövbe etmesini buyuruyor"* (Elç.17:30).

53 Ayrıca İsa'nın yıkıma uğrayacak olan sahte peygamberleri bile satın aldığını (2Pe.2:1), yani kefaretin, her ne kadar kurtuluşları için geçerli olmadıysa da kendileri için etkin olduğunu görmüştük! Çünkü kurtuluşlarının bedeli ödendi.

54 Seçim EVRENSELDIR, ama kurtuluş değil. Tanrı kurtuluşu seçebilmeleri için herkesi seçer, ama herkes kurtuluşu seçmez. Kavlinizim seçim ile önceden belirleme'yi eşit gördüğü için, "eğer Tanrı seçtiği (belirlediği) kişilerden bazıları kurtulmuyorsa, seçiminde ya murat ettiği şey yapmakta acizdir ya da seçimi işe yaramayan bir

kandırmacıdır” der. Ne var ki, Tanrı insanların kurtulması için (kesin) değil, kurtulabilmesi için (potansiyel) seçer. Önceden belirlenme farklı bir konudur; Tanrı kurtulanları Mesih’in benzerliğini taşımaları için belirler (kesin), kurtulduktan sonra Tanrı’nın o kişi için kesin hedefin gerçekleşmemesi gibi (potansiyel) bir olasılık yoktur! Seçim potansiyel iken, önceden belirlenme geri çevirtilmezdir! Tanrı seçimini insana açık bırakmakta olsun, önceden belirlemeyi yalnız kendisine bağlamakta olsun, murat ettiğini yapar ve bu iki konuda %100 başarılıdır!

55 Romalıların bu bölümünde işlenen konu Mesih’teki seçilmişlik değil, İbrahim’deki (“*atalarda*”ki) seçilmişliktir (Rom. 11:28, 2). Yani kurtuluş konusu değil, halk seçimi konusu... Romalılar 9’da, “...*çömlekçinin aynı kil yığınından bir kabı onurlu iş için, ötekini bayağı iş için yapmaya hakkı yok mu?*” dediğinde (9:21), konu aynı seçilmiş halktan (“*aynı kil yığınından*”) bereketli hizmet ve bereketten yoksun yaşam için insanları önceden yönlendirmek ile ilgilidir. Kurtuluş öğretisi ile ilgili değildir. Ama bu önümüzdeki bölümün konusudur.

56 Örneğin Baba, Oğul ve Kutsal Ruh ezelden ebede aynı ve tek Tanrı’dır. Ama Oğul (Söz) Baba’dan kaynaklanır, Kutsal Ruh ise Baba’dan ve Oğul’dan... Bu yine bir zamanlama sırası değildir. Yani Önce Baba oldu sonra Oğul oldu diyemeyiz. Ama bu bir KAYNAKLAŞMA sırasıdır. Kim kimden kaynaklanır konusudur. Tanrı Sözü söyler, ama Söz Tanrı’yı meydana getirmez. Tanrı’nın ezeli Sözü hep vardı ama Baba’dan kaynaklanır. Ama bütün bunlar aynı ‘anda’, yani Tanrı’nın zamansızlığında gerçekleşir... Seçim sürecinde de benzer bir durum söz konusudur. Tanrısal arzu, ön bilgi ve irade aynı ‘anda’ işliyor. Ama ikisi öbür diğere dayanır ve buna “DAYANIŞMA sırası” diyebiliriz.

Bunu daha da ileri götürürsek, Baba herkesin kurtuluşunu arzular diyebiliriz (kurtuluşun evrensel arzusu seçimin kaynağı/kökendir). Kurtuluş ve bu nedenle de seçim Oğul’da gerçekleşir (ve Mesih’te bulunacaklarının bilgisi Baba’nın arzusundan kaynaklanır; tersi değil...). Son olarak da Kutsal Ruh imanlıyı mühürleyerek bir gün Mesih’in tam benzerliğini taşıması için kenetler (bu da Baba’nın arzusuna ve Oğul’un kurtarışına bağlıdır).

57 Tanrı’nın alimi-mutlak (her şeyi bilen) özeliği ile özgür irade kavramı birbirleriyle çelişir görünüyor. Bir şeyi yapmaktan kaçınabiliyorsak, o şeyi yapmakta özgürüz. Ama bir şeyi önceden kesin biliniyorsa onun gerçekleşmesi kaçınılmaz görünüyor. Eğer bu doğruysa ve Tanrı kendi geleceğini de biliyorsa, O’nun da geleceği belirlenmiştir ve O bile bunu değiştirecek güce sahip değildir. O halde alimi-mutlaklık, yalnızca özgür iradeyi değil, aynı zamanda kadiri-mutlaklığı da imkansız kılmaz mı? Bununla birlikte geleceği etkilemeden onu bilme yolları vardır. Diyelim ki yere bir bardak süt döktünüz. O daha yere değmeden önce onun etrafa saçılacağını bilirsiniz. Bilginiz herhangi bir olağanüstü güçten değil, doğa yasaları bilginizden gelir. Tanrı da doğa yasaları ile beraber

ruhsal ve ahlak aleminin yasalarını belirler ve bilir... Bu yüzden O'nun için özgür iradeyi yok saymadan önceden bilme mümkündür.

Yine de bu, basit bir belirlenimcilik (determinizm) değildir.

“Belirlenimcilik” nedensiz hiçbir şeyin var olmadığına ve aynı nedenin hep aynı sonuca yol açtığına inanır. Demek ki, herhangi bir zamandaki bir evren ve onu yöneten yasalar verili ise, tek bir mümkün gelecek vardır. Eğer evreni geçmişteki herhangi bir zamana “geri sarabilirsek” (tıpkı bir kaseti geri sarar gibi), sonra da doğayı kendi haline bırakırsak, her şey tıpkı eskiden gerçekleştiği gibi gerçekleşir.

Antik Yunan filozof Epikür (İ.Ö. 341 – 270) bütün olaylara başka olayların neden olduğu bir dünyada özgür iradenin olamayacağını fark etmişti. Özgür iradenin nasıl mümkün olduğunu açıklamak için atomların uzam içinde hareket ederken tesadüfi olarak “yoldan saptıklarını” ileri sürmüştü. İlginç bir biçimde, birçok modern fizikçi bazı olayların –örneğin bir atomun radyoaktif bozunumunun– tümüyle tesadüfi, yeni tahmin edilemez ve hesaplanamaz olduğu konusunda Epikür ile aynı fikirdedir.

[58](#) “Önceden” veya “sonradan” bilmesi, insanın özgürlüğünü kısıtlamaz... Ama her şeyin nasıl sonuçlanacağını bilmesi şu açıdan çok önemlidir: kendi izzeti ve çocuklarının iyiliği için plan yaparken istedi sona yönlendirebilir. Tanrı'nın tedarikçi yönetimi bu şekilde işler. Ve bu sayede, “*her durumda iyilik için etkin olduğunu biliriz*” (Rom.8:28).

[59](#) Grekçe anlamıyla buradaki “belirlenmiş olanlar” ifadesi, ‘sıraya konanlar’ demektir. Aslında öncesizlikte belirlendikleri değil, sırasına göre “önce” gelen Yahudilerin reddiyle (Elç.13:46), sıra diğer uluslara geldiğini vurgular.

[60](#) Martin Luther, İradenin Tutsaklığı, 3.Bölüm, Tez 5-6, s.76-78, V. Tez 5-6, Kaya Basım Yayın Dağıtım Tic. Ltd.Şti.

[61](#) Buna şöyle itiraz edilir:

1) Tanrı herkesin kurtulmasını arzulayabilir ve başka amaçlar nedeniyle yüreğinde bu arzudan vazgeçebilir. Farz edelim ki, kirayı bankaya yatırmaya gideriz. Yolda bir dilenciye rastlarız ama paramız tam. Dilenciye vermek istediğimiz halde vermeyiz (ve dilenci sebebi bilmez). Arzumuz yardım etmektir ama etmeyiz.

Cevap: Ne var ki, bu benzetmede arzu ile amaç arasında bir sorun yoktur. Sorun kaynak (para) eksikliği ve bu Tanrı için geçerli olamaz. Tanrı'nın net açıklanan isteğini iptal eden gizli istekleri de yoktur!

2) Benzer bir şekilde bir dilenciler kalabalığı içinde yalnız birkaçına sadaka verirsek, herkese vermedik diye haksız mıyız? Kesinlikle hayır! Çünkü kimseye yardım etmek zorunda da değildik. Üç kişiye yardım ettiysek merhametimizdendir. Haksız davranmakla suçlanamayız.

Cevap: Ortada bir antlaşma yoksa haksızlık da yoktur. Ne var ki, bir af yasası çıkarırsak ve yalnız kafamıza göre birileri serbest bırakıp yasanın koşullarını karşılayan başkalarını içeride bırakırsak, bu bir haksızlıktır. Kurtuluş da Tanrı'nın ezeli antlaşmasına dayanmaktadır (İbr.13:20).

62 Her ne kadar bu tanım İsviçreli teolog Karl Barth'a atfediliyorsa da, burada onun izleyicilerin sonradan geliştirdikleri *universalizm* - evrenselcilik (herkes kurtulur) ve *inclusivizm* - kapsayıcılık (bir inancı olan herkesi Mesih kurtaracaktır) kavramlarını savunmuyorum.

63 İmanı ve tövbeyi veren Tanrı'mıdır? Bazı ayetler bunu böyle gösterir: Elç.18:27, Flp.1:29, 2Pe.1:2. Başka ayetlerde ise (Rom.12:13; 1Ko.12:9; Gal.5:22), Hıristiyan yaşamı veya hizmeti için gereken imandan söz edilir. Tövbe için ise, Tanrı tarafından verildiği durumlarda daha önce tövbe fırsatı tanınmayan diğer uluslara bu fırsatı tanınması (Elç.11:18) ya da iman etmiş olanların belli bir günahtan tövbe etmeleri söz konusudur (2Ti.2:25-26). Diğer taraftan imanı veya tövbeyi insanın kararını olarak gösteren ayetler o kadar çok ki, burada onlara yer vermek mümkün değildir (ABC dizinine bakmanız yeter). Bir kez daha bu konuda yine Kutsal Kitap ilahi ve insani boyutu ortaya koymaktadır. Ama vurgu insanın sorumluluğu üzerinedir.

64 Bazı ayetler böyle listelerin varlığını ima ederler: Yaşam Kitabı ile ilgili (Flp.4:3; Va.20:12, 15) veya kurtulanların sayısı ile ilgili bahisler (Rom.11:25; Va.6:11). Her ne kadar bu “ *kimsenin sayamayacağı kadar büyük bir kalabalık*” ise de... (Va.7:9). Yani kurtulanların sayısı önceden sınırlandırılmış bir sayı olarak görülmüyor (Cennet sinemasında numaralı koltuklar yoktur; isimler listeye yazıldığı gibi silinebilir de; Va.3:5). Sözü edilen sayı, sayılamayacak kadar büyüktür! (koltuk sayısı “stokla” sınırlı değildir; koşullara uyan herkes girebilir). Kısıtlayıcı bir sayı olacağına sanki daha çok kişi girdikçe koltuk sayısı da artar... Bütün sınırları aşan taşkın bir sayıdır! Şölen yemeği benzetmesinde de bunu görebiliriz: “*Köle, 'Efendim, buyruğun yerine getirilmiştir, ama daha yer var' dedi. 'Efendisi köleye, 'Çıkıp yolları ve çit boylarını dolaş, bulduklarını gelmeye zorla da evim dolsun' dedi*” (Luk.14:22-23).

65 Bu yaklaşım şartsız seçim görüştekilerini rahatsız eder. İki itiraz ileri sürülür: (1) Tanrı nasıl kendi iradesini insani koşullara bağlayabilir? Seçim tek taraflıdır. (2) İnsanın kararı, seçim için koşul oluyorsa kurtuluş kısmen de olsa insanın çabasıyla sağlanmış olmuyor mu?

Birinci itiraza, Petrus'un sözleriyle cevap verilebilir: “*çağrılmışlığınızı ve seçilmişliğinizi kökleştirmeye daha çok gayret edin*” (2Pe.1:10). Demek ki, seçim tek taraflı değildir; insanın payına düşen görevler vardır... Bu sorumluluk, insanın Tanrı'nın seçimini zorlayabildiği değil, insanın lütfâ olan tepkisinin seçim planına dahil edildiğini gösterir! Koşulu koyan yine Tanrı'dır.

İkinci itiraza gelince, seçimde koşul olarak insanın kararına yer verildiği derken, insan çabasını geçerli bir etken olarak saymaktan değil, lütfu bir armağan olarak kabul etmekten söz edilmektedir. Bu muhakemeye Pavlus'un şu sözleri dahil edilebilir: *"Tanrı'nın ...lütfunu boş yere kabul etmemenizi ayrıca rica ediyoruz"* (2Ko.6:1). İnsan kararını, Tanrı onu aydınlattığı ve yüreğini lütufla güçlendirdiği için yeniden doğmadan önce, sonra veya aynı anda mı verir? Doğrusu, Kutsal Kitap kırk dört yararcasına bu detayların tartışmasına girmez. Kabul eden insandır der. Tanrı'nın insan için karar vermediği ortada.

Neticede ne insanın kararı Tanrı'nın iradesini etkisiz kılar, ne de Tanrı'nın insanınkini... Her ikisi de ayrı ayrı ama paralel boyutlarda beraber ve uyumlu bir şekilde işler!

66 Kaderci görüştekiler, Tanrısal seçimi önceden belirlemeye eşit sayarlar. Bu yüzden onlara göre Tanrı önce karar verir sonra seçer. Ama özgürcü görüş taraftarları aynı hatayı ters yönden işlerler, yani önceden belirlenmeyi seçimin koşuluna indirgiyorlar. Bu yüzden 'önceden belirlenmeyi' koşullu görüyorlar. Seçim koşulsuz ise keyfidir ve haksızdır. Ama önceden belirlenme koşullu ise (insanın değişken davranışlarına bağlıysa), karar verdiği şeyi yapmakta aciz olan birinin hayalidir. Vaatler de belirsiz bir niyetten öteye gitmez... Kurtuluş Mesih'te olma koşuluna, Mesih'te olma koşulu da imana bağlıdır. Ama kurtuluların Oğul'un benzerliğine dönüştürülmeleri Mesih aracılığıyla "girenler" için Tanrı'nın ezeli ve koşulsuz vaadine bağlıdır.

67 İlgili bölümleri okuyarak burada söylenenler daha iyi anlaşılacaktır: Yar.25:27-34; 27:1-28:9.

68 "İlk doğan hakkını" reddetmek Tanrı'nın onu reddetmesine de yol açar (İbr.12:16-17). Neden? . *İman olmadan Tanrı'ya hoşnut olmak olanaksızdır. Tanrı'ya yaklaşan, O'nun var olduğuna ve kendisini arayanları ödüllendireceğine iman etmelidir*" (İbr.11:6). Tanrı'nın armağanını reddetmek O'nun hoşnudunu da reddetmektir. Başka bir deyişle: armağanını reddetmek, davranışlarımızın hak ettiği karşılık olan Tanrı'nın "kutsal nefretini" davet etmektir...

69 Bu ayetler Romalılar 8.bölümündeki konuyla tamamen farklıdır. Romalılar 8'de Tanrı'nın MESİH'TE "önceden bildiği" kişilerden (Rom.8:1, 29); Romalılar 9-11'de ise Tanrı'nın ATALARDA (İbrahim'de) "önceden bildiği" kişilerden bahseder (Rom.11:2, 28). Tanrı'nın iki farklı seçimi olduğu için burada O'nun ezelden bildiği iki farklı atası ile (İbrahim ve Mesih) iki farklı topluluktan da söz edilmektedir! Bu iki topluluk bir taraftan yeryüzündeki halkı, diğer taraftan cennete gidenler. Kimi insanlar her iki toplulukta yer alabilse de, iki gurupta yer alanlar birebir aynı değiller. Tanrı'yı ikrar edenlerin hepsi Tanrı topluluğunda yer alabilir, ama sırf iman ikrarında bulundu diye topluluktaki herkes kurtulmayabilir. Dolayısıyla konu da şudur: Tanrı bütün İsrailileri Kendi halkı olmak için ATALARDA seçtiyse de, kurtuluş açısından hepsi otomatikman önceden belirlenmedi, çünkü MESİH'TE sürçtüler (Rom.9:32-33). Karşı konulamayan durum kurtuluş değil, Tanrı halkı olmaya devam edip etmeme durumudur.

70 İsrail Tanrı Halkı olarak reddedildi ama Yahudilerden iman eden bireyler kurtuluş için reddedilmediler. Hatta ilk imanlılar hep Yahudi'ydiler...

71 Nitekim Esav'un kurtulmadığına dair ne burada ne de Kutsal Kitap'ın başka bölümlerinde bir belirti yoktur! Romalılar 9-11'de birey olarak yalnız Yakup, Esav ve Firavun'dan söz eder. Firavun için kurtulmamak üzere seçildiğinden bahsetmez. Esav'a gelince ne bu bölümde ne de Kutsal Kitap'ın başka bir bölümde kurtulmadığına dair bir ipucu vardır. Kardeşinin ihanetine uğradığı zaman Yakup'u öldürmek isteyen Esav'a karşılık (Yar.27:41) Kutsal Kitap'ta ömrünün sonunda Yakup'tan daha imanlı görünen bir Esav'a rastlıyoruz. Buna tanıklık veren Yakup ağabeyi hakkında şöyle der: *"Senin yüzünü görmek Tanrı'nın yüzünü görmek gibi. Çünkü beni kabul ettin"* (Yar.33:1,4,10). Hatta diyebiliriz ki, Tanrısal karar *"Büyüğü küçüğüne hizmet edecek"* (Yar.25:23) şeklinde olsa da, iki kardeşin yaşamlarının sonuna doğru küçük olanın büyük olana *"efendim"* diye hitap ettiğini görüyoruz (Yar.33:8). Esav kendi kaderini değiştirebilir mi? Rab'bin armağanlarına saygısızlık ettiği için "ilk doğan hakkını" kaybetti ve geri kazanamadı, ama ömrünün sonuna doğru küçük kardeşinden "imanlıya daha yaraşır" bir yaşam sürmektedir. Nitekim kardeşi hayatı boyunca aldatıcı bir yaşam sürdü. Esav için kesin bir şey söylenebilirse, o da Tanrı'nın bereketinden yoksun kalmadığıdır. Kimse Romalılar 9.bölümüne bakarak Esav'un kurtulmadığını iddia edemez!

72 "Bazılarını kurtarırım" derse de birebir kişiler değil, belli belirsiz kişilerdir; yani bir genelleme yapmaktadır. Üstelik söz ettiği kişiler İsrail içinden kişilerdir. Yani yine bir bütün olarak 'halk' fikri ağırlıktadır. Ayrıca 'belki' diyerek Pavlus'un anlayışına göre, bunların kurtuluşu veya yok oluşu karşı konulmaz bir kadere bağlı olmadığını gösterir.

73 Bu konuda Tanrı mecbur kalarak pasif (iktidarsız) bir gözlemci değildir, evrensel kurtuluş teklifi ve amacı uyarınca pasif olmaya kararlı (aktif, muktedir) bir gözlemcidir! Ester'deki kral gibi... şarap seçimini konuklara bırakırken aslında tüm otoritesini kullanmaktaydı: *"Kralın buyruğu uyarınca, konuklar içki içmeye zorlanmadı. Kral saray hizmetkârlarına konukların dileklerini yerine getirmeleri için buyruk vermişti"* (Est.1:8).

74 Grekçe anlamıyla "sıraya konanlar" aslında öncesizlikte belirlendikleri değil, sırasına göre "önce" gelen Yahudilerin reddiyle (Elç.13:46), sıra diğer uluslara geldiğini vurgular. Yani eskiden sırasını bekleyenler nihayet imanla kurtuluşa kavuşabilirler.

75 Bu ayetleri Romalılar 9:21-23 ile beraber incelemek gerek: *"...Çömlekçinin aynı kil yığından bir kabı onurlu iş için, ötekini bayağı iş için yapmaya hakkı yok mu? Eğer Tanrı gazabını göstermek ve gücünü tanıtmak isterken, gazabına hedef olup mahvolmaya hazırlananlara büyük sabırla katlandıysa, ne diyelim? Yüceltmek üzere önceden hazırlayıp merhamet ettiklerine yüceliğinin zenginliğini göstermek için bunu yaptıysa, ne diyelim?"*

76 Tanrısal zamansızlıkta ne ‘önce’ ne de ‘sonra’ var. Böylece ezelden ‘aynı anda’ hem bütün insanların isimlerinin yazılı, hem de kaybolanların isimlerinin silinmiş olduğunu varsayabiliriz. Ne var ki, bizim açımızdan baktığımızda Vahiy bölümü, Tanrı’nın mutlak egemenliğini vurguladığı zaman, hem kurtulanların isimleri yazılı hem de kaybolanların isimleri silinmiş görünür. Yine Vahiy bölümü insanın sorumluluğunu vurguladığı zaman, Mesih’in zaferine ortak olmayanların isimlerinin silineceğini uyarır; ki bu yine açımızdan, ezelde değil, tarihin akışı içerisinde olmaktadır.

77 Burada herkesin yüreğini nasırlaştırdığını söylemesi (“*herkesi söz dinlemeziğın tutsağı kıldı*” Rom.11:32), herkesin Tanrı’ya bir şekilde direndiğini teyit eder ve nasırlaştırmanın, Tanrı’nın keyfine göre kimilerinde olur, kimilerinde olmaz tarzında olmadığını kanıtlar. Diğer taraftan yine, “merhametini herkese göstermek” (Rom.11:32) amacı olduğuna göre Tanrı’nın lütfundan yararlanmanın herkese açık olduğunu, kurtuluşun herkese sunulduğunu gösterir. Romalılar 9-11.bölümünün amacı kurtuluş için kaderci bir seçim anlayışını vermek değil, Tanrı lütfunu hak etmek için insanın bütün çabalarının geçersiz olduğunu, hak ettiğimiz bir şey varsa o da ‘nasırlaştırılmak’ olduğunu vurgulamaktadır: “*Eğer bu, lütufla olmuşsa, iyi işlerle olmamış demektir. Yoksa lütuftan artık lütuftan çıkmaz!*” (Rom.11:6).

78 Bazıları ‘karşı konulmaz lütuftan’ yerine ‘etkin lütuftan’ ifadesini tercih ederler. Bu ifade eğer, ‘lütuftan kişiyi iman etmeye zorlamaz, ama iman edecek gücünü sağlar’ anlamında kullanılırsa doğru ve isabetlidir.

79 Tanrı evlatlığa kabul ettiği bir kimseyi asla reddetmez. Biz dünyasal babalar olarak yaramazlıklardan ötürü çocuklarımızı evden kovarsak bu nasıl bir sevgi olurdu. Daha ne kadar Tanrı evlatlarını himayesinde tutar... Ne var ki ‘yaramaz’ olursak O, oğulluğa kabul ettiği herkesi terbiye eder (İbr.12:6). Aynı zamanda evlatlık edindiği herkese sonunda (cennette) Mesih’in benzerliğini işleyecektir. Ama yine bu, sorumluluğumuzu ortadan kaldırmaz ve bu yaşam boyunca O’na benzemek için gösterdiğimiz gayret doğrultusunda ödülleri alacağız ya da bunlardan yoksun kalacağız.

80 Bazıları burada (Rom. 8.29-30), ‘genel çağrı’ (herkese açık davet) ile ‘etkin çağrı’ (tövbeyi ve imanı meydana getiren çağrı) arasında bir ayrım ileri sürmektedirler. Bunu desteklemek için, “söz konusu ayette çağrılanların hepsi aklandıklarına göre genel bir çağrıdan söz edemez” diyerek savunuyorlar. Ne var ki, bu birkaç ayette Tanrı’nın önceden bildiği kişilerin akıbetinden söz edilmekte (insanlığın geri kalanından değil) ve sözü edilen çağrı, Tanrı’nın önceden bildiği gibi davranan bu kişilerle ilgilidir. Buradaki çağrı ne ‘genel’dir ne de ‘etkin çağrı’dır; yalnız Tanrı’nın ezelden bildiği kişilerin tarih süreci içerisinde nasıl çağrıldıkları söz konusudur.

81 İnsanın kurtulması kişinin Mesih “gemisine” binmesiyle, lütuftan altına girmesiyle, gölgesine sığınmasıyla olur. Aslında bu benzetmeler kurtuluşa kavuşma sürecini, insanın yaşadıkları açısından örneklemektedir. Buna göre, gemiden inmek, lütuftan düşmek ve gölgesinden çıkmak, kurtuluşun kaybolmasına sebep olur diye ileri

sürülüyor. Yalnız bunu söylerken kurtuluşun diğer yönü göz ardı edilmektedir. Yani kişi Mesih'e kavuşur ve böylece kurtulur. Fakat diğer taraftan Mesih, Ruh aracılığıyla kişinin yüreğine girer, imanlının ruhuyla kaynaşır ve kurtuluşun daimi güvencesi olarak onu mühürlar. Elbette, kişi Mesih'ten ve lütuftan uzaklaşabilir... Peki bu durumda Mesih onun yüreğini terkeder mi, Kutsal Ruh kaynaştığı imanlının ruhundan bağlarını çözer mi, ve bastığı güvence mührünü geri alır mı? İnsan lütuftan düşebilir denildiğinde, olaya sadece insana yapabildikleri açısından bakılır, ama Mesih'in tamamladığı ve değişmeyeceğine dair söz verdiği, Kendisinin imanlıda gerçekleştirdiği yeni yaratılışı nasıl etkilediği, veya bunun geri alınıp alınamayacağı açısından bakıldığında bu sorulara tatmin edici cevaplar verilmemektedir.

82 Kurtuluşun evrensel amacının kapsamına giren insanlar, çağrıldıklarında daveti reddederlerse seçimin hedef kitlesi kapsamına giremezler. Örneğin kurtuluş önce Yahudilere sunuldu, ama bunlar Mesih'i reddedince, *“İşte böylece sonuncular birinci, birinciler de sonuncu olacak”* sözü gerçekleşti (Mat.20:16). Burada kurtuluşun amacına ilk uyanlar yada ilk seçilenler (birincil anlamda din görevlileri; genel anlamda Yahudiler) yerini sonradan seçilenlere veya ikinci derecede seçilenlere bırakıyorlar (birincil anlamda Yahudilerden 'günahkar' sayılanlar; genel anlamda diğer uluslar; bkz. Gal.2:15). Aynı anlamda İsa, *“Çünkü çağrılanlar çok, ama seçilenler azdır”* demişti (Mat.22:14).

83 İnsan kendini değiştiremez, onu Tanrı değiştirmelidir. İnsan kendi kendine yeniden doğmaya karar veremez, Tanrı bunu yapar. Doğal doğumumuza karar veremediğimiz gibi, ruhsal doğuşumuza da karar veremeyiz. Yuhanna 1:12-13'te, *“onlar ne kandan”* (yani 'soydan', anne babalarının imanıyla olmaz), *“ne beden isteğinden”* (burada 'doğal benliğin' çabası anlamında), *“ne de insan isteğinden”* (yani bir başkası istemesi veya kutsaması ile) doğmazlar der. Demek ki, yeniden doğuşta insan çabası yer almamaktadır. Ama itaat etmek üzere (*“iman eden”* ifadesi bu anlamda; Yu.1:12) teslim olmak gerek (*“kabul eden”* ifadesi de bu anlamda; Yu.1:12).

84 Bu ayetlerde yapılan uyarı 10:26–31, 12:15–17 ayetlerinde de yankılanıyor. *“Tanrı'yi terk eden kötü, imansız bir yüreği”* olanlar için söylenmektedir (İbr.3:12). Ne var ki İbraniler 6:4-6'da, *“Bir kez aydınlatılmış, göksel armağanı tatmış ve Kutsal Ruh'a ortak edilmiş, Tanrı sözünün iyiliğini ve gelecek çağın güçlerini tatmış”* olanlardan bahsetmesiyle yeni yaşamın bütün ayrıcalıklarından istifade ettikleri gibi görünen kişilerden söz edildiği düşüncesi doğar. Böyleleri, *“Kutsal Ruh'a ortak edilmiş”* olduklarına göre isyanları *“lütuşkâr Ruh'a hakaret”*i kapsamaktadır (İbr.10:29). *“Kutsal Ruh'a ortak edilmek”, 'Kutsal Ruh'u yüreğe almak' veya 'yeniden doğmak'* anlamına gelmeyebilir. Yahuda İskariot yaptığı mucizeler ile O'nun gücüne ortak edilmişti, ama *“mahva giden”* adam oldu (Yu.17:12). Kimi Ferisiler, İsa'nın Kutsal Ruh'un gücüyle yaptığı mucizeleri göremek de bütün bu bereketlere ortak edildikleri halde imanlı değillerdi ve aynı *“Kutsal Ruh'a edilen küfür”* günahına düştüler

(Mat.12:31). Bu aslında yoruma açık kalan bir konudur...

Ama kesin olan şudur: İncil'in birçok ayeti Tanrı'nın kendi çocuklarının sona kadar imanda kalmalarını sağlayacağına dair birçok vaatler içerirse de, İbraniler burada konuya insanın sorumluluğu açısından yaklaşarak Petrus ile beraber "*çağrılmışlığınızı ve seçilmişliğinizi kökleştirmeye daha çok gayret edin*" (2Pe.1:10). İbraniler yazarı mektubunu yazdığı imanlıların imanda kalacaklarına güveni varsa da (İbr.6:9; 10:39), bazılarının imandan dönme riskiyle karşı karşıya olduklarını de görür. Bu durumda, yeniden doğdular mı, yoksa kurtuluşu yitirebilirler mi gibi teolojik tartışmalarına girmez, doğrudan imanda kalmaları için ciddi uyarılarda bulunur. Rab'bi inkar ettikleri takdirde günahların en kötüsüne düşecek, cezaların en korkuncunu görecekler (İbr.10:27, 29). Gerçek imanlılar sona kadar imanda kalanlardır ve bunun gibi ayetler aracılığıyla Tanrı imanda kalmamız için hepimize teşvik ve tembih etmektedir.

85 Aynı şekilde: "eğer kurtuluşu kabul etmek için özgür isek, onu aldıktan sonra reddetmek için de özgürüz" denilir. Reddedemezsek bunun özgür olmadığımız anlamına gelir diye savunulur. Oldukça haklı bir sav gibi görünebilir... Ne var ki, bu yalnız bir özgürlük meselesi ise, cennette özgür olacağımıza göre orada da imanı inkar edip kaybolabiliriz. Cennette artık kurtulmuşluğu terse döndüremeyeceğimiz halde (Rab'bi de inkar edemeyeceğiz halde), kimse bunun özgürlüğümüzü kısıtlamak olduğunu ileri sürmez. Eğer cennette hal böyleyse, şimdiden göksel yerlere oturtulanlar için (Ef.2:6-7; Kol.3:1-3) durum neden farklı olsun?

86 Efesliler ile Koloseliler mektuplarının yazılışı Pavlus'un aynı hizmet dönemine rastlamaktadır. Bundan ötürü aynı konuları işlemeleri doğaldır. Hatta onlardan "ikiz mektuplar" olarak bahsedilmektedir. Efesliler biz imanlıların "*kutsal ve kusursuz olmamız*" konusuna Tanrı'nın zaman üstü tasarısı, yani seçilmişlik açısından yaklaşmaktadır (Ef.1:4). Koloseliler ise aynı konuyu ("*kutsal, lekesiz ve kusursuz*" olmamız konusunu; Kol.1:22), insanın sorumluluğu olan imanda kalmak açısından ele almaktadır. Yani bu kitap boyunca tekrarlayıp durduğumuz gibi Tanrı takdiri ile insanın sorumluluğunun kesiştikleri ve bir kez daha aynı hedefe yöneldiklerini görüyoruz.

87 İbraniler 12:5-13'te terbiyenin üç yönünden bahseder: eğitim, azar ve ceza. Tanrı bütün çocuklarına terbiye kazandırmak ister. Bu bir ceza değil, bir eğitim şeklindedir. Bu eğitim kilise düzenine uymakla olduğu kadar (İbr.10:24-25; 13:17) çeşitli denemeler ve baskılar aracılığıyla da sağlanabilir (İbr.12:4). Ama yoldan sapan çocuklarını önce azarlar, uyarısına kulak asmadıkları takdirde işte o zaman cezalandırır. Terbiyenin bu üç aşamasını birbirleriyle karıştırılmamalıdır. Kitabın bu bölümünde ceza terbiyesinden söz etmekteyiz.

88 Ayrıca her ne kadar burada 'bireylere' sesleniyor gibi görünse de bir genelleme yapılmaktadır. Çünkü tekrar aşılacak olan İsrail halkı olduğuna göre (Rom.11:23-26) kesilen de İsrail halkıdır (ulus olarak). Bu da bireylerin önce kurtuluşa, sonra yıkıma,

en son tekrar kurtuluşa kavuştuğu anlamını taşıyor olamaz. Zaten kesildiği zaman yaşayan İsraililerle, aşılandığı zaman yaşayacak olanlar aynı kişiler de değildir! Burada bireylerin kurtuluşu kesinlikle söz konusu değildir (nitekim o dönemde bile kesilen daldan olan birçok Yahudi iman edip kurtuluşa kavuşmaktaydı). Olsa olsa Tanrı'nın dünyasal vaatleri yitirdiği ve sonra tekrar kavuştuğu için genel anlamda halkın yıkımı veya kurtuluşu söz konusu olabilir. Aynı şey diğer uluslardan vaatlere kavuşan topluluk için geçerlidir! Diğer uluslardan bireyler olarak veya toplu halde, imansızlık eden Tanrı halkı kökünden kopabilir ve yıkıma uğrayabilir. Ama buradaki yıkım, cehennem anlamında mı yoksa vaatlerden yoksun kalarak lanetli dünyaya tekrar terk edilmek anlamında mıdır; yorumu okuyucunun takdirine bırakıyorum.

89 Ne var ki başkaları, bir derece halkı olarak (Kelam'daki ciddi uyarıların kendilerine verdiği hak oranında), imana uygun bir yaşamı sürdürmeyen kişilerin 'otomatikman' kurtulmalarının Rab'bin kutsallığına ters düştüğünü diyecekler...

90 İbraniler 6:4-6 ayetlerindeki uyarı bile bunu bir şekilde ortaya koymaktadır. Yani bir kimse yoldan saptığı için kurtuluşu kaybediyorsa ve tekrar tövbe edip yeniden kurtuluşa kavuşabiliyorsa, bu 'yeni' kurtuluşu İsa'nın bir 'başka' kurban ölümüne dayanmalıdır, çünkü ilk kurbanın etkisini 'ilk' kurtuluşunda harcamış olurdu. Bu mümkün mü? Hayır! Bu yüzden İbraniler uyarır: tekrar ve tekrar "...*tövbe edecek duruma getirmeye olanak yoktur. Çünkü onlar Tanrı'nın Oğlu'nu adeta yeniden çarmıha geriyor*" (İbr.6:6). Bunun sadece iki olası açıklaması vardır: demek ki, (a) ya bir kere kurtulup ondan sonra kurtuluşu yitiren kişi bir daha kurtulamaz, ya da (b) kurtuluş tekrar tekrar baştan alınamaz, ya var ya yok; ve aksini iddia etmek kurtuluşun doğasını anlamamış olmaktır. Kurtuluşun yitirilebileceğini iddia etmek, Mesih'in bu kişileri tekrar kurtarabilmek için yeniden ölmesi gerektiğini iddia etmek gibi olurdu. Bu şekilde düşünenler için artık günahlarına karşılık başka hiçbir kurban yoktur!

91 Mesih'e "inanmadan" ölen çocukların durumunda, yaygın olarak kabul gören geleneksel Protestan yorumuna göre doğrudan Cennet'e giderler. "*Çünkü Göklerin Egemenliği böylelerininindir*" (Mat.19:14). Bu durumda Müjde'yi bilinçli olarak kabul edip reddedecek yaşa gelmediklerinden öldükten sonra yeniden doğuşu yaşamadan kurtulurlar... Ama nasıl olur? Mesih onlara özel bir kurtuluş mu sunar, yoksa bir istisna mı yapar? Müjde'yi hiç duymayanlar ile ilgili olarak buna benzer bir durum söz konusu olabilir mi? Doğrusu bilemeyiz... Ama şunu kesin biliriz: Kelam'ın açıkladıklarının ötesine gidemeyiz. Ve Kelam, Tanrı "*Sürekli iyilik ederek yücelik, saygınlık, ölümsüzlük arayanlara sonsuz yaşam verecek*" diyor (Rom.2:7). Önemli olan, Kelam'ın detaylı bir bilgi vermediği bu konularda katı görüşler konusunda inat etmemektir. Kutsal Yazılar'da çok net olan şudur: dünya uçlarına kadar Müjde'yi götürmek bizim yükümlülüğümüzdür!

Salgın bir hastalığın bütün insanlık üzerine kesin ölüm getirdiğini farz edelim... Bazıları, bilmediğimiz sebeplerle bağışıklık kazanıp şiddetli bir hastalık döneminden sonra iyileşirler diyelim. Hastalığa yakalan herkesi iz bırakmadan iyileştiren bir aşı

keşfettiğimizi de düşünelim. Ne yaparız? Bu konuda sorumluluğumuz nedir? Hastaların kendiliklerinden bağışıklık kazanıp kazanmadıklarını görmek için seyirci mi kalacağız, yoksa elimizden geldiğince çok kişiye aşı mı yapacağız? Müjde'yi herkese götürmeye ilişkin sorumluluğumuz buna benzer... (bkz. 2Kr.7:1-9 vd.)

[92](#) Ya da gerçek anlamda tövbe etmemiştir; eski günahlarından arınmamıştır (2Pe.1:9); ve İsa'ya Rab olarak teslim olmamıştır. Veya kendi çabalarına (sevaplarına) güvenir, çünkü Lütuf ve İmanla Kurtuluş Müjdesini anlamamıştır...

[93](#) Eski Çeviri'de, *"kendi kurtuluşunuzu başarın"* diye tercüme edilmiştir (Flp.2:12). Filipililer burada, aynen Mesih'in örneğinde olduğu gibi (a.8) gerek Pavlus aralarında, gerekse uzakta olduğu zaman itaate çağrılmaktadırlar (ayrıca bkz. Flp.1:27).

"Kurtuluşunuzu etkin kılın" ifadesi, onu elde etmekten değil, kurtulmuşluğa yarışır bir yaşam sürmekten söz etmektedir.

[94](#) *"Yeni doğmuş bebekler gibi, hilesiz sütü andıran Tanrı sözünü özleyin ki, bununla beslenip büyüyerek kurtuluşa erişesiniz"* (1Pe.2:2). *"Ama doğum yapıp kurtulacaktır; yeter ki, sağduyuyla iman, sevgi ve kutsallıkta yaşasın"* (1Ti.2:15). Bu ve buna benzer ayetler, kurtuluşu elde etmekten değil, aldığımız kurtuluşa yarışır bir yaşam sürmekten söz etmektedirler.

[95](#) Aynı şey genel çapta seçilen halklar için geçerli olabilir. Bunlar, her ne kadar kendi fertleri bazında yine Tanrı'nın bereketinden yararlanabilirlerse de (Kilise döneminde iman eden Yahudiler gibi), halk olarak kısmen ya da bütünüyle imtiyazlı konumlarını yitirebilirler... (Rom.11:11-36).

Bu Kitap beğendiniz mi?

Daha fazla ücretsiz e-Kitaplar Hristiyan Kitaplar.com'dan [indirebilirsiniz](#).

yazar olarak beğendiniz mi? [Yazarın tüm kitaplar şuradan indirebilirsiniz](#).

[Türkiye'de Kilise Adresleri](#)